Raz, dwa, trzy i po polsku mówisz ty! TOM 4

MATERIAŁY UZUPEŁNIAJĄCE DO PODRĘCZNIKA

REDAKCJA
PIOTR
KAJAK

AGNIESZKA
JASTRZĘBSKA

KATARZYNA
KOŁAK-DANYI

MAŁGORZATA
MALINOWSKA

DOROTA
ZACKIEWICZ

ILUSTRACJE
MARTA
ZABŁOCKA

Lekcja	Tytuł	Gramatyka	Umiejętności / działania językowe	Strona
0	Co nowego u Maksyma, jego bliskich i przyjaciół?			
1	Nowy uczeń w klasie	Powtórzenie: deklinacja przymiotników.	Powtórzenie: charakterystyka. Kultura i tradycje Łemków.	
2	Olga na Uniwersytecie Warszawskim	Wołacz (powtórzenie).	Słownictwo związane z rejestracją na uniwersytet. Rozmowa telefoniczna i osobista – załatwianie formalności w Biurze Spraw Studenckich. Rozmowa z kontrolerem biletów. Podanie.	
3	Poważny dylemat Olgi	Osobliwości koniugacji czasowników ***móc, trzeć, znaleźć, stać, kłaść, piec***. Łączliwość przyimków ***w, na, do*** z nazwami placówek edukacyjnych.	Wybrane związki frazeologiczne z czasownikami ***piec, znaleźć, siedzieć, stać, kłaść***. Nazwy dyscyplin naukowych. Historia Uniwersytetu Lwowskiego.	
4	Salon Piękności „Warszawianka"	Rzeczownikowe nazwy żeńskie, odmiana czasowników związanych z pielęgnowaniem urody, rzeczowniki odczasownikowe, aspekt a czasowniki prefiksalne.	Słownictwo związane z kosmetologią i fryzjerstwem: nazwy zawodów żeńskich, nazwy usług. Umawianie się na wizytę, rozmowa w gabinecie kosmetycznym.	
5	A my wciąż tacy sami, tylko przybywa nam lat...	Odmiana rzeczowników nieregularnych ***brat, książę, ksiądz, sędzia***. Powtórzenie: odmiana rzeczownika ***przyjaciel***.	Słownictwo związane z muzyką rozrywkową. Rola muzyki w życiu ludzi. List nieoficjalny. Historia Liceum św. Marii Magdaleny we Lwowie.	

6	**Pieniądze, ach pieniądze**	Odmiana rzeczownika ***pieniądz*** w liczbie pojedynczej i mnogiej. Synonimia wyrazu ***pieniądz*** oraz wybranych przymiotników oznaczających cechy.	Związki frazeologiczne z wyrazem ***pieniądz***. Dyskusja. Tekst argumentacyjny.	
7	**Być czy mieć?**	Powtórzenie: odmiana zaimków dzierżawczych. Użycie zaimka ***swój***. Pożyczać komuś, od ***kogoś, skądś***.	Słownictwo związane z handlem i nowoczesnymi urządzeniami elektronicznymi. Problem konsumpcjonizmu w dzisiejszym świecie.	
8	**Buda, kobyła, zakuwać i inne tajemnicze wyrazy**	Odmiana wyrazów zapożyczonych.	Elementy gwary młodzieżowej. Zapożyczenia z języka angielskiego. Autorytet vs. idol - rozmowa o ich znaczeniu w życiu młodzieży. Test argumentacyjny.	
9	**Tata u lekarza**	Powtórzenie: odmiana czasownika ***powinien***.	Słownictwo związane z podstawowymi badaniami i problemami zdrowotnymi. Udzielanie rady. Kwestionariusz. Esej.	
10	**Nogi ugięte, ręce do góry, i raz, dwa, trzy, cztery...**	Czasowniki wielokrotne.	Słownictwo związane z gimnastyką, wyjściem na aerobik. Wykonywanie poleceń	
11	**Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy**	Powtórzenie: odmiana rzeczowników i przymiotników w liczbie pojedynczej i mnogiej.	Słownictwo związane z Fundacją WÓŚP, z prowadzeniem zbiórki pieniędzy na cele charytatywne. Regulamin. Wypracowanie.	
12	**Pociągiem przez Ukrainę**	Tworzenie rzeczowników odprzymiotnikowych	Sprawozdanie Słownictwo związane z podziałem administracyjnym Polski i Ukrainy, podróżami.	
13	**Ostap w Warszawie**	Rzeczowniki nieodmienne.	Centrum Nauki Kopernik. Słownictwo związane z nauką.	

14	Świat się rusza	Powtórzenie: rzeczowniki rodzaju męskoosobowego w mianowniku .	Narodowości, zawody. Programy naukowe na UW. Emigracja Polaków. Analiza wykresu. Dyskusja na temat emigracji.	
15	Miasto stu mostów	Powtórzenie: deklinacja rzeczowników i przymiotników.	Powtórzenie: planowanie podróży. Powtórzenie: podział administracyjny Polski. Czytanie legendy o wrocławskich krasnalach. Atrakcje turystyczne Wrocławia.	
16	Powtarzamy!	Powtórzenie: odmiana rzeczownika liczby pojedynczej i mnogiej, rekcja wybranych czasowników.	Rozumienie tekstu pisanego. Sylwetka Henryki Pustowójtówny. Scenariusz.	
17	Na jednym bilecie	Powtórzenie: stopniowanie przymiotników (stopień najwyższy). Jednostki miary.	Nazwy państw europejskich. Czat internetowy. Wytyczanie trasy podróży. Folder turystyczny.	
18	Pchli targ	Składnia liczebnika (z pominięciem składni liczebników dla rodzaju męskoosobowego).	Negocjowanie cen. Nazwy nietypowych mebli i sprzętów domowych.	
19	Kto przygarnie Mruczka?	Odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na -ę.	Ogłoszenie. Opis zwierząt. Problem bezdomnych zwierząt. Wolontariat w schronisku.	
20	Ostry Dyżur Literacki i inne atrakcje	Odmiana polskich nazwisk męskich zakończonych na spółgłoskę oraz nazwisk żeńskich zakończonych na -owa, -ewa, -a, brzmiących jak nazwiska męskie i zakończonych na -o, -e, -i, -y. Pary aspektowe wybranych czasowników.	Słownictwo związane z literaturą i czytelnictwem. Współcześni polscy pisarze. Zachęta do przeczytania książki. Wywiad.	

21	Iść, czy nie iść na wagary	Czasowniki zwrotne.	Regulamin. Problem wagarów i ściągania . Zasady etykiety szkolnej. Argumentowanie.	
22	W świecie książek	Pisownia wyrazów z ch i h.	Recenzja książki. Rodzaje literatury. Polska literatura młodzieżowa. Środki literackie.	
23	Herbert szuka pracy	Odmiana nazwisk zakończonych na -o i -e.	CV. Zbigniew Herbert. Analiza i interpretacja wierszy. Środki stylistyczne.	
24	Złote Lwy w Gdyni	Powtórzenie: odmiana rzeczowników w liczbie pojedynczej i mnogiej.	Słownictwo związane z kinem i historią festiwalu filmowego. Wywiad. Recenzja.	
25	Unia Europejska	Powtórzenie: przymiotniki odrzeczownikowe.	Słownictwo związane z powstaniem i symbolami Unii Europejskiej. Hymn. Oda. Tekst argumentacyjny.	
26	Remont mieszkania	Powtórzenie: deklinacja rzeczowników i przymiotników.	Słownictwo związane z pracami remontowymi. Opis pomieszczeń.	
27	Wsi spokojna, wsi wesoła	Stopniowanie przysłówków - stopień wyższy i najwyższy, konstrukcje porównawcze.	Wykonywanie obowiązków domowych w gospodarstwie wiejskim. Porównanie życia na wsi z życiem w mieście. Interpretacja wiersza.	
28	Rzemieślnicza robota	Powtórzenie: miejscownik.	Ginące zawody.Opowiadanie o tym, gdzie mieszkają zwierzęta. Wyrażanie opinii, przypuszczenia, zgody i niezgody. Wygląd miasta w przyszłości.	
29	Uśmiech Lwowa	Aspekt czasownika.	Pisanie zagadki. Różnica między homonimem, synonimem a antonimiem. Życiorys Kornela Makuszyńskiego.	

30	Opera w operze	Powtórzenie: odmiana liczebników porządkowych. Odmiana liczebników głównych w rodzaju męskoosobowym.	Słownictwo związane z operą i baletem. Nazwy instrumentów muzycznych. Historia Opery Lwowskiej. Recenzja wydarzenie kulturalnego. Życiorys Wojciecha Kilara.	
31	„Śpiewać każdy może, trochę lepiej lub trochę gorzej..."	Powtórzenie wiadomości.	Słownictwo związane z festiwalem muzycznym i gatunkami muzyki rozrywkowej. Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu. Rola muzyki w relacjach międzypokoleniowych. Tekst argumentacyjny.	
32	Szukając kwiatu paproci	Aspekt czasownika. Odmiana rzeczowników: dzień, tydzień, paproć.	Omawianie tradycji związanych z przesileniem czerwcowym - noc świętojańska i noc kupały.	
33	Tylko wróć przed północą	Powtórzenie: deklinacja rzeczowników i przymiotników.	Rozwiązywanie sporów na przykładzie konfliktu pokoleń. Związki frazeologiczne związane z wyrazem „dom". Polskie tradycje - polonez.	
34	Powtarzamy!		Rebus kończący pracę z podręcznikiem. Test.	

Rozwiązania ćwiczeń, materiały dodatkowe, test końcowy oraz rady dla nauczycieli znajdą Państwo w książce elektronicznej pt. "Materiały uzupełniające do podręcznika", którą można pobrać ze strony internetowej Fundacji "Wolność i Demokracja" http://wid.org.pl/.

LEKCJA 1
Nowy uczeń w klasie

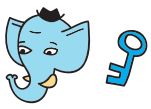
Propozycja dla nauczycieli.

Można z uczniami obejrzeć i przeanalizować obrazy Nikifora Krynickiego oraz porozmawiać na temat prymitywizmu.
http://culture.pl/pl/tworca/nikifor

Warto również zajrzeć na stronę, gdzie znajdą Państwo więcej informacji na temat Krynicy i Jana Kiepury.
http://www.krynica.pl/Nikifor-Krynicki-c190.html
http://culture.pl/pl/tworca/jan-kiepura

Na stronie poniżej znajdą Państwo informacje o Łemkach oraz gwarze łemkowskiej. Można z uczniami porównać język ukraiński i gwarę łemkowską. Warto zastanowić się nad podobieństwem gwary łemkowskiej do języka ukraińskiego.
http://lemkoland.com/dla-rodzicow-i-nauczycieli/lemkowski-alfabet/

Dla starszych uczniów:
Zachęcamy do wysłuchania piosenek zespołu LemON.
https://www.youtube.com/watch?v=M7Sfgc73-sQ

I. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Maksym spędził wakacje podróżując po Ukrainie.*	✔	
1.	Staszek myśli, że za rok znowu mama będzie chciała spędzić wakacje nad Morzem Czarnym.	✔	
2.	Krynica to miasto w Beskidzie Sądeckim.	✔	
3.	Jan Kiepura koncertował w najstarszym budynku w mieście.		✔
4.	„Mój Nikifor" to film o Epifaniuszu Drowniaku.	✔	
5.	Łemkowie to mniejszość narodowa.	✔	
6.	W polskich szkołach można uczyć się języka łemkowskiego.	✔	
7.	Koncert kultury łemkowskiej odbywa się w Watrze.		✔
8.	Maksym ma nową ksywkę.		✔

III. Połącz wyraz z definicją.

0.	1.	2.	3.	4.	5.
A.	C.	F.	E.	D.	B.

IV. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

Łemkowie to ***mniejszość***[0] etniczna zamieszkująca kiedyś tereny Beskidu Niskiego, Sądeckiego i zachodniej ***części***[1] Bieszczad. Nazwa „Łemko" pochodzi od słowa „łem" to znaczy „tylko". Łemkowie chętnie używali tego słowa, dlatego zaczęto ich tak ***przezywać***[2]. Chociaż początkowo Łemkowie niechętnie tak mówili o sobie, to w dwudziestoleciu międzywojennym oficjalnie przyjęli taką nazwę.

Łemkowie mają swój język, należy on do grupy języków wschodniosłowiańskich.Niektórzy badacze twierdzą, że jest to ***dialekt***[3] języka ukraińskiego, chociaż można w nim znaleźć elementy języka polskiego i słowackiego oraz wiele ***zapożyczeń***[4] z języka rumuńskiego i węgierskiego. W języku łemkowskim powstało wiele pięknych opowiadań i wierszy. Jednym z najwybitniejszych pisarzy łemkowskich był Wołodymyr Chylak.

Łemkowie byli głównie rolnikami i pasterzami. Zajmowali się też ***wyrębem***[5] lasów i zwózką drewna.

Na terenach zamieszkałych przez Łemków było ***rozpowszechnione***[6] gonciarstwo, czyli tworzenie pokryć dachów. Trudniono się przędzeniem i tkactwem.

Na terenie Polski można spotkać stare łemkowskie domy. Chata łemkowska, zwana „chyżą", miała pod jednym dachem dom mieszkalny, pomieszczenia ***inwentarskie***[7] i gospodarcze, natomiast rolę stodoły pełnił ogromny strych. Chaty zazwyczaj były ogromne, gdyż pod jednym dachem musiały ***zmieścić się***[8] wszystkie pomieszczenia gospodarcze.

Łemkowie byli przeważnie wyznania prawosławnego, dlatego na terenach Beskidu można spotkać wiele starych, drewnianych cerkwi z pięknymi ***ikonostasami***[9]. Cerkiew z reguły budowano na wzniesieniu lub w górze wsi, gdyż było to miejsce reprezentacyjne.

Od 1991 roku w niektórych szkołach polskich, oprócz języka polskiego, można uczyć się również języka łemkowskiego. Łemkowie w ramach zachowania swojej tradycji i kultury zaczęli organizować ***corocznie***[10] festiwal „Łemkowska Watra", na który przyjeżdża wielu ludzi pochodzenia łemkowskiego z całego świata. Festiwal trwa trzy dni. Można posłuchać na nim łemkowskich piosenek, skosztować smacznej kuchni i spotkać starych znajomych.

V. Posłuchaj tekstu i uzupełnij brakujące wyrazy.

Krynica to miasto, w którym żył i ***tworzył***[0] Nikifor Krynicki, niezwykły malarz pierwszej połowy XX wieku. Dlaczego niezwykły? Nikifor był ***analfabetą***[1], to znaczy, że nie umiał czytać ani pisać. Większość swojego życia spędził w biedzie. Przez swoją wadę wymowy często nie był rozumiany, a wręcz uważany za osobę ***upośledzoną***[2]. Tak naprawdę nie nazywał się Nikifor Krynicki, tylko Epifaniusz Drowniak, ale o tym wszyscy i on sam dowiedzieli się dopiero wówczas, gdy po wielu latach w Urzędzie Miasta ***znaleziono***[3] dokumenty świadczące o jego urodzeniu. Jego matka, z pochodzenia Łemkini, była ***żebraczką***[4], która dorabiała sobie donosząc wodę do krynickich pensjonatów, ojciec zaś był malarzem krynickim. Przez większość swojego życia Nikifor nie wiedział, jak się nazywa. Ludzie, którzy widzieli jak maluje, ***podśmiewali się***[5] z niego, nazywając „Matejką", dlatego też na swoich obrazach Nikifor podpisywał się „Matejko". Nikifor Krynicki nigdzie się nie kształcił, sam nauczył się malować, był tak zwanym ***samoukiem***[6]. Rysował głównie Krynicę - jej wille, pensjonaty, okoliczne cerkwie. Był niezwykle silnie związany z tym miastem. Nawet gdy go przesiedlano kilkakrotnie w ramach Akcji „Wisła", zawsze wracał ***na piechotę***[7] do Krynicy. Nie istniało dla niego takie pojęcie jak przesiedlenie.

Obrazy Nikifora ***charakteryzowały się***[8] się niezwykłymi barwami i ogromną prostotą, a jego twórczość wpisywała się w nurt ***prymitywizmu***[9]. Wiele jego dzieł przypominało ikony. W roku 1957 w Amsterdamie pokazano na wystawie obrazy Nikifora. Znalazły się one obok obrazów Van Gogha, Chagalla i wzbudziły ogromny ***zachwyt***[10].

VI. Wstaw w odpowiedniej formie.

0. *Sławko lubi muzykę (rockowa)* ***rockową***.
1. Nikifor Krynicki był (genialny) ***genialnym*** malarzem początku XX wieku.
2. Łemkowie są grupą (etniczna) ***etniczną*** zamieszkującą południowo-wschodnią część Polski.
3. Beskidy to (niewysoki) ***niewysokie*** góry.
4. Sławko jest bardzo (wysoki) ***wysokim*** chłopakiem.
5. (Znany) ***znani*** ludzie poznali się na obrazach Nikifora.
6. Bez (niezwykły) ***niezwykłych*** ikonostasów cerkwie nie byłyby tak piękne.
7. Nikiforowi (Krynicki) ***Krynickiemu*** bardzo podobały się okoliczne pejzaże górskie.
8. Łemkowie kultywują swoją (odwieczna) ***odwieczną*** tradycję, śpiewając (stary) ***stare*** pieśni i rozmawiając po (łemkowski) ***łemkowsku*** .

VII. Zamień zdania w liczbie pojedynczej na zdania w liczbie mnogiej.

0. *Miły chłopiec uśmiechnął się do starszej pani.*
   Mili chłopcy uśmiechnęli się do starszej pani.
1. Obraz Nikifora jest znany na całym świecie.
   Obrazy Nikifora są znane na całym świecie.
2. Nieznany malarz został doceniony po śmierci.
   Nieznani malarze zostali docenieni po śmierci.
3. W Krynicy nie ma wysokiego budynku, jest tylko mały pensjonat.
   W Krynicy nie ma wysokich budynków, są tylko małe pensjonaty.
4. Bez małej cerkwi krajobraz krynicki byłby pusty.
   Bez małych cerkwi krajobraz krynicki byłby pusty.
5. Z tym znanym piosenkarzem poznałem się niedawno na koncercie.
   Bez małych cerkwi krajobraz krynicki byłby pusty.
6. W krynickim muzeum znajduje się obraz Nikifora.
   W karnickim muzeum znajdują się obrazy Nikifora Krynickiego.
7. Młody człowiek lubi jeździć na „Watrę".
   Młodzi ludzie lubią jeździć na „Watrę".
8. Nowemu uczniowi spodobała się pierwsza lekcja w klasie.
   Nowym uczniom spodobała się lekcja w klasie.
9. Z Góry Parkowej w Krynicy widać błękitną rzeczkę oraz mały pagórek.
   Z Góry Parkowej w krynicy widać błękitne rzeczułki oraz małe pagórki.
10. Na zielonej połoninie pasły się owce i kozy.
    Na zielonych połoninach pasą się owce i kozy.

I. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Pan Paweł: Jak wam minęły wakacje?
Maksym: Rewelacyjnie, dziadek zabrał mnie, Olgę i moich kuzynów z Polski na wycieczkę po Ukrainie. Chociaż lepiej byłoby powiedzieć, że wyrwał się z domu i odwiedził swoich starych znajomych. Było fantastycznie.
Staszek: Ja standardowo - Odessa, mama ma bzika na punkcie morza. Za rok poproszę, żeby zmieniła chociaż miejsce.
Tonia: Ja byłam w Polsce. Pojechaliśmy w Beskid Sądecki. To jeden z najpiękniejszych rejonów. Piękne góry, bukowe lasy, małe cerkwie. Dowiedziałam się, że mieszkali tam Łemkowie.
Pan Paweł: O, to dobry moment, żeby przedstawić wam nowego kolegę. To jest Sławko. Sławko mieszkał w Krynicy, ale w tym roku rodzice postanowili przeprowadzić się do Lwowa, więc będzie chodził z nami na lekcje, żeby nie zapomnieć języka polskiego.
Tonia: My odpoczywaliśmy właśnie w Krynicy. Piękne miasteczko. Jest tu pijalnia wód mineralnych, znajdująca się w najstarszym budynku w mieście, jest też muszla koncertowa...
Staszek: Ha, ha, „muszla"! Do tej pory znałem tylko muszlę klozetową i muszlę ślimaka.
Tonia: Staszek, ty jak coś powiesz. Muszla koncertowa to rodzaj amfiteatru, gdzie scena znajduje się pod kopułą przypominającą muszlę małży. W tej krynickiej muszli koncertowej śpiewał arie Jan Kiepura. To sławny polski aktor i piosenkarz z pierwszej połowy dwudziestego wieku.
Sławko: Znajduje się tam też Muzeum Nikifora, to był malarz łemkowskiego pochodzenia, który mieszkał w Krynicy.
Pan Paweł: Tak, malarz prymitywista, tak naprawdę nazywał się Epifaniusz Drowniak. Niesamowita postać. Pokażę wam zaraz jego obrazy. Kilka lat temu nakręcono o nim interesujący film pt. „Mój Nikifor". Polecam, żeby go obejrzeć.
Maksym: A kim są Łemkowie?
Sławko: To naród zamieszkujący właśnie tereny Beskidu Niskiego i Sądeckiego. Są mniejszością etniczną w Polsce.
Staszek: Mniejszość etniczna?
Pan Paweł: To nazwa ludności, która nie identyfikuje się z narodem, na terytorium którego mieszka. W Polsce jest kilka mniejszości zarówno narodowych, jak i etnicznych. To np. Ślązacy, Kaszubi, Niemcy, Ukraińcy, Łemkowie.
Sławko: Tak, Łemkowie mają swój język, który podobnie jak język ukraiński należy do języków wschodniosłowiańskich. Niektórzy mówią, że to gwara języka ukraińskiego. Mają też swoje odrębne tradycje, wyznają religię prawosławną. Łemkowie wydają gazety, uczą się w szkołach polskich języka łemkowskiego i co roku spotykają się na „Watrze" w Zdyni. Tak nazywa się festiwal kultury łemkowskiej. Jest też kultowy zespół, obecnie bardzo popularny w Polsce, LemON.
Maksym: Ciekawe skąd ten „Nowy" wie tyle o Łemkach?
Sławko: Sam jestem Łemkiem. Rozumiem, że mam nową ksywkę?
Maksym: Przepraszam. Nie chciałem cię obrazić.

Sławko: A ty jak się nazywasz?
Maksym: Maksym.
Sławko: A masz jakąś ksywkę?
Maksym: Nie, ale może kiedyś coś wymyślimy.

III. Na podstawie poniższych informacji napisz krótką charakterystykę Sławka.

VII. Zamień zdania w liczbie pojedynczej na zdania w liczbie mnogiej.

0. *Miły chłopiec uśmiechnął się do starszej pani.*
   Mili chłopcy uśmiechnęli się do starszej pani.
1. Obraz Nikifora jest znany na całym świecie.

   .....
2. Nieznany malarz został doceniony po śmierci.

   .....
3. W Krynicy nie ma wysokiego budynku, jest tylko mały pensjonat.

   .....
4. Bez małej cerkwi krajobraz krynicki byłby pusty.

   .....
5. Z tym znanym piosenkarzem poznałem się niedawno na koncercie.

   .....
6. W krynickim muzeum znajduje się obraz Nikifora.

   .....
7. Młody człowiek lubi jeździć na „Watrę".

   .....
8. Nowemu uczniowi spodobała się pierwsza lekcja w klasie.

   .....
9. Z Góry Parkowej w Krynicy widać błękitną rzeczkę oraz mały pagórek.

   .....
10. Na zielonej połoninie pasły się owce i kozy.

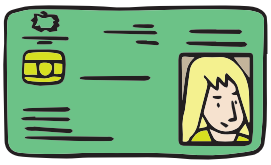
    .....

LEKCJA 2
Olga na Uniwersytecie Warszawskim

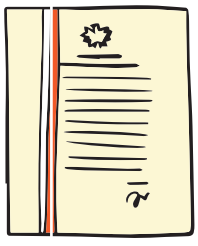
II. Przeczytaj tekst i na jego podstawie, oraz po wysłuchaniu rozmowy telefonicznej z zadania I zdecyduj, czy zdania są prawdziwe, czy fałszywe

		P	F
0.	*Pracownik BSS-u telefonuje do Olgi.*		✔
1.	Olga złożyła już na UW świadectwo maturalne i ksero paszportu.	✔	
2.	Studenci - obcokrajowcy rejestrujący się w systemie informatycznym UW wybierają ścieżkę „0".		✔
3.	Legitymacja studencka i bilet na autobus mogą się mieścić na tej samej karcie.	✔	
4.	Bycie studentem upoważnia do zniżki w komunikacji miejskiej.		✔
5.	Informacje o wszystkich dokumentach, które trzeba złożyć po dostaniu się na uniwersytet, znajdują się na stronie Internetowej Rejestracji Kandydatów.	✔	
6.	Podanie o akademik wysyła się drogą elektroniczną.		✔
7.	Kontrolerzy sprawdzali, czy Olga zna regulamin korzystania z transportu miejskiego.		✔
8.	Olga przedstawiła kontrolerom swój dokument tożsamości.	✔	
9.	Olga musiała od razu opłacić karę za jazdę bez ważnego biletu.		✔
10.	Olga podała dane osobowe cioci.		✔

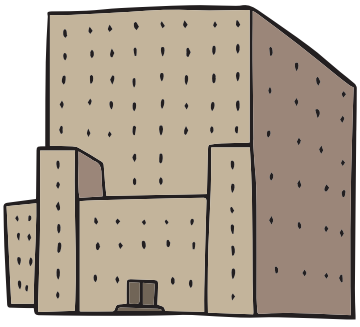
III. Podpisz obrazki wyrazami z ramki.

legitymacja studencka

świadectwo

akademik

kanar

zniżka

V. Przeczytaj rozmowę Olgi w Biurze Spraw Studenckich. Uzupełnij puste miejsca wyrazami z ramki.

Olga: Dzień dobry, nazywam się Olga Marczenko, jestem z Ukrainy, będę studiować na RKP, przyszłam złożyć brakujące ***podania***[0].

Sebastian Pawlukiewicz: Dzień dobry, proszę usiąść. Pani Marczenko... Już szukam pani nazwiska na liście[1] kandydatów. Jest. Widzę, że jest pani zarejestrowana. Brakuje u pani dowodu ***wpłaty***[2] za legitymację, pisma z prośbą o ***wydanie***[3] legitymacji, podania o ***przyjęcie***[4] na uniwersytet, oświadczenia o przeczytaniu wzoru ***umowy***[5] z uniwersytetem.

Olga: Tak, oczywiście, mam wszystko, bardzo proszę. Kiedy będę mogła odebrać ***legitymację***[6] studencką?

Sebastian: Za dwa – trzy dni. Proszę o wcześniejszy ***kontakt***[7], żeby nie fatygowała się pani na darmo.

Olga: Dobrze, zadzwonię pojutrze. Chciałabym zapytać o ***ubezpieczenie***[8] zdrowotne. Czy muszę je sama wykupić, czy uniwersytet je zapewnia?

Sebastian: Może pani je opłacić sama w oddziale NFZ , albo złożyć ***wniosek***[9], żeby uniwersytet panią zgłosił.

Olga: A czy mogłabym ten druk wypełnić tutaj, na miejscu?

Sebastian: Oczywiście, zaraz pani wydrukuję. Proszę bardzo. Musi go pani złożyć w ***sekcji***[10] socjalnej?

Olga: O, w tym samym miejscu, w którym mam złożyć podanie o dom studenta?

Sebastian: Tak, to ten sam pokój.

VI. Ułóż w odpowiedniej kolejności treść podania Olgi. Wstaw znaki przestankowe i wielkie litery tam, gdzie to konieczne. Przepisz je do zeszytu.

Warszawa, 12.09.2017.

Olga Marczenko
ul. Baśniowa 8 m. 66
02-349 Warszawa
605-489-799
o.marczenko@gmail.com

Szanowna Pani
Prof. dr hab. Marta Kibior
Prorektor ds. studentów UW
w miejscu

Szanowna Pani Profesor,

zwracam się z uprzejmą prośbą o umożliwienie mi udziału w zajęciach sekcji siatkówki AZS – UW. Od dziecka gram w siatkówkę: w szkole podstawowej wraz z drużyną juniorek zdobyłam wiele nagród w turniejach krajowych i międzynarodowych. Ten sport jest dla mnie bardzo ważny, zależy mi na grze na wysokim poziomie, a wiem, że drużyna uniwersytecka ma świetnych trenerów i osiąga wiele sukcesów. Załączam rekomendację mojego trenera ze Lwowa, Vitalija Melnika. Bardzo proszę o uwzględnienie mojej prośby.

Z wyrazami szacunku
Olga Marczenko

Załącznik:
Rekomendacja trenera.

I. Posłuchaj dialogu i zrób notatkę: wypisz, jakie formalności musi załatwić Olga, żeby móc studiować i mieszkać w Warszawie. Nagranie zostanie odtworzone dwa razy.

Sebastian Pawlukiewicz: Biuro Spraw Studenckich, sekcja zagraniczna, Sebastian Pawlukiewicz, słucham?
Olga: Dzień dobry, nazywam się Olga Marczenko, dostałam się na Roczny Kurs Przygotowawczy. Chciałabym zapytać, co powinnam zrobić przed rozpoczęciem roku akademickiego?
Sebastian: Czy złożyła już pani zalegalizowane świadectwo maturalne wraz z tłumaczeniem przysięgłym, aktualną fotografię i kopię paszportu?
Olga: Tak, te dokumenty już składałam.
Sebastian: Czy wypełniła pani podanie o przyjęcie na studia, wydrukowane z konta osobistego z Internetowej Rejestracji Kandydatów?
Olga: Nie, jeszcze nie.
Sebastian: To proszę koniecznie szybko to zrobić. Żeby się zarejestrować, musi pani, jako cudzoziemka, wybrać ścieżkę „C". O, to pewnie nie złożyła też pani jeszcze podania o wydanie Elektronicznej Legitymacji Studenckiej?
Olga: Nie, też jeszcze nie. Czy to prawda, że bilet miesięczny na komunikację miejską można zakodować na legitymacji studenckiej?
Sebastian: Tak, oczywiście, dlatego trzeba to szybko załatwić: dzięki legitymacji będzie miała pani prawo do zniżek w komunikacji miejskiej i innych środkach transportu oraz do wielu innych przywilejów. Oprócz tego potrzebny jest jeszcze dowód wpłaty za legitymację i oświadczenie o zapoznaniu się z wzorem umowy o niektórych opłatach za usługi edukacyjne na UW. Wszystko znajdzie pani na stronie IRK.
Olga: Dobrze. Chciałabym zapytać, czy na tej samej stronie znajdę podanie o akademik?
Sebastian: Musi pani wydrukować wniosek o zakwaterowaniu w domu studenta, znajdzie go pani w systemie obsługującym uniwersytet – nazywa się USOSweb – trzeba go podpisać i złożyć u nas, w BSS-ie, w sekcji socjalnej.
Olga: Ojej, czy zapamiętam to wszystko?
Sebastian: Proszę zajrzeć na stronę internetową rekrutacja.uw.edu.pl, tam w zakładce „wymagane dokumenty" znajdzie pani te informacje. W razie problemów proszę dzwonić, służymy pomocą.
Olga: Dziękuję bardzo! Do widzenia!
Sebastian: Do widzenia!

VI. Ułóż w odpowiedniej kolejności treść podania Olgi. Wstaw znaki przestankowe i wielkie litery tam, gdzie to konieczne. Przepisz je do zeszytu.

.....

Olga Marczenko[01]
ul. Baśniowa 8 m. 66
02-349 Warszawa
605-489-799
o.marczenko@gmail.com

Szanowna Pani
Prof. dr hab. Maria Kibior
Prorektor ds. studentów UW
w miejscu

.....2

.....3 4

.....5 .....6 7

.....8 9 10

.....11 .....12 13

..... 14

.....15 .....16 17

.....18

Olga Marczenko

.....19

.....20

z wyrazami szacunku
załącznik
a wiem że drużyna uniwersytecka ma świetnych trenerów
w szkole podstawowej wraz z drużyną juniorek
o umożliwienie mi
mojej prośby
o uwzględnienie
warszawa 12 09 2017
gram w siatkówkę
zdobyłam wiele nagród w turniejach krajowych i międzynarodowych
olga marczenko
zależy mi na grze na wysokim poziomie
zwracam się z uprzejmą prośbą
i osiąga wiele sukcesów
załączam rekomendację mojego trenera ze lwowa vitalija melnika
bardzo proszę
udziału w zajęciach sekcji siatkówki AZS – UW
od dziecka
rekomendacja trenera
ten sport jest dla mnie bardzo ważny
szanowna pani profesor

LEKCJA 3
Poważny dylemat Olgi

I. Przeczytaj tekst, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Olga biegła w maratonie.*		✔
1.	Na uniwersytecie Olga ugotowała posiłek.		✔
2.	Obecnie Olga mieszka u cioci i wujka.	✔	
3.	Olga będzie się przygotowywać do studiów na Uniwersytecie Muzycznym.		✔
4.	Olga boi się, że pracą muzyka nie można zarobić na własne utrzymanie.	✔	
5.	Na kursie przygotowawczym uczy się języka angielskiego.		✔
6.	Olga jest zdecydowana, co chce studiować.	✔	
7.	Ostap będzie studiował na kierunku technicznym.	✔	
8.	Po studiach, które wybrał Ostap, łatwo znaleźć pracę.	✔	

II. Olga zastanawia się nad kierunkiem studiów na uniwersytecie, Ostap już studiuje na politechnice. Wstaw nazwy dyscyplin naukowych w odpowiednie miejsca w tekście.

W Polsce po ukończeniu szkoły średniej i zdaniu matury można podjąć studia w różnego rodzaju szkołach. Szkoły wyższe, inaczej nazywane też uczelniami, to **uniwersytet, politechnika i akademia**.

Na uniwersytecie można studiować **nauki humanistyczne**, na przykład prawo, ***archeologię***[1]***, historię sztuki***[2]***, politologię, psychologię***[3], **nauki ścisłe**, na przykład ***matematykę***[4] i ***fizykę***, **nauki przyrodnicze**, to znaczy ***biologię***[5] i ***chemię***, a wśród nich **nauki o Ziemi**, jak ***geografię***, ***geologię***[6] i oceanologię.

Politechnika to uczelnia techniczna, gdzie studiuje się na przykład ***informatykę***, ***telekomunikację***[7], geodezję i kartografię, ***architekturę***[8] czy ***elektronikę***[9].

III. Olga powiedziała, że na uniwersytecie udało jej się upiec dwie pieczenie na jednym ogniu i że nie chce dłużej siedzieć cioci i wujkowi na głowie. To zwroty, których nie możemy rozumieć dosłownie, tylko przenośnie. Jak myślisz, co one znaczą? Jeśli nie wiesz, sprawdź w Słowniku frazeologicznym. Następnie połącz frazeologizmy z odpowiednimi definicjami.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
F.	H.	G.	C.	A.	B.	E.	D.

IV. Uzupełnij zdania odpowiednimi frazeologizmami z ćw. III.

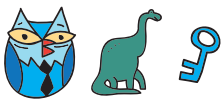
0. ***Wujek Igor siedział dziadkom na głowie, kiedy remontował swoje mieszkanie. Oni już dawno odzwyczaili się od mieszkania ze swoim synem.***
1. Przed egzaminami Olga ***nie mogła znaleźć sobie miejsca*** próbowała czytać, oglądać filmy, spacerować, ale wszystko ją irytowało i szybko nudziło.
2. Kiedy rodzice wyjechali na weekend i Olga z Maksymem zostali sami w domu, to wszystko ***stało / stanęło na głowie***. Spali do południa, jedli dużo słodyczy i ciągle oglądali telewizję.
3. U dziadków w ogrodzie rośnie wielki, rozłożysty dąb. To drzewo jest ***jak znalazł***, żeby zbudować na nim drewniany domek.
4. Dzisiaj świat ***stoi otworem*** przed każdą ambitną, zdecydowaną i znającą języki osobą.
5. Zwykle Bruno chce się bawić z innymi psami spotkanymi podczas spaceru, ale gdy tylko zobaczy jednego ogromnego boksera, ***kładzie uszy po sobie*** i ucieka.

V. Uzupełnij zdania odpowiednią formą czasownika w czasie teraźniejszym.

*0. Tam, gdzie **stoisz** (stać), kiedyś rosło piękne drzewo.*

1. Zwykle kiedy kroimy albo ***trzemy*** (trzeć) cebulę, płyną nam łzy.
2. Jeśli dobrze poszukasz, to na pewno ***znajdziesz*** (znaleźć) ten stary album. On musi tu gdzieś być.
3. Tata zawsze ***kładzie*** (kłaść) klucze i portfel w tym samym miejscu, dlatego nigdy ich nie szuka przed wyjściem do pracy.
4. Kiedy babcia ***piecze*** (piec) szarlotkę, to pięknie pachnie cynamonem w całym domu.
5. Te kwiaty ***stoją*** (stać) w wazonie już tydzień i nadal wyglądają ładnie.
6. Olga obawia się, czy ***znajdzie*** (znaleźć) pracę swoich marzeń.
7. Kiedy ***kładę*** (kłaść) się do łóżka, to wspominam przyjemne momenty mijającego dnia.
8. Niemowlęta ***trą*** (trzeć) oczy, kiedy są śpiące.
9. Czy (wy) ***pieczecie*** (piec) w domu chleb?
10. Czasem dziadek Wiktor ***stoi*** (stać) w oknie i obserwuje, co się dzieje na ulicy.

VI. Czy umiesz przedstawić kilka faktów z historii Uniwersytetu Lwowskiego? Jeśli nie, to wykonaj dodatkowe ćwiczenie. Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami zdań.

!Ojczysty - dodaj do ulubionych
DO SGH, ale NA Politechnikę
Kiedy uczelnia ma w nazwie wyraz SZKOŁA, wtedy poprawnie i starannie mówimy i piszemy: *poszedł do SGH, zdał do SGH* (nie: na SGH) lub *poszedł / zdał do Szkoły Głównej Handlowej; po-szedł do SGGW, zdał do SGGW* (nie: na SGGW) lub *poszedł / zdał do Szkoły Głównej Gospodarst-wa Wiejskiego* – dlatego że nazwy uczelni zawierające wyraz SZKOŁA łączą się w starannej polszczyźnie z przyimkiem W.

Nazwy uczelni zawierające wyraz UNIWERSYTET lub POLITECHNIKA tradycyjnie łączą się z przyimkiem NA: *poszedł na politechnikę, zdała na uniwersytet, dostała się na uniwerek, studiuje na UW (Uniwersytecie Warszawskim), na PW (Politechnice Warszawskiej)*. Tylko czasownik PRA-COWAĆ (i połączenia: być pracownikiem, być dyrektorem, być dziekanem itp.) pozwala na oboczne użycie przyimka W lub NA: *pracuje w Uniwersytecie Warszawskim / pracuje na Uniwer-sytecie Warszawskim, był dziekanem w Politechnice Warszawskiej / był dziekanem na Politechnice Warszawskiej*.

Czasownik STUDIOWAĆ w połączeniu ze skrótowcem (a nie pełną nazwą szkoły wyższej) pozwa-la na użycie dwojakiej składni: ktoś studiuje w SGH lub studiuje na SGH, ktoś studiuje w SGGW lub studiuje na SGGW – przy czym wersja z przyimkiem W jest staranniejsza, a wersja z przyimkiem NA – choć zdecydowanie częściej spotykana – jest poprawna tylko w języku poto-cznym.
[NSPP; WSPP; SO PWN; PJ PWN; Baza CKS]

Źródło: Ojczysty - dodaj do ulubionych:
https://www.facebook.com/jezykojczysty/?fref=mentions

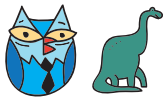
VII. Uzupełnij tabelę odpowiednimi formami w czasie przeszłym.

	TRZEĆ	ZNALEŹĆ	STAĆ	KŁAŚĆ	PIEC
ja	tarłem / tarłam	znalazłem /znalazłam	stałem / stałam	kładłem / kładłam	piekłem / piekłam
ty	tarłeś / tarłaś	znalazłeś / znalazłaś	stałeś / stałaś	kładłeś / kładłaś	piekłeś/ piekłaś
on, pan	tarł	znalazł	stał	kładł	piekł
ona, pani	tarła	znalazła	stała	kładła	piekła
ono, dziecko	tarło	znalazło	stało	kładło	piekło
my	tarliśmy / tarłyśmy	znaleźliśmy / znala-złyśmy	staliśmy / stałyśmy	kładliśmy / kładłyśmy	piekliśmy / piekłyśmy
wy	tarliście / tarłyście	znaleźliście / znalazłyś-cie	staliście / stałyście	kładliście / kładłyście	piekliście / piekłyście
oni, panowie, państwo	tarli	znaleźli	stali	kładli	piekli
one, pa-nie	tarły	znalazły	stały	kładły	piekły

VIII. Uzupełnij zdania dobrą formą wyrazów w nawiasach.

0. *Zawsze kiedy babcia **piekła**(piec, r.ż.) placek drożdżowy, pięknie **pachniało** (pachnieć) w całym domu.*
1. Maksym ma tysiące pytań, na które jeszcze nie ***znalazł*** (znaleźć) odpowiedzi.
2. Siedziała w kącie i ***tarła*** (trzeć) oczy chusteczką.
3. Dziadek i Maksym ***stali*** (stać) przed ogromną mapą i ***próbowali znaleźć*** (próbować, znaleźć) nie-wielką indonezyjską wyspę.
4. Mama już wiele razy prosiła Maksyma, żeby ***kładł*** (kłaść) swoje klucze w jednym miejscu, bo codziennie ich ***szuka*** (szukać) przed wyjściem do szkoły.
5. Jako nastolatki Olga i Kasia po lekcjach zwykle jeszcze długo ***stały*** (stać) na przystanku, bo nie ***mogły się rozstać*** (móc, rozstać się). Teraz nie ***potrafią rozłączyć się*** (potrafić, rozłączyć się) na Skypie.
6. Dawniej ludzie często ***piekli*** (piec) chleby w domach i dzisiaj znowu ***wracają*** (wracać) do tej starej tradycji.
7. Maksym i Olga ***tarli*** (trzeć) ziemniaki przez godzinę, dlatego później babcia ***smażyła*** (smażyć) placki do wieczora.
8. Mamę ***piekła*** (piec) i ***bolała*** (boleć) skóra na ramionach i twarzy, bo za długo była na słońcu.
9. Dzieci ***zbierały*** (zbierać) kasztany i żołędzie i ***kładły*** (kłaść) je obok bukietów kolo-rowych liści.
10. Rodzice ***przeszukali*** (przeszukać) cały dom, ale nie ***znaleźli*** (znaleźć) pamiątkowej monety od pradziadka.

VI. W tekście brakuje niektórych informacji. Uzupełnij go odpowiednimi fragmentami zdań.

NARODOWY UNIWERSYTET LWOWSKI IM. IWANA FRANKI

Historia ***Uniwersytetu Lwowskiego***[0] rozpoczęła się w połowie XVII wieku. .....[1] król Jan Kazimierz Waza podjął decyzję o przekształceniu Kolegium Jezuitów w Akademię Lwowską. Na początku .....[2]: teologiczny i filozoficzny.
W XVIII wieku znaczenie uniwersytetu było niewielkie. Po .....[3] stał się on jedną z niemieckich uczelni, ale charakteryzował się niskim poziomem naukowym. Dopiero w latach 70. XIX w. nastąpiła stopniowa polonizacja uniwersytetu. Wtedy też możliwe stało się prowadzenie .....[4]. Na uczelni zaczęli pracować wybitni profesorowie, dzięki czemu poprawił się poziom nauczania, a znaczenie Uniwersytetu wzrosło. Szybko rosła też liczba studentów, w 1914 r. na Uniwersytecie Lwowskim uczyło się .....[5], podczas gdy w tym samym czasie .....[6] były ich tylko 3 tysiące.

W 1919 roku, kiedy Galicja znalazła się .....[7], uniwersytet otrzymał imię Jana Kazimierza.

W czasach międzywojennych była to jedna z największych i najbardziej zasłużonych uczelni odrodzonej Polski. Wtedy na uniwersytecie wykładali słynni, światowej sławy naukowcy, powstawały i działały .....[8], takie jak: lwowska szkoła matematyczna, lwowsko-warszawska szkoła filozoficzna, lwowska szkoła antropologiczna, a także dokonywano .....[9] i publikowano prace naukowe na światowym poziomie.

Uniwersytet Lwowski ponownie .....[10] w 1940 roku - został nim Iwan Franko, słynny ukraiński pisarz, polityk i działacz społeczny, który w latach 70. XIX wieku studiował na tutejszym Wydziale Filozofii.
Po uzyskaniu przez Ukrainę niepodległości rozpoczął się nowy etap w historii uczelni: otworzono kolejne wydziały i kierunki, zrealizowano ważne naukowe projekty. Historycznym momentem był .....[11], w którym Uniwersytet Lwowski otrzymał od prezydenta kraju status uniwersytetu narodowego, co było świadectwem uznania wysokiego poziomu nauki i edukacji.
Uniwersytet Lwowski jest obecnie .....[12] instytucji szkolnictwa wyższego. Tworzy go 17 wydziałów: biologii, chemii, dziennikarski, ekonomiczny, elektroniczny, filologii, filozofii, fizyki, geografii, geologii, historii, języków obcych, ...[13], matematyki stosowanej i informatyki, mechaniczno-matematyczny, prawa, stosunków międzynarodowych oraz inne jednostki dydaktyczne.....[14] o ogólnokrajowym znaczeniu jest biblioteka UL, jedna z najstarszych na Ukrainie. W 2008 roku obchodziła 400-lecie istnienia.[1]

---

1 na podst. https://pl.wikipedia.org/wiki/Lwowski_Uniwersytet_Narodowy_im._Iwana_Franki

A. w granicach Rzeczypospolitej Polskiej
B. Uniwersytetu Lwowskiego
C. jedną z wiodących na Ukrainie
D. zmienił patrona
E. ważnych odkryć naukowych
F. wejściu Galicji do Austrii
G. Ważnym kulturalnym centrum
H. dzień 11 października 1999 roku
I. na Uniwersytecie Jagiellońskim
J. wykładów w języku ukraińskim
K. 20 stycznia 1661 roku
L. kultury i sztuki
Ł. funkcjonowały dwa wydziały
M. około 5 tysięcy studentów
N. słynne środowiska lwowskich naukowców

VII. Uzupełnij tabelę odpowiednimi formami w czasie przeszłym.

	TRZEĆ	ZNALEŹĆ	STAĆ	KŁAŚĆ	PIEC
ja	..... / tarłam	..... /	..... / stałam	..... /	piekłem / .....
ty	..... /.....	..... /	..... /	kładłeś /	..... / .....
on, pan	.....	.....	stał	.....	.....
ona, pani	.....	znalazła	.....	.....	piekła
ono, dziecko	tarło	.....	.....	kładło	.....
my	..... /	..... /	..... / stałyśmy	..... /	..... / .....
wy	tarliście /	..... / znalazłyście	..... /	..... /.....	..... / piekłyście
oni, panowie, państwo	.....	..... /	.....	kładli	.....
one, panie	.....	znalazły	.....	.....	piekły

VIII. Uzupełnij zdania dobrą formą wyrazów w nawiasach.

*0. Zawsze kiedy babcia **piekła**(piec, r.ż.) placek drożdżowy, pięknie **pachniało** (pachnieć) w całym domu.*

1. Maksym ma tysiące pytań, na które jeszcze nie ..... (znaleźć) odpowiedzi.
2. Siedziała w kącie i ..... (trzeć) oczy chusteczką.
3. Dziadek i Maksym ..... (stać) przed ogromną mapą i .... (próbować, znaleźć) nie-wielką indonezyjską wyspę.
4. Mama już wiele razy prosiła Maksyma, żeby ..... (kłaść) swoje klucze w jednym miejscu, bo codziennie ich ..... (szukać) przed wyjściem do szkoły.
5. Jako nastolatki Olga i Kasia po lekcjach zwykle jeszcze długo .... (stać) na przystanku, bo nie ..... (móc, rozstać się). Teraz nie ..... (potrafić, rozłączyć się) na Skypie.
6. Dawniej ludzie często ..... (piec) chleby w domach i dzisiaj znowu ..... (wracać) do tej starej tradycji.
7. Maksym i Olga ..... (trzeć) ziemniaki przez godzinę, dlatego później babcia ..... (smażyć) placki do wieczora.
8. Mamę ..... (piec) i ..... (boleć) skóra na ramionach i twarzy, bo za długo była na słońcu.
9. Dzieci ..... (zbierać) kasztany i żołędzie i .... (kłaść) je obok bukietów kolo-rowych liści.
10. Rodzice ..... (przeszukać) cały dom, ale nie .... (znaleźć) pamiątkowej monety od pradziadka.

LEKCJA 4
Salon Piękności „Warszawianka”

II. Od podanych rzeczowników utwóż nazwy zawodów żeńskich związanych z urodą.

0. trening - ***trenerka***

1. kosmetyk - kosmetyczka
2. projekt – projektantka
3. manikiur - manikiurzystka
4. wizaż – wizażystka
5. masaż- masażystka
6. makijaż – makijażystka
7. recepcja - recepcjonistka
8. dieta – dietetyczka
9. styl – stylistka
10. moda – modelka

III. Dopisz do niedokonanych form czasowników formy dokonane.

0. Rozbierać - ***rozebrać***

1. ubierać - ubrać
2. myć - umyć
3. zamykać - zamknąć
4. strzyc - ostrzyc
5. otwierać - otworzyć
6. podcinać - podciąć
7. wkładać - włożyć
8. farbować - pofarbować / ufarbować
9. zaczynać - zacząć
10. suszyć - wysuszyć
11. czesać - uczesać
12. modelować - wymodelować

V. Zamień nazwy czynności z cennika usług fryzjerskich na czasowniki.

*mycie – **myć***

pielęgnacja - pielęgnować

strzyżenie - strzyc

farbowanie - farbować

podcinanie - podcinać

suszenie – suszyć

modelowanie - modelować

czesanie - czesać

VIII. Uzupełnij tekst – zastąp obrazki wyrazami.

brwi, fryzurę , ***mycia***, złoty blond, ostrzyc, manikiur, maska, czeszemy, podciąć, bardzo jasny platynowy blond, farbujemy, ostrzyc, do góry, brąz, masaż, rzęsy, popielaty blond, pofarbować, uczesać, grzywkę,

Fryzjerka: Zapraszam panią do ***mycia***. Czy jest pani zadowolona z zabiegów?
Mama: Bardzo! ***Maska*** była wspaniała, podoba mi się mój nowy ***manikiur***, a ***masaż*** był bardzo relaksujący! Będę częściej do państwa zaglądać!
Fryzjerka: A jaką ***fryzurę*** by pani chciała?
Mama: Chciałabym krócej ***ostrzyc*** włosy, ***podciąć*** grzywkę, ***pofarbować*** je i pięknie ***uczesać***.
Fryzjerka: Czy ostrzyc włosy na krótko, czy do ramion?
Mama: Myślałam o takiej długości do ucha.
Fryzjerka: Oczywiście! A na jaki kolor ***farbujemy*** włosy?
Mama: Ostatnio miałam ***złoty blond*** i dobrze się w nim czułam, ale myślałam o jakiejś zmianie, żeby wyglądać młodziej... może ***bardzo jasny platynowy blond***?
Fryzjerka: Ma pani ciemne ***rzęsy*** i ***brwi***, taki jasny kolor nie będzie najlepszy... Może wypróbujemy ***brąz***?
Mama: O nie! Jest za ciemny! Podoba mi się jeszcze ten ***popielaty blond***...
Fryzjerka: Myślę, że to dobry wybór! A jak ***czeszemy***?
Mama: Proszę ***grzywkę*** na bok, a włosy z tyłu proszę podnieść ***do góry***.

VI. Uzupełnij tabelkę. W jakich sytuacjach możesz użyć tych form? Które oznaczają czas teraźniejszy, a które przyszły? Uzupełnij zdania wyrazami w odpowiedniej formie.

*0. – Czy chce pani grzywkę? – Tak, niech pan **tnie**! (ciąć / podciąć).*
1. Niech pani ***podetnie*** mi tylko te suche końcówki (ciąć / podciąć).
2. Ciągle ***tniemy*** wydatki, a jednak nie możemy nic zaoszczędzić (ciąć / podciąć).
3. Nigdy nie ***podcinaj*** skrzydeł naszym dzieciom (ciąć / podciąć).
4. Masz zawsze taką piękną fryzurę! Jak często się ***strzyżesz*** (strzyc / ostrzyc)?
5. Ale mnie denerwują te długie włosy! Chyba je w końcu ***ostrzygę*** (strzyc / ostrzyc).
6. Dzieci, wspaniale ***strzyżecie*** ten trawnik! (strzyc / ostrzyc).
7. Cieszę się, że (ty) się ***czeszesz*** (czesać / uczesać).
8. Moja babcia zawsze ***czesze*** się w tym samym salonie fryzjerskim u pani Oli. (czesać / uczesać).
9. Na bal maturalny fryzjerka ***uczesze*** mnie w kok. (czesać / uczesać).
10. Często ***czeszę*** mojego kota, bo ma bardzo długą sierść. (czesać / uczesać).

VII. Podpisz kolory włosów.

kruczoczarne

złoty blond

miedziany blond

pomidorowy mahoń

kasztanowy brąz

popielaty blond

ciemny brąz

bardzo jasny platynowy blond

ogniście rudy

LEKCJA 5
A my wciąż tacy sami, tylko przybywa nam lat...

I. Posłuchaj dialogu i wybierz poprawną odpowiedź.

1. b) 2. c) 3. b) 4. a) 5. a) 6. b) 7. a) 8. b)

II. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki. Uwaga! Jest jeden niepotrzebny wyraz.

„Autobiografia" Perfectu i „To nie ja" Edyty Górniak największymi ***przebojami***[0] lat 80. i 90. według widzów „Kino Polska Muzyka". Stacja ***wyemitowała***[1] w długi weekend majowy listy przebojów dwóch ostatnich ***dekad***[2] XX w.

Telewizja „Kino Polska Muzyka" zorganizowała wśród swoich widzów ***głosowanie***[3] na największe hity ostatnich lat 80. i 90. Wyniki można było ***oglądać***[4] 1 i 2 maja.

W ankiecie przygotowanej przez „Kino Polska Muzyka" ***widzowie***[5] wskazywali, że muzyka lat 80. w Polsce stanowiła ucieczkę od szarej PRL-owskiej ***rzeczywistości***[6], był to również okres ***bezkompromisowych***[7] protestsongów. Lata 90. zapisały się w ***pamięci***[8] widzów jako boom muzyki rozrywkowej.

III. Posłuchaj piosenek[1], uzupełnij brakujące wyrazy, a następnie zastanów się z kolegami i koleżankami, co to znaczy „protest song". O czym śpiewają wykonawcy? Przeciwko czemu lub komu protestują? Porozmawiaj o tym z nauczycielem.

Fragmenty tekstów piosenek na kartach pracy.

„Dziwny jest ten świat"
Czesław Niemen (tekst, muzyka i wykonanie)
http://www.tekstowo.pl/piosenka,czeslaw_niemen,dziwny_jest_ten_swiat.html

„Chcemy być sobą"
Perfect
Tekst i muzyka: Zbigniew Hołdys
http://www.tekstowo.pl/piosenka,perfect,chcemy_byc_soba.html

„Mury"
Jacek Kaczmarski
Tekst: Jacek Kaczmarski Muzyka: Lluis Llach
http://www.tekstowo.pl/piosenka,trio_gintrowski_kaczmarski_lapinski,mury_1.html
Geneza, przesłanie i odbiór: https://pl.wikipedia.org/wiki/Mury_(piosenka)

Ze starszymi uczniami można pracować także z piosenką Jacka Kaczmarskiego „Nasza klasa"
https://www.youtube.com/watch?v=xoTVVqhBh8w
http://www.tekstowo.pl/piosenka,jacek_kaczmarski,nasza_klasa.html

IV. Uzupełnij tabelę z odmianą rzeczownika *przyjaciel*.

	LICZBA POJEDYNCZA	LICZBA MNOGA
MIANOWNIK	przyjaciel	***przyjaciele***
DOPEŁNIACZ	***przyjaciela***	przyjaciół
CELOWNIK	przyjacielowi	***przyjaciołom***
BIERNIK	***przyjaciela***	przyjaciół
NARZĘDNIK	przyjacielem	***przyjaciółmi***
MIEJSCOWNIK	***przyjacielu***	przyjaciołach
WOŁACZ	przyjacielu!	***przyjaciele!***

[1]http://lp3.polskieradio.pl/polskitopnotowanie/

V. Uzupełnij zdania odpowiednią formą wyrazu w nawiasach.

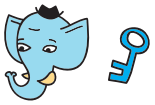
0. Maksym jeszcze nigdy nie zawiódł się na swoim ***przyjacielu*** *(przyjaciel) Staszku.*

1. Znane powiedzenie mówi, że najlepszych ***przyjaciół*** (przyjaciel, l. mn.) poznaje się w biedzie.
2. Dziadek Taras miał trzech ***braci*** (brat, l. mn.), ale niestety wszyscy już zmarli.
3. Ostatnie słowo podczas sprawy sądowej należy do ***sędziego*** (sędzia, r. m.).
4. Na specjalnej audiencji papież spotkał się z ***księżmi*** (ksiądz, l. mn.) i zakonnikami.
5. Czy dziś można jeszcze spotkać prawdziwych ***książąt*** (książę, l. mn.)?
6. Staszek zawsze marzył o ***bracie*** (brat), ale tak się stało, że do dziś jest jedynakiem.
7. Zdenerwowani ludzie na sali sądowej czekali na panią ***sędzię*** (sędzia, r. ż.), która spóźniała się na rozprawę.
8. Kolega mamy z liceum zbierał materiały o ***księciu*** (książę) halickim w Bibliotece Lwowskiej.
9. Ludowy artysta przekazał ***księdzu*** (ksiądz) własną rzeźbę przedstawiającą św. Antoniego.
10. Lekarze, adwokaci i ***sędziowie*** (sędzia, l. mn.) to prestiżowe zawody.

VI. Z historią Lwowa nierozłącznie związane są dzieje Szkoły Średniej im. św. Marii Magdaleny.[2] Ułóż fragmenty tekstu w odpowiedniej kolejności.

1	***Szkoła Średnia nr 10 im. św. Marii Magdaleny we Lwowie - to współcześnie jedna z dwóch średnich szkół we Lwowie z polskim językiem nauczania.***
5	Z powodu wybuchu wojny rok szkolny 1939/1940 nie rozpoczął się. Duże znaczenie w tym czasie miały organizacje harcerskie, m.in. „Pogotowie Harcerskie", w którym działali uczniowie szkoły, a część z nich brała udział w obronie Lwowa we wrześniu 1939 roku.
8	Po uzyskaniu niepodległości przez Ukrainę w 1991 roku przywrócono szkole status szkoły średniej, a 27 lipca 2013 roku zwrócono jej również historyczne imię św. Marii Magdaleny.
3	***Po utracie niepodległości, szkoła znalazła się na terenie zaboru austriackiego. Językiem wykładowym do 1848 roku stał się niemiecki. W 1875 ustanowiona została Rada Szkolna Okręgowa, co dawało szkole pewną autonomię.***
4	Czas dyrekcji Mieczysława Opałka, czyli lata 1934-1939, w kronikach szkolnych nazywane są „złotym okresem". Zaczęto wtedy organizować wystawy szkolne, które były zjawiskiem oryginalnym, a jednocześnie odbiegającym od rutyny nauczania.
9	Obecnie szkoła liczy 300 uczniów i 35 nauczycieli. Budynek składa się z 16 sal lekcyjnych, sali sportowej oraz biblioteki.
7	***W 1961 roku szkoła straciła status szkoły średniej. Przez lata także borykała się z problemem braku podręczników, a dodatkowo musiała walczyć z sowiecką ideologią, którą narzucano systemowi nauczania. Bardzo ważne były zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań, na których uczniowie nie tylko zdobywali wiedzę, lecz także uczyli się prawidłowych postaw moralnych.***
6	Czasy radzieckiej Ukrainy (1945-1990) to trudny okres historii szkoły i walki o polskość. Językiem nauczania pozostał język polski, jednak szkole odebrano imię patronki i zastąpiono je liczbą 10, a dyrekcja zmagała się z trudnościami materialnymi.
2	Szkoła powstała w 1816 roku jako Lwowska Szkoła Trywialna im. św. Marii Magdaleny, a rozpoczęcie jej działalności było ściśle związane z kościołem pod wezwanem świętej.

[2]na podst. https://pl.wikipedia.org/wiki/Szkoła_Średnia_nr_10_we_Lwowie

I. Posłuchaj dialogu i wybierz poprawną odpowiedź.

Mama i ciocia Ania rozmawiają na skypie.

Ciocia Ania: Cześć, siostro! Co u was słychać?

Mama: Cześć, Aniu! U nas po staremu, Maksym wiecznie gdzieś biega, Bogdan zapracowany, Olga dzwoni co kilka dni, ale widzę, że czuje się jak ryba w wodzie tam u was, w Warszawie.

Ciocia Ania: Oj, tak. Olga świetnie sobie ze wszystkim radzi, jest bardzo samodzielna. I z dnia na dzień widzę, jak dorośleje.

Mama: Także odnoszę takie wrażenie.

Ciocia Ania: Dzwonię przede wszystkim, bo jestem bardzo ciekawa, jak było na tym zjeździe absolwentów. Opowiadaj!

Mama: Ha, ha, fantastycznie! Wiesz, na początku trochę się obawiałam, że nie będziemy umieli ze sobą rozmawiać po tylu latach, ale kilka wspomnień ze szkolnych czasów szybko przełamało pierwsze lody i potem miałam wrażenie, jakbyśmy nie widzieli się kilka miesięcy, nie prawie trzydzieści lat!

Ciocia Ania: Spotkałaś swoich starych przyjaciół? Byli wszyscy z waszej licealnej paczki? Marysia, Janek, Olek?

Mama: Tak, wszyscy! To niezwykłe, jak potoczyły się ich losy. Marysia została sędzią, pracuje w sądzie okręgowym, zawsze była bardzo ambitna, i wiedzieliśmy, że wysoko zajdzie. Olek, wyobraź sobie, jest księdzem. Jego filozoficzna natura zawiodła go na teologię, chociaż wcześniej przez kilka lat robił różne rzeczy, bo wiadomo, że czasy nie sprzyjały studiom w seminarium. Dopiero w latach 90. pojechał do Krakowa na studia do zakonu dominikanów.

Ciocia Ania: A twoja pierwsza miłość, Janek? Co z nim?

Mama: Ha, ha, ha, oczywiście, przystojny jak dawniej. Jest historykiem, bada dzieje Rusi Kijowskiej. Ostatnio wydał książkę o księciu halickim Jarosławie Ośmiomyśle.

Ciocia Ania: Pamiętam, że zawsze dźwigał ze sobą mnóstwo książek i jak widać, nic się w tym względzie nie zmieniło, bo teraz na pewno wertuje opasłe księgi w bibliotekach.

Mama: Ha, ha, ha, masz rację. Odkąd go znam, imponował mi swoją wiedzą, ale naprawdę podziwiam to, że potrafi o historii mówić z pasją, w nietuzinkowy sposób przedstawiać sprawy, które zwykle ludzi nudzą.

Ciocia Ania: A pozostali?

Mama: Różnie Wiesz, jak to w życiu bywa: jedni wyglądają na szczęśliwych, poukładało im się w życiu, robią karierę, pracują w ciekawych miejscach, podróżują po świecie, inni - zwyczajni ludzie, ale raczej zadowoleni z życia, radzą sobie mimo codziennych trudności.

Ciocia Ania: Twoi nauczyciele też byli?

Mama: Tak, prawie wszyscy, oprócz profesora od matematyki, który zmarł kilka lat temu. Pamiętasz go?

Ciocia Ania: Jasne, że tak! Był najbardziej surowym nauczycielem, jakiego miałam przez wszystkie lata swojej nauki, ale chyba przez to nigdy go nie zapomnę, ha, ha, ha!

Mama: To prawda! Inni nie byli tacy groźni jak on, ale ich też trudno zapomnieć, a teraz naprawdę miło było spotkać się znowu. I na twarzach wielu osób było widać

wzruszenie, zwłaszcza kiedy przemawiał jeden z naszych kolegów.
Ciocia Ania: Jak wyglądał program?
Mama: Najpierw było oficjalne wystąpienie dyrektora szkoły, naszej wychowawczyni i kolegi z równoległej klasy. Później uroczysta kolacja i już nieformalna część z muzyką, tańcem i śpiewem.
Ciocia Ania: O, ho, ho, to znaczy, że była niezła zabawa w szkolnych murach?
Mama: Żebyś wiedziała! Wytańczyłam się za wszystkie czasy i jeszcze dziś mam chrypę od śpiewania. Leciały same polskie przeboje naszej młodości! „Chcemy być sobą", „Autobiografia",, „Kryzysowa narzeczona", „Biała flaga"...
Ciocia Ania: Ha, ha, ha, pamiętam, jaka byłaś na mnie wściekła, gdy wzięłam bez pytania twoją płytę Perfectu, którą nasz tata jakimś cudem zdobył w Polsce, a dla ciebie była jak skarb!
Mama: Oj, tak, wiele twoich irytujących zachowań puszczałam płazem, ale wtedy byłam naprawdę na ciebie zła. Wiesz, muzyka tamtych czasów to nie była tylko rozrywka, ale też sposób na wyrażanie siebie. Dojrzewaliśmy w trudnych czasach i te utwory określały nasze postawy wobec świata.
Ciocia Ania: Tak, tak, chciałam wtedy być taka jak ty, słuchać tej samej muzyki, ubierać się jak ty, chociaż uważałaś, że mam mleko pod nosem i niczego nie rozumiem.
Mama: W końcu zawsze byłaś i już na zawsze zostaniesz moją młodszą siostrą, ha, ha, ha!

III. Posłuchaj piosenek, uzupełnij brakujące wyrazy, a następnie zastanów się z kolegami i koleżankami, co to znaczy „protest song". O czym śpiewają wykonawcy? Przeciwko czemu lub komu protestują? Porozmawiaj o tym z nauczycielem.

Czesław Niemen „Dziwny jest ten świat" (1967)

Dziwny jest ten świat,
gdzie jeszcze wciąż
mieści się ....[1].
I dziwne jest to,
że od tylu lat
człowiekiem .....[2] człowiek.

Dziwny ten świat,
świat ludzkich spraw,
czasem aż .....[3] przyznać się.
A jednak często jest,
że ktoś słowem złym
.....[4] tak, jak nożem.

Lecz ludzi dobrej woli jest więcej
i mocno .....[5] w to,
że ten świat
nie zginie nigdy dzięki nim.
Nie! Nie! Nie! Nie!
Przyszedł już czas,
najwyższy czas,
nienawiść zniszczyć w sobie.

Perfect „Chcemy być sobą" (1981)

Chciałbym być sobą
Chciałbym być sobą .....[1]
Chciałbym być sobą
Chciałbym być sobą jeszcze (x2)

Jak .....[2] rano, bułkę maślaną
Popijam kawą, nad gazety plamą
Nikt mi nie .....[3], wiem co mam robić
Szklanką o ścianę rzucam, chcę .....[4]
Na klatce stoi cieć, co .....[5]
Nawet odkłonić, miotłę ściska w dłoni

Ortalion szary .....[6] za bary
I przerażonej twarzy .....[7] prosto w nos!
[...]

Chcemy być sobą ...

Jacek Kaczmarski „Mury" (1978)

On natchniony i młody był, ich nie .....[1] nikt
On im dodawał .....[2] sił, śpiewał, że blisko już świt
Świec tysiące palili mu, znad .....[3] unosił się dym
Śpiewał, że czas, by .....[4] mur, oni śpiewali wraz z nim

.....[5] murom zęby krat
Zerwij kajdany, połam .....[6]
A mury runą, runą, runą
I .....[7] stary świat!

[...]

VI. Z historią Lwowa nierozłącznie związane są dzieje Szkoły Średniej im. św. Marii Magdaleny. Ułóż fragmenty tekstu w odpowiedniej kolejności.

1	***Szkoła Średnia nr 10 im. św. Marii Magdaleny we Lwowie - to współcześnie jedna z dwóch średnich szkół we Lwowie z polskim językiem nauczania.***
	Z powodu wybuchu wojny rok szkolny 1939/1940 nie rozpoczął się. Duże znaczenie w tym czasie miały organizacje harcerskie, m.in. „Pogotowie Harcerskie", w którym działali uczniowie szkoły, a część z nich brała udział w obronie Lwowa we wrześniu 1939 roku.
	Po uzyskaniu niepodległości przez Ukrainę w 1991 roku przywrócono szkole status szkoły średniej, a 27 lipca 2013 roku zwrócono jej również historyczne imię św. Marii Magdaleny.
3	***Po utracie niepodległości, szkoła znalazła się na terenie zaboru austriackiego. Językiem wykładowym do 1848 roku stał się niemiecki. W 1875 ustanowiona została Rada Szkolna Okręgowa, co dawało szkole pewną autonomię.***
	Czas dyrekcji Mieczysława Opałka, czyli lata 1934-1939, w kronikach szkolnych nazywane są „złotym okresem". Zaczęto wtedy organizować wystawy szkolne, które były zjawiskiem oryginalnym, a jednocześnie odbiegającym od rutyny nauczania.
	Obecnie szkoła liczy 300 uczniów i 35 nauczycieli. Budynek składa się z 16 sal lekcyjnych, sali sportowej oraz biblioteki.
7	***W 1961 roku szkoła straciła status szkoły średniej. Przez lata także borykała się z problemem braku podręczników, a dodatkowo musiała walczyć z sowiecką ideologią, którą narzucano systemowi nauczania. Bardzo ważne były zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań, na których uczniowie nie tylko zdobywali wiedzę, lecz także uczyli się prawidłowych postaw moralnych.***
	Czasy radzieckiej Ukrainy (1945-1990) to trudny okres historii szkoły i walki o polskość. Językiem nauczania pozostał język polski, jednak szkole odebrano imię patronki i zastąpiono je liczbą 10, a dyrekcja zmagała się z trudnościami materialnymi.
	Szkoła powstała w 1816 roku jako Lwowska Szkoła Trywialna im. św. Marii Magdaleny, a rozpoczęcie jej działalności było ściśle związane z kościołem pod wezwanem świętej.

LEKCJA 6
Pieniądze, ach pieniądze

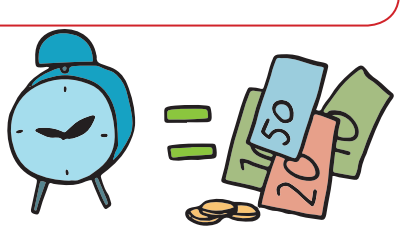
I. Podpisz rysunki związkami frazeologicznymi i przysłowiami z ramki. Zastanówcie się z kolegami, co one znaczą.

dobry zwyczaj – nie pożyczaj

spać na pieniądzach

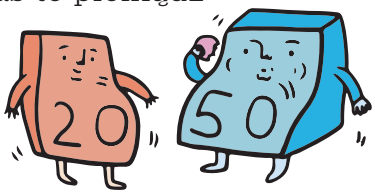
czas to pieniądz

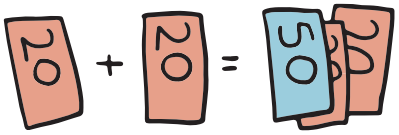
wyrzucać pieniądze w błoto

pieniądze szczęścia nie dają

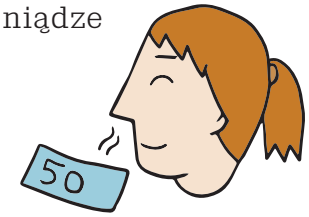
grube pieniądze

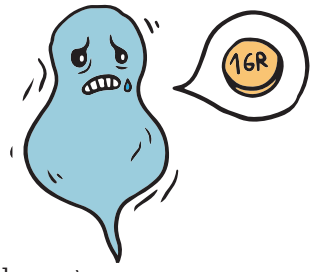
pieniądz robi pieniądz

liczyć się z pieniędzmi

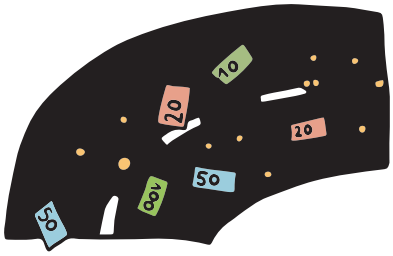
pieniądz nie śmierdzi

być bez grosza przy duszy

kto oddaje i zabiera, ten się w piekle poniewiera

pieniądze leżą na ulicy

II. Przeczytaj tekst i zaznacz, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Misza chce pożyczyć pieniądze od Maksyma.*	✔	
1.	Maksym mówi, że aktualnie jest bez grosza przy duszy.	✔	
2.	Misza uważa, że do szczęścia potrzebne są pieniądze.	✔	
3.	Misza uważa, że Maksym ma węża w kieszeni.	✔	
4.	Maksym zbiera kolekcję kart.	✔	
5.	Maksym ma materac wypełniony banknotami.		✔
6.	Maksym ma w małym palcu zasadę ekonomii.		✔
7.	Maksym uważa zbieranie kart za zbyt drogie hobby.	✔	
8.	Misza nie zwrócił Maksymowi długu.	✔	
9.	Maksym dorabia do kieszonkowego.	✔	
10.	Maksym udziela Miszy rad, jak należy troszczyć się o finanse.	✔	

IV. Przeczytaj opowiadanie i na jego podstawie oraz na podstawie ćwiczenia I. uzupełnij tabelkę. Dokończ opowiadanie. Co najmniej 4 razy użyj wyrazu „pieniądz” w różnych przypadkach.

	LICZBA POJEDYNCZA	LICZBA MNOGA
MIANOWNIK	pieniądz	pieniądze
DOPEŁNIACZ	pieniądza	pieniędzy
CELOWNIK	pieniądzowi	pieniądzom
BIERNIK	pieniądz	pieniądze
NARZĘDNIK	pieniądzem	pieniędzmi
MIEJSCOWNIK	pieniądzu	pieniądzach
WOŁACZ	pieniądzu!	pieniądze!

V. Dopisz takie synonimy do podanych wyrazów, żeby zamienić ich znaczenie na pozytywne. Jeśli sam nie potrafisz – skorzystaj ze słownika.

0. *gruby – **o pełnych kształtach, puszysty***
1. skąpy – oszczędny, dobrze gospodarujący pieniędzmi
2. chudy – szczupły, wiotki, filigranowy
3. śmierdzący – brzydko, nieświeżo pachnący
4. rozleniwiony - zrelaksowany
5. ślamazarny – powolny
6. zamknięty w sobie – skryty, przygaszony
7. pedantyczny – skrupulatny, staranny
8. tchórzliwy - nieśmiały, płochliwy
9. butny – odważny, waleczny
10. rozrzutny – hojny, szczodry

VI. Uzupełnij zdania wyrazami z ćwiczenia V.

0. *Mania była **przy kości**, ale miała śliczną okrągłą buzię z dołeczkami w policzkach.*
1. Oleżko nigdy się nie spieszył: jadł śniadanie prawie godzinę, codziennie rano brał długi prysznic, a potem niespiesznie szedł do szkoły. Taki był ***powolny***, dlatego zawsze się wszędzie spóźniał.
2. Ta nowa świeca jest tak pięknie ***pachnie***, przypomina mi wiosenną łąkę.
3. Paweł był tak ***nieśmiały***, że nigdy nie miał odwagi zgłosić się na lekcji do odpowiedzi.
4. Maksym nie wydaje pieniędzy na byle co, bo jest bardzo ***oszczędny***.
5. Ulana jest ***skryta***, nigdy nie opowiadała w klasie o sobie i swojej rodzinie.
6. Iwan zawsze występuje w obronie słabszych i pokrzywdzonych – jest silny i ***odważny***.
7. Bogdan wspiera dużo akcji charytatywnych: dzieli się z innymi swoją pracą, czasem i pieniędzmi, bo jest bardzo ***szczodrym*** człowiekiem.
8. Wiktoria była tak ***szczupła***, że umiała się wślizgnąć w najciaśniejszy kąt.
9. Julia ma zawsze czyste i porządne ubranie, pracę domową i ślicznie podkreślone tematy w zeszytach, bo jest ***skrupulatną*** uczennicą.
10. Pawło leżał na kanapie po stresującym dniu: w szkole były dwie klasówki, a do tego był odpytywany z geografii przy tablicy. Kiedy już poczuł się ***zrelaksowany***, wstał i poszedł pograć w piłkę.

LEKCJA 7
Być czy mieć?

I. Przeczytaj dialog, a następnie połącz synonimy w pary.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
A.	D.	F.	H.	I.	C.	G.	K.	J.	E.	B.

II. Połącz wyraz z definicją.

marka - znak firmowy umieszczany na jakimś produkcie (lub tylko jego nazwa), identyfikujący go i wskazujący, kto jest jest jego producentem
logo - graficzny znak będący symbolem jakiejś akcji, firmy lub organizacji
firma - przesiębiorstwo zajmujące się produkcją, sprzedażą lub wykonywaniem jakichś usług
konsumpcja - kupowanie i użytkowanie czegoś
kultowy - związany z wielkim szacunkiem, odzwierciedlający wartości i postawy jakiejś grupy, społeczności, pokolenia (np. film, książka, obraz, auto)

III. Powiedz, jakie znasz popularne polskie i ukraińskie marki? Z jakimi produktami są związane? Czy jest coś, o czym ty i twoi rówieśnicy, mówicie „kultowe”?

Można zaprezentować uczniom loga polskich firm: Wedel, Reserved, Big Star, Tatuum, CCC, Wojas, Ziaja, Inglot, Lirene, Apart, Krakowski Kredens, Grycan, Manta itp. i zapytać, czy wiedzą, jakich produktów dotyczą.

IV. Przeczytaj zdania i zastanów się, czy we wszystkich z nich zaimek *swój* został użyty poprawnie i czy zdania są całkowicie zrozumiałe. Jeśli nie, popraw je, wstawiając odpowiedni zaimek.

0. ***Olga nigdy nie zapomni swojego pierwszego dnia na uniwersytecie.*** Dobre użycie zaimka, Olga to podmiot w zdaniu.
   Mama pożyczyła od babci ~~swój~~ jedwabny szal. Złe użycie, mama to podmiot w zdaniu, wskazuje na szal, który należy do babci. Poprawne zdanie: ***Mama pożyczyła od babci jej jedwabny szal.***
1. Wujek Igor pomógł im kupić swój pierwszy samochód.
   *Wujek Igor pomógł im kupić **ich** pierwszy samochód.*
2. Dam ci swój długopis, dobrze?
   zdanie poprawne
3. Została skrytykowana przez członków swojej własnej drużyny.
   zdanie poprawne
4. To chyba nie swoja sprawa.
   *To chyba nie **twoja/ jego/ jej/ nasza/ wasza/ ich** sprawa.*
5. Podczas dyskusji bardzo stanowczo bronił swojego zdania.
   zdanie poprawne
6. Nauczycielka kazała uczniowi przeczytać swoją pracę domową.
   *Nauczycielka kazała uczniowi przeczytać **jego** pracę domową.*
7. Czy nie widziałaś swojego parasola?
   *Czy nie widziałaś **mojego** parasola?*
8. Pracuję na swój rachunek.
   zdanie poprawne, także: Pracuję na własny rachunek.
9. Swoja babcia upiekła ciasto.
   ***Moja** babcia upiekła ciasto.*
10. Chciałem cię zapytać o swoje wrażenia z wakacji.
    *Chciałem cię zapytać o **twoje** wrażenia z wakacji.*

V. Czy wiesz dokładnie, co to jest smartwatch? Przeczytaj tekst i połącz kolumny.

0.	1.	2.	3.	4.	5.
F.	E.	B.	A.	C.	D.

Uwaga! Smartfon - smartfona (rzadziej: smartfonu)

Jak należy prawidłowo odmieniać słowo *smartfon*? Czy, analogicznie do telefonu, w dopełniaczu powiemy *smartfonu*, czy też raczej *smartfona*?

Nie tylko *telefon* przemawia za tym, żeby odmieniać *smartfon – smartfon*u, ale także liczne inne nazwy na *-fon*, np. *domofon, magnetofon, mikrofon, saksofon*. Jeżeli jednak kierować

się nie formą, ale znaczeniem, to nie sposób zaprzeczyć, że smartfon bliższy jest – nie tyle technicznie, co kulturowo – takim urządzeniom, jak Iphone, iPod, discman, walkman, laptop, netbook, których nazwy tworzą dopełniacz z końcówką *-a*. Mamy więc tu do czynienia z kolizją kryterium formalnego i semantycznego, podobnie jak np. w wyrazie *słodzik*, o którym w poradni wypowiadaliśmy się kilka lat temu.

Warto zajrzeć do drugiej z porad dotyczących słodzika (słodziku) (zob. *Co ma toner wspólnego ze słodzikiem?*). Kończyła się ona hipotezą, że językoznawcy wybierają chętniej taki model odmiany, który oparty jest na znaczeniu wyrazu, a więc wymaga subtelnych analiz, podczas gdy laicy wybierają model prostszy, oparty na budowie wyrazu. Przykład smartfona (smartfonu?) pokazuje, że hipoteza ta nie w całym zakresie jest prawdziwa: odmiana *smartfon – smartfona* jest przecież oparta na analogiach wcale nie strukturalnych, ale funkcjonalnych, semantycznych, a nawet – jak powiedziałem wyżej – kulturowych.

Dla pełności obrazu trzeba oczywiście dodać, że nie idzie tu tylko o dopełniacz, ale także o równokształtny biernik i nie tylko o odmianę, ale przede wszystkim o rodzaj gramatyczny i warunkowaną przezeń łączliwość składniową wyrazu. Otóż coraz więcej wśród nowych zapożyczeń znajdujemy rzeczowników męskich, które są referencjalnie nieżywotne, a odmieniają się jak żywotne, por. *laptop – laptopa* jak *kot – kota*. Omawiany tu smartfon należy do tej właśnie grupy.

A ponieważ wiem, że korespondenci naszej poradni na ogół oczekują na koniec jasnej dyrektywy, więc doradzam: dajmy pierwszeństwo formie smartfona, traktując smartfonu jako jej rzadszy wariant.
Mirosław Bańko, PWN
https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/smartfon;11641.html

https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/cztery-wyrazy;15592.html

W odmianie wyrazu *smartwatch* pojawiają się dwie formy dopełniacza liczby mnogiej: *smartwatchy* i *smartwatchów*.
https://dobryslownik.pl/slowo/smartwatch/222080/1/235153/#znaczenie-235153
Sugerując się powyższą wskazówką, można uznać formę „smartwatchów" za opartą na znaczeniu, natomiast smartwatchy - pojawiającą się w tekstach specjalistycznych - opartą na budowie obcego wyrazu.

VI. Przeczytaj wpisy na forum, a następnie podaj prawidłowe odpowiedzi. Powiedz, z którą wypowiedzią się zgadzasz i dlaczego. Porozmawiaj z koleżankami i kolegami na temat kupowania markowych produktów.

1. Kupuje markowe ubrania ze względu na:
a) dobrą jakość [***B***] [C] [I]
b) markę b) [F] / [I]
c) oryginalny fason [D] [H]
2. Lubi markowe ubrania, ale kupuje je tylko w sklepach z używaną odzieżą [E]
3. Nie kupuje markowych ubrań [G]
4. Bardziej liczy się dla niego / niej jakość niż marka [C]
5. Zależy jemu / jej na oryginalnym wyglądzie [D] [H]

VII. Pan Paweł użył słowa konsumpcjonizm, co oznacza zbyt duże przywiązywanie wagi do posiadania rzeczy materialnych. Przypomnij, jak brzmi tytuł tej lekcji. Dlaczego pytamy: „być czy mieć”? Co to znaczy? Jeśli być, to kim? Jakim człowiekiem? Porozmawiaj z koleżankami i kolegami, jakie są wasze obserwacje na temat życia współczesnych społeczeństw, kupowania, koncentracji na przedmiotach, a nie na wartościach. Spróbuj podać przykłady zachowań ludzi.

Punktem wyjścia do rozmowy z uczniami niech będzie ilustracja pod ćw. VII.

V. Czy wiesz dokładnie, co to jest smartwatch? Przeczytaj tekst i połącz kolumny.

0.	***Nie tylko zegarek***	A.	Niektóre smartwatche oferują możliwość prowadzenia rozmów za pomocą zegarka (w takim przypadku smartwatch jest wykorzystywany jako zestaw głośnomówiący telefonu). Są też takie, które są niezależne do tego stopnia, że dzięki możliwości włożenia karty SIM, możesz dzwonić bez użycia telefonu.
1.	Co to jest smartwatch?	B.	Czego więcej, oprócz wskazywania czasu, możesz oczekiwać od współczesnych smartzegarków? To już zależy od konkretnego modelu. Podstawową funkcją jest udostępnianie komunikatów ze smartfona. Nie musisz sięgać do kieszeni – wystarczy rzut oka na zegarek, by sprawdzić kto dzwoni, kto i co napisał w wiadomości SMS, czy opublikował na Facebooku. Możesz też sterować niektórymi funkcjami telefonu, na przykład odtwarzaczem muzycznym czy spustem migawki.
2.	Podstawowe funkcje	C.	W większości inteligentnych zegarków znajdziesz podstawowe funkcje fitness – np. czujnik mierzący liczbę wykonanych kroków, który pozwoli na uzyskanie m.in. informacji o przebytym dystansie czy liczbie spalonych kalorii. Istnieją też smartzegarki związane z konkretnymi dyscyplinami. Chcesz sprawdzić czy efektywnie pływasz kraulem, z jaką siłą odbijasz piłkę podczas gry w siatkówkę, albo czy dobrze machasz kijem golfowym? Proszę bardzo.
3.	Komunikacja	D.	Pierwsze wzmianki na temat smartwatchów sięgają 1946 roku. Wtedy urządzenie to pojawiło się w komiksie o przygodach detektywa Dicka Tracy'ego. Początkowo bohater posługiwał się zegarkiem wyposażonym w radio, a kilka lat później za pomocą zegarka prowadził wideorozmowy. Od roku 1960 smartwatche były obecne w telewizji – nosił je np. kapitan James T. Kirk ze Star Treka. Ze smartwatchów korzystali także bohaterowie kreskówek takich, jak Jetsonowie czy Flintstonowie.

4.	Pływaj w zegarku	E.	Można powiedzieć, że smartwatch to inteligentny zegarek na rękę, czyli smartzegarek, pracujący pod kontrolą systemu operacyjnego, z wyświetlaczem, łącznością i czujnikami. Taki miniaturowy smartfon, który nosisz nie w kieszeni czy torbie, ale na nadgarstku.
5.	Czy na pewno to takie nowe?	*F.*	***Podobnie jak smartfon – w odróżnieniu od telefonu – dawno przestał służyć jedynie do dzwonienia, tak smartwatch [wym. smartłocz] – w odróżnieniu od zegarka – oferuje znacznie więcej niż odmierzanie czasu.***

0.	1.	2.	3.	4.	5.
F.					

LEKCJA 8
Buda, kobyła, zakuwać i inne tajemnicze wyrazy

I. Późnym popołudniem Maksym i Staszek rozmawiają na czacie. Przeczytaj dialog, zwróć uwagę na podkreślone w tekście wyrazy i zwroty, a następnie połącz je z definicjami.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16	17.	18.	19.	20..
P.	T.	H.	E.	G.	I.	Ł.	K.	C.	B.	M.	F.	U.	O.	A.	L.	S.	J.	D.	R.	N.

http://www.rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1357&Itemid=50

II. W polszczyźnie jest wiele wyrazów, które pochodzą z innych języków. Młodzież chętnie posługuje się zapożyczeniami z języka angielskiego i często ich używa, zwłaszcza korzystając z komunikatorów internetowych. Przeczytaj jeszcze raz dialog chłopców i wypisz z niego podkreślone wyrazy. Czy znasz znaczenie ich wszystkich?

akcja - w znaczeniu: sytuacja, zdarzenie
tablet - przenośny komputer średniej wielkości z dotykowym ekranem
weekend
katastrofa - w znaczeniu: z przesadą - nieprzyjemna sytuacja
OMG - skrót, ang. *Oh, my God*
OK - ang. w porządku

III. Język angielski ma wpływ na słownictwo w różnych sferach. Uporządkuj wyrazy z tabeli, wpisując je w odpowiednie kategorie.

- słownictwo techniczne i komputerowe: komputer, spam, laptop, skaner,
- sport: tenis, mecz, ring, walkower,
- kultura i rozrywka: bestseller, hit, pub, idol, fan, serial, scrabble, thriller, puzzle, musical,
- ekonomia i przedsiębiorczość: **boom**, menedżer,
- moda: klipsy, dżinsy,
- polityka: **budżet**, lider,
- zdrowie i uroda: aerobik, jogging,
- życie codzienne: **autorytet**, singiel, logo,
- żywność: chipsy, grill, hamburger, popcorn, hot dog, tost, fast food.

IV. Wiele słów z języka angielskiego funkcjonuje w prawie niezmienionej formie, jednak należy je odmieniać, np. smartfon, laptop, tablet jak rzeczownik rodzaju męskiego *but*, weekend jak *motor*. Uzupełnij tabele poprawnymi formami wyrazów.

	LICZBA POJEDYNCZA		
MIANOWNIK	smartfon	***laptop***	tablet
DOPEŁNIACZ	***smartfona***	laptopa	***tabletu (albo tableta)***
CELOWNIK	smartfonowi	***laptopowi***	***tabletowi***
BIERNIK	***smartfon (pot. smartfona)***	***laptop (pot. laptopa)***	tablet
NARZĘDNIK	smartfonem	***laptopem***	***tabletem***
MIEJSCOWNIK	***smartfonie***	laptopie	***tablecie***
WOŁACZ	smartfonie!	***laptopie!***	***tablecie!***

MIANOWNIK	weekend	***aerobik***	boom
DOPEŁNIACZ	***weekendu***	aerobiku	***boomu***
CELOWNIK	***weekendowi***	***aerobikiem***	boomowi
BIERNIK	***weekend***	aerobik	***boom***
NARZĘDNIK	weekendem	***aerobikiem***	***boomem***
MIEJSCOWNIK	***weekendzie***	***aerobiku***	boomie
WOŁACZ	***weekendzie!***	aerobiku!	***boomie!***

	LICZBA MNOGA		
MIANOWNIK	smartfony	***laptopy***	***tablety***
DOPEŁNIACZ	***smartfonów***	laptopów	***tabletów***
CELOWNIK	***smartfonom***	***laptopom***	tabletom
BIERNIK	smartfony	***laptopy***	***tablety***
NARZĘDNIK	***smartfonami***	laptopami	***tabletami***
MIEJSCOWNIK	***smartfonach***	***laptopach***	tabletach
WOŁACZ	smartfony!	***laptopie!***	***tablecie!***

MIANOWNIK	weekendy	aerobiki	boomy
DOPEŁNIACZ	***weekendów***	***aerobików***	boomów
CELOWNIK	***weekendom***	aerobikom	***boomom***
BIERNIK	weekendy	***aerobiki***	***boomy***
NARZĘDNIK	***weekendami***	aerobikami	***boomami***
MIEJSCOWNIK	***weekendach***	***aerobikach***	boomach
WOŁACZ	weekendy!	***aerobiki!***	***boomy!***

VI. Razem z kolegami i koleżankami zastanów się, czy warto mieć w życiu autorytety? Odpowiedzi wpiszcie do tabeli.

Warto mieć w życiu autorytety, gdyż:
może mobilizować działania, uczy krytycznego spojrzenia na zjawiska dookoła, inspiruje, pokazuje pozytywne zachowania, odnosząc się do autorytetu, możemy dokonywać autokorekty naszych zachowań, pokazuje wartości w życiu, jest wzorem do naśladowania, potrafi dobrze doradzić i pokierować.
Nie warto mieć w życiu autorytetów, gdyż:
mogą się mylić, mogą narzucać własną opinię, jeżeli całkowicie wierzymy autorytetom i cały czas się do nich odwołujemy, przestajemy myśleć samodzielnie, zbyt duża ich liczba powoduje pogubienie się w wartościach, które powinny stać się dla nas ważne, jeden narzucający nam zdanie autorytet, może zafałszować obraz widzianej rzeczywistości.

VI. Razem z kolegami i koleżankami zastanów się, czy warto mieć w życiu autorytety? Odpowiedzi wpiszcie do tabeli.

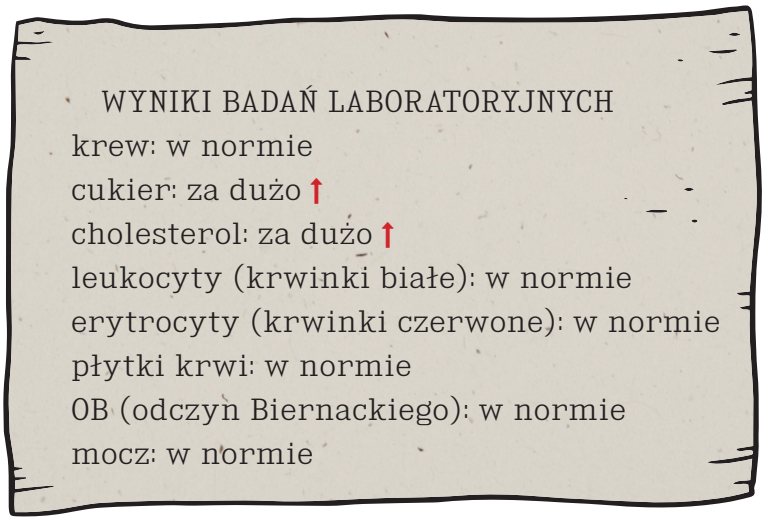
Warto mieć w życiu autorytety, gdyż:
Nie warto mieć w życiu autorytetów, gdyż:

LEKCJA 9
Tata u lekarza

I. Przeczytaj tekst i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Pan Bogdan poszedł do lekarza z własnej woli.*	✔	
1.	Tata zapisał się na wizytę osobiście.		✔
2.	Badania kwalifikujące do pracy nazywają się okresowe.		✔
3.	Wszystkie badania odbędą się w gabinecie nr 5.		✔
4.	Tata został przyjęty bez kolejki.	✔	
5.	Tata tego dnia nie jadł śniadania.	✔	
6.	Bogdan został zaszczepiony.		✔
7.	Tata jest dzielny jak lew.		✔
8.	Bogdan postanowił się trochę zdrzemnąć.		✔
9.	W gabinecie zabiegowym można w nagłych przypadkach zjeść słodycze.	✔	
10.	Bogdan został odesłany do domu.		✔

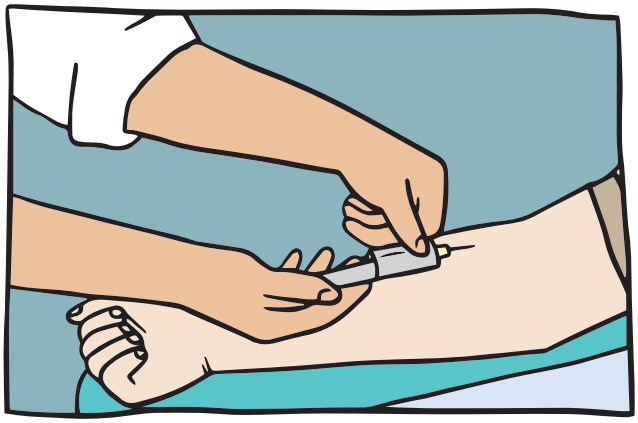
II. Podpisz ilustracje wyrazami z ramki.

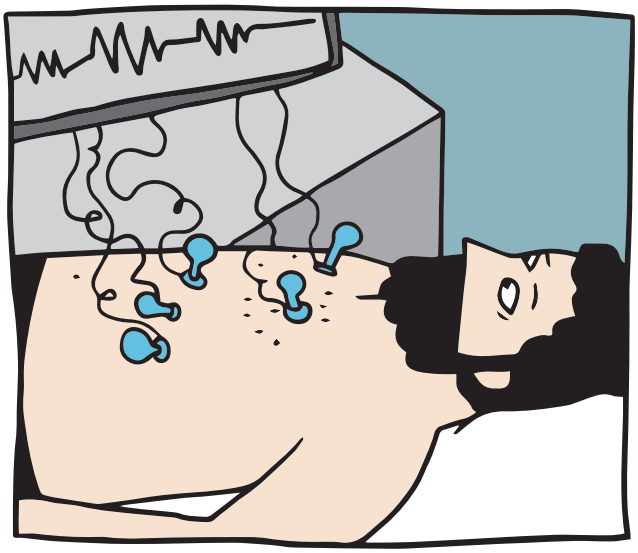
morfologia i mocz

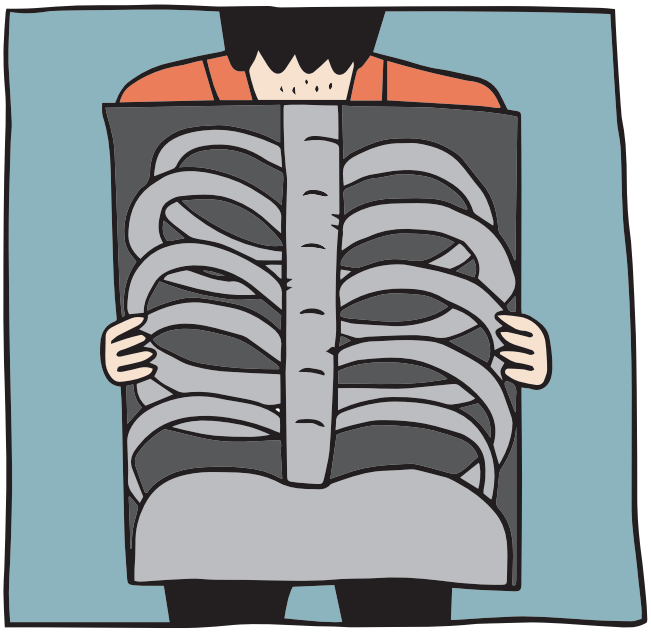
badanie wzroku

pobranie krwi

EKG (elektrokardiografia)

RTG (rentgen)

USG (ultrasonografia)

IV. Posłuchaj i uzupełnij.

Lekarz: Pan Bogdan Marczenko? Zapraszam do ***gabinetu***[0].
Bogdan: To ja, dzień dobry!
Lekarz: Dzień dobry. Nazywam się Lew Bondar. Proszę usiąść. Mam ***wyniki***[1] pana badań.
Bogdan: Co wykazały? Czy mogę ***podjąć***[2] nową pracę?
Lekarz: O tak, nic nie stoi na przeszkodzie Wzrok ma pan dobry, serce działa jak należy, w ***płucach***[3] czysto. W zasadzie jest pan zdrowy... ale niepokojące są wyniki badań cukru i cholesterolu: oba wyniki są podwyższone. W połączeniu z brakiem ruchu i nadwagą, mogą powodować ***groźne***[4] choroby, np. cukrzycę, zwiększać ryzyko ***chorób***[5] serca, prowadzić do zawału serca czy udaru mózgu.
Bogdan: Co mam robić panie doktorze?
Lekarz: Zalecam dietę: proszę odstawić ***czerwone***[6] mięso: wieprzowinę i wołowinę, zalecam rezygnację ze słodyczy, alkoholu, zwłaszcza piwa, jedzenie dużej ilości owoców i warzyw. No i najważniejsze: ***aktywność***[7] fizyczna trzy razy w tygodniu. Który sport pan lubi?
Bogdan: Siatkówkę w telewizji...
Lekarz: W ten sposób, proszę pana, nie da się ***schudnąć***[8]! Jeżeli chce pan dożyć starości w zdrowiu, to radzę się ***wziąć***[9] za siebie! Niech pan zacznie od ***zrzucena***[10] kilku kilogramów i poprawienia kondycji.
Bogdan: Dobrze, wezmę byka za rogi.

VI. Uzupełnij zdania wyrazami z dzisiejszej lekcji.

0. *Zwykle, żeby dostać pracę, trzeba odbyć rozmowę kwalifikacyjną z przyszłym* ***pracodawcą***.
1. Wczoraj w autobusie był tak straszny tłok, że nie było w ogóle świeżego powietrza i jakaś starsza pani ***zemdlała***.
2. Na badania krwi zwykle trzeba przychodzić na ***czczo***.
3. Oj, chyba jadłam ostatnio za dużo słodyczy! Muszę ***zrzucić*** kilka kilogramów!
4. (ja) ***Noszę*** się z zamiarem kupna nowego komputera.
5. Cukrzyca, choroby serca, zespół Downa to jedne z najczęstszych chorób ***dziedzicznych***.
6. Nie rozczulaj się tak nad sobą! ***Weź*** się wreszcie w garść!
7. Codzienny prysznic, zmiana bielizny i mycie zębów minimum dwa razy dziennie to podstawowe zasady ***higieny***.
8. Podjąć się bez wahania czegoś ważnego to ***wziąć byka za rogi***.
9. Odebrałam z przychodni ***wyniki*** badań.
10. Dziadek ma ***podwyższony*** poziom cukru i cholesterolu we krwi.

III. Bogdan dostał w gabinecie lekarskim kwestionariusz do wypełnienia. Czy potrafisz udzielić odpowiedzi na te pytania? Przedyskutuj odpowiedzi z koleżankami i kolegami w klasie.

Imię: .....

Nazwisko: .....

Adres: .....

Wiek: .....

Wzrost: 185

Waga: 94

Choroby przewlekłe: tak / nie*

.....

.....

.....

Choroby dziedziczne: tak / nie

.....

.....

.....

Leki stale przyjmowane: tak / nie

.....

.....

.....

Operacje: tak / nie

.....

.....

.....

Papierosy: tak / nie

.....

.....

.....

Wada wzroku: tak / nie

.....

.....

.....

Aktywność fizyczna: ~~tak~~ / nie

PACJENT W RAMACH SPORTU CHODZI Z ŻONĄ NA ZAKUPY.

*niepotrzebne skreślić

LEKCJA 10
Nogi ugięte, ręce do góry, i raz, dwa, trzy, cztery...

I. Przeczytaj dialog, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Mama martwi się o tatę.*	✔	
1.	Maksym uważa, że tata jest umięśniony.		✔
2.	Tata twierdzi, że kuchnia mamy jest niesmaczna.		✔
3.	Tata ma obecnie bardzo dużo pracy.	✔	
4.	Tata uważa, że aby zacząć biegać, trzeba najpierw zrobić rozgrzewkę.		✔
5.	Maksym chce, żeby tata zapisał się na ćwiczenia redukujące wadę postawy.	✔	
6.	Mama uważa, że Maksym powinien zapisać się na kurs trenera osobistego.		✔
7.	Maksym opuszcza ostatnio treningi.	✔	
8.	Tata nie może zacząć jeździć na rowerze, bo pojazd nie jest jeszcze przygotowany.	✔	

II. Mama poszła do fitness klubu i wzięła ulotkę. Połącz nazwę sportu z jego opisem.

PILATES	*powolne ćwiczenia, których elementem jest joga, balet i ćwiczenia siłowe*
TBC	Total Body Condition – ćwiczenia polegające na rzeźbieniu mięśni całego ciała
korektywa	ćwiczenia stosowane u dzieci, które mają wady postawy
gimnastyka odchudzająca	gimnastyka przeznaczona szczególnie dla osób z nadwagą, polegająca na spalaniu tłuszczu
fat burning	ćwiczenia „spalające tłuszcz ". W takt muzyki wykonuje się bardzo proste, niezbyt męczące ćwiczenia, tworzące nieskomplikowany układ choreograficzny
stretching	ćwiczenia polegające na rozciąganiu całego ciała, zwiększające jego elastyczność i gibkość
aeroboxing	ćwiczenia łączące intensywny aerobik z elementami technik sztuk walki
fitball	ćwiczenia, w których wykorzystuje się dużą piłkę rehabilitacyjną; celem treningu jest wzmocnienie mięśni i poprawa koordynacji ruchowej
step	ćwiczenia polegające na energicznym wchodzeniu i schodzeniu ze stopnia
gimnastyka dla seniorów	ćwiczenia dla osób starszych, wzmacniające mięśnie, poprawiające postawę

IV. Mama wybrała się na ćwiczenia. Posłuchaj uważnie instruktora i uporządkuj polecenia.

A.	B.	C.
1. I.	1. C.	1. A.
2. D.	2. B.	2. C.
3. G.	3. A.	3. D.
4. H.	4. E.	4. E.
5. B		5. B.
6. E.		6. F.
7. C.		
8. A.		
9. F.		

V. Od podanych czasowników utwórz wyrazy oznaczające czynność jednokrotną.

*bywać - **być***
miewać - ***mieć***
mawiać - ***mówić***
czytywać - ***czytać***
pijać - ***pić***
siadywać - ***siedzieć***
sypiać - ***spać***
pisywać - ***pisać***
grywać - ***grać***

VI. Od podanych czasowników utwórz czasowniki wielokrotne.

*być - **bywać***
siedzieć - ***siadywać***
jeść - ***jadać***
mieć - ***miewać***
spać - ***sypiać***
widzieć - ***widywać***
chodzić - ***chadzać***
pisać - ***pisywać***

VII. W miejsce kropek wstaw odpowiednie wyrazy z ramki. Uwaga! Zamień je na czasowniki wielokrotne.

*0. Lubicie **czytywać** sobie gazetę przed snem?*
1. Od czasu do czasu tata ***bywa*** na siłowni.
2. Mama prawie codziennie ***chadza*** na basen.
3. Uczniowie często ***pisują*** klasówki.
4. Sławko ***grywa*** na perkusji prawie codziennie.
5. Lubię ***jadać*** w tutejszej stołówce, mają zawsze pyszne obiady.
6. (My) lubimy ***pijać*** mleko prosto od krowy.
7. Olga zawsze ***mawia*** że sport to zdrowie.
8. Wiosną miło jest ***siadywać*** na ławeczce w parku.
9. Studenci zazwyczaj ***sypiają*** dosyć krótko, mają wieczorem imprezę, a rano idą na uniwersytet.
10. Dziennikarze bardzo często ***pisują*** do gazety.

II. Mama poszła do fitness klubu i wzięła ulotkę. Połącz nazwę sportu z jego opisem.

	poniedziałek	wtorek	środa	czwartek	piątek	sobota	niedziela
8.00-9.00	korektywa dla dzieci	TBC	aeroboxing	pilates	TBC	step	WOLNE
9.15-10.15	aerobik	fitball	taniec	fat burning	aerobik	gimnastyka dla seniorów	
10.30- 11.30	pilates	fat burning	stretching	gimnastyka odchudzająca	taniec	fitball	
11.45-12.45	gimnastyka dla seniorów	step	gimnastyka dla seniorów	korektywa dla dzieci	gimnastyka dla seniorów	aeroboxing	
13.00-16.00	PRZERWA						
16.00-17.00	TBC	gimnastyka odchudzająca	korektywa dla dzieci	stretching	step	taniec	WOLNE
17.15-18.15	fitball	taniec	fitball	gimnastyka dla seniorów	aeroboxing	korektywa dla dzieci	
18.30-19.30	aeroboxing	aerobik	step	step	korektywa dla dzieci	aerobik	TBC
19.45-20.45	aqua aerobik	aqua aerobik	fat burning	gimnastyka odchudzająca	pilates	fat burning	aqua aerobik

PILATES	*powolne ćwiczenia, których elementem jest joga, balet i ćwiczenia siłowe*
	Total Body Condition – ćwiczenia polegające na rzeźbieniu mięśni całego ciała
	ćwiczenia stosowane u dzieci, które mają wady postawy
	gimnastyka przeznaczona szczególnie dla osób z nadwagą, polegająca na spalaniu tłuszczu
	ćwiczenia „spalające tłuszcz ". W takt muzyki wykonuje się bardzo proste, niezbyt męczące ćwiczenia, tworzące nieskomplikowany układ choreograficzny
	ćwiczenia polegające na rozciąganiu całego ciała, zwiększające jego elastyczność i gibkość
	ćwiczenia łączące intensywny aerobik z elementami technik sztuk walki
	ćwiczenia, w których wykorzystuje się dużą piłkę rehabilitacyjną; celem treningu jest wzmocnienie mięśni i poprawa koordynacji ruchowej
	ćwiczenia polegające na energicznym wchodzeniu i schodzeniu ze stopnia
	ćwiczenia dla osób starszych, wzmacniające mięśnie, poprawiające postawę

III. Przeczytaj wypowiedzi różnych ludzi. Jaki rodzaj sportu byś im zaproponowała/ zaproponował? Odpowiedź uzasadnij.

Mam problemy z kręgosłupem. Siedzę bardzo dużo przed komputerem, ciągle w jednej pozycji. Nie lubię intensywnych ćwiczeń, nie lubię się męczyć.

Ola, 25 lat

Uwielbiam sport, jestem osobą energiczną i wysportowaną. Jest we mnie wiele pokładów energii, jednak aerobik już mi się znudził.

Anka, 30 lat

Lubię pływać i nurkować, bardzo dobrze czuję się w wodzie, ale ostatnio klasyczne pływanie zaczęło mnie nudzić, wolałabym spróbować czegoś innego.

Kasia, 45 lat

Jestem osobą otyłą, bardzo mi to przeszkadza, ponieważ trudno mi wchodzić po schodach. Chciałbym się trochę lepiej poczuć w swojej skórze.

Karol, 50 lat

Kiedy byłem młody, bardzo dużo ćwiczyłem, potem była tylko praca, praca, praca. Zapomniałem, jak to przyjemnie uprawiać sport. Teraz mam już 70 lat, nie mam tak dobrej kondycji jak kiedyś, ale będąc na emeryturze, mam dużo czasu i chętnie bym się wybrał na jakieś ćwiczenia.

Tomasz, 70 lat

Lekarz stwierdził, że moja córeczka ma płaskostopie i odrobinę skrzywiony kręgosłup. Warto byłoby wysłać ją na jakieś ciekawe zajęcia.

Marzena, 34 lat

Jak myślisz, które ćwiczenia wybrałaby mama Maksyma, które poleciłbyś zapracowanemu tacie, czy trochę zestresowanej nową sytuacją Oldze? A które ty byś wybrała / wybrał?

LEKCJA 11
Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy

Źródło tekstów: *wosp.org.pl*

I. Przeczytaj tekst. Dopasuj pytania, które zadaje Olga koleżance, do odpowiedzi, których udziela Karolina.

5, 2, 1, 6, 4, 3

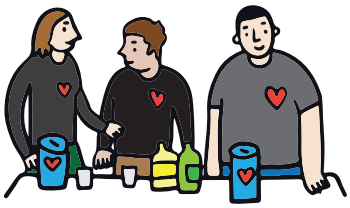
II. Na podstawie zadania I. zaznacz, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy to zespół muzyczny.*		✔
1.	WOŚP funduje nowe szpitale i przychodnie zdrowia.		✔
2.	Kwestować można po domach i firmach.		✔
3.	Jednego styczniowego dnia odbywa się równocześnie wiele imprez w całej Polsce.	✔	
4.	Można kupić wiele ciekawych przedmiotów na aukcji internetowej, której dochód zostaje w całości przeznaczony na WOŚP.	✔	
5.	Założycielem fundacji jest prezenter telewizyjny Jurek Owsiak.		✔
6.	Powodzenie pierwszego finału przerosło wszelkie oczekiwania.	✔	
7.	Światełko do nieba to pokaz sztucznych ogni kończący styczniowy Finał WOŚP.	✔	
8.	Każdy spontanicznie może wyjść na ulicę i zbierać pieniądze na rzecz fundacji.		✔
9.	Po zarejestrowaniu się jako wolontariusz możesz kwestować cały rok: od jednego finału do drugiego.		✔
10.	Większość ludzi nie ma nic przeciwko naklejeniu serduszka na ubraniu wierzchnim.	✔	

III. Odwiedź stronę internetową wośp i poczytaj o działaniach, które możesz podjąć na rzecz Fundacji.

0. Zostań wolontariuszem

8. Załóż sztab finału WOŚP

1. Dołącz do pokojowego patrolu

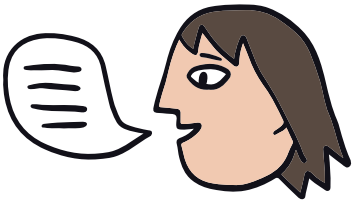
3. Weź udział w programie edukacyjnym „ratujemy i uczymy ratować"

2. Zorganizuj # historia misia

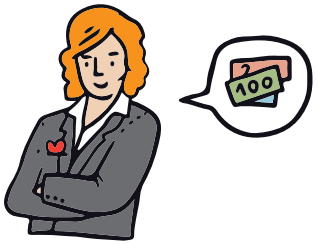
6. Lajkuj, komentuj, udostępniaj

4. Opowiedz swoją historię

5. Zostań redaktorem dobrej strony internetu

7. Masz firmę? Wspomóż działania sztabu

IV. Przeczytaj tekst charakteryzujący poszczególne działania WOŚP. Uzupełnij luki wyrazami w odpowiedniej formie.

Pokojowy Patrol to wolontariusze, ***którzy***[0] (który) przyjeżdżają na Festiwal Przystanek Woodstock i styczniowy Finał WOŚP, by pomagać przy ***organizacji***[1] (organizacja) tego pozytywnego zamieszania. Aby zostać członkiem Pokojowego ***Patrolu***[2] (Patrol), wystarczy, że masz 18 lat i ukończysz trzydniowe szkolenie. Czekają tam na ciebie nie tylko zajęcia z pierwszej ***pomocy***[3] (pomoc), ale także szereg zadań survivalowo-integracyjnych oraz kurs, po którym dostaniesz uprawnienia służby informacyjnej na imprezach masowych. Odbycie tych szkoleń dokumentowane jest stosownymi certyfikatami.

Podstawowym warunkiem uczestnictwa w naszych szkoleniach jest późniejszy przyjazd na Festiwal Przystanek Woodstock i praca w Pokojowym Patrolu w ***charakterze***[4] (charakter) wolontariusza Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Dzięki temu Przystanek jest - w ***ocenie***[5] (ocena) zawodowych służb) najbardziej profesjonalnie przygotowaną i najbezpieczniejszą imprezą masową w Polsce, ale wciąż zachowuje swój niepowtarzalny charakter, oparty na hasłach: „Miłość! Przyjaźń! Muzyka! Rock&Roll! Stop przemocy! Stop ***narkotykom***[6] (narkotyki) !".

Wszystko zaczęło się na Przystanku Woodstock. Pomysł naszego festiwalu zainspirowany został amerykańskim Woodstock 1969, jednak ***impulsem***[7] (impuls) do organizacji koncertu był słynny Woodstock 1994, zorganizowany z okazji 25. rocznicy ***tamtego***[8] (tamto) wydarzenia.

Apel skierowano do ludzi młodych, zaangażowanych w pracę Fundacji i w działalność Jurka, do ***słuchaczy***[9] (słuchacz) jego programów radiowych i telewizyjnych. Zastrzeżono jedno – praca w Patrolu to całkowity wolontariat, Fundacja nie będzie za nią płacić. Podczas koncertu Patrolowcy mają zapewnione miejsce na namioty oraz michę - jedzenie serwowane przez kuchnię ***polową***[10] (polowa). Nic poza tym. Od tego czasu Pokojowy Patrol stał się podstawą zabezpieczenia wszystkich kolejnych Przystanków.

Możesz też aktywnie wspierać działalność Fundacji WOŚP w ***internecie***[11] (internet):

- www.wosp.org.pl – główna strona fundacji
- woodstockfestival.pl - strona poświęcona ***Przystankowi***[12] (Przystanek) Woodstock;
- Kręcioła.TV - tu znajdziecie materiały ***wideo***[13] (wideo);
- siemashop.pl - internetowy sklep z gadżetami Orkiestry; Szadowo-Młyn - profesjonalne szkolenia z ***zakresu***[14] (zakres) pierwszej pomocy, survivalu i budowania grupy, wyjazdy integracyjne oraz szkolenia motywacyjne;

LEKCJA 12
Pociągiem przez Ukrainę

II. Maksym napisał sprawozdanie z letniego wyjazdu. Uzupełnij tekst odpowiednimi zdaniami tak, by tworzył logiczną całość.

2 sierpnia wraz z dziadkiem Tarasem, moją siostrą Olgą oraz moimi kuzynami: Antkiem i Marysią, wyruszyliśmy w wielką podróż po Ukrainie. ***0 godzinie siódmej piętnaście mieliśmy pociąg ze Lwowa do Złoczowa[0].***

Złoczów to niewielkie miasto znajdujące się kilkadziesiąt kilometrów od Lwowa, leżące w paśmie wzgórz Woroniaków i Gołogór. Jest tu przepiękny zamek, który należał kiedyś do rodu Sobieskich. Do Złoczowa dojechaliśmy kolejką elektryczną. ***Marysi bardzo spodobał się ten rodzaj pociągu, były tu niskie siedzenia naprzeciwko siebie, przez środek biegł korytarz.[1]*** Przez megafon motorniczy zapowiadał stacje, ale trudno było cokolwiek zrozumieć. Po pierwsze dlatego, że mówił bardzo niewyraźnie, a wręcz coś seplenił, po drugie głośnik trzeszczał, a po trzecie w wagonie było bardzo głośno. Ludzie rozmawiali ze sobą, jakiś mężczyzna chodził i sprzedawał gazety, za nim szła jakaś starsza kobieta, która proponowała pasażerom własnoręcznie zrobione pierożki. ***Antek powiedział, że jeszcze takich nie jadł, więc dziadek mu kupił.[2]*** Były smażone, a w środku miały jajko i szczypiorek. Do Złoczowa dojechaliśmy o dziesiątej jedenaście. W mieście odwiedziliśmy przyjaciela dziadka, było niezwykle miło. Jedliśmy pierogi z serem i ziemniakami, a dziadek z kolegą jadł soloną słoninę.

Kilka dni później wybraliśmy się do Rozdzielnej w obwodzie odeskim. To bardzo małe miasteczko położona na Nizinie Czarnomorskiej. Antek zapytał, co to jest obwód i czy to jest to samo co w Polsce województwo? ***Pierwszy raz byłem w takim miejscu.[3]*** Kilkanaście godzin później dojechaliśmy do miasteczka. Dziadek chciał odwiedzić kolegę księdza, któremu pomagał budować kiedyś kościół. Ojciec Jan miał niezwykłe poczucie humoru. Najpierw myślałem, że to jakiś robotnik, bo siedział na dachu i kładł papę, ale potem okazało się, że to był właśnie ksiądz Jan. ***Poczęstował nas pyszną uchą, którą sam ugotował,[4]*** a następnie opowiadał nam o swoich parafianach i różnych perypetiach związanych z budową kościoła. Śmiał się przy tym ciągle i częstował nas ciastem. W końcu Olga powiedziała, że chyba pęknie z przejedzenia. Następnego dnia ksiądz zaprosił nas na lekcję polskiego, które tu odbywają się nie tak jak u nas w szkole, tylko w salce katechetycznej a na jedną lekcję przychodzą dzieci w różnym wieku. ***Nie ma klas, tylko jest podział na poziomy.[5]*** Opowiadali o swoich zajęciach, a ja opowiadałem o swojej szkole. Szkoda, że mają tak mało lekcji, tylko dwa razy w tygodniu po godzinie, brakuje im też trochę książek i nie mają tablicy multimedialnej, takiej jaką my mamy. Obiecałem im przysłać swoje książki, które już przerobiłem.

Trzy dni później wyruszyliśmy wraz z księdzem Janem samochodem wzdłuż granicy z Mołdawią i Rumunią do Czerniowców. Kiedy Olga zobaczyła Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy, powiedziała, że zazdrości wszystkim, którzy na nim studiują. ***Był przepiękny, jak Szkoła w Hogwarcie. Wielki, piękny jak zamek, zbudowany z czerwonej cegły, miał niesamowite wielkie krużganki i otaczał go park, w którym rosły piękne drzewa.***[6]. Jak dorosnę, to chyba będę tu zdawał na studia. Spędziliśmy tam jeden dzień, a następnego wyruszyliśmy w kierunku Chocimia. Zachwyciła nas przeogromna twierdza położona nad brzegiem Dniestru. ***Rozbiliśmy tam wieczorem namiot i rozpaliliśmy ognisko.***[7] Piekąc kiełbaski słuchaliśmy historii o bitwie, która się tu rozegrała w 1673 i w której Jan Sobieski odniósł zwycięstwo nad wojskami tureckimi. Śpiewaliśmy różne piosenki. ***Marysia nauczyła nas nawet jednej harcerskiej piosenki „Ogniska już dogasa blask".***[8] Kiedyś będę jej musiał nauczyć moich przyjaciół ze szkoły. Rano spakowaliśmy się i pojechaliśmy jeszcze na chwilę do Kamieńca Podolskiego. Byłem już tu kiedyś z klasą, ale ten zamek zawsze mnie zachwyca. Położony jest wśród pagórków na brzegu urwiska. Widzieliśmy tablicę pamiątkową poświęconą Michałowi Wołodyjowskiemu. To taka fikcyjna postać z książki Henryka Sienkiewicza pt. „Pan Wołodyjowski". Dziadek pozwolił mi postrzelać z łuku, a potem z kuszy, a dziewczyny poprzebierały się w stroje dam dworskich i robiły sobie zdjęcia. Pewnie zaraz powstawiały je na Facebooka. Wieczorem wyruszyliśmy do Iwano-Frankiwska. Dyskusja rozgorzała w aucie na dobre, bo dziadek twierdził, że jest to Iwano-Frankowsk, ksiądz Jan mówił, że Stanisławów, a Marysia mówiła, że Iwano-Frankiwsk, a ja powiedziałem, że nie rozstrzygnę ich konfliktu, bo nie jestem słownikiem. ***Postanowiliśmy, że jak tylko wrócimy do domu, to sprawdzimy.***[9] Miasto okazało się ładne: piękny Park Szewczenki, ogromne jezioro z wielką wyspą, na którą popłynęliśmy łódką, ale mi najbardziej podobało się wesołe miasteczko. Nocowaliśmy w hostelu. ***Dziadek mu wytłumaczył, że to trochę coś innego.***[10] To taki bardzo tani hotelik, w którym w jednym pokoju może spać nawet osiem osób. Było tam wielu Polaków, którzy przyjechali zwiedzać miasto. Dowiedziałem się, że w Polsce to bardzo popularna forma noclegu. Kiedy przyjadę znowu do Polski, to będę nocował w hostelu. Dziewczyny powiedziały, że wolą hotel lub pensjonat. Ale one są bardzo wygodnickie. Następnego dnia ojciec Jan odwiózł nas do Lwowa, a sam pojechał do Polski. Dziadek został z nami jeszcze kilka dni. To były niesamowite wakacje. Będę je wspominał do końca życia.

III. Przeczytaj jeszcze raz tekst i zaznacz, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Maksym był na wakacjach na Ukrainie.*	✔	
1.	Podróż do Złoczowa odbyła się koleją.	✔	
2.	Dziadek Taras pomagał kłaść dach kościoła.		✔
3.	Maksym poznał w szkółce przy kościele swoich rówieśników.		✔
4.	Uniwersytet w Czerniowcach mieści się w zamku.		✔
5.	W Chocimiu podróżnicy spali pod gołym niebem.		✔
6.	Michał Jerzy Wołodyjowski to bohater książki Henryka Sienkiewicza.	✔	
7.	W samochodzie prowadzono dyskusje na temat pochodzenia nazwy miasta.		✔
8.	Hostel to miejsce tymczasowego zakwaterowania.	✔	

IV. Połącz wyraz z ich definicjami.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
A.	D.	B	F.	C.	E.	G.

VI. Utwórz przymiotniki od następujących rzeczowników.

0. *Warszawa* - ***warszawski***
1. Małopolska - ***małopolski***
2. Mazowsze - ***mazowiecki***
3. Lwów - ***lwowski***
4. Chiny - ***chiński***
5. Czechy - ***czeski***
6. Włochy - ***włoski***
7. Praga - ***praski***
8. Rosja - ***rosyjski***
9. Kanada - ***kanadyjski***
10. Ameryka - ***amerykański***

VII. Utwórz przymiotniki od następujących rzeczowników.

0. Kasia bardzo lubi (Kraków) ***krakowskie*** *obwarzanki.*

1. Strażacy mieli wóz (drabina) ***drabinowy***.
2. W Boliwii są prażone smaczne ziarna (kawa) ***kawowe***.
3. Góry (Skała) ***Skaliste*** to wschodni łańcuch Kordylierów.
4. (Śląsk) ***Śląskie*** potrawy są bardzo smaczne.
5. (Odessa) ***Odeski*** humor jest bardzo specyficzny.
6. W Polsce mamy przewagę lasów (liść) ***liściastych***.
7. Sławko ma (piegi) ***piegowatą*** buzię.
8. Na Wieży (Zygmunt) ***Zygmuntowskiej*** w Krakowie wisi ogromny dzwon.
9. Koronki (Kurpie) ***kurpiowskie*** są bardzo cenione w Polsce
10. (Podlasie) ***podlaskie*** wsie są bardzo piękne.

VIII. Utwórz przymiotniki od następujących rzeczowników.

Dziadek Wiktor bardzo lubił podróżować po Polsce. Kochał te *(nizina)* ***nizinne***[0] tereny z pięknymi lasami (sosna) ***sosnowymi***[1], uwielbiał też (Bieszczady) ***bieszczadzkie***[2] i (Tatry) ***tatrzańskie***[3] szlaki prowadzące na (góra) ***górzyste***[4] szczyty. Jednak najchętniej spędzał wakacje na Pojezierzu (Mazury) ***Mazurskim***[5]. Jego (pagórek) ***pagórkowate***[6] tereny i doliny zachwycały go swoim pięknem. Woda w jeziorach była zawsze (lód) ***lodowata***[7], ale to nie miało żadnego znaczenia, dziadek i tak się w nich kąpał. Mazury oczarowywały go również swoimi czerwonymi, (cegła) ***ceglanymi***[8] domami, (kamień) ***kamiennymi***[9] drogami i (mgła) ***mglistymi***[10] porankami.

II. Maksym napisał sprawozdanie z letniego wyjazdu. Uzupełnij tekst odpowiednimi zdaniami tak, by tworzył logiczną całość.

2 sierpnia wraz z dziadkiem Tarasem, moją siostrą Olgą oraz moimi kuzynami: Antkiem i Marysią, wyruszyliśmy w wielką podróż po Ukrainie. ***0 godzinie siódmej piętnaście mieliśmy pociąg ze Lwowa do Złoczowa[0].***

Złoczów to niewielkie miasto znajdujące się kilkadziesiąt kilometrów od Lwowa, leżące w paśmie wzgórz Woroniaków i Gołogór. Jest tu przepiękny zamek, który należał kiedyś do rodu Sobieskich. Do Złoczowa dojechaliśmy kolejką elektryczną. .....[1]. Przez megafon motorniczy zapowiadał stacje, ale trudno było cokolwiek zrozumieć. Po pierwsze dlatego, że mówił bardzo niewyraźnie, a wręcz coś sepleni, po drugie głośnik trzeszczał, a po trzecie w wagonie było bardzo głośno. Ludzie rozmawiali ze sobą, jakiś mężczyzna chodził i sprzedawał gazety, za nim szła jakaś starsza kobieta, która proponowała pasażerom własnoręcznie zrobione pierożki. .....[2]. Były smażone, a w środku miały jajko i szczypiorek. Do Złoczowa dojechaliśmy o dziesiątej jedenaście. W mieście odwiedziliśmy przyjaciela dziadka, było niezwykle miło. Jedliśmy pierogi z serem i ziemniakami, a dziadek z kolegą jadł soloną słoninę.

Kilka dni później wybraliśmy się do Rozdzielnej w obwodzie odeskim. To bardzo małe miasteczko położona na Nizinie Czarnomorskiej. Antek zapytał, co to jest obwód i czy to jest to samo co w Polsce województwo? .....[3]. Kilkanaście godzin później dojechaliśmy do miasteczka. Dziadek chciał odwiedzić kolegę księdza, któremu pomagał budować kiedyś kościół. Ojciec Jan miał niezwykłe poczucie humoru. Najpierw myślałem, że to jakiś robotnik, bo siedział na dachu i kładł papę, ale potem okazało się, że to był właśnie ksiądz Jan. .....[4], a następnie opowiadał nam o swoich parafianach i różnych perypetiach związanych z budową kościoła. Śmiał się przy tym ciągle i częstował nas ciastem. W końcu Olga powiedziała, że chyba pęknie z przejedzenia. Następnego dnia ksiądz zaprosił nas na lekcję polskiego, które tu odbywają się nie tak jak u nas w szkole, tylko w salce katechetycznej a na jedną lekcję przychodzą dzieci w różnym wieku. .....[5]. Opowiadali o swoich zajęciach, a ja opowiadałem o swojej szkole. Szkoda, że mają tak mało lekcji, tylko dwa razy w tygodniu po godzinie, brakuje im też trochę książek i nie mają tablicy multimedialnej, takiej jaką my mamy. Obiecałem im przysłać swoje książki, które już przerobiłem.

Trzy dni później wyruszyliśmy wraz z księdzem Janem samochodem wzdłuż granicy z Mołdawią i Rumunią do Czerniowców. Kiedy Olga zobaczyła Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy, powiedziała, że zazdrości wszystkim, którzy na nim studiują. .....[6]. Jak dorosnę, to chyba będę tu zdawał na studia. Spędziliśmy tam jeden dzień, a następnego wyruszyliśmy w kierunku Chocimia. Zachwyciła nas przeogromna twierdza położona nad brzegiem Dniestru. .....[7] Piekąc kiełbaski słuchaliśmy historii o bitwie, która się tu rozegrała w 1673 i w której Jan Sobieski odniósł zwycięstwo nad wojskami tureckimi. Śpiewaliśmy różne piosenki. .....

.....[8] Kiedyś będę jej musiał nauczyć moich przyjaciół ze szkoły. Rano spakowaliśmy się i pojechaliśmy jeszcze na chwilę do Kamieńca Podolskiego. Byłem już tu kiedyś z klasą, ale ten zamek zawsze mnie zachwyca. Położony jest wśród pagórków na brzegu urwiska. Widzieliśmy tablicę pamiątkową poświęconą Michałowi Wołodyjowskiemu. To taka fikcyjna postać z książki Henryka Sienkiewicza pt. „Pan Wołodyjowski". Dziadek pozwolił mi postrzelać z łuku, a potem z kuszy, a dziewczyny poprzebierały się w stroje dam dworskich i robiły sobie zdjęcia. Pewnie zaraz powstawiały je na Facebooka. Wieczorem wyruszyliśmy do Iwano-Frankiwska. Dyskusja rozgorzała w aucie na dobre, bo dziadek twierdził, że jest to Iwano-Frankowsk, ksiądz Jan mówił, że Stanisławów, a Marysia mówiła, że Iwano-Frankiwsk, a ja powiedziałem, że nie rozstrzygnę ich konfliktu, bo nie jestem słownikiem. .....[9] Miasto okazało się ładne: piękny Park Szewczenki, ogromne jezioro z wielką wyspą, na którą popłynęliśmy łódką, ale mi najbardziej podobało się wesołe miasteczko. Nocowaliśmy w hostelu. .....[10] To taki bardzo tani hotelik, w którym w jednym pokoju może spać nawet osiem osób. Było tam wielu Polaków, którzy przyjechali zwiedzać miasto. Dowiedziałem się, że w Polsce to bardzo popularna forma noclegu. Kiedy przyjadę znowu do Polski, to będę nocował w hostelu. Dziewczyny powiedziały, że wolą hotel lub pensjonat. Ale one są bardzo wygodnickie. Następnego dnia ojciec Jan odwiózł nas do Lwowa, a sam pojechał do Polski. Dziadek został z nami jeszcze kilka dni. To były niesamowite wakacje. Będę je wspominał do końca życia.

*A. **O godzinie 7.15 mieliśmy pociąg ze Lwowa do Złoczowa.***

B. Marysi bardzo spodobał się ten rodzaj pociągu, były tu niskie siedzenia naprzeciwko siebie, przez środek biegł korytarz.

C. Rozbiliśmy tam wieczorem namiot i rozpaliliśmy ognisko.

D. Poczęstował nas pyszną uchą, którą sam ugotował.

E. Pierwszy raz byłem w takim miejscu.

F. Dziadek mu wytłumaczył, że to trochę coś innego.

G. Marysia nauczyła nas nawet jednej harcerskiej piosenki „Ogniska już dogasa blask".

H. Był przepiękny, jak Szkoła w Hogwarcie. Wielki, piękny jak zamek, zbudowany z czerwonej cegły, miał niesamowite wielkie krużganki i otaczał go park, w którym rosły piękne drzewa.

I. Nie ma klas, tylko jest podział na poziomy.

J. Postanowiliśmy, że jak tylko wrócimy do domu, to sprawdzimy.

K. Antek powiedział, że jeszcze takich nie jadł, więc dziadek mu kupił.

III. Przeczytaj jeszcze raz tekst i zaznacz, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Maksym był na wakacjach na Ukrainie.*	✔	
1.	Podróż do Złoczowa odbyła się koleją.		
2.	Dziadek Taras pomagał kłaść dach kościoła.		
3.	Maksym poznał w szkółce przy kościele swoich rówieśników.		
4.	Uniwersytet w Czerniowcach mieści się w zamku.		
5.	W Chocimiu podróżnicy spali pod gołym niebem.		
6.	Michał Jerzy Wołodyjowski to bohater książki Henryka Sienkiewicza.		
7.	W samochodzie prowadzono dyskusje na temat pochodzenia nazwy miasta.		
8.	Hostel to miejsce tymczasowego zakwaterowania.		

VI. Utwórz przymiotniki od następujących rzeczowników.

0. *Warszawa* - ***warszawski***

1. Małopolska - .....
2. Mazowsze - .....
3. Lwów - .....
4. Chiny - .....
5. Czechy - .....
6. Włochy - .....
7. Praga - .....
8. Rosja - .....
9. Kanada - .....
10. Ameryka - .....

LEKCJA 13
Ostap w Warszawie

I. Posłuchaj tekstu, a następnie wybierz poprawne odpowiedzi.

1. a, b
2. a, c
3. b
4. c
5. b

II. Połącz wyrażenie z jego znaczeniem.

0.	1.	2.	3.	4.
B.	E.	A.	D.	C.

III. Ostap i Olga poszli do Centrum Nauki Kopernik. Zwiedzili kilka wystaw stałych i czasowych. Przeczytaj krótką informację o nich i uzupełnij zdania wyrazami z tabeli w odpowiedniej formie, a następnie połącz opis wystawy z tytułem. Odpowiedź uzasadnij.

1. Na wystawie dowiedzą się państwo, jak buduje się szybkie i bezpieczne ***statki***[0], łodzie podwodne oraz roboty badające dno morskie. Niezwykłą atrakcją będzie ucieczka z tonącego statku oraz nurkowanie na sucho. Spróbujemy odpowiedzieć na pytanie, jak powstają ***wiry***[1], jak okiełznać żywioł wody i jak go wykorzystać. Odpowiemy na pytanie, czy statki znikają w Trójkącie Bermudzkim?

2. Zaraz za ciężkimi, blaszanymi ***drzwiami***[2] znajduje się niesamowite miejsce. Panuje tu mrok. Jedyne światło bije od ***generatora***[3] Van de Graaffa. A wydobywający się dźwięk to odgłos wyładowań atmosferycznych. Znajdują się tu rury i kule wypełnione rozedrganymi zygzakami ***piorunów***[4]. Na szczęście ty znajdziesz się w bezpiecznym miejscu, którym będzie klatka Faradaya, chroniąca cię przed polem elektrostatycznym.

3. Tu nasi najmłodsi zwiedzający dowiedzą się, jak wygląda świat ***zwierząt***[5]. Będą mogli odkryć, jak pachnie lis, albo co widzą oczy ***węża***[6]. Zaangażowanie wszystkich zmysłów pozwoli zrozumieć lepiej świat naszych małych przyjaciół.

4. Między biologią, matematyką, muzyką i filologią nie ma granic. Tak, to prawda, świat jest interdyscyplinarny. Na styku różnych ***dyscyplin***[7] dzieje się wiele ciekawych rzeczy. To wystawa, która pokazuje kamienie milowe w ***historii***[8] człowieka. Można tu

np. zbudować most, zaprojektowany przez Leonarda da Vinci, odczytać malowidła naskalne, zostać archeologiem, elektrykiem i filologiem jednocześnie.

5. Tu wchodzimy do krainy naszych ***uczuć***[9] i emocji. Możemy dowiedzieć się, jak funkcjonuje nasz umysł, kiedy się złościmy, kochamy. Tu ty jesteś najważniejszy, ty jesteś motywem przewodnim tej wystawy. Dowiesz się, korzystając z najnowszych badań psychologii, neurobiologii i socjologii, dlaczego masz jakieś problemy, nie możesz nawiązać relacji z innymi ***ludźmi***[10].

IV. W poniższym tekście podkreśl wyrazy, które się nie odmieniają.

Po południu Ostap i Olga wybrali się do ***zoo***. Na początku zwiedzili ptaszarnię. Ostap zachwycał się piękną papugą ***kakadu*** i jej niezwykłym czubem z piór oraz pięknymi długonogimi flamingami. Z kolei Oldze spodobał się tukan, który próbował rozdziobać orzech włoski. Zwróciła również uwagę na ***emu***, którego pióra przypominały sierść. Potem poszli do terrarium. Olga nieco się wahała, bo jednak oglądanie stawonogów nie jest przyjemne. Myślała, że dostanie gęsiej skórki, oglądając przeróżne ptaszniki i tarantule, natomiast Ostap był w siódmym niebie. Gdy dotarli do gadów i płazów, Olga powiedziała, że poczeka na Ostapa na zewnątrz. W pawilonie z gadami Ostap nie mógł oderwać oczu od ogromnego ***boa*** dusiciela, który akurat był w trakcie spożywania swojego śniadania. Oznajmił potem Oldze, że chętnie miałby w domu takie piękne stworzenie, na co Olga stwierdziła, że skoro z niego taki ***kamikadze***, to niech sobie kupi, ale ona go więcej nie odwiedzi. No i ciekawe, co powie mama Ostapa.

V. Podkreśl rzeczowniki nieodmienne i ułóż z nimi zdania.

tabu, guru, alibi, graffiti, Peru, jury, menu, Missisipi

VI. Wstaw wyraz w odpowiedniej formie.

0. Ostatnio otworzono dwa nowe ***muzea*** *(muzeum).*

1. Wczoraj Olga poszła do ***Muzeum Narodowego*** (Muzeum Narodowe).
2. W trzech ***centrach handlowych*** (centrum handlowe) są dziś promocje na produkty markowe.
3. Antek chodzi do ***Liceum Ogólnokształcącego*** (Liceum Ogólnokształcące).
4. Kiedyś w Rzymie były dwa ***Kolosea*** (Koloseum).
5. W ***terrarium*** (terrarium) była tarantula.
6. W zoo było pięć ***akwariów*** (akwarium).
7. Dzięki zdobytym ***terytoriom*** (terytorium) państwo w XVII wieku rozrosło się na ogromną skalę.
8. Olga miała wczoraj ***kolokwium*** (kolokwium) z języka polskiego.

I. Posłuchaj tekstu, a następnie wybierz poprawne odpowiedzi.

W akademiku.

Olga: Chcesz kakao?

Ostap: Wiesz, że lubię, ale teraz najchętniej napiłbym się kawy. Padam ze zmęczenia. Jechałem aż 14 godzin.

Olga: Ojej, dlaczego tak długo? Na granicy były kolejki? Przecież autobus ma swój pas.

Ostap: Jechałem z przygodami. Zaraz za Lwowem złapaliśmy gumę. Kierowca długo szukał lewarka. Potem staliśmy kilka godzin na granicy, ponieważ jeden z pasażerów, taki pan z Kongo, jechał z psem. Pies co prawda miał mikroczip, ale okazało się, że paszport jest nieważny. Długo na niego czekaliśmy, a w efekcie i tak nie mógł jechać dalej. Zaraz po przekroczeniu granicy jedna z pasażerek zauważyła, że zostawiła podczas kontroli celnej etui na okulary. Bardzo się zdenerwowała, ponieważ podobno to jakaś cenna pamiątka. Kierowca był na tyle uprzejmy, że poczekał na nią.

Olga: Faktycznie, miałeś ciekawą podróż. Może jesteś zmęczony i chcesz odpocząć, zanim pójdziemy zwiedzać Warszawę?

Ostap: Nie, muszę się tylko napić mocnej kawy i coś zjeść. Jestem tak głodny, że zjadłbym konia z kopytami. A jakie mamy plany na dziś?

Olga: Myślałam, żeby pójść do Centrum Nauki Kopernik lub do Muzeum Sztuki Nowoczesnej, potem do baru mlecznego na obiad, a po południu do zoo. Niedaleko zoo jest ciekawa restauracja, gdzie podają pyszny crème brûlée. Po prostu palce lizać.

Ostap: To chodźmy do Centrum Nauki Kopernik, a muzeum zwiedzimy jutro. Po południu chętnie wybiorę się do zoo, a potem do restauracji. Wieczorem możemy pójść do jakiegoś baru.

Olga: Nie, wieczorem mój przyjaciel z akademika, Pablo, organizują imprezę. Chciałabym, żebyś poznał moich kolegów.

Ostap: Przyjaciel?

Olga: Oj, Ostap, przejęzyczyłam się – kolega.

Ostap: Tak, ciekawie się zaczyna ten weekend.

LEKCJA 14
Świat się rusza

I. Posłuchaj dialogu i uzupełnij brakujące wyrazy.

Olga: Cześć. Chciałabym wam ***przedstawić*** mojego chłopaka Ostapa. Ostap, to jest Pablo i Juan. Są Hiszpanami. To John i Anna ze ***Szkocji***. Osman i Zainab. Są z Turcji. Yuan i Li są Chińczykami. A to Andreas i Marcus ze Szwecji, a Iwan i Angelina są Białorusinami.
Ostap: Cześć.
Pablo: Olga, pięknie ***wyglądasz***. To jakaś nowa bluzka?
Olga: Jak miło, że ***zauważyłeś***.
Ostap: Pablo, wy też studiujecie na Rocznym Kursie ***Przygotowawczym***?
Pablo: Nie, przyjechaliśmy w ramach programu Erasmus. Tylko na pół roku, chociaż Juan chce jeszcze zostać na letni ***semestr***.
Olga: Pablo, a ty nie chcesz?
Pablo: Jeszcze nie wiem.
Olga: ***Byłoby*** szkoda.
Ostap: Olga, to może opowiesz mi o swoich innych znajomych.
Olga: To jest Zainab i Osman. Oni są z Ankary. Zainab pisze pracę ***doktorską*** na temat „Wpływów tureckich na kulturę polską", a Osman przyjechał w ramach wymiany ***międzynarodowej*** i będzie tu kończył swoją pracę magisterską. Yuan i Li, niestety, ***przyjechali*** do Polski tylko na trzy tygodnie. Chodzą na kurs języka polskiego do Polonicum. W Chinach studiują filologię polską. Podobno jest tam bardzo dobra Polonistyka.
Ostap: A Iwan i Angelina?
Iwan: My studiujemy w Studium Europy ***Wschodniej***, w skrócie SEW. Przyjechaliśmy tu na rok w ramach stypendium.
Ostap: To macie tu międzynarodowe towarzystwo.
Olga: Tak, ale są tu w akademiku tez Polacy. Zaraz przyjdzie Wojtek i Kasia, ale oni niestety zawsze się spóźniają.

III. Uzupełnij zdania odpowiednią formą wyrazu podanego w nawiasach.

W jednej z gazet pojawiła się ostatnio informacja o tym, dokąd emigrują ***mieszkańcy***[0] (mieszkaniec) Europy. Okazało się, że problem ten dotyczy wielu krajów. Świat się rusza. Emigrują przede wszystkim nasi sąsiedzi: ***Łotysze***[1] (Łotysz), ***Ukraińcy***[2] (Ukrainiec) i ***Białorusini***[3] (Białorusin). Szczególnie Polskę upodobali sobie mieszkańcy Ukrainy, chociaż większość z nich emigruje jednak do Czech, a nie, jak się Polakom wydaje, właśnie do Polski. Z kolei ***Czesi***[4] (Czech) emigrują do Niemiec. Tam też emigrują ***Finowie***[5] (Fin) i ***Holendrzy***[6] (Holender).

Interesujący może wydać się fakt, że również mieszkańcy krajów Europy Zachodniej i Północnej nie są szczególnie zadowoleni z sytuacji ekonomicznej i gospodarczej swoich krajów. Do Stanów Zjednoczonych emigrują głównie ***Francuzi***[7] (Francuz), ***Norwegowie/Norwedzy***[8] (Norweg), ***Szwedzi***[9] (Szwed). Ciekawe, dokąd emigrują ***Amerykanie***[10] (Amerykanin)?

V. Połącz słowo z definicją.

0.	1.	2.	3.	4.	5.
E.	F.	C.	B.	D.	A.

VI. Uzupełnij zdania odpowiednią formą wyrazu podanego w nawiasach.

Z badań wynika, że najczęściej emigrują ludzie ze średnim i podstawowym wykształceniem. Najczęściej są to: ***stolarze***[0] (stolarz), ***ślusarze***[1] (ślusarz), ***monterzy***[2] (monter) oraz ***spawacze***[3] (spawacz). Ze swojej sytuacji zawodowej nie są zadowolone osoby z wyższym wykształceniem, m. in ***naukowcy***[4] (naukowiec), w tym przeważnie ***profesorowie***[5] (profesor). Również ***ekonomiści***[6] (ekonomista) i ***prawnicy***[7] (prawnik) poszukują pracy za granicą, gdyż polski rynek jest już nasycony ekspertami z tych branż. Coraz częściej także ***informatycy***[8] (informatyk) znajdują pracę w takich krajach jak Kanada, Stany Zjednoczone czy Norwegia. Kto więc zostanie w Polsce? Prawdopodobnie będą to: ***urzędnicy***[9] (urzędnik) i ***politycy***[10] (polityk).

LEKCJA 15
Miasto stu mostów

I. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Wszyscy członkowie rodziny Marczenków wybierają się do Wrocławia.*		✔
1.	We Wrocławiu Marczenkowie spotkają się z całą rodziną z Warszawy.		✔
2.	Ze Lwowa do Wrocławia nie można dostać się drogą lotniczą.		✔
3.	Mama planuje szybkie zwiedzanie miasta.		✔ ✔
4.	Żadna z koleżanek Olgi nie była we Wrocławiu.		
5.	Festiwal filmowy często jest jedyną okazją, żeby zobaczyć niszową produkcję na srebrnym ekranie.	✔	
6.	Charakter Olgi w niczym nie przypomina charakteru jej mamy.		✔
7.	Olga będzie we Wrocławiu przez 4 dni.	✔	
8.	Mama już wynajęła mieszkanie na czas pobytu we Wrocławiu.		✔

III. Przeczytaj dialog i uzupełnij na mapie Polski nazwy miast i rzek, które pojawiają się w dialogu.

IV. Dopasuj nazwy województw do ich głównych miast.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
L.	E.	H.	Ł.	A.	O.	M.	B.	F.	N.	G.	C.	K.	I.	D.	J.

V. Przeczytaj dialog i uzupełnij luki wyrazami w odpowiedniej formie.

Babcia: Maksiu, czy mama wspominała ci o magicznych stworzeniach mieszkających we Wrocławiu?
Maksym: Nie! Babciu, opowiedz mi o nich!
Babcia: Wersji tej historii jest wiele, zatem opowiem ci moją ulubioną, o Chochliku Odrzańskim. Chochlik przypłynął do ***Wrocławia***[0] (Wrocław) na małej ***tratwie***[1] (tratwa). Dobił do ***brzegu***[2] (brzeg) i zacumował we ***Wrocławiu***[3] (Wrocław) na dłużej, bo stwierdził, że to idealne miejsce do robienia wrocławianom ***psikusów***[4] (psikus, l.mn.). Przez długi czas męczył mieszkańców miasta i drażnił się z nimi. Rozwiązywał ***ludziom***[5] (ludzie) sznurowadła w butach, gdy czekali na ***autobus***[6] (autobus), barwił wodę w miejskich fontannach albo dosypywał ***soli***[7] (sól) do cukiernicy we wrocławskich restauracjach. Wkrótce wszyscy ***mieszkańcy***[8] (mieszkaniec) miasta mieli już serdecznie dość złośliwego stworka. Ponieważ urwis był zbyt mały, żeby zwykły człowiek mógł go złapać, postanowiono wezwać na ***pomoc***[9] (pomoc) równe wzrostem chochlikowi, ale znacznie życzliwsze i często bardziej przebiegłe — krasnale. Im także Chochlik przysporzył ***kłopotów***[10] (kłopot, l.mn.) Więziennika zamknął w ***lochu***[11] (loch), Słupnika tak przestraszył, że ten bał się zejść z lampy, a Pracza wrzucił do ***Odry***[12] (Odra). W końcu jednak krasnale, pod wodzą najsympatyczniejszego z nich, Życzliwka, pojmały złośliwego stwora i kulturalnie, choć stanowczo, wytłumaczyły mu, że czas jego wrocławskich psikusów dobiegł ***końca***[13] (koniec). Chochlik odpłynął swoją tratwą, a mieszkańcy miasta i turyści mogą od tej ***pory***[14] (pora) chodzić po ulicach bez obawy, że ktoś będzie majstrował przy ich sznurówkach. W dowód wdzięczności władze miasta postanowiły oddać małym skrzatom część ***Wrocławia***[15] (Wrocław). Krasnale szybko zadomowiły się na miejskich chodnikach i pilnują, by nikomu nic złego się już nie stało. Tak powstał też Wielki Podziemny Świat Krasnali, w którym mieszkają.

VI. Przeczytaj tekst legendy o Chochliku Odrzańskim i połącz wyrazy z ich definicjami.

0.	1.	2.	3.	4.	5.
E.	D.	A.	C.	F.	B.

VII. Napisz swoją wersję legendy o tym, jak do Wrocławia przybyły krasnale. Wykorzystaj wszystkie wyrazy z ćwiczenia VI.

Dla Nauczyciela: Dobrym pomysłem będzie przypomnienie bajki Marii Konopnickiej *O sierotce Marysi i siedmiu krasnoludkach*, a także przypomnienie biogramu polskiej pisarki. Tekst można znaleźć pod adresem: https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/o-krasnoludkach-i-sierotce-marysi.pdf

VIII. Maksym we Wrocławiu zobaczy wiele ciekawych miejsc. Dopasuj opisy najważniejszych punktów zwiedzania do obrazka. Jak myślisz, gdzie i dlaczego Maksymowi podobało się najbardziej?

Opis do zdjęć:

1. Katedra
https://de.m.wikipedia.org/wiki/Datei:Katedra_%C5%9Bw_Jana_Chrzciciela.jpg

2. Hala Stulecia
By Jar.ciurus - Own work, CC BY-SA 3.0 pl, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=28785739

3. Hala targowa
By Shaqspeare - Own work, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=838346

4. Panorama Racławicka i Rotunda
budynek:
By Adam Dziura - Own work, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2402456

obraz:
By Andrzej Otrębski - Own work, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=29649317

5. Zoo
By Andrzej Otrębski - Own work, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=29562985
misie:
By Diana Łanda - Own work, Public Domain, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6911547

6. Wyspa Słodowa
By Barbara Maliszewska - Own work, CC BY-SA 3.0 pl, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=21618341

7. Uniwersytet Wrocławski
By Barbara Maliszewska - Own work, CC BY-SA 3.0 pl, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=28115969

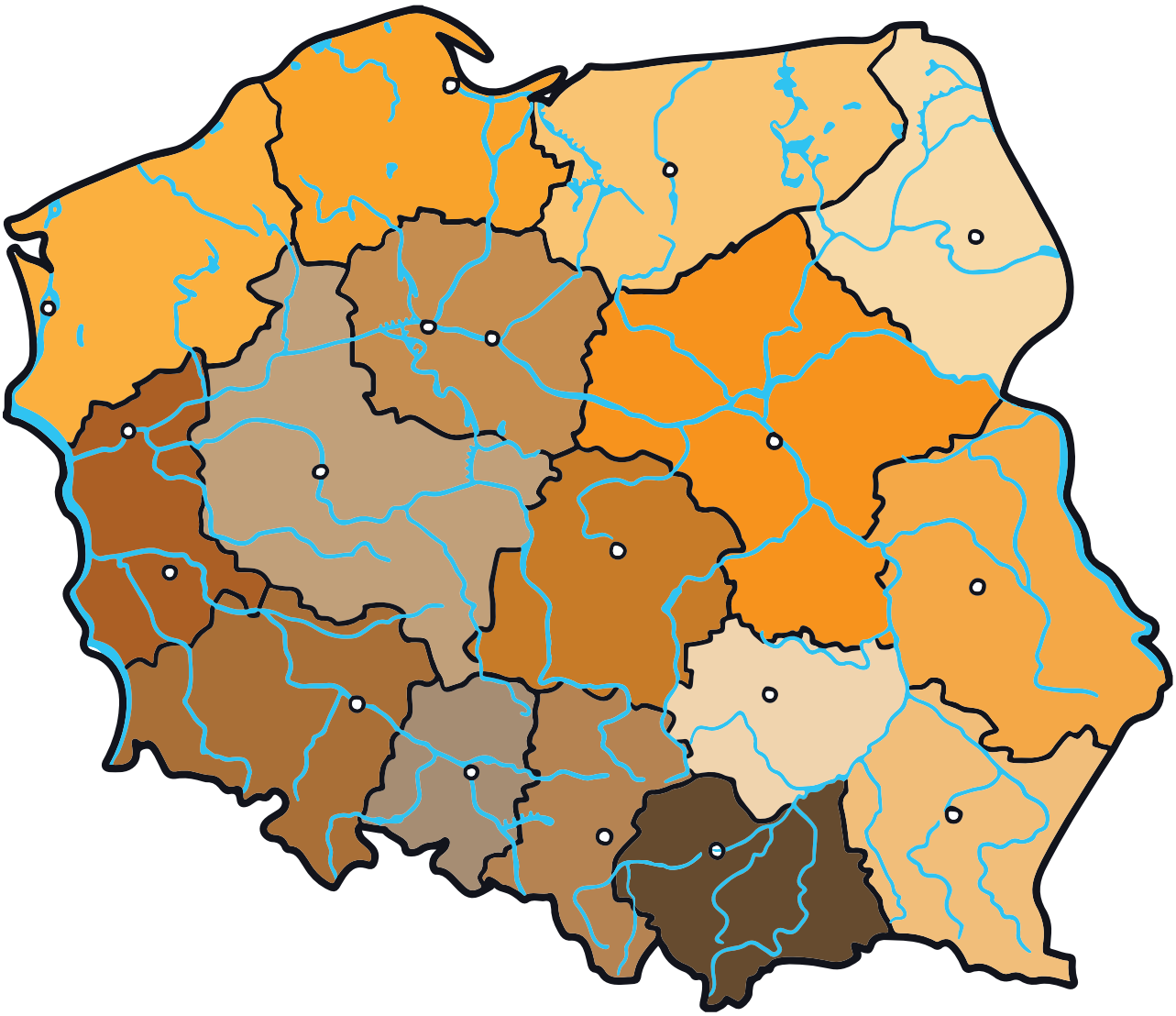

I. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Mama: Maksiu, Olgo, mam dla was bardzo miłą wiadomość. Rozmawiałam rano z ciocią Anią i wpadłyśmy na pomysł, żeby razem wybrać się do Wrocławia. Co wy na to?
Maksym: O rety! Super! Ale Antek i Maryśka też jadą, prawda?
Mama: Tak, tak.
Olga: Będziemy podróżowali całą rodziną?
Tata: Ja zostaję we Lwowie. Mamy teraz duży projekt i będę pochłonięty pracą.
Maksym: A wujek Piotrek?
Mama: Musi zostać w Warszawie, bo też jest zapracowany.
Olga: Jedziecie samochodem czy pociągiem?
Mama: Lepiej! Polecimy samolotem, bo już są bezpośrednie loty do Wrocławia i nie są drogie. W dwie godziny będziemy na miejscu.
Maksym: To nie zahaczymy o Warszawę? Szkoda...
Mama: Tym razem nie. Wrocław to piękne i duże miasto, w którym jeszcze nie byłeś, więc chciałabym, żebyśmy spędzili tam więcej czasu. Poza tym pamiętam to miasto z czasów studenckich. Darzę je wielkim sentymentem i nie chciałabym, żebyśmy zwiedzali na łeb na szyję.
Maksym: Jak?!
Olga: To znaczy bardzo szybko. Fajnie! Mamo, bardzo się cieszę! Kaśka była tam w ubiegłym roku na Nowych Horyzontach i zachwycała się miastem.
Maksym: Mówicie dzisiaj szyfrem. Co to są Nowe Horyzonty?!
Olga: To jeden z największych i najważniejszych festiwali filmowych w Polsce. Bardzo chciałabym na niego pojechać w przyszłym roku, bo są tam prezentowane polskie i zagraniczne filmy, których normalnie nie można zobaczyć w kinie.
Maksym: Jak to?
Olga: Bo to są filmy niezależne, niekomercyjne, bardziej artystyczne, czasami mało znanych reżyserów. Poza tym w ramach festiwalu są też koncerty i spotkania z twórcami. Dodatkowo w kinie, gdzie są projekcje, nie można kupić popcornu!
Maksym: Nie można kupić popcornu??? Co jest złego w popcornie?!
Olga: Nic, ale nie pasuje do wizji kina niezależnego, gdzie najważniejsza jest opowiadana historia, a nie film, który trzeba uzupełnić chrupaniem prażonej kukurydzy.
Maksym: Ale z ciebie hipsterka...
Tata: Ha, ha, ha! Olgo, wdałaś się w matkę, bez dwóch zdań.
Mama: I bardzo dobrze!
Maksym: Na jak długo jedziemy?
Mama: Na pięć dni. Od środy do niedzieli, w ostatnim tygodniu października. Moja koleżanka, która przeprowadziła się do Wrocławia po studiach, wyjechała na rok do Szwajcarii i powiedziała, że możemy zatrzymać się w jej mieszkaniu. Jej syn przekaże nam klucze.
Olga: Super! Dzwonię do Kaśki, może podpowie mi, gdzie są jakieś fajne kawiarnie! Mamo, ale ja przylecę do Was w czwartek rano, dobrze? Loty są dużo tańsze niż pociąg czy autobus, jeśli kupię bilety z wyprzedzeniem. Nie chcę opuszczać żadnych zajęć.

Szczęśliwie czwartek i piątek w tygodniu, w którym wybieramy się do Wrocławia, nie mam zajęć.
Mama: Doskonale. Maksym, kupicie wieczorem bilety z ojcem. Olgo, ty będziesz musiała kupić je sama.
Tata: Tak jest, kochanie!

III. Przeczytaj dialog i uzupełnij na mapie Polski nazwy miast i rzek, które pojawiają się w dialogu.

VIII. Maksym we Wrocławiu zobaczy wiele ciekawych miejsc. Dopasuj opisy najważniejszych punktów zwiedzania do obrazka. Jak myślisz, gdzie i dlaczego Maksymowi podobało się najbardziej?

1. Archikatedra św. Jana Chrzciciela — znajduje się w Ostrowie Tumskim i uchodzi za pierwszą w pełni gotycką świątynię na ziemiach polskich, a także należy do najcenniejszych zabytków miasta. Jej fundatorem był Bolesław Chrobry, a powstanie archikatedry wiąże się z jubileuszem roku tysięcznego, Zjazdem Gnieźnieńskim i założeniem biskupstwa we Wrocławiu.

2. Hala Stulecia — hala widowiskowo-sportowa znajdująca się w parku Szczytnickim. Wzniesiona w latach 1911–1913 według projektu Maxa Berga, w stylu ekspresjonistycznym. W 2006 roku hala została uznana za obiekt światowego dziedzictwa UNESCO.

3. Hala Targowa nr I przy ul. Piaskowej — wzniesiono ją dla uporządkowania przestrzeni handlowej w centrum miasta. Została zbudowana według projektu Richarda Plüddemanna i Heinricha Küstera w latach 1906–1908. Hala stanowi cenny zabytek sztuki inżynieryjnej.

4. Panorama Racławicka — muzeum sztuki we Wrocławiu i oddział Muzeum Narodowego. Panorama Racławicka początkowo znajdowała się we Lwowie (1893 r.), ale w 1980 roku została przeniesiona do Wrocławia. W muzeum jest wyeksponowany cykloramiczny (czyli taki, który zajmuje całą powierzchnię i sprawia wrażenie, jakbyśmy uczestniczyli w przedstawionych wydarzeniach) obraz Bitwa pod Racławicami, namalowany w latach 1893–1894 przez zespół malarzy pod kierunkiem Jana Styki i Wojciecha Kossaka.

5. Ogród Zoologiczny we Wrocławiu — otwarty 10 lipca 1865 roku. Jest najstarszym ogrodem zoologicznym w Polsce. Powierzchnia ogrodu to 33 hektary. Maria Dąbrowska wrocławskiemu zoo poświęciła opowiadanie „Poranek w Ogrodzie" Zoologicznym (pierwsze wydanie 1949 r.). W latach 1971-2001 transmitowano w ogólnopolskiej telewizji program o zwierzętach z wrocławskiego zoo zatytułowany „Z kamerą wśród zwierząt".

6. Wyspa Słodowa we Wrocławiu — niewielka wysepka na Odrze, w obrębie wrocławskiego Starego Miasta oraz Śródmiejskiego Węzła Wodnego – Górnego. Obecnie na wyspie organizowane są imprezy teatralne, muzyczne, sportowe i filmowe, pikniki rodzinne, cykle spotkań z grami planszowymi czy książkami.

7. Uniwersytet Wrocławski — jego założenie zawdzięcza się jezuitom i cesarzowi austriackiemu Leopoldowi I. Powstał pierwotnie w 1702 r. jako Leopoldina, a w 1945 r. został przekształcony w polski uniwersytet. Uczelnia swoimi tradycjami odwołuje się do niemieckich uczelni wrocławskich i Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki, założonego w 1661 roku. Jest jedną z najważniejszych i najstarszych uczelni w Europie Środkowej.

LEKCJA 16
Czas na powtórkę!

I. W naszej historii jest wiele kobiet, o których prawie w ogóle się nie mówi, chociaż warto przypominać ich bohaterskie postawy i czyny.

HENRYKA PUSTOWÓJTÓWNA - DZIEWCZYNA Z ***POWSTANIA***[0] (POWSTANIE)

Urodziłam się i pierwsze ***lata***[1] (rok, l.mn.) życia spędziłam w Żytomierzu. Od zawsze lubiłam zabawy i psoty, lubiłam też ganiać po ***drzewach***[2] (drzewo, l.mn.) i ***dachach***[3] (dach, l.mn.), a niestety nie były to czasy, kiedy dziewczyny mogły robić to, na co miały ochotę.

Był to czas, kiedy Polski nie było na mapie. Inne kraje wzięły sobie po kawałku terytorium naszego i nie chciały za nic nam ich oddać. Mówiono o tym ***rozbiory***[4] (rozbiór). Mnie i wielu innym osobom bardzo się to nie podobało, dlatego w wolnych chwilach zajmowaliśmy się ***spiskowaniem***[5] (spiskowanie). Tak w ogóle spiskowanie to jest bardzo ciekawe zajęcie – siedzisz i wymyślasz, co by tu zrobić, żeby zmienić sytuację, w której się znajdujesz. A robisz to wszystko po kryjomu, bo tak właściwie to nie wolno ci tego robić i grozi za to kara. Mieszkałam wtedy u mojej ukochanej babci Kossakowskiej w Lublinie. I tak najpierw wymyśliłam, że trochę pośpiewamy i położymy kwiaty pod pomnikiem unii lubelskiej, który nam zasłonięto ***płotem***[6] (płot). Jak tylko to zrobiłam, od razu zdecydowano mnie za to przykładnie ukarać. Gubernator, czyli taki zarządca naszego miasta, kazał mnie umieścić w ***klasztorze***[7] (klasztor), żeby przywołać mnie do porządku i raz na zawsze oduczyć ***buntu***[8] (bunt). Jednak szczęście mi sprzyjało, bo zanim dojechałam na miejsce ***odsiadki***[9] (odsiadka), zachorowałam i ulitowano się nade mną. Zamiast do klasztoru, pojechałam do mamy, do Żytomierza.

Tam jednak też znowu szukałam spisków do zawiązania, a żeby uniknąć kolejnego ***aresztowania***[10] (aresztowania) i ***wywózki***[11] (wywózka), uciekłam z Żytomierza razem z dwoma kolegami, z fałszywymi papierami w ręku. Przeczesywano kraj wzdłuż i wszerz, bo choć nie było telewizji, ani internetu, ludzie dowiadywali się o ***mnie***[12] (ja), powtarzając sobie z ***ust***[13] (usta) do ***ust***[14] (usta) opowieść o niesfornej dziewczynie, która knuje intrygi przeciwko carowi.

Tymczasem wybuchło powstanie styczniowe - Polacy postanowili, że dość już tego panowania ***obcych władców***[15] (obcy władca, l.mn.), pora urządzić się po swojemu. Jak się domyślacie, takiej awanturnicy jak ja nie mogło zabraknąć w szeregach, a ja bardzo chciałam się przydać w tej ***walce***[16] (walka)...

Uwaga! Za poprawne formy w punktach 13. i 14. po 0,5 p.

II. Jesteś ciekawa / ciekawy, jak dalej potoczyły się losy Heńki Pustowójtówny? Uzupełnij tekst odpowiednimi wyrazami z ramki.

Zabrałam więc manatki, wsiadłam na ***konia***[0] i ruszyłam w Góry Świętokrzyskie, tam, gdzie zatrzymali się ***powstańcy***[1]. Dołączyłam do nich bez pytania, ale przyjęli mnie jak ***swoją***[2]. Postanowiłam, że najpierw zajmę się tym, co naprawdę było strasznie, ale to strasznie potrzebne: polowym ***szpitalem***[3]. Polowym, czyli hmm... Tak jakby będącym w szczerym polu, na gołej ziemi. Bez sterylnych ***strzykawek***[4] i czystych opatrunków. Czasem nawet bez ścian i dachu nad głową. Oj, trzeba było wiedzieć, w jakim stanie wracali z bitew i ***potyczek***[5] moi biedni koledzy. Paskudna jest wojna i niech nikt nie myśli inaczej! Pomagałam więc, jak mogłam, a to rozdając bandaże, a to przynosząc zupę, czasami wydawało mi się, że potrzebuję ośmiu ***rąk***[6], tyle było pracy.

W końcu jednak przyszło mi do głowy, że sama chcę walczyć. ***Strój***[7] już miałam odpowiedni, całkowicie męski - szerokie spodnie, czarną czamarę z futrem, szalik i czapkę konfederatkę na głowie. Trzeba było wyglądać jak chłopak, a nie jak ***dama***[8]. Czasem spało się pod gołym niebem, na zimnej ziemi, ***kule***[9] świstały koło ucha, o głodzie i chłodzie szłam nieraz wiele kilometrów, marząc o talerzu gorącej zupy i o gorącej kąpieli.

Później, przebrana za ***chłopaka***[10], wyruszyłam do Krakowa razem ze swoim dowódcą, generałem Marianem Langiewiczem, gdyż w fałszywych ***dokumentach***[11] było wyraźnie napisane, że podróżuje on ze swoim siedemnastoletnim synem. Ci, którzy w drodze nas złapali, niezwykle się zdziwili, że ze mnie nie żaden ***młodzieniec***[12] Waligórski, tylko owa dziewczyna sławna na pół świata. Generała, niestety, uwięzili na dłużej, ale ja znowu miałam trochę więcej szczęścia, bo puścili mnie ***wolno***[13] i tylko kazali przyrzec, że już więcej w wojnę się bawić nie będę. No to przyrzekłam. W damskich ubraniach, wychudła i pobladła, z ciężkim sercem ruszyłam do Czech, a potem do Szwajcarii. Zamieniłam szablę i męskie ubranie na eleganckie sukienki i kwiaty. Zostałam ***kwiaciarką***[14] i zaczęłam układać bukiety. Później też stałam się żoną i mamą, ale nigdy nie zapomniałam o tym, że byłam ***żołnierzem***[15].

III. Połącz wyrazy z pierwszej kolumny z frazami z drugiej.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
A.	J.	K.	B.	D.	I.	F.	E.	C.	G.	H.

IV. Przeczytaj poniższe informacje, a następnie zdecyduj, które zdania są prawdziwe.

Zdania prawdziwe: 2, 4, 5, 8, 9.

LEKCJA 17
Na jednym bilecie

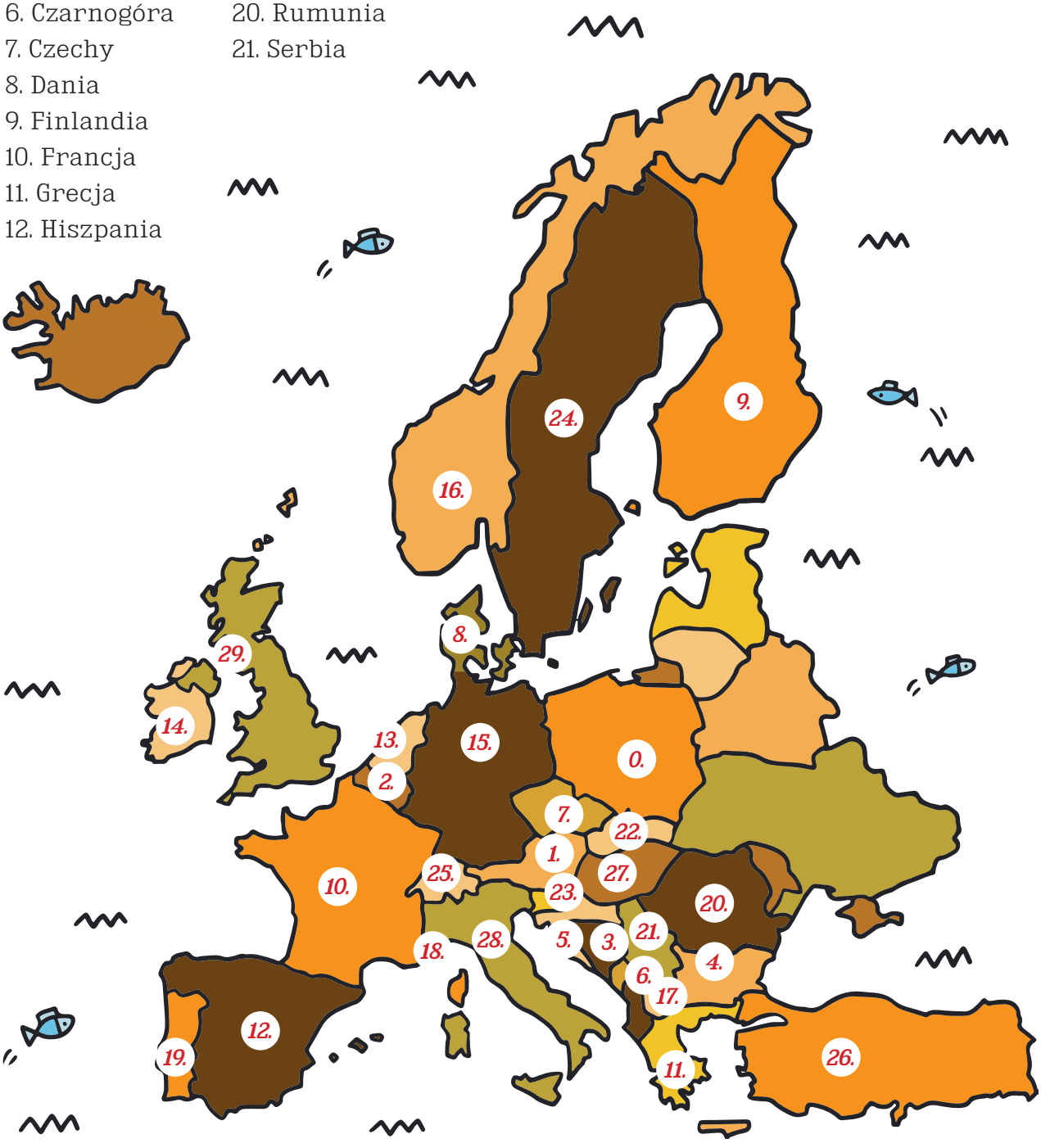
I. Przeczytaj rozmowę Olgi i Ostapa na czacie internetowym i uzupełnij poniższe zdania brakującymi wyrazami.

*0. Ostap jest **zachwycony** swoim pomysłem.*

1. Olga nie ma ***pojęcia***, co wymyślił Ostap.
2. Olga stroi ***żarty*** z Ostapa.
3. Ostap jest ***dumny*** z tego, że znalazł korzystną finansowo ofertę.
4. Oldze i Ostapowi ***podoba się*** pomysł wyjazdu pociągiem.
5. Olga ***martwi się*** testem z gramatyki.
6. Ostap uważa, że Olga na pewno sobie ***poradzi***.

II. Popatrz na mapę, którą Ostap wysłał Oldze. Czy potrafisz podpisać wszystkie kraje?

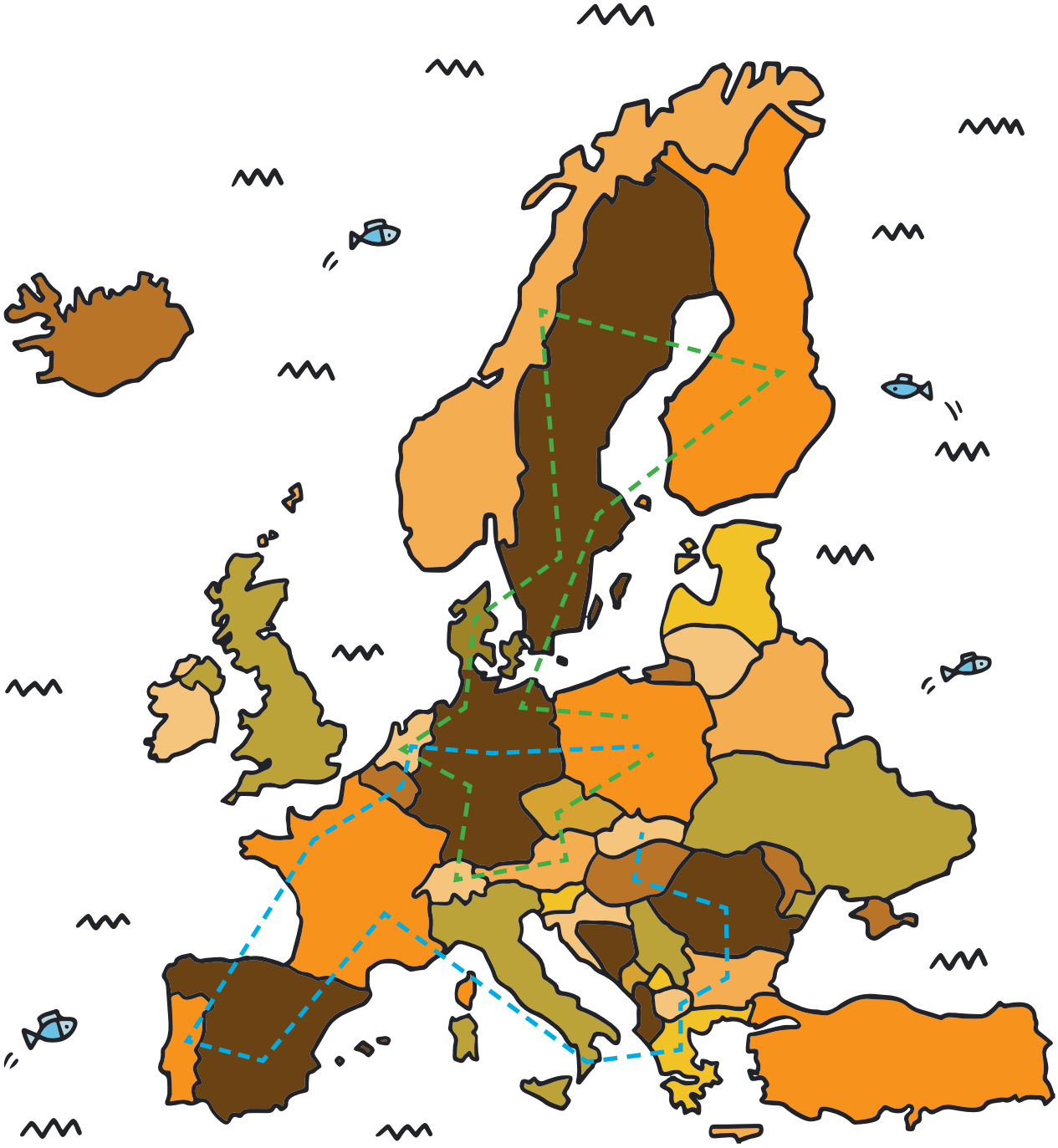
0. Polska
1. Austria
2. Belgia
3. Bośnia i Hercegowina
4. Bułgaria
5. Chorwacja
6. Czarnogóra
7. Czechy
8. Dania
9. Finlandia
10. Francja
11. Grecja
12. Hiszpania
13. Holandia
14. Irlandia
15. Niemcy
16. Norwegia
17. Macedonia
18. Monako
19. Portugalia
20. Rumunia
21. Serbia
22. Słowacja
23. Słowenia
24. Szwecja
25. Szwajcaria
26. Turcja
27. Węgry
28. Włochy
29. Wielka Brytania

III. Olga wymieniła się z Ostapem propozycjami tras wyjazdu. Zaznacz je różnymi kolorami na mapie. Która propozycja bardziej ci się podoba? Dlaczego?

Propozycja Olgi: Słowacja, Węgry, Rumunia, Bułgaria, Macedonia, Grecja, Włochy, Francja, Portugalia, Hiszpania, Francja, Belgia, Holandia, Niemcy, Polska

Propozycja Ostapa: Polska, Czechy, Austria, Szwajcaria, Niemcy, Holandia, Niemcy, Dania, Szwecja, Norwegia, Finlandia, Szwecja, Niemcy, Polska

IV. Uzupełnij zdania przymiotnikami w stopniu najwyższym.

Największym[0] państwem Europy jest Rosja, w której znajduje się też ***największe***[1] (duże) europejskie miasto – Moskwa.
Najmniejszym[2] (mały) krajem jest Watykan.
Najdłuższa[3] (długa) rzeka to Wołga.
Największe[4] (duże) jezioro to Ładoga, a ***najgłębsze***[5] (głębokie) – norweskie jezioro Hornindalsvanet.
Najwyżsi[6] (wysocy) Europejczycy to Holendrzy, a ***najwyższe***[7] (wysokie) Europejki to Łotyszki. ***najdalszy***[8] (daleki) punkt Europy wysunięty na zachód znajduje się w Portugalii.
Według Globalnego Rankingu Środowiska ***najczystszym***[9] (czysty) krajem Europy jest Wielka Brytania.
Najbardziej zaludnionym[10] (zaludniony) kraj to Monako.
Najbardziej[11] (słoneczny) kraj to Włochy i włoska wyspa - Sycylia.

V. Przyporządkuj wartości liczbowe nazwom wymienionym w poprzednim ćwiczeniu.

Rosja - ***17 100 000 km²***
Moskwa – 13,2 mln mieszkańców
Watykan – 44 ha
Wołga – 3531 km
Ładoga – 17872 km2
Hornindalsvanet – 514 m
Holendrzy – 184 cm
Łotyszki – 170 cm
Monako – 18292 msk / km2
Sycylia – 300 słonecznych dni w roku

VI. Posłuchaj nagrania i uzupełnij zdania.

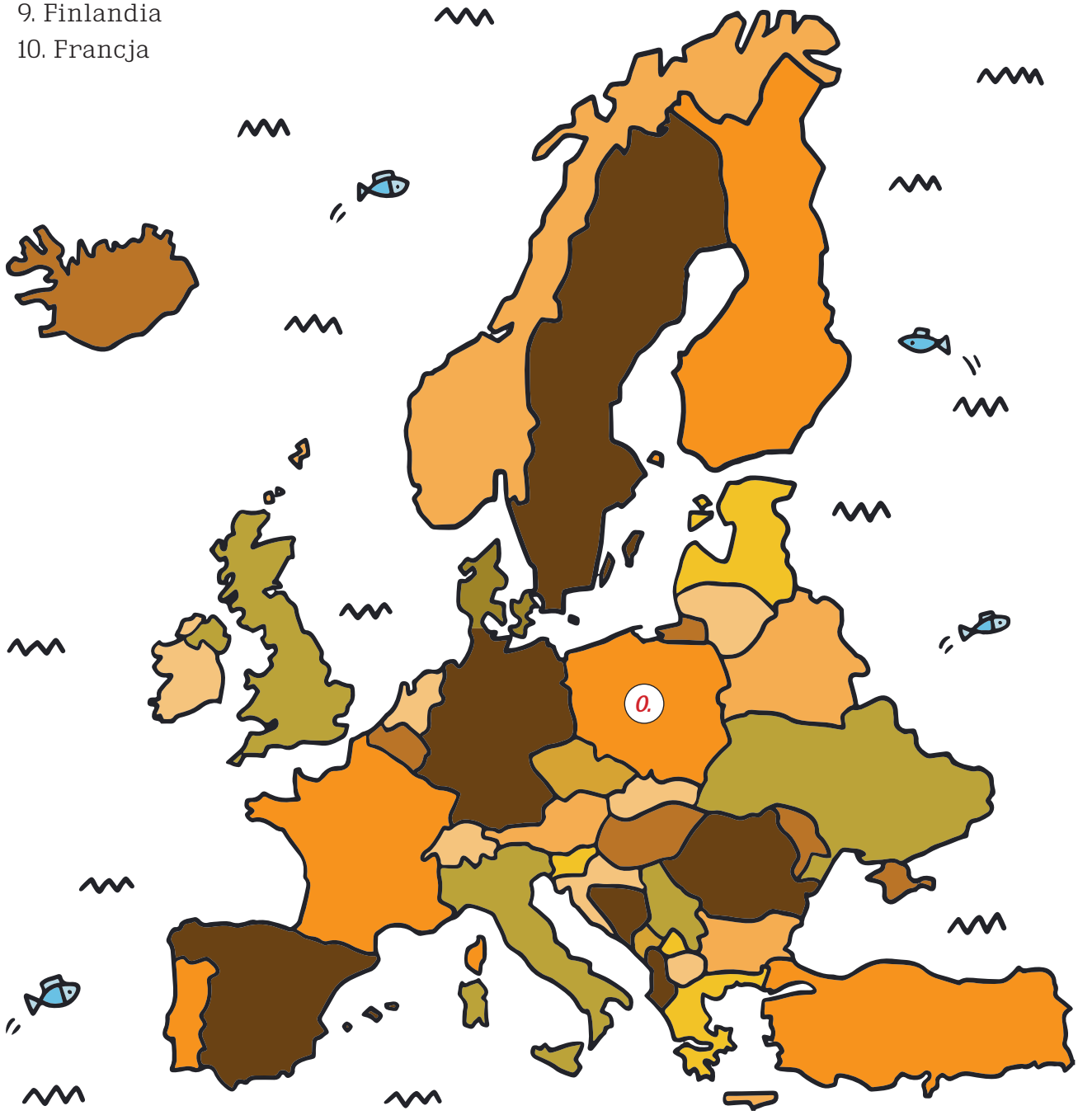
Źródło: Wikipedia, hasło: Gospodarka Unii Europejskiej

0. Główną gałąź gospodarki europejskiej stanowią ***usługi***[0].

1. Unia Europejska składa się z ***28*** państw.
2. Najwyższy dochód na głowę mieszkańca mają kraje ***starej*** Unii.
3. Gospodarka ***15*** państw UE stała się największą gospodarką świata.
4. Liderem eksportu własnych produktów w UE są ***Niemcy***.
5. Najważniejszą jednostką produkcyjną w rolnictwie UE jest ***gospodarstwo rodzinne***.
6. W Europie najlepiej rozwinięty jest przemysł ***AGD, chemiczny, elektroniczny, farmaceutyczny, stoczniowy i spożywczy***.
7. Najważniejsze ***koncerny samochodowe (motoryzacyjne)*** to Daimler AG i BMW.
8. W Europie ważne jest pozyskiwanie energii ze ***źródeł odnawialnych***.
9. Cudzoziemcy robiący zakupy w Europie muszą płacić ***podatek***.
10. Dania liczy ***5 mln*** mieszkańców.

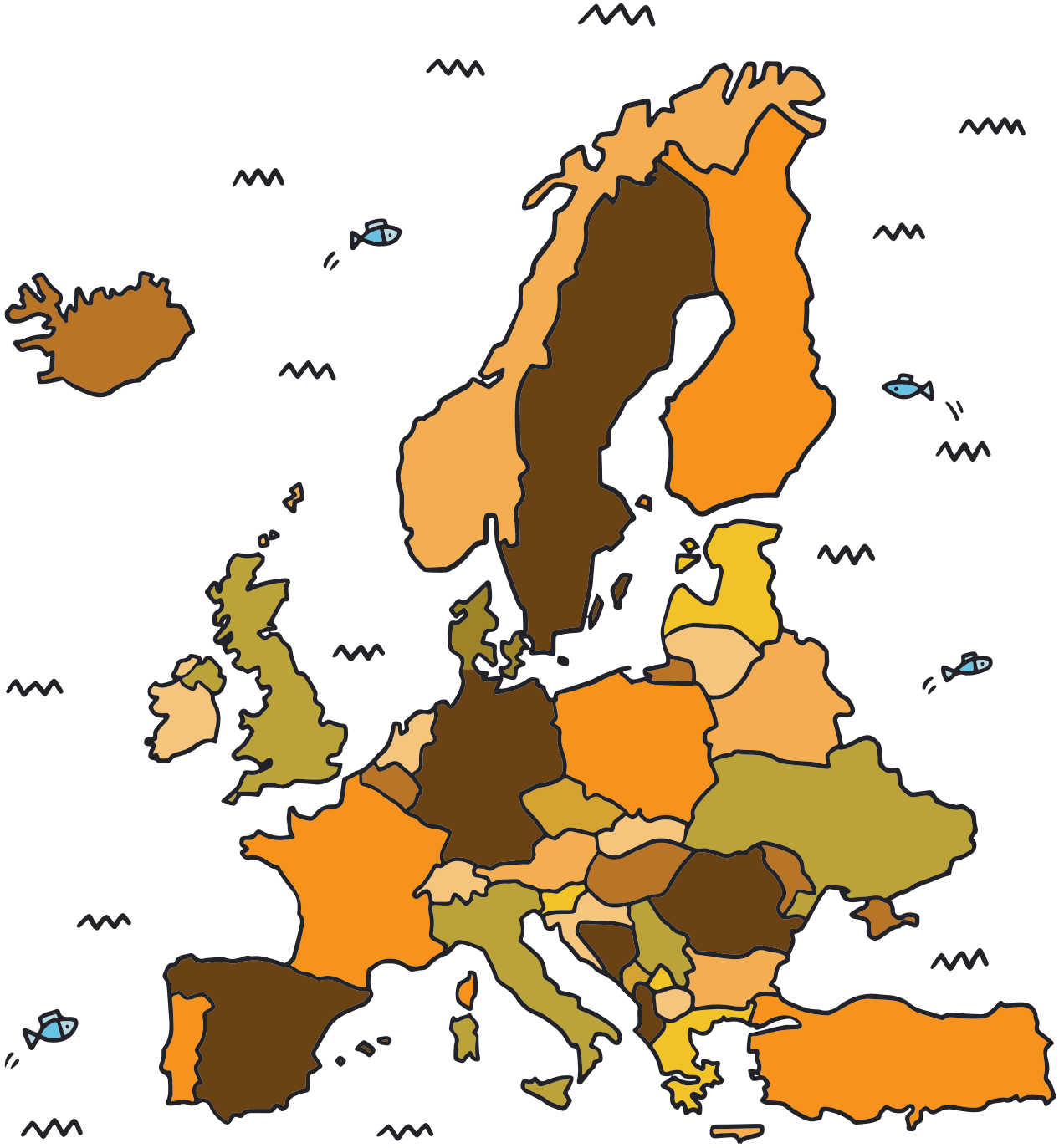
II. Popatrz na mapę, którą Ostap wysłał Oldze. Czy potrafisz podpisać wszystkie kraje?

0. Polska
1. Austria
2. Belgia
3. Bośnia i Hercegowina
4. Bułgaria
5. Chorwacja
6. Czarnogóra
7. Czechy
8. Dania
9. Finlandia
10. Francja
11. Grecja
12. Hiszpania
13. Holandia
14. Irlandia
15. Niemcy
16. Norwegia
17. Macedonia
18. Monako
19. Portugalia
20. Rumunia
21. Serbia
22. Słowacja
23. Słowenia
24. Szwecja
25. Szwajcaria
26. Turcja
27. Węgry
28. Włochy
29. Wielka Brytania

III. Olga wymieniła się z Ostapem propozycjami tras wyjazdu. Zaznacz je różnymi kolorami na mapie. Która propozycja bardziej ci się podoba? Dlaczego?

Propozycja Olgi: Słowacja, Węgry, Rumunia, Bułgaria, Macedonia, Grecja, Włochy, Francja, Portugalia, Hiszpania, Francja, Belgia, Holandia, Niemcy, Polska
Propozycja Ostapa: Polska, Czechy, Austria, Szwajcaria, Niemcy, Holandia, Niemcy, Dania, Szwecja, Norwegia, Finlandia, Szwecja, Niemcy, Polska

VI. Posłuchaj nagrania i uzupełnij zdania.

W państwach europejskich panuje dosyć wysoki stopień redystrybucji dochodów, dochodzący do 60% PKB (w Szwecji). Główną gałąź gospodarki krajów stanowią usługi (telekomunikacyjne, bankowe, budowlane, transportowe – w tym samochodowe, morskie i lotnicze itd.), w dalszej kolejności przemysł oraz zautomatyzowane rolnictwo.

Kraje Unii Europejskiej składającej się z 28 państw mają łącznie najwyższy na świecie produkt krajowy brutto. Pod względem dochodu na głowę mieszkańca kraje „starej" Unii są w światowej czołówce, niektóre regiony Europy, na przykład Bawaria czy Île-de-France, mają prawie dwukrotnie wyższy poziom niż wynosi średnia europejska.

14 marca 2008 roku ekonomiści banku Goldman Sachs obliczyli, że gospodarka 15 państw strefy euro stała się największą gospodarką świata. Przyczyną tego był osłabiający się dolar.

Obecnie kraje starej Unii znajdują się w słabszej kondycji: ich wzrost gospodarczy waha się między 0% a 2%, ale tyle samo wynosi on na przykład w Japonii. Jednocześnie mają niski przyrost naturalny i większe ograniczenia imigracyjne niż w krajach zamożnych o mniejszym zaludnieniu. Niemcy są pierwsi na świecie pod względem wartości eksportu swoich produktów, nawet przed ludniejszą Japonią. W Szwecji, Finlandii i Danii wzrost wynosi ponad 3%. W słabiej rozwiniętych państwach nowej Unii wynosi on zwykle 4-7% (Polska), 5-8% (Słowacja) czy 8-12% (Estonia).

Podstawową jednostką produkcyjną w Unii Europejskiej jest gospodarstwo rodzinne a rolnictwo, stanowiące szczególny sektor gospodarki unijnej powinno zapewnić samowystarczalność UE w zakresie produktów rolnych,

Podstawowe zasady wspólnej europejskiej polityki rolnej zakładają zasadę jednolitego rynku (swobodny przepływ produktów rolnych między państwami członkowskimi), zasadę preferencji UE (preferencja towarów UE) oraz zasadę finansowej solidarności (koszty finansowania ponoszą wszystkie państwa członkowskie).

W Europie rozwinięty też jest przemysł produkujący sprzęt gospodarstwa domowego, chemiczny, petrochemiczny, elektroniczny, farmaceutyczny, stoczniowy i spożywczy. Ważną funkcję pełnią telekomunikacyjne satelity europejskie należąca do luksemburskiego SES S.A.

We Francji swoją siedzibę ma jeden z dwóch największych koncernów lotniczych Airbus, w Szwecji produkuje się samoloty Saab. W Europie produkuje się superszybkie pociągi (TGV firmy Alstom).

Niemcy zajmują trzecie miejsce na świecie pod względem produkcji samochodów,

cała Unia zaś pierwsze. Najważniejsze motoryzacyjne koncerny europejskie to Daimler AG, BMW, Volkswagen, Porsche, MAN SE, PSA (Citroën i Peugeot), Renault, Fiat. Montownie swoich samochodów mają także amerykański Ford i GM oraz przedsiębiorstwa azjatyckie.

Unia Europejska ujednoliciła przepisy dotyczące wytwarzania, przesyłu, dystrybucji i dostaw energii elektrycznej, wzbogacając je o przepisy dotyczące ochrony konsumentów. W UE dużą wagę przywiązuje się do produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Turystyka europejska: Francja, Wielka Brytania i Włochy są najczęściej odwiedzanymi krajami na świecie, z czego czerpią ogromne korzyści drobni przedsiębiorcy oraz budżety tych państw, gdyż obcokrajowcy płacą podatek od towarów i usług przy wszelkich zakupach. W Austrii istnieją najdłuższe i najlepsze na świecie trasy narciarskie. Danię odwiedza co roku 5 mln turystów, czyli tyle, ile wynosi liczba mieszkańców.

LEKCJA 18
Pchli targ

I. Przeczytaj dialog i dopasuj wyrazy do definicji.

0.	1.	2.	3.	4.
E.	D.	A.	C.	B.

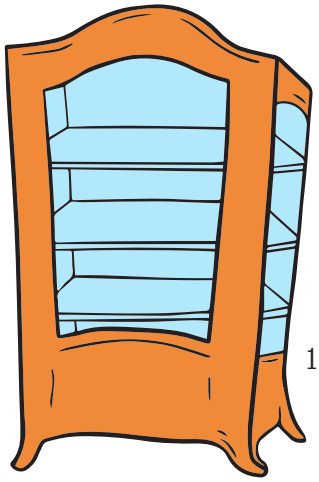

II. Uzupełnij zdania wyrazami z tabeli z ćwiczenia I.

0. Kupiliśmy ładny zegar, ale przestał działać po dwóch tygodniach. Nie wiedzieliśmy, że to taka ***tandeta****.*

1. Nie podoba mi się ten wazon, jest bardzo ***kiczowaty***.
2. Wczoraj poszłam do antykwariatu, bo na wystawie widziałam piękną szafkę prawdopodobnie z XIX wieku, ale była bardzo tania, więc myślę, że to ***podróbka***.
3. Uwielbiam chodzić na ***pchli targ***, bo można tam znaleźć przepiękne rzeczy z duszą.
4. Teraz w sklepach jest pełno ***chińszczyzny*** — taniej, ale słabej jakości.

III. Połącz obrazki z nazwą przedmiotu z ramki.

1. serwantka

2. wieszak na ubrania

0. sekretarzyk

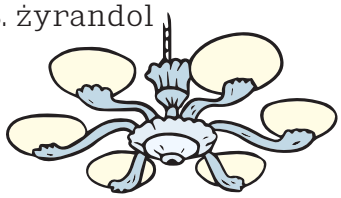

3. płyta winylowa

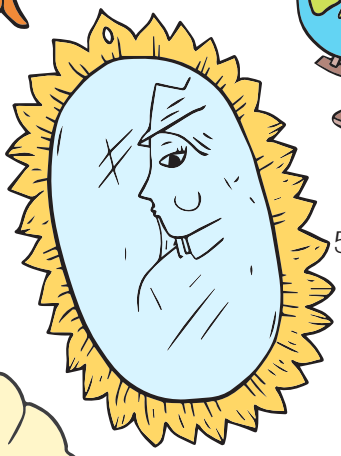
6. globus

8. żyrandol

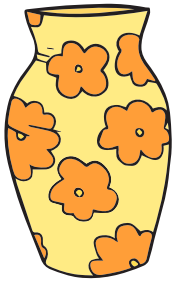

7. klamka

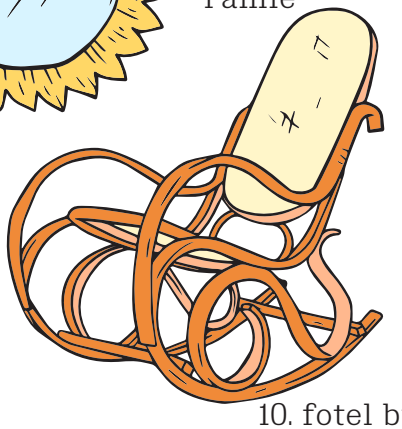
5. lustro w antycznej ramie

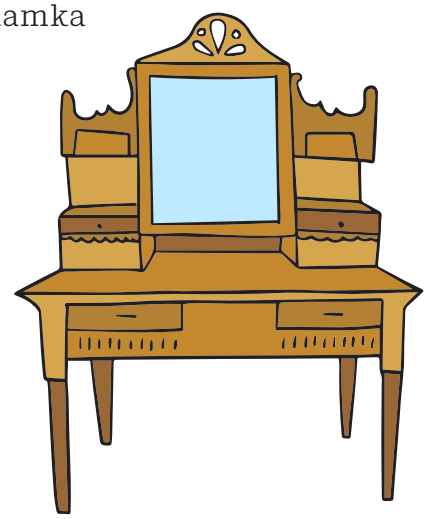
4. wazon

9. gramofon

10. fotel bujany

11. toaletka

IV. Połącz zdania z lewej kolumny z liczebnikiem z prawej kolumny.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
F.C.	E.	A.	B.	G.	H.	D.	F.

IV. Posłuchaj dialogu i uzupełnij luki.

Mama: Maks, zobacz, jaki piękny ***sekretarzyk***[0]!
Maks: Gdzie? Co to jest?
Mama: O, tutaj! U tego pana. To jest taki rodzaj biurka. Chodź, podejdziemy bliżej. Jestem ciekawa, ile kosztuje.
Sprzedawca: Dzień dobry! W czym mogę pomóc?

Mama: Dzień dobry! Ma pan tu wspaniałe meble. Interesuje mnie ten.
Sprzedawca: Ach, tak... Bardzo piękny, prawda? To ***oryginał***[1] z 1910 roku!
Mama: Z jakiego jest ***drewna***[2] ?
Sprzedawca: To lakierowany dąb. W doskonałym ***stanie***[3]
Mama: Maks, podoba ci się?
Maks: Mamo, a nie będzie wyglądał u nas trochę ***kiczowato***[4] ?
Sprzedawca: Młody człowieku, łamiesz mi serce swoimi słowami! Przecież to najprawdziwszy ***antyk***[5] ! Ma różne zdobienia, drewno jest w różnych odcieniach.
Mama: Poza tym teraz często łączy się styl ***nowoczesny***[6] z klasycznym. Myślę, że świetnie komponowałby się z innymi meblami w salonie. Porozmawiajmy teraz o cenie.
Sprzedawca: Droga pani, rzecz jest w doskonałym stanie, więc 950 hrywien to dobra cena.
Mama: Hmm, niech się ***przyjrzę***[7]. Ta szuflada i te ***zawiasy***[8] wymagają naprawy. Lakier jest trochę ***starty***[9]. Na pewno trzeba go oddać do renowacji. Wydaje mi się, że powyżej 350 hrywien...
Sprzedawca: Ale niech pani zobaczy! Może i trzeba coś poprawić, ale nie brakuje żadnej ***części***[10]. O! A tu jest nawet ***wygrawerowana***[11] data!
Maksym: Dziadek mojego kolegi jest grawerem i ostatnio robił podpis na jakiejś szafie. Mamo, idziemy?
Sprzedawca: Mogę zejść z ***ceny***[12] o 200 hrywien.
Maksym: Mamo, on nie jest nam tak naprawdę potrzebny...
Mama: Jak pan mi go sprzeda za ***400***[13], to biorę.
Sprzedawca: Hmm... W porządku.
Mama: Świetnie! Proszę. Maks, to teraz zaniesiemy sekretarzyk do samochodu i wracamy. Poluję jeszcze na ***lustro***[14] w antycznej ramie. Ach! Potrzebujemy jeszcze 6 ładnych ***porcelanowych***[15] talerzyków do ciasta. Widziałam u jednej pani ładny ***komplet***[16] za 167 hrywien.
Maksym: Mamo, ale nie skończy się na tym, że będziemy mieszkać w muzeum, prawda?
Mama: Ha, ha, ha! Czas pokaże!

V. Uzupełnij zdania poprawną formą liczebnika „jeden”.

0. Do Gdańska wszyscy możemy jechać ***jednym*** *samochodem.*
1. To jest stolik tylko dla ***jednej*** osoby. Obejrzeliśmy wczoraj tylko ***jednemu*** film.
2. Długo przyglądałam się ***jednemu*** obrazowi.
3. Nie wypiłeś dzisiaj ani ***jednej*** herbaty.
4. Chciałabym mieć chociaż ***jednego*** kota.
5. O tej ***jednej*** rzeczy marzę najbardziej.
6. Wystarczy, że kupimy ***jedno*** mleko.

VI. Uzupełnij tabelę odmiany liczebników *dwa, trzy i cztery* wyrazami z ramki.

	Odmiana liczebników głównych - dwa, trzy, cztery			
	Rodzaj męskożywotny	Rodzaj męskożywotny	Rodzaj nijaki	Rodzaj żeński
MIANOWNIK	dwa	dwa	dwa	***dwie***
DOPEŁNIACZ	dwóch	dwóch	dwóch	dwóch
CELOWNIK	dwóm	dwóm	***dwóm***	dwóm
BIERNIK	dwa	dwa	dwa	***dwie***
NARZĘDNIK	dwoma	dwoma	dwoma	dwiema
MIEJSCOWNIK	dwóch	dwóch	dwóch	dwóch
MIANOWNIK	trzy	trzy	trzy	trzy
DOPEŁNIACZ	***trzech***	trzech	trzech	trzech
CELOWNIK	trzem	trzem	trzech	trzem
BIERNIK	trzy	trzy	trzy	trzy
NARZĘDNIK	trzema	***trzema***	trzema	trzema
MIEJSCOWNIK	trzech	trzech	trzech	trzech
MIANOWNIK	cztery	cztery	cztery	cztery
DOPEŁNIACZ	czterech	czterech	czterech	czterech
CELOWNIK	czterem	czterem	czterem	czterem
BIERNIK	cztery	cztery	cztery	cztery
NARZĘDNIK	czterema	***czterema***	czterema	czterema
MIEJSCOWNIK	***czterech***	czterech	czterech	czterech

VII. Wybierz poprawną formę.

*0. Maks i Olga obejrzeli w sobotę **dwa** / dwóch filmy.*

1. Nie potrzebujesz dwoma / ***dwóch*** nowych długopisów.
2. Z pomocą trzy / ***trzech*** moich koleżanek upiekłem bardzo smaczny sernik. Z cztery / czterech dodatkowych przedmiotów, jakie mam w szkole, najbardziej lubię język polski.
3. Mama kupiła dwóch / ***dwa*** zabytkowe fotele do salonu.
4. Nie ufam tym trzy / ***trzem*** osobom w tej grupie.
5. Jadę na obóz żeglarski z cztery / ***czterema*** książkami.
6. Od trzy / ***trzech*** miesięcy zastanawiam się, na jaki kolor przemalować ściany.

VIII. Uzupełnij tabelę odmiany liczebników *pięć*, *piętnaście*, *dwadzieścia*, *trzydzieści i pięćdziesiąt*. Zwróć uwagę na to, że teraz rodzaj nie wpływa na formę deklinacyjną. Tabela nie obejmuje odmiany męskoosobowej.

	5	15	20	30	50
MIANOWNIK	pięć	piętnaście	dwadzieścia	trzydzieści	pięćdziesiąt
DOPEŁNIACZ	pięciu	piętnastu	dwudziestu alternacja a:u	trzydziestu	pięćdziesięciu
CELOWNIK	pięciu	***piętnastu***	***dwudziestu***	trzydziestu	***pięćdziesięciu***
BIERNIK	***pięć***	piętnaście	dwadzieścia	***trzydzieści***	pięćdziesiąt
NARZĘDNIK	pięcioma	***piętnasto-ma***	dwudziestoma alternacja a:u	***trzydziestoma***	pięćdziesięcioma
MIEJSCOW-NIK	pięciu	piętnastu	***dwudziestu*** alternacja a:u	trzydziestu	***pięćdziesięciu***

IX. Przekreśl błędy i napisz poprawne zdania.

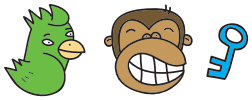
1. trzydziestu, 2. piętnastoma, 3. pięćdziesiąt, 4. dwudziestu, 5. dwudziestoma.

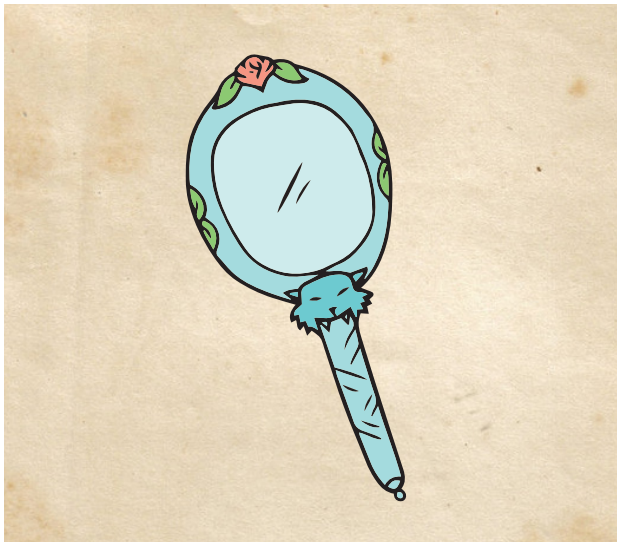
X. Uzupełnij zdania poprawną formą liczebnika podanego w nawiasie.

*0. Brakuje mi **stu** złotych, żeby kupić gitarę, o której marzę. (100)*

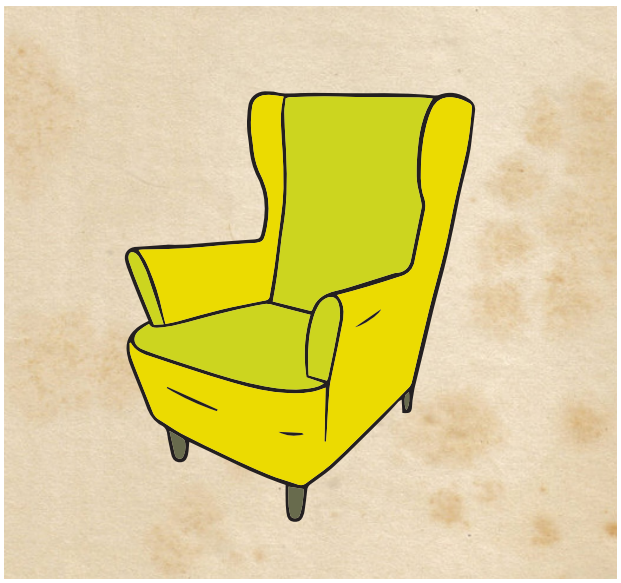
1. Zrobiliśmy na wakacjach aż ***pięćset*** zdjęć! (500)
2. Proszę przyjrzeć się tym ***dwustu*** nowym aplikacjom. (200)
3. W całej karierze dziennikarskiej rozmawiałam z ***dwustoma*** aktorkami. (200).
4. Piotrek zgubił ***sto*** złotych. (100)
5. To przepiękna bransoletka wysadzana ***dwustoma*** brylantami. (200)

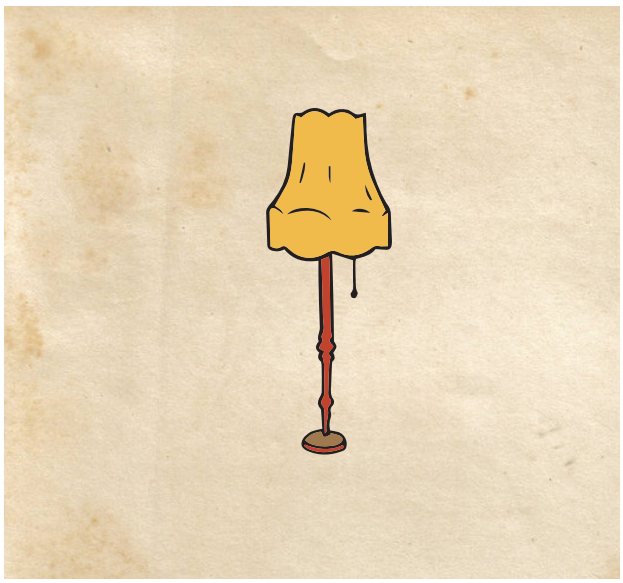

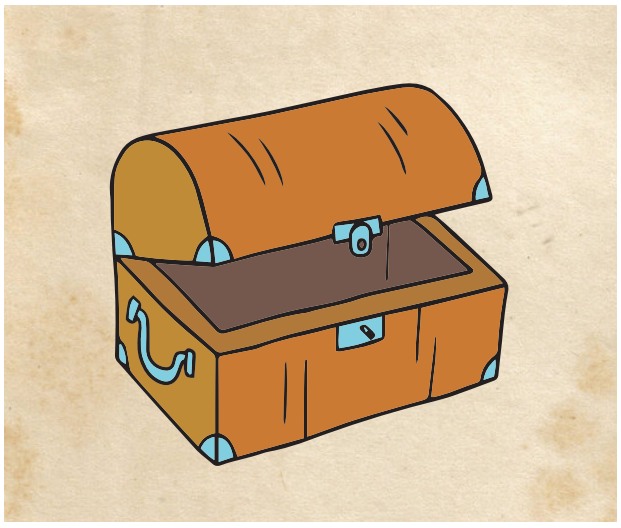
XII. Wylosuj karteczkę z rzeczą, którą chcesz sprzedać na pchlim targu i postaraj się sprzedać ją twojej koleżance / twojemu koledze za jak najwyższą cenę. Potem zamieńcie się rolami. Dialogi zapiszcie w zeszycie i zaprezentujcie w klasie.

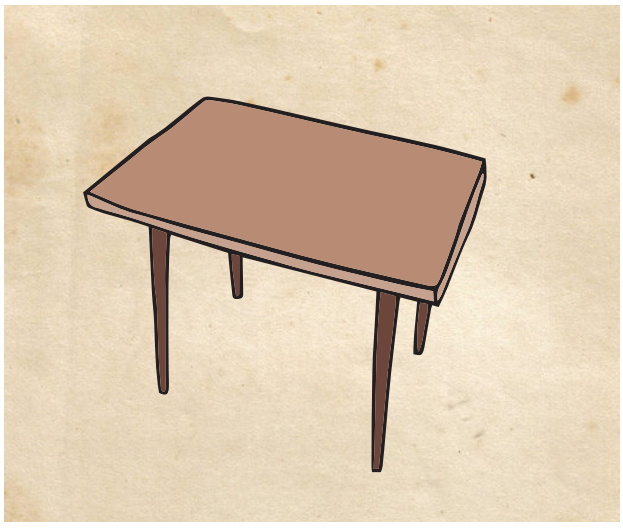

LEKCJA 19
Kto przygarnie Mruczka?

II. Przeczytaj dialog, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Tonia znalazła małego kota.*	✔	
1.	Kot ma brunatno-szare futerko.	✔	
2.	Kot jest bardzo zaniedbany.	✔	
3.	Kota można przygarnąć ze schroniska.		✔
4.	Staszek twierdzi, że na targu ludzie handlują zwierzętami hodowlanymi.	✔	
5.	Staszek uważa, że koty z rodowodem są najładniejsze.	✔	
6.	Sławko opiekował się bezdomnymi zwierzętami.	✔	
7.	Burek został adoptowany.	✔	
8.	Mruczek to kocica.		✔

III. Bezdomne psy i koty poszukują właścicieli. Połącz zwierzę z osobą, która je przygarnie. Uzasadnij swój wybór.

0.	1.	2.	3.	4.	5.
F.	E.	A.	B.	F.	C.

IV. Połącz nazwy małych zwierząt z ich dorosłymi osobnikami.

0. kocię - ***kot, kotka***

1. kurczę, kura, kogut
2. szczenię, suka, pies
3. koźlątko, koza, kozioł
4. cielę, krowa, byk
5. jagnię, owca, baran

V. Posłuchaj tekstu i uzupełnij brakujące wyrazy.

Na czym polega ***wolontariat*** w schronisku? Przede wszystkim jest to działanie na rzecz ***bezdomnych*** zwierząt znalezionych na ulicy lub pozostawionym w tym miejscu. Aktywny wolontariusz to osoba, która przychodzi chociaż raz w tygodniu do schroniska i zajmuje się swoimi ***podopiecznymi***, jak również pomaga promować akcje organizowane przez schronisko w swoim otoczeniu, na portalach ***społecznościowych*** i w gazetach.

Wolontariusze są podzielenie na kilka grup, każda z nich ma swoich podopiecznych. To sprawia, że każdy ***zwierzak*** może zostać objęty opieką, która polega na wyprowadzaniu psów na spacery, pomoc zwierzętom w przystosowaniu się do warunków, czyli tzw. ***socjalizację***. Wolontariusze są też odpowiedzialni za kontakt z osobami, które chcą adoptować zwierzaki, np. wychodzą na tzw. spacery ***przedadopcyjne***, tzn. spacery, na których przyszły właściciel poznaje swojego pupila, a zwierzę swojego właściciela, natomiast po adopcji starają się ***monitorować*** dalsze losy zwierzaków w ich nowych rodzinach. Wolontariusze przeprowadzają również różne akcje, które mają na celu ***uświadamianie*** ludziom problemu bezdomności zwierząt, organizują zbiórki żywności, koców i zabawek dla podopiecznych schroniska. Specjalną formą wolontariatu jest ***fotowolontariat***, czyli fotografowanie zwierząt, a także różnych akcji ***organizowanych*** przez schronisko, które ma na celu zaprezentowanie podopiecznych schroniska.

VII. Wstaw w odpowiedniej formie.

*0. Małemu **kaczęciu** (kaczę) wypadło piórko z ogona.*

1. Sławko w schronisku opiekował się ***szczeniętami*** (szczenię - l. mn.).
2. Małemu ***kocięciu*** (kocię) przycięto pazurki.
3. Kiedy byłem mały, bardzo bałem się ***zwierząt*** (zwierzę - l. mn.).
4. Babcia w zagrodzie trzymała małe ***prosięta*** (prosię - l. mn.).
5. Zawsze marzył o małym ***szczenięciu*** (szczenię).
6. Bolały go oba ***ramiona*** (ramię), tak się napracował przy ***cielętach*** dwóch (cielę - l. mn.) i jednym ***koźlęciu*** (koźlę).
7. Z tym ***kurczętami*** (kurczę) zawsze były same kłopoty.
8. Małym ***jagniętom*** (jagnię - l. mn.) dano bardzo zdrową paszę.

VIII. Uzupełnij tekst odpowiednią formą wyrazów w nawiasach.

Czy ***zwierzęta***[0] *(zwierzę - l. mn.)* mają ***imiona***[1] (imię - l. mn.)? Mówimy raczej, że się wabią, np. moje ***szczenię***[2] (szczenię) wabi się Reksio. Mówiąc o kolorze sierści jakiegoś ***zwierzęcia***[3] (zwierzę), np. ***koźlęcia***[4] (koźlę) czy ***źrebięcia***[5] (źrebię), uzywamy słowa „umaszczenie". Niektóre ssaki, przykładowo koty czy szczury, mają wąsy nazywane wibrysami. Mówimy wówczas, że te ***kocięta***[6] (kocię - l. mn.) miały długie wibrysy. O niektórych ***zwierzętach***[7] (zwierzę) można powiedzieć, że mają łapy, a niektóre, jak ***cielęta***[8] (cielę - l. mn.) czy ***koźlęta***[9] (koźlę - l. mn.), mają kopyta, które u ssaków parzystokopytnych, np. ***prosiąt***[10] (prosię - l. mn.), są nazywane racicami.

IV. Połącz nazwy małych zwierząt z ich dorosłymi osobnikami.

kocię, kura, szczenię, kurczę, świnia, koźlątko, byk, baran, kogut, cielę, knur, koza, suka, jagnię, kozioł, ***kot, kotka***, pies, prosię, krowa, owca

0. kocię - ***kot, kotka***

1.
2.
3.
4.
5.

LEKCJA 20
Ostry Dyżur Literacki i inne atrakcje

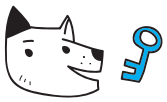
I. Olga opowiada mamie o programie Warszawskich Targów Książki, na które wybiera się za kilka dni. Wybrała najbardziej dla siebie interesujące wydarzenia. Dopasuj tytuły do zwiastunów wydarzeń.

1. – E 2. – J 3. – C 4. – A 5. – G 6. – D 7. – F 8. – I 9. – H 10. – K

II. Co interesuje Olgę na Targach Książki? Odpowiedz na pytania.

0. *Gdzie przede wszystkim odbywają się Targi Książki?* ***Na Stadionie Narodowym.***
1. W spotkaniach z iloma pisarzami Olga chciałaby wziąć udział? Wymień ich nazwiska. ***Z czterema, z Dorotą Masłowską, Jackiem Dehnelem, Andrzejem Stasiukiem i Jurijem Andruchowyczem.***
2. Co można otrzymać w zamian za oddanie kilku książek? ***Za 5 książek papierowych można otrzymać firmową torbę wraz z kodem na darmowe pobranie e-booka ze specjalnie przygotowanej puli tytułów.***
3. Na czym polega konkurs odbywający się na Targach? ***Aby wziąć udział w konkursie, należy oddać minimum 5 książek i odebrać na stoisku Publio.pl kupon konkursowy, odpowiedzieć na 3 pytania dotyczące czytników i zanieść do godz. 14.30 na stoisko PocketBook wypełniony kupon. Do wygrania są czytniki PocketBook.***
4. Czego można się nauczyć podczas warsztatów edukacyjnych? ***Można przygotować swoją własną kieszonkową wersję książki.***
5. Podczas jakiego wydarzenia można otrzymać radę dotyczącą wyboru lektur? ***Na happeningu Ostry Dyżur Literacki.***

III. Co kojarzy ci się z wyrazem książka? Uzupełnij mapę leksykalną.

- **kto?** autor/ autorka, pisarz/ pisarka, poeta/ poetka, ilustrator/ ilustratorka, wydawca, recenzent, czytelnik, miłośnik,
- **co?** album, poradnik, encyklopedia, słownik, leksykon, wydanie kieszonkowe, e-book; grzbiet, okładki, oprawy, ilustracje, zakładki do książek, sterty, stos, zbiór, katalog, zakupy; wydawanie książek; etażerka, półka, regały, szafa na książki;
- **gdzie?** biblioteka, wypożyczalnia, księgarnia, kiermasz, targi, wydawnictwo, spotkanie autorskie,
- **jaki gatunek?** książka dla dzieci, dla uczniów, powieść przygodowa, powieść drogi,
- **jaka?** gruba, stara, zakurzona, otwarta, zamknięta; ciekawa, interesująca, wciągająca, porywająca, fascynująca, nudna, nużąca,

Można także zgromadzić zwroty z wyrazem książka: ująć, wyciągnąć (z torby), wyjąć (z szuflady), wziąć; kartkować, przeglądać, przejrzeć, przekartkować, przerzucać, wertować; odkładać, odłożyć, otworzyć, zamknąć, złożyć; pożyczyć, ukraść, zgubić, sięgnąć po książkę.

IV. Połącz wyraz z definicją.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
H.	I.	A.	F.	K.	J.	C.	E.	D.	B.	G.

V. Wpisz w odpowiednie miejsca pary aspektowe podanych czasowników.

1. ***brać*** - wziąć
2. sięgać - ***sięgnąć***
3. kartkować - ***przekartkować***
4. ***przeglądać*** - przejrzeć
5. ***wertować*** - przewertować
6. otwierać - ***otworzyć***
7. ***zamykać*** - zamknąć
8. wypożyczać - ***wypożyczyć***
9. ***odkładać*** - odłożyć
10. wydawać - ***wydać***

VI. Wybierz dobrą formę czasownika.

*0. Olga brała / **wzięła** ze sobą do Polski tylko dwie książki, chociaż chciała spakować kilkanaście.*

1. Babcia ***wertowała*** / przewertowała w pośpiechu wczorajszą gazetę, szukając artykułu, o którym mówił jej dziadek.
2. Kolega mamy długo nie mógł wydawać / ***wydać*** swojej książki o księciu halickim.
3. Maksym sięgał / ***sięgnął*** po album o historii samochodów, ale szybko go odkładał / ***odłożył***, bo było w nim mało zdjęć i ilustracji.
4. Mama ***kartkowała*** / przekartkowała miesięcznik o wystroju wnętrz, bo szukała pomysłu, co zmienić w wystroju mieszkania.
5. Wieczorem tata uważnie przeglądał / ***przejrzał*** książkę o programowaniu, napisaną przez jego kolegów.
6. Babcia zdejmowała / ***zdjęła*** z półki swój ulubiony tomik poezji i topiła się / ***zatopiła się*** w lekturze.
7. Dziadek nie powinien móc wypożyczać / ***wypożyczyć*** kolejnej książki z biblioteki, bo przekraczał / ***przekroczył*** limit, ale pani bibliotekarka robiła / ***zrobiła*** dla niego wyjątek.
8. Olga przerzucała / ***przerzuciła*** kilka stron grubego podręcznika do logiki, ale zniechęcona szybko go zamykała / ***zamknęła***.

VII. Uzupełnij tekst odpowiednimi formami imion i nazwisk w nawiasach.

Polski kryminał, romans czy klasyka. Co czyta się zagranicą?

Najwięcej wielbicieli książek obyczajowych ***Katarzyny Grocholi***[0] (Katarzyna Grochola) jest Wietnamie. Włosi uwielbiają poezję ***Wisławy Szymborskiej***[1] (Wisława Szymborska), a w Hiszpanii i na Tajwanie swego czasu furorę robiła fantastyka ***Andrzeja Sapkowskiego***[2] (Andrzej Sapkowski).
Polskie książki trafiają do coraz szerszego grona odbiorców i podbijają egzotyczne rynki. Dziś na świecie nie czyta się tylko ***Czesława Miłosza***[3] (Czesław Miłosz) i ***Zbigniewa Herberta***[4] (Zbigniew Herbert), ale również ***Dorotę Masłowską***[5] (Dorota Masłowska ***Wojciecha Kuczoka***[6] (Wojciech Kuczok) i ***Marka Krajewskiego***[7] (Marek Krajewski).

Patrząc na listę najpopularniejszych autorów tłumaczonych na największą liczbę języków obcych, czyli ***Stanisława Lema***[8] (Stanisław Lem), ***Witolda Gombrowicza***[9] (Witold Gombrowicz) i ***Ryszarda Kapuścińskiego***[10] (Ryszard Kapuściński), można mieć wrażenie, że najlepsze czasy dla naszej literatury dawno już za nami. Oczywiście, w spisie najchętniej tłumaczonych artystów można znaleźć i ***Andrzeja Stasiuka***[11] (Andrzej Stasiuk), i ***Olgę Tokarczuk***[12] (Olga Tokarczuk), ale zdecydowanie prym wiodą pisarze poprzedniego pokolenia. Czy jest więc miejsce dla polskiej współczesnej literatury na świecie?

Polska literatura celuje przede wszystkim w Europę i Stany Zjednoczone. Głównie jesteśmy tłumaczeni na języki naszych sąsiadów, tzn. na rosyjski, niemiecki, francuski, angielski i czeski. Rosjanie kochają polskie kryminały, zwłaszcza ich ironiczną odmianę pióra ***Joanny Chmielewskiej***[13] (Joanna Chmielewska), ale w Rosji bardzo chętnie czyta się też powieści ***Janusza L. Wiśniewskiego***[14] (Janusz L. Wiśniewski), jak prozę ***Jacka Dehnela***[15] (Jacek Dehnel), czy ***Jerzego Pilcha***[16] (Jerzy Pilch).

X. Wyobraź sobie, że możesz przeprowadzić wywiad ze swoim ulubionym bohaterem literackim. Przygotuj 10 pytań, które zadałbyś / zadałabyś w takiej rozmowie.

Dla starszych:
Przygotuj listę pytań, które zadałbyś / zadałabyś swojemu ulubionemu pisarzowi / pisarce. Kto by to był i dlaczego?

III. Co kojarzy ci się z wyrazem książka? Uzupełnij mapę leksykalną.

gdzie?
biblioteka

kto?
autor/autorka

jaka?
ciekawa

KSIĄŻKA

co?
album

jaki gatunek?
powieść przygodowa

VI. Wybierz dobrą formę czasownika.

*0. Olga brała / **wzięła** ze sobą do Polski tylko dwie książki, chociaż chciała spakować kilkanaście.*

1. Babcia wertowała / przewertowała w pośpiechu wczorajszą gazetę, szukając artykułu, o którym mówił jej dziadek.
2. Kolega mamy długo nie mógł wydawać / wydać swojej książki o księciu halickim.
3. Maksym sięgał / sięgnął po album o historii samochodów, ale szybko go odkładał / odłożył, bo było w nim mało zdjeć i ilustracji.
4. Mama kartkowała / przekartkowała miesięcznik o wystroju wnętrz, bo szukała pomysłu, co zmienić w wystroju mieszkania.
5. Wieczorem tata uważnie przeglądał / przejrzał książkę o programowaniu, napisaną przez jego kolegów.
6. Babcia zdejmowała / zdjęła z półki swój ulubiony tomik poezji i topiła się / zatopiła się w lekturze.
7. Dziadek nie powinien móc wypożyczać / wypożyczyć kolejnej książki z biblioteki, bo przekraczał / przekroczył limit, ale pani bibliotekarka robiła / zrobiła dla niego wyjątek.
8. Olga przerzucała / przerzuciła kilka stron grubego podręcznika do logiki, ale zniechęcona szybko go zamykała / zamknęła.

LEKCJA 21
Iść czy nie iść na wagary

I. Posłuchaj tekstu, a następnie uzupełnij brakujące wyrazy.

Maksym: Chłopaki, ależ nie chce mi się dziś iść do szkoły. Jeszcze ten test z ***gramy***[0].
Staszek: Mi też. Zresztą wczoraj nie miałem czasu ***się wykuć***.
Sławko: To może chodźmy na wagary.
Staszek: Yyyy, czy to dobry ***pomysł***?
Sławko: Tylko ten jeden raz. ***Szczerze***, mi też się nie chce pisać testu.
Tonia: Ale to bardzo ważne.
Sławko: Toniu, nic się nie stanie. ***Chodźmy*** do parku.
Tonia: Wagary to zły pomysł. Po pierwsze, będziecie mieć ***nieusprawiedliwione*** godziny. Po drugie, jeżeli ktoś was zobaczy, to na pewno obniżoną wam ocenę z ***zachowania***, a po trzecie, i tak będziecie musieli przepisać wszystkie lekcje do zeszytu, a test i tak was nie ominie. To nie ma sensu.
Staszek: Jak zostanę, to ***dostanę*** z testu jedynkę. Co to za różnica? Wolę się zerwać. Chyba, że dasz mi ściągnąć?
Tonia: Jeszcze czego! Trzeba było zacząć się uczyć nie wczoraj, tylko trzy dni wcześniej.
Staszek: Nie miałem czasu, a to trening, a to ***umówiłem*** się z Mariolą.
Maksym: Umówiłeś się z Mariolą? I nic nie powiedziałeś?! Co z ciebie za kolega?
Staszek: A ty mi ***mówisz***, jak idziesz z Tonią do kina?
Maksym: Eee, no czasami mówię.
Sławko: To co, idziemy na wagary?
Staszek: Może Tonia ma rację. Lepiej zostańmy. Toniu, ale obiecaj, że dasz mi ściągać. Usiądę za tobą i będę ***zapuszczał*** żurawia.
Tonia: Jak chcesz, ale jeżeli pan Paweł cię złapie, to dostaniesz za swoje.
Staszek: Spokojnie, będę lukał tak, żeby pan Paweł nie zauważył.
Sławko: A ja idę na wagary. W weekend spróbuję znaleźć czas i przygotować się do testu. Maks, idziesz ze mną?
Maksym: Raz kozie śmierć. Mam nadzieję, że nikt się nie dowie. Idę.

II. Połącz poniższe wyrazy i wyrażenia z ich synonimami

wagarować	urwać się z lekcji, uciekać z zajęć, opuszczać lekcję, zerwać się z budy
lukać	zapuścić żurawia, zaglądać ukradkiem, zaglądać, przypatrywać się, podglądać, przyglądać się ukradkiem, łypać, zerkać, rzucić okiem, podpatrywać
ściągać	zrzynać, spisywać
wykuć się	przygotować się, wyryć na blachę, nauczyć się jak pacierza

IV. Staszek został przyłapany na ściąganiu. Maks i Sławek też mieli pecha, bo jak tylko wyszli ze szkoły, zauważyła ich pani dyrektor i kazała wrócić na lekcję. Za karę chłopcy mieli wspólnie opracować regulamin ucznia. Oto on. Uzupełnij zdania odpowiednimi formami wyrazów z ramki.

Uczeń powinien:

- przestrzegać obowiązujących w szkole ***zasad***[0];
- pracować nad własnym ***rozwojem***[1];
- aktywnie uczestniczyć w życiu ***szkoły***[2] oraz na lekcji;
- odnosić się z szacunkiem do nauczycieli i innych ***pracowników***[3] szkoły;
- przestrzegać zasad ***higieny***[4];
- dbać o ład, porządek oraz ***mienie***[5] szkolne, np.: meble, sprzęt komputerowy itd., własne i innych;
- rozwiązywać nieporozumienia na ***drodze***[6] rozmów i negocjacji.
- uczyć się systematycznie;
- na ***sprawdzanie / sprawdzianach***[7] nie korzystać ze ściągawek;
- nie wagarować;
- nie popełniać ***plagiatu***[8] i nie spisywać od kolegów pracy domowej;
- nie dokuczać młodszym ***kolegom***[9];
- nie używać podczas ***zajęć***[10] lekcyjnych telefonu komórkowego, chyba, że na wyraźne polecenie nauczyciela.

V. Podkreśl poprawne zdanie.

1. – A, 2. – A, 3. – B, 4. – B, 5. – B, 6. – A, 7. – B, 8. – A.

VI. Uzupełnij zdania zaimkiem *się* tam, gdzie jest to konieczne.

*0. Mama przyzwyczaiła **się** do nowej fryzury.*

1. Tu mówi ***się*** po polsku.
2. Znany podróżnik wątpi **-** w powodzenie tej wyprawy.
3. Ostap ostatnio często korespondował **-** z Olgą.
4. Pradziadek Sławka walczył **-** na wojnie.
5. Dzieci zabłądziły **-** w lesie.
6. Staszek zaczerwienił ***się***, gdy zobaczył, że dostał jedynkę ze sprawdzianu.
7. Dzieci uczą ***się*** języka polskiego.
8. Na polu pali ***się*** trawa.
9. Staszek narzekał **-**, że test był trudny.
10. Wanda nudziła ***się*** w klatce.

VII. Uzupełnij tekst odpowiednią formą czasownika.

Maksym niedawno ***poznał***[0] na treningu nowego kolegę. Kolega ***nazywa się***[1] Igor. Niedawno ***przeprowadził się***[2] do Lwowa. Ponieważ trening był długi i monotonny, koledzy już pod koniec bardzo ***nudzili się***[3]. Maksym ***zastanawiał się***[4], czy Igor przyjdzie jeszcze raz na trening, bo chłopiec strasznie narzekał. Po treningu chłopcy szybko ***umyli się***[5] i ***przebrali się***[6] w czyste rzeczy. Potem Igor poszedł do domu, a Maksym ***puścił się***[7] pędem do Toni, gdyż było już późno, a mieli iść do kina. ***Wrócił***[8] do domu dosyć późno i, niestety, ***spóźnił się***[9] na kolację. No cóż, wszyscy domownicy już ***przyzwyczaili się***[10] do tych spóźnień chłopca.

II. Połącz poniższe wyrazy i wyrażenia z ich synonimami

zaglądać ukradkiem, przygotować się, wyryć na blachę, zaglądać, urwać się z lekcji, przypatrywać się, podglądać, uciekać z zajęć, zrzynać, przyglądać się ukradkiem, łypać, zerkać, nauczyć się jak pacierza, spisywać, opuszczać lekcje, rzucić okiem, podpatrywać, zerwać się z budy

wagarować	
lukać	
wykuć się	

VII. Uzupełnij tekst odpowiednią formą czasownika.

poznał / poznał się, wrócił / wrócił się, umyć / umyć się, puścił / puścił się, nudzili / nudzili się, nazywał / nazywał się, zastanawiać /zastanawiać się, przeprowadził / przeprowadził się, przebrali / przebrali się, spóźnić / spóźnić się, przyzwyczaić / przyzwyczaić się

Maksym niedawno ***poznał***[0] na treningu nowego kolegę. Kolega .....[1] Igor. Niedawno .....[2] do Lwowa. Ponieważ trening był długi i monotonny, koledzy już pod koniec bardzo .....[3]. Maksym .....[4], czy Igor przyjdzie jeszcze raz na trening, bo chłopiec strasznie narzekał. Po treningu chłopcy szybko .....[5] i .....[6] w czyste rzeczy. Potem Igor poszedł do domu, a Maksym .....[7] pędem do Toni, gdyż było już późno, a mieli iść do kina. .....[8] do domu dosyć późno i, niestety, ...[9] na kolację. No cóż, wszyscy domownicy już .....[10] do tych spóźnień chłopca.

LEKCJA 22
W świecie książek

I. Posłuchaj dialogu, a następnie uzupełnij brakujące wyrazy.

Maksym: Mamo, pan Paweł powiedział, żebyśmy przeczytali jakąś ciekawą książkę dla młodzieży i napisali jej ***recenzję***[0]. Zastanawiam się, co przeczytać.
Mama: Wiesz, jak bardzo lubię ***kryminały***. Może przeczytaj coś Arthura Conana Doyle'a, np. *Przygody Sherlocka Holmesa*? To bardzo zbiór dwunastu niezwykle ciekawych i ***zaskakujących*** opowiadań o przygodach detektywa. Holmes, to niezwykły człowiek. Potrafi rozwiązać każdą zagadkę, dzięki metodzie ***dedukcji*** dobrej znajomości ludzkiej natury, a także chemii, biologii i czytaniu kronik policyjnych.
Maksym: Mamo, ale ja już czytałem kiedyś tę książkę. Faktycznie, była bardzo ***pasjonująca***, ale chyba wolałbym coś z polskiej literatury.
Mama: No to może przeczytaj jedną z książek Janusza Zajdla. Jego powieści należą do gatunku ***fantastyki*** naukowej. To niezwykły pisarz. Wiesz, studiował tam, gdzie nasza Olga, na Uniwersytecie Warszawskim. Jedną z jego ***najpopularniejszych*** książek jest *Limes inferior*. To opowieść, w której przedstawiony został świat, w którym ludzi ***podzielono*** na siedem kategorii, ze względu na poziom inteligencji. Każdy posiada urządzenie nazwane Kluczem. Życie bez niego nie jest ***możliwe***, ponieważ używa się go w każdej codziennej czynności. Głównym bohaterem powieści jest Sneer, który jest ***oszustem*** zajmującym się zmianą klas społecznych ludzi w Argolandzie, czyli miejscu, w którym rozgrywa się powieść. Pewien zwrot wydarzeń otwiera Sneerowi oczy na otaczającą go ***rzeczywistość***, która ogranicza ludzi, ich wolność ogłupia ich.
Maksym: Mamo, boję się, że to może być trochę za trudna ***lektura***.
Mama: Nie kochanie, ale jeżeli tak uważasz, to może zapytaj tatę. Może podpowie ci coś ciekawego.
Maksym: Tato, co byś mi ***polecił*** przeczytać?
Tata: Hmmm...
Maksym: Tato!
Tata: E...
Maksym: Tato, co robisz?
Tata: A nic, skoro mam trochę wolnego czasu pomyślałem, że zagram w Wiedźmina.
Maksym: Tato, to fantastyczny pomysł. Przecież mogę przeczytać powieść Sapkowskiego.

II. Maksym napisał recenzję książki. Teraz ją poprawia. Uzupełnij tekst odpowiednimi zdaniami tak, by tworzył logiczną całość.

1. E, 2. A, 3. G, 4. C, 5. D, 6. F.

V. Uczniowie przeczytali różne książki. Połącz wypowiedź uczniów z odpowiednim gatunkiem literackim, autorem i tytułem książki.

Wiedźmin **Andrzej Sapkowski**	*Solaris* Stanisław Lem	*Pan Tadeusz* Adam Mickiewicz	*Nawiedzony dom* Joanna Chmielewska	*Inny świat* Gustaw Herlinga -Grudziński	*Tomek w krainie kangurów* Alfred Szklarski
0.	1.	3.	5.	4.	2.
D.	F.	A.	E.	C.	B.

VI. Uzupełnij wyrazy literą *h* lub dwuznakiem *ch*.

Pewien ***ch***iński bo***h***ater, który nie był ***ch***erlakiem, pokonał strasznego smoka. Od tego momentu stał się bo***h***aterem narodowym. Zagrano mu więc ***h***ejnał i wszyscy zakrzyknęli: ***H***urra! Niech żyje! Niestety, potem wszyscy zapomnieli o tym ***ch***łopcu. I może ***h***istoria by nigdy o nim nie wspomniała, gdyby nie fakt, że kilka lat później z Za***ch***odu nadciągnęła straszna wata***h***a ogromnych wilków. Cesarz rozpoczął więc poszukiwania młodzieńca. Znaleziono go w ***ch***acie na skraju lasu. Gdy mu opowiedziano o tragedii, w jakiej znalazło się cesarstwo, młodzian tylko się zaśmiał i powiedział, że to bła***h***y problem. I wyruszył na pie***ch***otę w kierunku granicy. Stoczył z wilkami straszną walkę. Opowiadano później w ***h***ymna***ch*** na jego cześć, że była to niezwykła walka. A cesarz, żeby państwo nie zostało ponownie zaatakowane, wybudował ogromny mur.

VII. Do podanych wyrazów dopisz wyrazy pokrewne, w których *ch* wymienia się na *sz*.

grzech	**blacha**	**śmiech**	**okruchy**	**piechota**	**ucho**	**groch**	**cicho**
grzeszny	blasze	śmieszny	okruszek	pieszy	uszko	groszek	csza

VIII. Do podanych wyrazów dopisz wyrazy bliskoznaczne, rozpoczynające się od *h* lub *ch*.

cwany	**zimny**	**zatrzymywać**	**grzmot**	**odważny**	**szczodry**	**kask**	**obłok**
chytry	chłodny	hamować	huk	bohaterski	hojny	hełm	chmura

V. Uczniowie przeczytali różne książki. Połącz wypowiedź uczniów z odpowiednim gatunkiem literackim, autorem i tytułem książki.

0.	***literatura fantasy***	A.	Bardzo lubię książki, w których historia została opowiedziana wierszem. Ten utwór literacki, który przeczytałam, opowiada historię ważną dla narodu polskiego. Tonia
1.	fantastyka naukowa	B.	Fascynują mnie książki, w których bohaterowie przeżywają wiele wspaniałych przygód, odbywają wiele interesujących podróży. Staszek
2.	powieść przygodowa	C.	Lubię powieści, w których przedstawione zostało życie znanych ludzi. Oleszko
3.	epos narodowy	*D.*	***Bardzo lubię czytać książki, w których występują magiczne osoby i przedmioty, a fabuła osadzona jest w świecie, którego nie ma.*** ***Maksym***
4.	powieść biograficzna	E.	Lubię powieści, gdzie fabuła zbudowana jest wokół zbrodni. Zastanawiam się, dedukuję, a na koniec i tak jestem zaskoczona rozwiązaniem zagadki. Mariola
5.	powieść kryminalna	F.	Lubię książki, w których fabuła osnuta jest na możliwych osiągnięciach nauki i techniki, a jednocześnie może dziać się w innym świecie bądź w przyszłości na Ziemi. Sławko

Wiedźmin ***Andrzej Sapkowski***	*Solaris* Stanisław Lem	*Pan Tadeusz* Adam Mickiewicz	*Nawiedzony dom* Joanna Chmielewska	*Inny świat* Gustaw Herlinga -Grudziński	*Tomek w krainie kangurów* Alfred Szklarski
0.					
D.					

LEKCJA 23
Herbert szuka pracy

II. Olga znalazła ofertę pracy jako hostessa. Na szczęście doświadczenie nie jest wymagane, ale musiała przesłać CV. Obejrzyj Curriculum Vitae Olgi, a następnie na jego podstawie uzupełnij zdaniami z ramki CV Zbigniewa Herberta.

Data i miejsce urodzenia
29 października 1924 r. we Lwowie

Pseudonim
„Patryk"

Nagrody
1973 Nagroda Herdera

1965 - Nagroda Lauena

1964 r. Nagroda Kościelskich

Poeta i eseista, autor utworów dramatycznych i słuchowisk, pisarz o wielkim dorobku, wyjątkowym autorytecie artystycznym i moralnym, o biografii tragicznie uwikłanej w historię XX wieku.

WYKSZTAŁCENIE
- 1947 – 1949 Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, magister prawa
- 1944 - 1947 Akademia Handlowa
- Liceum im. Króla Kazimierza Wielkiego we Lwowie. Szkoła zakończona maturą na tajnych kompletach.

DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE
- 1965 do 1968 r. członek zespołu redakcyjnego miesięcznika „Poezja".
- 1965 - 1966 kierownik literacki w Teatrze im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wielkopolskim
- 1949 - 1950 redaktor „Przeglądu Kupieckiego"
- 1939 - 1944 sprzedawca w sklepie z materiałami metalowymi
- 1939- 1944 Karmiciel wszy zdrowych w produkującym szczepionki przeciwtyfusowe Instytucie prof. Rudolfa Weigla

DEBIUT
- 1950 na łamach „Dziś i Jutro" zostały opublikowane trzy jego wiersze: „Napis", „Pożegnanie września" i „Złoty środek".
- Pierwsza zagraniczna podróż
- 1958 Francja, Anglia, Włochy. Po powrocie napisał zbiór esejów „Barbarzyńca w ogrodzie".
-

PASJE I HOBBY
- podróże, poezja, kultura śródziemnomorska, człowiek

III. Przed Olgą postawiono trudne zadanie. Musiała napisać analizę i interpretację wiersza *Przesłanie Pana Cogito* Zbigniewa Herberta. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

Wiersz Zbigniewa Herberta pt. „Przesłanie Pana Cogito" pochodzi z ***tomu***[0] „Pan Cogito". Jest to ostatni utwór z tego zbioru i stanowi jego przesłanie. Imię ***bohatera***[1] nawiązuje do maksymy *„Cogito ergo sum"*, to znaczy po polsku *„Myślę, więc jestem"*.

Wiersz jest przykładem liryki bezpośredniej, ponieważ podmiot liryczny zwraca się bezpośrednio do ***adresata***[2] wiersza przy pomocy apostrof.

Wiersz zbudowany jest z 13 zwrotek, z których dwie są trzywersowe, trzy czterowersowe i pozostałe dwuwersowe. Taka nieregularna ***budowa***[3] strof, wywołuje pewien niepokój u adresata.

W utworze znajduje się kilka rodzajów środków stylistycznych, m. in.: epitety, np. „ostatnią nagrodę", porównania, np. „powtarzaj wielkie słowa... jak ci co szli", metafory, np. „chłostą śmiechu", lub uosobienia, np. „siostra pogarda", które sprawiają, że wiersz wydaje się plastyczny. W ***wierszu***[4] adresat nie znajdzie żadnych znaków przestankowych, co przyczynia się do jego dobrowolnej, nienarzuconej ***interpretacji***[5]. Zaskakujące mogą wydawać się natomiast wielkie litery w takich słowach, jak Pogarda czy Gniew. Skłania to odbiorcę do szczególnego zastanowienia się nad znaczeniem tych słów w wierszu. Oznacza to, że dla podmiotu lirycznego mogą to być słowa ***klucze***[6] do interpretacji wiersza.

W utworze poeta nawiązuje do pewnych ***symboli***[7] mitologicznych, takich jak „złote runo", czy biblijnych, jak droga Izraelitów przez pustynię. Każda ze ***zwrotek***[8] rozpoczyna się od pewnej rady wygłoszonej przez podmiot liryczny: czuwaj, strzeż się, idź, nie przebaczaj. Wzywa on czytelnika do pewnego rodzaju ***heroizmu***[9] i nieoczekiwania za niego nagrody. Mówi, że człowiek powinien w życiu dawać świadectwo, powinien być wyczulony na dziejącą się innym krzywdę, powinien na nią reagować. Podmiot liryczny zwraca uwagę też na piękno świata nawołuje także do otwierania się na jego urodę:

"kochaj źródło zaranne
ptaka o nieznanym imieniu dąb zimowy
światło na murze splendor nieba
one nie potrzebują twego ciepłego oddechu
są po to, aby mówić: nikt cię nie pocieszy"

Człowiek powinien, według Pana Cogito, żyć całkowicie bezinteresownie, nie oczekiwać nagrody, bo nagrodą jest ***obcowanie***[10] z przyrodą.

IV. Połącz wyrazy i zwroty z ich definicją.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
D.	L.	A.	I.	K.	H.	B.	F.	J.	E.	C.	G.

VI. Wyrazy w nawiasach wstaw w odpowiedniej formie.

*0. Nazwisko **Braille`a** (Braille) powinno się nam kojarzyć z alfabetem dla osób niewidomych.*

1. Długo rozmawiali o książkach **Dantego** (Dante).
2. Kryminały **Doyle'a** (Doyle) są znane na całym świecie.
3. Stanisław August Poniatowski zlecił namalowanie Warszawy **Canalettowi** (Canaletto).
4. Na wystawach znanego polskiego grafika **Mleczka** (Mleczko) są zawsze tłumy zwiedzających.
5. Panu **Pyziowi** (Pyzio) zawsze przydarzały się dziwne historie.
6. Na spotkanie z panem **Kopytą** (Kopyto) przyszło wielu fanów literatury science fiction.
7. Pomnik Viktora **Hugo** (Hugo) stoi na paryskiej Sorbonie.
8. Maksym ma plakat Andrija **Szewczenki** (Szewczenko).
9. Mickiewicz wzorował się na wielkim poecie włoskim **Tassie** (Tasso).
10. Z panem **Kuciem** (Kucio) prowadzi się zawsze ciekawe rozmowy.

VII. Wyrazy w nawiasach wstaw w odpowiedniej formie.

Babcia Maria zawsze była szczególną miłośniczką malarstwa włoskiego i literatury włoskiej. Szczególnie lubiła obrazy **Andrei de Castagna**[0]. Podobno malarz ten był uznawany za strasznego awanturnika, przypisywano mu nawet zamordowanie innego artysty, Domenica **Veneziana**[1] (Veneziano). Artysta ten wzorował się bardzo często na innym włoskim malarzu, Paolu **Uccellu**[2] (Uccello). Babcia zachwycała się również twórczością **Dantego**[3] (Dante) oraz **Boccaccia**[4] (Boccaccio).

Szczególnie była związana z **Canalettem**[5] (Canaletto), gdyż replikę jego *Canale Grande* i *Kościół Santa Maria della Salute* dostała od swojego męża zamiast pierścionka zaręczynowego. Maksym też lubił ten obraz, ale stwierdził, że jednak na ścianie powiesi sobie **Mleczkę**[6] (Mleczko), bo bardzo lubi to specyficzne poczucie humoru, a Toni podaruje kiedyś **Picassa**[7] (Picasso), bo nie rozumie humorów dziewczyny, tak jak malarstwa tego hiszpańskiego artysty.

I. Olga rozmawia z mamą przez skype'a. Posłuchaj rozmowy i uzupełnij brakujące wyrazy.

Olga: Cześć, mamo.
Mama: Cześć, Olgo. Co słychać?
Olga: Mamo, mam pewien ***dylemat***[0]. Chciałabym iść do pracy.
Mama: No nie wiem. Nie jestem przekonana, czy to dobry ***pomysł***, ale może jeżeli nie kolidowałoby to z zajęciami i tylko na parę godzin, to czemu nie.
Olga: Myślałam o ***stażu*** w jakiejś firmie, może jako sekretarka. Na pół etatu.
Mama: Olgo, ***dopiero*** zaczęłaś studia. Musisz się dużo uczyć. Myślałam raczej o takiej ***dorywczej*** pracy w weekendy. Może jako hostessa.
Olga: Mamo, ale zdobywałabym już doświadczenie i miałabym jakiś ***staż*** w poważne firmie. Po studiach byłoby mi łatwiej.
Mama: Olu, nawet wielcy ludzie zaczynali od drobnych prac, np. Zbigniew Herbert pracował jako ***karmiciel*** wszy dla instytutu szukającego leku na tyfus, Tadeusz Różewicz był gońcem i ***magazynierem***. Nie trzeba od razu szukać dobrej pracy. Teraz najważniejsze, żebyś ***przyłożyła*** się do nauki.
Olga: Dziękuję, mamo, że wspomniałaś o Herbercie. Mamy na poniedziałek napisać ***analizę*** i interpretację jednego z jego wierszy. Może wspomnę w niej o tej ciekawostce, którą mi powiedziałaś. A wracając do tematu pracy...
Mama: Olgo, może przełóż tę decyzję na lato. Właśnie sobie przypomniałam, że pan konsul mówił, że nie możecie pracować, kiedy pobieracie stypendium.
Olga: Masz rację, mamo. Właśnie sobie to ***przypomniałam***.

IV. Połącz wyrazy i zwroty z ich definicją.

0.	***tom***	A.	osoba mówiąca w wierszu
1.	liryka bezpośrednia	B.	osoba, do której skierowany jest wiersz
2.	podmiot liryczny	C.	środek stylistyczny inaczej nazywany przenośnią. To nietypowe połączenie wyrazów, które uzyskują nowe przenośne znaczenie
3.	apostrofa	*D.*	***oddzielna książka, część jakiegoś zbioru***
4.	wers	E.	środki używane w wierszu, mające na celu wywołanie u odbiorcy pożądanych emocji
5.	zwrotka /strofa	F.	środek stylistyczny, zazwyczaj występujący jako przymiotnik, charakteryzujący jakąś cechę przedmiotu
6.	adresat	G.	środek stylistyczny, polegający na przedstawianiu zwierząt i roślin, przedmiotów nieożywionych, zjawisk lub idei jako osób ludzkich
7.	epitet	H.	zestaw pewnej liczby wersów
8.	porównanie	I.	środek stylistyczny, który charakteryzuje się bezpośrednim zwrotem do osoby lub pojęcia
9.	środki stylistyczne	J.	figura stylistyczna, która zazwyczaj zestawia dwa zjawiska, które mają ze sobą jakąś cechę wspólną
10.	metafora	K.	podstawowa w wierszu, prawie zawsze wyodrębniona jako pojedyncza linijka tekstu
11.	uosobienie	L.	jeden z rodzajów liryki, w której uczucia, myśli oraz przeżycia są wyrażane bezpośrednio

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
D.											

VII. Wyrazy w nawiasach wstaw w odpowiedniej formie.

Babcia Maria zawsze była szczególną miłośniczką malarstwa włoskiego i literatury włoskiej. Szczególnie lubiła obrazy ***Andrei de Castagna***[0]. Podobno malarz ten był uznawany za strasznego awanturnika, przypisywano mu nawet zamordowanie innego artysty, Domenica .....[1] (Veneziano). Artysta ten wzorował się bardzo często na innym włoskim malarzu, Paolu .....[2] (Uccello). Babcia zachwycała się również twórczością .....[3] (Dante) oraz .....[4] (Boccaccio).

Szczególnie była związana z .....[5] (Canaletto), gdyż replikę jego *Canale Grande* i *Kościół Santa Maria della Salute* dostała od swojego męża zamiast pierścionka zaręczynowego. Maksym też lubił ten obraz, ale stwierdził, że jednak na ścianie powiesi sobie .....[6] (Mleczko), bo bardzo lubi to specyficzne poczucie humoru, a Toni podaruje kiedyś .....[7] (Picasso), bo nie rozumie humorów dziewczyny, tak jak malarstwa tego hiszpańskiego artysty.

LEKCJA 24
Złote Lwy w Gdyni

I. Posłuchaj rozmowy Olgi z Karoliną i uzupełnij dialog.

Karolina (na korytarzu w akademiku)**:** Hej, Olga, mam ***sprawę***, masz chwilę?
Olga: Jasne, co tam?
Karolina: Czy masz czas we wrześniu? Mam dla ciebie ciekawą propozycję.
Olga: Musiałabym ***uzgodnić*** z rodziną, ale raczej tak. O co chodzi?
Karolina: Wiesz, że ***współpracuję*** z radiem Kampus? Występuję w programie Kronika ***Wypadków*** Filmowych. Moja praca polega na uważnym oglądaniu filmów i recenzowaniu ich na antenie.
Olga: Haha, ostatnio słuchałam końcówki tej ***audycji*** i zastanawiałam się, czy ten głos należy do ciebie!
Karolina: O poznałaś? Tego dnia przeszłam horror radiowca! Miałam straszną ***chrypę*** i wyobraź sobie, że pod koniec ***złapałam*** czkawkę. Koledzy mieli ubaw, bo próbowałam w przerwie równocześnie zatykać nos i pić wodę.
Olga: To musiało śmiesznie wyglądać, ale wyobrażam sobie, jaki miałaś stres!
Karolina: Straszny! Ale jakoś udało się opanować sytuację. Słuchaj! Dostałam 2 bilety na Festiwal Filmowy w Gdyni we wrześniu! Jest bardzo dużo ***projekcji*** i na pewno nie uda mi się obejrzeć wszystkich filmów. Pomyślałam sobie, że mogłabyś mi pomóc!
Olga: Bardzo mi miło! Co miałabym robić?
Karolina: Chodzić na ***seanse*** i potem przygotowywać krótkie teksty do radia: mini recenzje, w których zachęcasz do obejrzenia filmu. Albo wręcz przeciwnie.
Olga: To jest wrzesień, tak? Musiałabym wcześniej przyjechać do Polski. Bilety, nocleg… musiałabym policzyć…
Karolina: O to się nie musisz martwić! Radio ***funduje*** przejazdy tam i z powrotem, noclegi i wstępy na projekcje na cały Festiwal! Niestety, samemu trzeba się ***zatroszczyć*** o jedzenie.
Olga: Brzmi świetnie! Bardzo lubię filmy, dużo ich oglądam, ale chyba nie znam wszystkich słów, które mogą być przydatne do pisania recenzji.
Karolina: Pożyczę ci świetny Słownik terminów filmowych, poczytasz go i na pewno dasz sobie radę!
Olga: Dzięki! Pożycz! Do kiedy mogę dać odpowiedź?
Karolina: Do przyszłego tygodnia. Ale nie przyjmuję odmowy!

II. Olga zrobiła sobie fiszki z wyrazami związanymi z filmem. Wiatr rozwiał je po biurku. Pomóż Oldze i połącz wyrazy oraz wyrażenia z odpowiednimi definicjami.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
M.	I.	K.	L.	B.	J.	N.	G.	O.	F.	H.	E.	C.	Ł.	D.	A.

IV. Olga czyta artykuł o Festiwalu. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki w odpowiedniej formie.

Festiwal Polskich Filmów Fabularnych to jedna z najstarszych ***imprez***[0] filmowych w Europie, promująca na tak wielką skalę rodzimą ***kinematografię***[1]. Istnieje od 1974 roku, do 1986 FPFF organizowany był w Gdańsku, następnie jego ***siedzibą***[2] stała się Gdynia, a centrum festiwalowym - Teatr Muzyczny. Co roku ***widzowie***[3] FPFF - często jako pierwsi w Polsce - mogą zapoznać się z najnowszymi polskimi produkcjami, walczącymi o ***statuetki***[4] Srebrnych i Złotych Lwów.

Festiwal pozwala na otwartą konfrontację ***świata***[5] filmowego z widownią, obserwatorami i uczestnikami życia filmowego oraz dziennikarzami. Imprezę ***co roku***[6] odwiedza ok. 2000 profesjonalistów. Do Gdyni przybywają polscy i międzynarodowi ***goście***[7]: twórcy filmowi, aktorzy, producenci. Z roku na rok, ze względu na rozwój infrastruktury i zwiększającą się popularność imprezy, wzrasta liczba ***publiczności***[8], nabiera znaczenia także edukacyjna rola Festiwalu, w którym coraz chętniej biorą udział studenci i uczniowie.

U genezy Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych tkwiło ***przekonanie***[9] o szczególnym znaczeniu kinematografii w kulturze i życiu społecznym w Polsce. Rodzime kino postrzegano jako sztukę z ***misją***[10]. Film dawał możliwość wypowiedzenia tego, czego zakazywała komunistyczna cenzura. Na początku lat 70., w dobrze zorganizowanym, ambitnym środowisku filmowców, narastała potrzeba stworzenia wydarzenia, święta polskiego kina, które pełniłoby również funkcję jednoczącą.

V. Przeczytaj tekst o laureatach Festiwalu. Wstaw wyrazy w odpowiednim przypadku w liczbie mnogiej.

Z każdą edycją pojawiały się nowe ***nazwiska***[0] (nazwisko), nowe ***talenty***[1] (talent) reżyserskie i aktorskie, np. Magdalena Piekorz, Agnieszka Grochowska, Wojciech Smarzowski. Początek wieku to zdecydowanie czas ***debiutantów***[2] (debiutant). W 2002 roku triumfował Marek Koterski *Dniem świra*.

Kolejne ***edycje***[3] (edycja) Festiwalu dokumentowały dynamiczny rozwój polskiej kinematografii. Filmy, nagradzane w Gdyni, sięgały po najwyższe ***trofea***[4] (trofeum)

w filmowym świecie, z ***nominacjami***[5] (nominacja) do Oscara i ***nagrodami***[6] (nagroda) nawielu festiwalach: *Essential Killing* Jerzego Skolimowskiego (2011), *W ciemności* Agnieszki Holland (2012), *Ida* Pawła Pawlikowskiego (2013), *Body/Ciało* Małgorzaty Szumowskiej (2015). W 2006 roku ***Lwy***[7] (Lew) przypadły dramatowi *Plac Zbawiciela* małżeństwa Krauzów, w 2007 roku *Sztuczkom* Andrzeja Jakimowskiego, a w 2009 ambitnemu debiutowi: *Rewersowi* Borysa Lankosza. Z okazji 40-lecia Festiwalu w 2015 roku ogłoszony został konkurs na Diamentowe ***Lwy***[8] (Lew), czyli najbardziej ukochane filmy nagrodzone podczas całej historii imprezy. Widzowie okazali się wierni przede wszystkim klasyce. Wygrały bezapelacyjnie ***Noce i dnie***[9] (*Noc i dzień*) Jerzego Antczaka. Gwiazda tego filmu, Jadwiga Barańska, została wybrana najlepszą aktorką, a czterokrotny laureat Festiwalu – Janusz Gajos – najlepszym aktorem. ***internautom***[10] (Internauta) i ***widzom***[11] (widz) najbardziej podobała się z kolei muzyka muzyka Wojciecha Kilara z *Ziemi Obiecanej*, a ***nominacje***[12] (nominacja) otrzymały również ***kompozycje***[13] (kompozycja) Henryka Kuźniaka (*Vabank II*) i Michała Lorenca (*Bandyta*, ***Psy***[14] [*Pies*]).

Młodzi zdolni[15] (Młody, zdolny) obok ***mistrzów***[16] (mistrz), ***aktorzy***[17] (aktor) obok ***reżyserów***[18] (reżyser), ***widzowie***[19] (widz) obok ***twórców***[20] (twórca): Festiwal w Gdyni to miejsce ***spotkań***[21] (spotkanie). Festiwal zawsze jednoczył środowisko filmowe, jednocześnie inicjując rozmowę z publicznością. To doroczne święto polskiego kina i jednocześnie zjazd wielkiej filmowej rodziny.

VI. Na podstawie zadania I. i II. zdecyduj, czy odpowiedź jest prawdziwa (P), czy fałszywa (F).

		P	F
0.	*Początki Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych sięgają lat 70. XX wieku.*	✔	
1.	Od początku lokalizacja FPFF jest niezmienna.		✔
2.	Festiwal jest skierowany zarówno do profesjonalistów, jak i laików.	✔	
3.	Liczba widzów od wielu lat jest taka sama.		✔
4.	Na FPFF zadebiutowało wielu uznanych później twórców.	✔	
5.	Filmy nagrodzone na Festiwalu w Gdyni otrzymały wiele międzynarodowych nagród.	✔	
6.	Najwięcej debiutantów wystąpiło na Festiwalu w ostatniej dekadzie XX wieku.		✔
7.	Diamentowe Lwy otrzymał film znany, który odcisnął piętno na polskiej kinematografii.	✔	
8.	Nagrody są przyznawane również kompozytorom filmowym.	✔	
9.	Festiwal dzieli twórców i odbiorców.		✔

LEKCJA 25
Unia Europejska

I. Przeczytaj tekst. Uzupełnij luki wyrazami z ramki.

Unia Europejska jest gospodarczo-politycznym ***związkiem***[0] dwudziestu ośmiu demokratycznych krajów europejskich, będącym efektem wieloletniego procesu ***integracji***[1] politycznej, gospodarczej i społecznej. Jest zarazem największą i najprężniejszą ***organizacją***[2] tego typu na świecie. Posiada symbole, które przyjęte zostały podczas ***szczytu***[3] UE w Brukseli 18 czerwca 2004 roku i są zapisane w Traktacie Konstytucyjnym Unii Europejskiej.

Hymnem Unii Europejskiej jest „***Oda***[4] do radości" – finałowa kantata z IX Symfonii Ludwiga van Beethovena. Z racji wielojęzycznego charakteru Unii hymn posiada jedynie wersję instrumentalną opracowaną przez Herberta von Karajana na fortepian, instrumenty dęte i ***orkiestrę***[5] symfoniczną.

Flaga europejska przedstawia dwanaście złotych gwiazd rozłożonych w ***okręgu***[6] na lazurowym tle. Symbolizuje solidarność i harmonię wszystkich ***obywateli***[7] Liczba gwiazd nie zależy od liczby krajów członkowskich; nawiązuje do starożytnej ***symboliki***[8] 12 oznaczającej doskonałość i całość, jest także odpowiednikiem liczby miesięcy w roku, godzin na tarczy zegara, znaków zodiaku itd. Jeden z autorów flagi, Arsène Heitz, przed śmiercią wyznał, że inspiracją dla niego był ***wizerunek***[9] Matki Boskiej, która według jednej z interpretacji jest przedstawiona w Apokalipsie św. Jana na chabrowym tle, a jej głowę okala 12 gwiazd. Dzień Europy obchodzony jest 9 maja we wszystkich państwach członkowskich od 1986 r., na pamiątkę ogłoszenia Deklaracji Roberta Schumana, dokumentu, który zapoczątkował ***proces***[10] jednoczenia Europy.

Dewiza[11] Unii Europejskiej, brzmiąca w wersji łacińskiej „In varietate concordia", ogłoszona została na sesji Parlamentu Europejskiego 4 maja 2000 roku. W tłumaczeniu na język polski motto europejskie brzmi *Jedność w różnorodności* lub *Zjednoczona w różnorodności*.

Znakiem graficznym waluty euro jest grecka litera epsilon, przecięta dwiema równoległymi liniami (€). Symbolizuje ona ***korzenie***[12] cywilizacji europejskiej, próby zintegrowania naszego kontynentu i zapewnienia mieszkańcom stabilizacji wewnętrznej.

II. Posłuchaj hymnu Unii Europejskiej. Uzupełnij słowa. Sprawdź, kto jest autorem tego utworu, w jakim języku został on napisany i kto przetłumaczył go na język polski.

O, radości, iskro ***bogów***[1], kwiecie Elizejskich Pól,
święta, na twym świętym progu staje nasz natchniony chór.
Jasność[2] twoja wszystko zaćmi, złączy, co rozdzielił los.
Wszyscy ludzie będą braćmi tam, gdzie twój przemówi głos.

Patrz, patrz, wielkie słońce ***światem***[3] biegnie, sypiąc złote skry.
Jak ***zwycięzca***[4] i bohater biegnij, bracie, tak i ty.
Radość tryska z piersi Ziemi, radość pije cały świat.
Dziś wchodzimy, wstępujemy na radości złoty ***ślad***[5].

Ona w sercu, w ***zbożu***[6], w śpiewie, ona w splocie ludzkich rąk.
Z niej najlichszy ***robak***[7] czerpie, w niej największy nieba krąg.
Wstańcie ludzie, wstańcie wszędzie, ja nowinę niosę wam:
na gwiaździstym ***firmamencie***[8] bliska radość błyszczy nam.

VI. Posłuchaj i uzupełnij zdania

Jan Paweł II był gorącym zwolennikiem integracji Europy, której powojenny podział, uniemożliwiający jej oddychanie „dwoma płucami", wschodnim i zachodnim, uważał za wyjątkowo szkodliwy dla całego Kontynentu. Określenie "oddychać obydwoma płucami" to znaczy tradycją chrześcijaństwa Wschodu i Zachodu, papież Wojtyła przejął od rosyjskiego myśliciela Wiaczesława Iwanowa.

Jednocześnie, po upadku żelaznej kurtyny wskazywał, że „nie będzie jedności Europy, dopóki nie będzie ona wspólnotą ducha". W adhortacji apostolskiej „Ecclesia in Europa", ogłoszonej 29 czerwca 2003, Jan Paweł II stwierdził, iż „pozostaje rzeczą niezwykle ważną, aby w procesie integracji Starego Kontynentu wziąć pod uwagę, że jedność nie będzie trwała, jeśli zostanie sprowadzona jedynie do wymiaru ekonomicznego, że musi ona polegać przede wszystkim na harmonii wartości, które winny wyrażać się w prawie i w życiu".[1]

[1]https://www.deon.pl/religia/kosciol-i-swiat/z-zycia-kosciola/art,18463,jan-pawel-ii-i-integracja-europy.html

LEKCJA 26
Remont mieszkania

II. Sprawdź, czy dobrze zapamiętałaś / zapamiętałeś, czego dotyczył dialog i zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Posłuchaj dialogu jeszcze raz.

		P	F
0.	*Basia była obecna na zjeździe absolwentów.*	✔	
1.	Mama i Basia nie widziały się od dłuższego czasu.	✔	
2.	Maksym używa sekretarzyka jako biurka.		✔
3.	Mama nie może się zdecydować, jakiego wybrać architekta wnętrz, i prosi Basię o radę.		✔
4.	Znalezienie porządnej, sprawdzonej ekipy remontowej graniczy z cudem.	✔	
5.	Mama nie przystaje na propozycję pomocy ze strony Basi.		✔

III. Rodzina Marczenków konsultuje propozycje projektowe Basi. Maks nie rozumie wszystkich słów. Przeczytaj dialog, zwróć uwagę na podkreślone w tekście wyrazy, a następnie połącz je z definicjami.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
F.						

V. Posłuchaj piosenki zespołu Mikromusic pt. *Moje mieszkanie* i uzupełnij luki w tekście. Jak go rozumiesz?

Album: Mikromusic, Słowa: Natalia Grosiak, Muzyka: Natalia Grosiak, Dawid Korbaczyński, Rok: 2006

Moje mieszkanie — ciche jest, ***milczące***[0]***,***
trochę muzyki wisi w nim.
Moje mieszkanie — ***zasypia***[1] nad ranem,
zaś wieczorami budzi się.
Na mnie czekają — karaluchy pod ***poduchą***[2]
na mnie czekają — kot i pies.
W rytmie muzyki, za oknem ***tętni***[3] życie,
gdy leżę w łóżku, próbując spać.

Trochę tu pusto, gdy milczę sama do ***siebie***[4],
Trochę tu smutno, bo nie ma Cię.
Merda ogonem pies,
kot zwinął się w ***kłębek***[5].
Noc znów przychodzi za szybko,
za szybko.

W nogach śpi mój pies,
na poduszce kot,
ściany[6] budzą się.
Skrzypią stare drzwi.
W oknie usiadł ***gość***[7],
jeszcze senny ktoś
fajkę zapalił sobie znów,
znów cały w ***czerni***[8].
Nucę swoją pieśń, by nie myśleć, nie.
Głaszczę miękką ***sierść***[9]
i może zasnę.
Jutro zbudzę się,
zmyję z ***powiek***[10] sen
i umówię się z tobą na kawę.

VII. Uzupełnij tabelę.

	NAZWA BARWY (RZECZOWNIK)	OPIS BARWY (PRZYMIOTNIK)
0.	***fiolet***	***fioletowy***
1.	czerwień	***czerwony***
2.	beż	***beżowy***
3.	zieleń	***zielony***
4.	brąz	***brązowy***
5.	róż	***różowy***
6.	granat	***granatowy***
7.	pomarańcz	***pomarańczowy***
8.	biel	***biały***
9.	błękit	***błękitny***
10.	czerń	***czarny***
11.	żółć	***żółty***
12.	szarość	***szary***

I. Posłuchaj dwukrotnie rozmowy, którą prowadzą mama i Basia. Zrób notatkę, a następnie opowiedz koledze / koleżance, czego dotyczyła konwersacja.

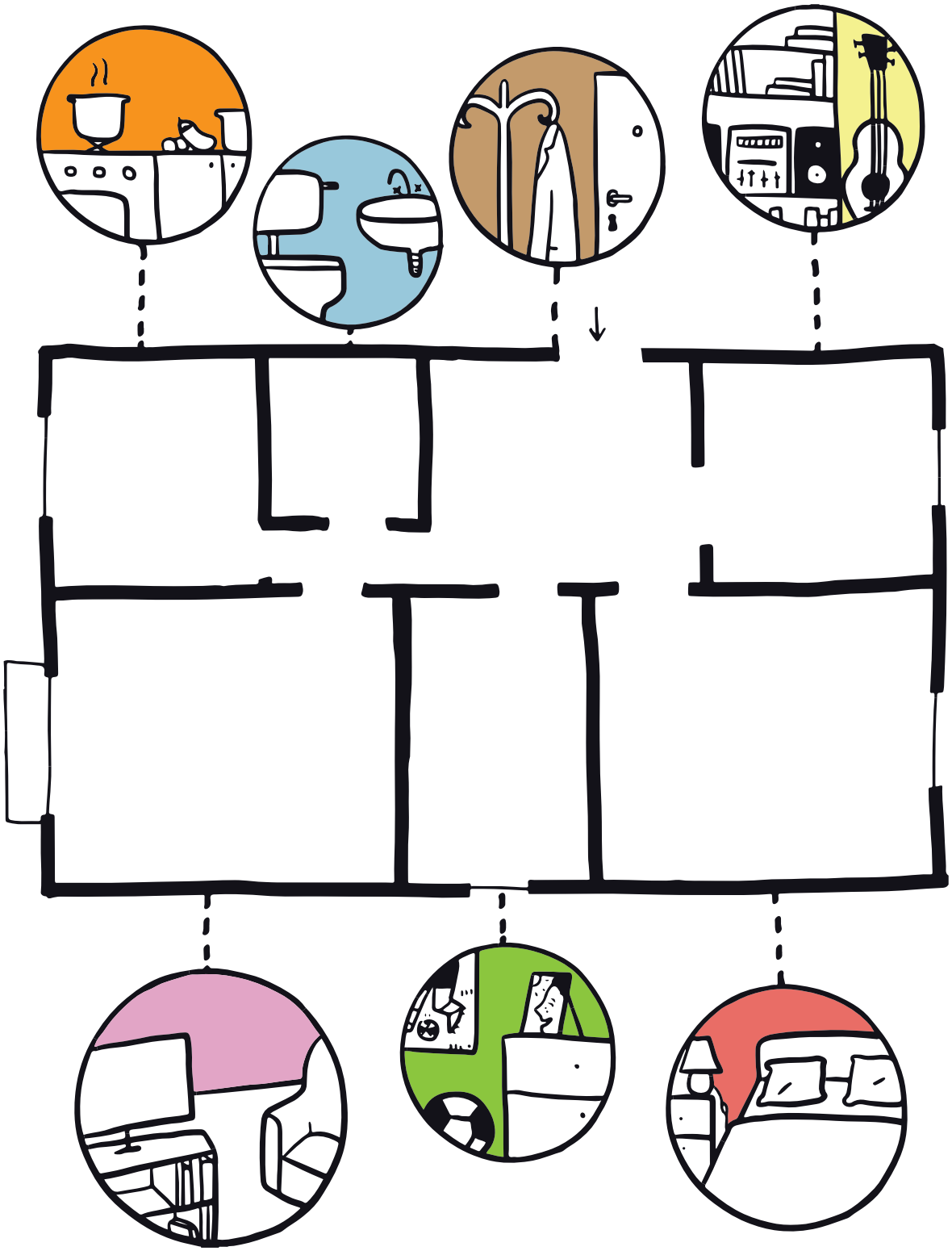
Mama: Basiu! Bardzo się cieszę, że w końcu możemy się spotkać.
Basia: Kochana, ja również. Ile to już lat minęło?! Bardzo żałuję, że nie udało mi się przyjechać na nasz zjazd absolwentów...
Mama: Też bardzo żałowałam, że nie udało ci się dotrzeć. Część znajomych nadal mieszka we Lwowie, więc może uda nam się wybrać dawną paczką licealną na kolację?
Basia: Spędzę we Lwowie prawie trzy miesiące. Całym sercem jestem za zrealizowaniem tego pomysłu!
Mama: Właśnie! Co cię tu sprowadza? Twój mail o tym, że przyjeżdżasz, był nieco enigmatyczny...
Basia: Moja pracowania architektoniczna dostała zlecenie wyremontowania jednej z kamienic blisko Rynku. Będzie tam nowy, niewielki hotel. Terminy nas gonią, a czasu jest mało. Całe szczęście mój projekt został zaakceptowany przez naszego klienta prawie bez żadnych poprawek, więc mam nieco więcej luzu. Poza tym stęskniłam się za Lwowem. W Kijowie poradzą sobie beze mnie przez jakiś czas. Udało mi się zebrać fantastyczny zespół kreatywnych młodych ludzi, którym ufam. A co u ciebie, Bogdana i dzieciaków?
Mama: Mamy z Bogdanem sporo pracy, ale mamy to szczęście, że lubimy nasze zawody. Maks jest w ostatniej klasie gimnazjum, a Olga już skończyła liceum i pojechała na studia do Warszawy. A jakby zmian było za mało, to zdecydowaliśmy się z Bogusiem na remont mieszkania. Kupiliśmy niedawno z Maksem przepiękny sekretarzyk na targu staroci, ale nie pasuje do obecnego wystroju mieszkania. Poza tym poczułam, że to dobry moment, żeby odświeżyć nasze cztery kąty.
Basia: Fantastyczny pomysł! Ja swoje mieszkanie przemeblowuję mniej więcej co dwa lata, bo zaczyna mnie nudzić to, jak wygląda.
Mama: Ha, ha, ha! Nic się pod tym względem nie zmieniłaś. W liceum też modyfikowałaś swój pokój kilka razy w roku!
Basia: Tak... Powiem ci, że też kocham swoją pracę. Macie już projekt?
Mama: Projekt? Hmm... Działamy trochę intuicyjnie. Nie pomyślałam o tym, żeby zatrudniać architekta wnętrz.
Basia: Jak to?! Kochana, wierz mi, że to bardzo ułatwi wam prace remontowe. A skoro będę tu przez jakiś czas, to pozwól, że zaoferuję swoje usługi w tym zakresie.
Mama: Nie chcę ci odbierać resztek wolnego czasu...
Basia: Kochana, to żaden problem. Jak wspominałam, jestem architektką z powołania. Powiedziałaś, że kupiłaś sekretarzyk... Pewnie masz u rodziców i u teściów trochę meblowych skarbów, a ja uwielbiam połączenie stylów nowoczesnego z klasycystycznym. Poza tym mam parę kontaktów do ekip remontowych i fachowców. Szukanie profesjonalistów w tym zakresie jest porównywalne do szukania igły w stogu siana.
Mama: Dobrze! Przekonałaś mnie!
Basia: Doskonale. Przekaż, proszę, Bogdanowi, że będę potrzebowała planów waszego mieszkania. To bardzo ułatwi zrobienie nowego projektu. Jutro mam wolne popo-

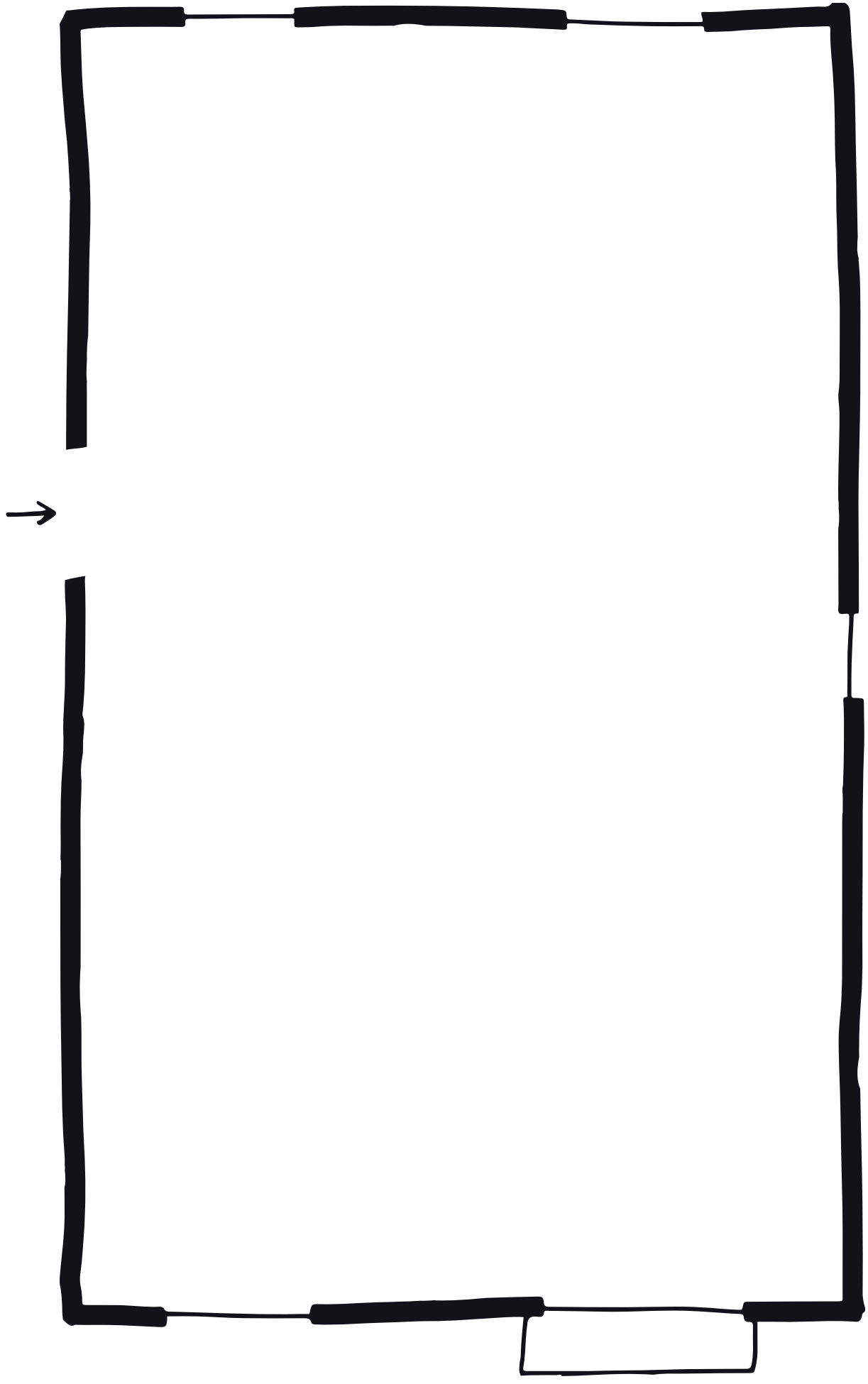
łudnie, więc chętnie wpadnę, żeby je zobaczyć i porozmawiać o pomysłach, co i jak możemy zmienić.

Mama: Wspaniale!

IV. Narysuj plan mieszkania Marczenków po zmianach zaproponowanych przez koleżankę mamy. Jak oceniasz propozycje pani architekt? Czy zaproponowałabyś/zaproponowałbyś inne rozwiązania?

VIII. Dopasuj barwę do jej charakterystyki[1]. Który kolor, twoim zdaniem, powinien wybrać Maksym? Swoją odpowiedź uzasadnij.

	Barwa	Charakterystyka
0.	***Zieleń***	***Spokój, harmonia, równowaga wewnętrzna, natura*** *Kolor ten idealnie nadaje się do relaksacji, bo poprzez swoje oddziaływanie rozluźnia i łagodzi napięcia oraz pomaga utrzymać w równowadze energię zarówno fizyczną jak i psychiczną. Pomaga się odprężyć po długiej pracy umysłowej. Wskazany dla osób nadmiernie aktywnych.*
1.	.....	**Radość, ciepło, pewność siebie** To żywy kolor, pełen radości, idealny na smutek i depresję. Inspiruje i dodaje pewności siebie. Rozjaśnia myślenie i poprawia pamięć. Wskazany dla ludzi poszukujących zastrzyku energii. Kojarzy się ze słońcem.
2.	.....	**Witalność, aktywność** Pobudza do działania, ożywia, wzmacnia oraz rozgrzewa.. Dodaje optymizmu i siły. Idealny dla ludzi ospałych i przemęczonych. Tego koloru jest kamień szlachetny nazywany rubinem.
3.	.....	**Spokój, relaks, emocje** Znakomicie wycisza i łagodzi objawy stresu, dlatego zalecany jest dla osób, które mają problemy na tle nerwowym i cierpią na bezsenność. Jego zaletą jest również wspomaganie organizmu przy wysiłku umysłowym, gdyż poprawia koncentrację. Ułatwia panowanie nad emocjami oraz zwiększa poczucie własnej wartości. Szczególnie zalecany osobom, które chcą schudnąć, bo tłumi uczucie głodu, reguluje przemianę materii oraz wyrównuje gospodarkę hormonalną. Tę barwę ma jeden z kwiatów — irys.
4.	.....	**Świeżość, przestrzeń, spokój** Kolor ten ze względu na swe wychładzające właściwości, idealnie sprawdza się na lato. Przy tym relaksuje, odpręża i ułatwia zasypianie. Sprawia także, że spada aktywność naszego organizmu. Poprawia naszą koncentrację i przyswajanie wiedzy. Idealny dla osób zmęczonych psychicznie. Niebo przyjmuje tę barwę w pogodny dzień.
5.	.....	**Ciepło, bezpieczeństwo, inspiracja** Kolor idealny na stany depresyjne gdyż poprzez swoje ciepło przywraca radość, dodaje otuchy, podnosi poczucie własnej wartości i poprawia nastrój. Tą barwą charakteryzują się np. mandarynki.

[1]Na podstawie: http://medikway.pl/znaczenie-kolorow-i-ich-wplyw-na-samopoczucie/

6.	.....	**Ochrona, wyciszenie** Jest formą bariery ochronnej, która odgradza nas od otoczenia. Kolor ten odpręża, wycisza i uspokaja. W nadmiarze może powodować izolację od otoczenia i smutek. Myszy często są w tym kolorze.
7	.....	**Optymizm, radość** Zmniejsza agresję oraz irytację, dlatego jest zalecany szczególnie w celach łagodzenia stresu. Mówi się, że dziewczęta uwielbiają ten kolor, a chłopcy go nie znoszą.
8.	.....	**Intuicja, ochrona** Korzystnie wpływa na zmysł intuicji, ochrania przy tym i odbija negatywne emocje oraz energię. Kolor ten dodaje również optymizmu i poprawia samopoczucie. W niektórych kulturach kojarzony jest z niewinnością.
9.	.....	**Stabilność, wiedza** kojarzy się z równowagą, spokojem, stabilnością i poczuciem bezpieczeństwa. Wspomaga również koncentrację oraz przyswajanie wiedzy. Człowiek, którego włosy są tej barwy, nazywany jest szatynem.
10.	.....	**Pewność siebie, tajemniczość** Wbrew negatywnym skojarzeniom, gdy jest stosowana w odpowiednich dawkach wycisza i uspokaja oraz dodaje pewności siebie. Barwa ta podkreśla autorytet, dodaje kompetencji i tajemniczości.

LEKCJA 27
Wsi spokojna, wsi wesoła

I. Dopasuj dialogi do odpowiedniego kadru komiksu.

Kolejność dialogów: 0, 3, 4, 1, 5, 2, 6.

II. Odpowiedz na pytania dotyczące ćwiczenia numer I.

Możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi. Nauczyciel, jeżeli jest taka możliwość, może wyświetlić na tablicy stronę synonimy.net albo synonimy.pl.

IV. Maksowi lepiej się śpi u dziadków na wsi niż we lwowskim domu. Ma więcej energii, a dzięki świeżemu powietrzu, przyjemniej mu się uczy. Przeczytaj tekst o życiu na wsi i uzupełnij luki wyrazami z ramki.

Mieszkanie w mieście nam nie służy – twierdzą naukowcy. Powód? Miejskie życie ***wywołuje***[0] stres i kłopoty z emocjami. To, czego potrzebuje nasza psychika, to zielone, naturalne ***otoczenie***[1]. Jednym słowem – wieś.
Do takich wniosków doszli uczeni z ***międzynarodowego***[2] zespołu. Jedno z badań, przeprowadzone przez grupę z Heidelbergu, polegało na obserwacji pracy mózgu ***ochotników***[3], którzy wykonywali intelektualne zadania w stresogennych warunkach. Wśród badanych znajdowali się ***mieszkańcy***[4] wsi i miast.

Zauważono między nimi znaczną różnicę. Mózgi osób z miast wykazywały większą ***aktywność***[5] obszarów odpowiedzialnych za przetwarzanie emocji i radzenie sobie ze stresem.

Kanadyjska grupa badaczy odkryła zależność pomiędzy obszarem zamieszkania a zaburzeniami psychicznymi. Mieszczanie mają aż 21 procent wyższe ***ryzyko***[6] wystąpienia stanów lękowych i o 39 procent większe prawdopodobieństwo zachorowania na depresję.

Badacze nie wiedzą do końca, dlaczego tak się dzieje. Przyczyną może być zanieczyszczenie, ***hałas***[7] albo zatłoczenie. Prawdopodobnie nie jesteśmy ewolucyjnie przystosowani do życia wśród tysięcy obcych ludzi.

Mieszkając w mieście nie jesteśmy jednak skazani na ***porażkę***[8]. Wcześniejsze badania pokazały, że wystarczy 5 minut dziennie w naturalnym otoczeniu, aby znacznie złagodzić wpływ stresu.

V. Przeczytaj dialog i podkreśl wszystkie przysłówki.

Staszek: Halo, Maks! Jak mija ci czas na wsi?
Maks: Stary, tu jest ***wspaniale***! Powietrze ***pięknie*** pachnie, jest ***ciepło*** i ***słonecznie***! A jak w mieście?
Staszek: ***Intensywnie***. Uczę się do testu z matmy, który mamy w poniedziałek.
Maks: Ja też się uczę, ale idzie mi lepiej niż w domu. Może dlatego, że tutaj jest ***przyjemniej*** i ***ciszej***.
Staszek: Ja też powinienem ***częściej*** odwiedzać moich dziadków na wsi.
Maks: Na pewno byłoby im miło. Słuchaj, a nie chciałbyś przyjechać tu ze mną w przyszłym tygodniu?
Staszek: Niezła myśl. Twoi dziadkowie mieszkają ***bliżej*** od moich. Może wspólna nauka też będzie bardziej efektywna... Mam wrażenie, że im ***dłużej*** się uczę, tym mniej rozumiem.
Maks: Racja, ja mam tak samo, jak ty.
Staszek: OK, kończę, bo ***gorzej*** cię słyszę.
Maks: To chyba problem z zasięgiem i czasami coś przerywa rozmowę. Do poniedziałku!

VI. Uzupełnij tabelę.

STOPNIOWANIE PRZYSŁÓWKÓW: REGULARNIE (-ej, naj-)		
STOPIEŃ RÓWNY	STOPIEŃ WYŻSZY	STOPIEŃ NAJWYŻSZY
tanio	taniej	najtaniej
zdrowo	zdrowiej	najzdrowiej
ładnie	ładniej	najładniej
trudno	trudniej	***najtrudniej***
mądrze	mądrzej	***najmądrzej***
Uwaga, alternacje! (ł : l, g : ż, ch : sz, st : ści, d : dź, r : rz)		
miło	***milej***	najmilej
długo	***dłużej***	najdłużej
cicho	ciszej	najciszej
często	***częściej***	najczęściej
młodo	***młodziej***	***najmłodziej***
staro	starzej	***najstarzej***
Uwaga, redukcja! (-ko, -oko, -eko) Uwaga, alternacja! (s : ż)		
daleko	dalej	***najdalej***
blisko	bliżej	***najbliżej***
rzadko	***rzadziej***	najrzadziej
szeroko	szerzej	***najszerzej***
OPISOWO		
słodko	bardziej / mniej słodko	najbardziej / najmniej słodko
świeżo	bardziej / mniej świeżo	..... / ..... świeżo
.....	.....	słodko
NIEREGULARNIE		
dużo	więcej	.....
mało	.....	najmniej
dobrze	lepiej	.....
źle	.....	najgorzej

VII. Uzupełnij zdania poprawnymi formami wyrazów.

*0. Dziś jest **ciepło** (ciepło), ale wczoraj było **cieplej** (ciepło).*

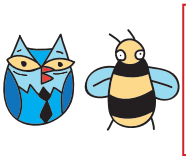
1. Mów trochę ***ciszej*** (cicho).
2. Na wsi uczy mi się ***przyjemniej*** (przyjemnie) niż w mieście.
3. Mam teraz ***więcej*** (dużo) czasu niż w ubiegłym tygodniu.
4. Czuję się tak ***wspaniale*** (wspaniale) jak nigdy przedtem.
5. Staszek napisał test z matematyki ***najlepiej*** (dobrze) z całej klasy.
6. Tonia wyrecytowała wiersz ***ładniej*** (ładnie) niż Maksym.

VIII. Napisz zdania zgodnie z przykładem.

0. ja / mówić / cicho / od / Karolina.
Mówię ciszej od Karoliny.

1. Kacper i Basia / jechać / szybko / od / my.
Kacper i Basia jadą szybciej od nas.
2. Te kobiety / ubierać się / elegancko / od / tamte.
Te kobiety ubierają się bardziej elegancko od tamtych.
3. Radek / iść / wolno / z / cała / grupa.
Radek idzie najwolniej z całej grupy.
4. Olga / mówić / dobrze / po / polski / od / Maks.
Olga mówi lepiej po polsku od Maksa.
5. Adam Małysz / skakać / daleko / ze / wszyscy.
Adam Małysz skacze najdalej ze wszystkich.
6. Tonia / wyglądać / ładnie / ze / wszystkie / dziewczyny.
Tonia wygląda najładniej ze wszystkich dziewczyn.
7. Staszek / jeść / dużo / od / ja.
Staszek je więcej ode mnie.
8. Wiktor / uczyć się / źle / z / klasa.
Wiktor uczy się najgorzej z klasy.

X. Przeczytaj wiersz Leopolda Staffa pt. *Wysokie drzewa* ze zbioru poezji o tym samym tytule z 1932 roku. Napisz w domu, jak go rozumiesz (120 słów).

Tekst wiersza można znaleźć pod linkiem: http://staff.klp.pl/a-3180.html

LEKCJA 28
Rzemieślnicza robota

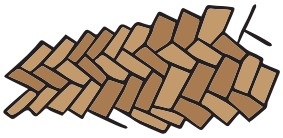
I. Przeczytaj dialog, a następnie dopasuj i podpisz obrazki wyrazami lub związkami frazeologicznymi, które zostały oznaczone w tekście.

0. ***tapety***

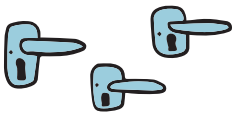
1. wniebowzięty

2. parkiet

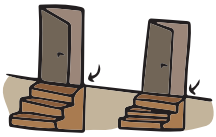
3. okap

4. klamki

5. siedzimy na głowie

6. progi

II. Do podanych niżej zawodów związanych z remontem lub naprawami dopisz formę w liczbie mnogiej i dopasuj definicję.

0.	*cykliniarz*	***cykliniarze***	A.	osoba, której praca opiera się na działaniach związanych z montażem sieci oraz instalacji gazowych
1.	tapeciarz	***tapeciarze***	B.	wykwalilfikowany robotnik wykonujący prace wodnokanalizacyjne
2.	kominiarz	***kominiarze***	C.	monter instalacji elektrycznych
3.	malarz	***malarze***	*D.*	*osoba, która wygładza powierzchnię drewna za pomocą cykliniarki lub cykliny*
4.	tapicer	***tapicerzy***	E.	osoba, której praca polega na wykonywaniu i naprawianiu przedmiotów użytkowych ręcznie lub prostymi narzędziami
5.	rzemieślnik	***rzemieślnicy***	F.	rzemieślnik zajmujący się pokrywaniem tkaniną mebli służących do siedzenia i spania
6.	hydraulik	***hydraulicy***	G.	osoba trudniąca się czyszczeniem kominów oraz konserwacją przewodów spalinowych i wentylacyjnych w budynkach
7.	gazownik	***gazownicy***	H.	osoba, która tapetuje ściany oraz sufity w pomieszczeniach
8.	elektryk	***elektrycy***	.I	rzemieślnik trudniący się malowaniem mieszkań, budynków lub przedmiotów

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
D.	H.	G.	I.	F.	E.	B.	A.	C.

III. Niektóre profesje znikają z naszego życia, dlatego określamy je mianem ginących zawodów. Przeczytaj artykuł Agaty Napiórskiej, dziennikarki i tłumaczki z języka angielskiego oraz redaktorki naczelnej magazynu *Zwykłe Życie*, o którym wspominała mama Anastazja, i uzupełnij nagłówki odpowiednią nazwą rzemieślnika.

Kolejność: 0, 3, 1, 4, 2.

V. Uzupełnij zdania nazwą rzemieślnika w prawidłowej formie.

0. Przez deszcz rozkleiły mi się moje ulubione buty! Czy wiesz, gdzie znajdę dobrego ***szewca****? (szewc)*

1. Dzięki dobremu ***tapicerowi*** nasza kanapa wygląda jak nowa! (tapicer)
2. To kolejne rękawiczki, które rozpadły mi się tej zimy! Jednak pójdę do ***rękawicznika*** żeby mieć jedną, porządnie zrobioną parę. (rękawicznik)
3. O, nie! W łazience pękła rura! Szybko, dzwońmy po ***hydraulika***! (hydraulik)
4. Rozmawiałam dzisiaj z ***cykliniarzem*** — za dwa dni parkiet będzie gotowy! (cykliniarz)
5. Mój dziadek najchętniej nosi maciejówkę, którą kupił przed laty u warszawskiej ***czapniczki***. (czapniczka)
6. Zdaniem znajomego ***zegarmistrza*** ten zegarek jest niezwykle cenny. (zegarmistrz).
7. W domu nie działa żaden kontakt, musimy wezwać ***elektryka***. (elektryk)
8. Mamo, skoro Święty Mikołaj wchodzi przez komin, to znaczy, że jest też ***kominiarzem***? (kominiarz)

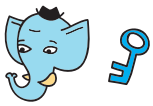
VII. Posłuchaj dialogu i dokończ zdania.

Patrz: Transkrypcja.

VIII. Wybierz poprawną odpowiedź.

0. - b, 1. - a, 2. - b, 3. - b, 4. - b, 5. - b.

VII. Posłuchaj dialogu i dokończ zdania.

Podczas gdy rodzice z pomocą pani Basi zajmują się remontem, Maksym i Staszek spędzają weekend na wsi. Razem z dziadkiem Tarasem budują domek na drzewie.

Maks: Dziadku! Już prawie skończyliśmy!

Dziadek: Tak, tak... Jeszcze musimy tu poprawić jedną rzecz. Staszku, podaj mi, proszę, młotek i trzy gwoździe.

Staszek: Momencik! O, mam! Proszę!

Maks: Poprawię jeszcze strop, żeby dach był stabilny. Cztery gwoździe wystarczą.

Dziadek: Panowie! Dobra robota!

Staszek: Fantastycznie. Zejdę i zrobię zdjęcia, bo nam w szkole nikt nie uwierzy, że zbudowaliśmy domek na drzewie! Jest wspaniały, prawdziwa rzemieślnicza robota!

Maks: Biegnę do babci! Wracam za moment!

Staszek: OK! Panie Tarasie, bardzo dziękuję.

Dziadek: Nie ma za co, dobrze jest wiedzieć, jak powstaje prawdziwy dom!

Staszek: To od zawsze było moje marzenie...

Maks: Jestem! Babcia dała nam stare koce, żeby wygodniej nam się siedziało.

Dziadek: Chłopcy, wracam do domu. Możecie się na spokojnie zadomowić, tylko za godzinę przyjdźcie na obiad.

Maks: Dobrze, dziadku. Chociaż z tego podekscytowania wcale nie jestem głodny!

Staszek: Ja na razie też nie, ale na pewno za godzinę będzie mi burczało w brzuchu.

Maks: Stary, ale czad, prawda!

Staszek: Noo! Taki domek jest dużo fajniejszy niż szałas albo indiańskie tipi czy zwykły namiot.

Maks: Ciekawe, dlaczego nasi przodkowie woleli mieszkać w ziemiankach albo lepiankach? Stąd jest dużo lepszy widok.

Staszek: Tyle, że nas jest dwóch. Wyobrażasz sobie chatę na drzewie, w której pomieściłaby się cała rodzina?

Maks: Racja. Ciekawe jak to jest mieszkać w igloo? Podziwiam Eskimosów.

Staszek: Gdzieś czytałem, że w środku nie jest nawet tak zimno, ale wolałbym nie sprawdzać. Maks, a twoja babcia ma może jakieś stare poduszki? Byłoby wygodniej...

Maks: Chyba coś się znajdzie. Hmm... Myślisz, że pszczołom jest wygodnie w ulu, a mrówkom w mrowisku?

Staszek: Wydaje mi się, że tak. Każda pszczoła i mrówka ma swoje przydzielone miejsce, poza tym są małe. Zastanawiam się jak to jest z ptakami, zwłaszcza, kiedy pada deszcz albo śnieg... Dziuple są sensowne, ale gniazda.

Maks: Ehh... Nasz Bruno ma szczęście. Śpi sobie na swojej poduszce, a nie w budzie. A biedna Wanda czasem ląduje w klatce. Zwłaszcza, jak dokądś jedziemy całą rodziną i możemy zabrać ze sobą zwierzaki. Śmieszą mnie też nietoperze, które mieszkają w grotach. To musi być dziwne uczucie, tak wisieć do góry nogami...

Staszek: Ja bym tak nie mógł. Zrobiłbym sobie jakieś wygodne legowisko albo wykopałbym jakąś norę.

Maks: To bardziej niż nietoperzem byłbyś lisem albo zającem!

IX. Na podstawie wysłuchanego dialogu oraz wiedzy zdobytej na lekcjach geografii, uzupełnij tabelę rzeczownikami w poprawnej formie miejscownika.

Gdzie mogą mieszkać ludzie?	Gdzie mogą mieszkać zwierzęta?

LEKCJA 29
Uśmiech Lwowa

I. Posłuchaj dialogu i uporządkuj chronologicznie wydarzenia z życia Kornela Makuszyńskiego.

2.	Makuszyński uczęszczał do IV Gimnazjum im. Jana Długosza we Lwowie.
0.	*Kornel Makuszyński urodził się ósmego stycznia 1884 roku w Stryju, mieście w obwodzie lwowskim.*
7.	Emilia zmarła w 1926 roku na gruźlicę.
5.	Pisarz został prezesem Związku Literatów i Dziennikarzy Polskich oraz kierownikiem literackim Teatru Polskiego w Kijowie.
9.	Makuszyńki przeniósł się do Warszawy.
3.	Lwowskie „Słowo Polskie" opublikowało pierwsze utwory Makuszyńskiego.
13.	Kornel Makuszyński zmarł 31 lipca 1953 roku. Został pochowany na Cmentarzu Zasłużonych na Pęksowym Brzyzku w Zakopanem.
8.	Makuszyński ożenił się powtórnie, ze śpiewaczką Janiną Gluzińską, córką Antoniego Gluzińskiego, profesora medycyny Uniwersytetu Lwowskiego.
1.	Kornel Makuszyński przeniósł się do krewnych w Przemyślu.
6.	Kornel i Emilia przenieśli się się do Warszawy, gdzie Makuszyński rozpoczął stałą współpracę z „Rzeczpospolitą", „Warszawianką", a następnie z „Ilustrowanym Kurierem Codziennym" i „Kurierem Warszawskim".
10.	Makuszyński wraz z żoną na stałe zamieszkał w Zakopanem.
4.	Poznał we Lwowie studentkę Uniwersytetu Lwowskiego, Emilię Bażeńską, z którą się ożenił.
11.	Makuszyński został honorowym obywatelem Zakopanego.
12.	W Zakopanem odbyły się pierwsze zawody o „Puchar Kornela Makuszyńskiego".

II. Kornel Makuszyński jest autorem wielu książek dla dzieci i młodzieży, które weszły do kanonu literatury. Dopasuj tytuły do opisu fabuły.

Kolejność: E., F., C., D., A., B., G., H.

III. W opowiadaniu *Uśmiech Lwowa*, główny bohater musi rozwiązać kilka zagadek, by odnaleźć przyjaciela swojego zmarłego ojca. Dopasuj miejsce do odpowiedniego fragmentu tekstu.

0. - Lwów, 1. - Wysoki Zamek we Lwowie, 2. - Pełtew, 3. - Kościół św. Elżbiety, 4. - Pomnik pułk. Jana Kilińskiego, 5. - Panorama Racławicka, 6. - Cmentarz Orląt Lwowskich.

IV. Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

0. - a i c, 1. - b i c, 2. - b i c, 3. - a i b, 4. - a i c, 5. a i b.

V. Napisz synonimy poniższych rzeczowników.

Kilka możliwych odpowiedzi.

VI. Napisz antonimy poniższych przymiotników.

Kilka możliwych odpowiedzi.

I. Posłuchaj dialogu i uporządkuj chronologicznie wydarzenia z życia Kornela Makuszyńskiego[1].

Pan Paweł: Dzień dobry, moi drodzy!
Maksym i Staszek: Dzień dobry!
Pan Paweł: Dzisiaj porozmawiamy o bardzo ciekawej postaci.
Staszek: Czy to będzie jakiś sportowiec?!
Pan Paweł: Nie.
Tonia: Jakiś noblista albo noblistka? Czesław Miłosz albo Wisława Szymborska?
Pan Paweł: To bardzo ciekawi ludzie, z niesłychanie ważnym dorobkiem literackim, ale też nie.
Maksym: Jacek Malczewski?!
Pan Paweł: Nie, nie jest to malarz. Tonia była bliżej trafnej odpowiedzi, bo chodzi o pisarza.
Staszek: Zbigniew Herbert!
Pan Paweł: Też nie! Czy wiecie, kim był Kornel Makuszyński?
Staszek: Pisarzem!
Pan Paweł: Ha, ha, ha! Bardzo sprytnie, Staszku, ale czy wiesz o nim coś więcej?
Staszek: No, jeszcze nie...
Pan Paweł: Kornel Makuszyński był prozaikiem, poetą, felietonistą, krytykiem teatralnym i publicystą. Należał także do Polskiej Akademii Literatury. Przed drugą wojną światową był jednym z najpoczytniejszych pisarzy, autorem cyklu książek dla dzieci - o Koziołku Matołku i o małpce Fiki-Miki, oraz dla młodzieży - „Szatan z siódmej klasy" i „Szaleństwa panny Ewy".
Tonia: Och! Czytałam kiedyś „120 przygód Koziołka Matołka", ale nie pamiętałam, kto jest autorem.
Pan Paweł: Wspaniale! Kornel Makuszyński urodził się ósmego stycznia 1884 roku w Stryju, mieście w obwodzie lwowskim. Był najmłodszym z siedmiorga rodzeństwa, a do tego jedynym chłopcem!
Maks: O rety! Ja bym chyba nie wytrzymał, gdybym miał sześć sióstr!
Pan Paweł: Niestety, kiedy Kornel miał 10 lat, zmarł jego tata. Dwa lata później za żarty z jednego z nauczycieli został wyrzucony z gimnazjum. Przeniósł się do krewnych w Przemyślu, gdzie utrzymywał się dzięki korepetycjom. Tu po raz drugi wyleciał z gimnazjum. Tym razem z powodu kobiety, córki radcy sądowego, szarookiej, złotowłosej Kazi, o którą toczył pojedynek z przyjacielem.
Staszek: Jak to?! Zabił przyjaciela?! To okropne!
Pan Paweł: Na szczęście nic takiego się nie stało, ale chłopcy mieli zardzewiały rewolwer i pistolet, które ponabijali skrawkami gazet, prochem, tłuczonym szkłem i gwoździami. Ładunek rozsadził lufę i ranił przyjaciela, na szczęście niegroźnie. Przypuszczam, że obaj przyjaciele nie zdawali sobie sprawy z ryzyka, jakie niósł ze sobą pojedynek.

---

[1]Na podstawie: http://culture.pl/pl/tworca/kornel-makuszynski , http://dzieje.pl/postacie/kornel-makuszynski oraz https://pl.wikipedia.org/wiki/Kornel_Makuszy%C5%84ski

Tonia: Staszek, nie przerywaj! Ta historia zaczyna być fascynująca!
Pan Paweł: W latach 1898-1903 Makuszyński uczęszczał do IV Gimnazjum im. Jana Długosza we Lwowie i wynajmował u lwowskiego asenizatora i hycla Siegla skromną kwaterę na Kleparowie. W wieku czternastu lat zaczął pisać wiersze, które w cukierni na Skarbkowskiej pokazywał Leopoldowi Staffowi. Dwa lata później lwowskie „Słowo Polskie" opublikowało jego pierwsze utwory.
Maksym: To znaczy, że zaczął w tak młodym wieku zarabiać na siebie pisząc wiersze?!
Pan Paweł: Makuszyński napisał kiedyś w swojej autobiografii *Bezgrzeszne lata* tak: *Świat się ze mną zakręcił - chciałem krzyczeć i śpiewać z radości, chciałem ściskać każdego przechodnia i każdemu powiedzieć: Panie, to moje wiersze. W administracji gazety wypłacili mi za dwa sonety dwie korony halerzy osiemdziesiąt waluty austriackiej. Byłem bogaty!*. A kiedy przyszedł po odbiór honorarium, Jan Kasprowicz nie mógł uwierzyć, że autorem utworów, które opublikował, jest chłopiec w znoszonym szkolnym mundurku. Od 1904 roku Makuszyński został recenzentem teatralnym tegoż dziennika. Na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie studiował polonistykę i romanistykę. W latach 1908-1910 zgłębiał filologię romańską na paryskiej Sorbonie. W towarzystwie Kasprowicza, Staffa, Władysława Orkana podróżował po Europie. Zwiedził Rosję, Niemcy, Włochy, Szwajcarię, Belgię, Holandię i Anglię.
Tonia: A czy zakochał się jeszcze raz?
Pan Paweł: Tak! W 1910 poznał we Lwowie studentkę Uniwersytetu Lwowskiego, Emilię Bażeńską ze starego rodu szlacheckiego von Baysen-Bażeński. Była lwowską muzą, znaną wśród artystycznej cyganerii, adorowaną przez Tadeusza Boya-Żeleńskiego i Staffa. Pobrali się w 1913 r. w Warszawie, ale zamieszkali w Burbiszkach. Niestety, niebawem wybuchła pierwsza wojna światowa, a Makuszyńskiego, jak i jego żonę, aresztowano i internowano, bo mieli austriackie paszporty.
Tonia: Och, jakie to romantyczne!
Maksym: Toniu, chyba oszalałaś!
Pan Paweł: We wrześniu 1914 roku Makuszyńscy trafili do Kostromy. Starania szwagra Michała Bażeńskiego oraz pomoc znanych aktorów: Stanisławy Wysockiej i Juliusza Osterwy, sprawiły, że w 1915 roku zwolniono ich z internowania i pozwolono zamieszkać w Kijowie. Pisarz został tam prezesem Związku Literatów i Dziennikarzy Polskich oraz kierownikiem literackim Teatru Polskiego. Po zakończeniu pierwszej wojny światowej Makuszyńscy przenieśli się się do Warszawy, gdzie Kornel rozpoczął stałą współpracę z „Rzeczpospolitą", „Warszawianką", a następnie z „Ilustrowanym Kurierem Codziennym" i „Kurierem Warszawskim". Dużo czasu spędzał razem z żoną w Zakopanem, bo Emilia chorowała, a tam było uzdrowisko.
Tonia: A czy mieli dzieci?
Pan Paweł: Niestety, Emilia zmarła w 1926 roku na gruźlicę. Pochowano ją na warszawskich Powązkach, obok grobu Władysława Stanisława Reymonta, jej przyjaciela.
Staszek: Tonia, ty płaczesz?!
Tonia: Nic na to nie poradzę, to takie wzruszające!
Pan Paweł: 30 sierpnia 1927 Makuszyński ożenił się powtórnie, ze śpiewaczką Janiną Gluzińską, córką Antoniego Gluzińskiego, profesora medycyny Uniwersytetu Lwowskiego. Nowi teściowie Makuszyńskiego mieli w Zakopanem, przy ulicy Sienkiewicza,

willę „Ustronie", gdzie pisarz znalazł nowy azyl. Ten dom jest miejscem akcji powieści „Panna z mokrą głową". W 1929 Makuszyński został honorowym obywatelem Zakopanego. Z jego inicjatywy na stokach Gubałówki powstało sanatorium dla młodzieży. Pisarz inicjował też zbiórki pieniężne na sprzęt narciarski dla najbiedniejszych góralskich dzieci. Udało się zakupić 1000 par nart! W 1930 roku odbyły się w Zakopanem pierwsze zawody „O Puchar Kornela Makuszyńskiego". Uczestniczyli w nich późniejsi mistrzowie, tacy jak Bronisław Czech czy Stanisław Marusarz.

Maksym: I mieszkał w Zakopanem już do końca życia?

Pan Paweł: Nie, przeniósł się do Warszawy. Ale szczęście nie trwało długo, bo wybuchła druga wojna światowa. Podczas oblężenia Warszawy w 1939 roku niemiecka bomba trafiła w kamienicę z mieszkaniem Makuszyńskich. Pisarz cudem ocalał, stracił jednak wszystkie rękopisy i zbiory sztuki.

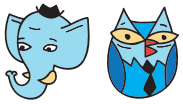
Staszek: I co potem się stało?!

Pan Paweł: Okupację niemiecką pisarz przeżył w Warszawie. Współpracował z prasą powstańczą. Po kapitulacji powstania warszawskiego i przejściu przez obóz w Pruszkowie, dotarł do Krakowa. W listopadzie 1944 zamieszkał w Zakopanem, już na stałe. Kornel Makuszyński został zapamiętany jako człowiek o niezwykłym poczuciu humoru. Ksiądz Jan Twardowski napisał kiedyś w swojej autobiografii takie słowa: *Urzekał mnie humor autora, typu dickensowskiego, określany jako „uśmiech przez łzy". Makuszyński potrafił dostrzec dobro pod powłoką zła, piękno pod pozorną brzydotą, a prawdę tam, gdzie inni widzieli jedynie fałsz. Cechował go niezwykle serdeczny, pogodny stosunek do świata i ludzi, a beztroską wesołość łączył z sentymentalizmem i melancholią*[2]. Kornel Makuszyński zmarł 31 lipca 1953 roku. Został pochowany na Cmentarzu Zasłużonych na Pęksowym Brzyzku w Zakopanem. W mieście tym znajduje się też jego muzeum.

Maks: Niesamowicie ciekawy życiorys! Już nie mogę się doczekać, aż przeczytamy książki Makuszyńskiego!

[2]Jan Twardowski, "Autobiografia. Myśli nie tylko o sobie. 1915-1959", tom 1

LEKCJA 30
Opera w operze

I. Zespół Opery Narodowej z Warszawy przyjeżdża do Lwowa i będzie występował w Operze Lwowskiej. Pan Paweł nie może przegapić okazji, żeby obejrzeć z uczniami jedną z najważniejszych polskich oper *Straszny dwór*. Nauczyciel chce przygotować uczniów do tego wydarzenia, dlatego podczas jednej z lekcji przedstawia im historie, jakie można usłyszeć i zobaczyć w operze, i opowiada o polskich operach narodowych. Posłuchaj wypowiedzi, wpisz brakujące wyrazy, a następnie dopasuj tytuły do opisów.

Opisy oper na podstawie informacji w Wikipedii.
Dodatkowe materiały do wykorzystania:
Czytaj więcej:

- http://www.dzienniklodzki.pl/artykul/3614355,straszny-dwor-stanislawa-moniuszki-poznaj-historie-wielkiej-polskiej-opery,id,t.html
- http://culture.pl/pl/dzielo/wojciech-boguslawski-cud-mniemany-czyli-krakowiacy-i-gorale
- http://culture.pl/pl/artykul/mniej-znane-oblicza-stanislawa-moniuszki

Straszny dwór

A. Stanisław ***Moniuszko***[0] umieścił akcję swojej opery w polskim ***dworku***[1] szlacheckim drugiej połowy XVII wieku. Oto dwaj bracia, Stefan i Zbigniew, wracają do domu po zwycięskiej wyprawie wojennej. Uznają, że najważniejszym celem jest ***obrona***[2] ojczyzny i dlatego składają śluby, że nigdy nie wstąpią w związek małżeński. Miłość nie zważa jednak na słowa i ***przysięgi***[3]. Stefan i Zbigniew poznają dwie siostry - Hannę i Jadwigę - i rodzi się między nimi uczucie. Oczywiście, zakończenie jest łatwe do odgadnięcia - po licznych ***perypetiach***[4] bohaterowie przystępują do podwójnego ślubu: Stefan żeni się z Hanną, a Zbigniew z Jadwigą. Kompozytor pokazał ***idylliczny***[5] obraz życia w szlachty, podkreślił siłę rodziny, honoru, stania na straży ojczyzny.

Cud mniemany, czyli Krakowiacy i górale

B. Treść opery komicznej, z ***librettem***[6] Wojciecha Bogusławskiego i muzyką Jana Stefaniego, nie jest skomplikowana. Akcja rozgrywa się w podkrakowskiej wsi Mogiła. Stach, syn furmana, szczerze kocha Basię - córkę młynarza Bartłomieja. Ale na drodze do szczęścia młodej pary staje macocha dziewczyny, Dorota. Kobieta ***podkochuje się***[7] w młodzieńcu, i aby go zdobyć, oferuje rękę Doroty góralowi Bryndasowi. Stary, zahukany przez występną małżonkę młynarz nie ma dość odwagi, by pokrzyżować jej plany. Rodzinne ***niesnaski***[8] rodzą ostry konflikt między dwiema grupami etnicznymi - krakowiakami i góralami. Ubogi student z Krakowa, Bardos, bezskutecznie pragnie pogodzić dwie strony. W lesie dochodzi do bójki między obydwoma społecznościami,

dlatego Bardos stosuje ***machinę***[9] elektryczną i za pomocą drutu, rozłożonego na ziemi, poraża prądem przeciwników. Przemawia do skłóconych stron, namawiając je do ***zgody***[10]. Konflikt miłosny ma pozytywny finał - uczucie Basi i Stacha może dalej się rozwijać, a student postanawia zostać wśród ludu, w którym ceni poczciwość, siłę i urodę życia.

Goplana

C. Opera w trzech aktach Władysława Żeleńskiego, na podstawie dramatu Juliusza Słowackiego *Balladyna*. Historia o sile miłości i zazdrości. ***Nimfa***[11], królowa jeziora Gopła, zakochuje się w kochanku Balladyny, Grabcu. Żeby mieć ukochanego tylko dla siebie, razem ze swoim sługą, Skierką, sprowadza do chaty Balladyny i jej siostry, Aliny, bogatego księcia Kirkora, mając nadzieję, że książę zakocha się w jej ***rywalce***[12]. Przez pomyłkę Skierka powoduje, że książę zakochuje się w obu siostrach. Żeby zdobyć męża, dziewczęta ***współzawodniczą***[13] w zbieraniu malin. Ta, która pierwsza zbierze pełny dzbanek, zostanie żoną Kirkora. Gdy okazuje się, że Alina wygrywa, Balladyna zabija ją nożem. Jedynym świadkiem tej ***zbrodni***[14] jest Grabiec, przemieniony przez nimfę w płaczącą wierzbę. W domu Balladyna oszukuje matkę mówiąc, że Alina uciekła z kochankiem. O zbrodni przypomina Balladynie krwawa, nie dająca się zmyć plama na czole oraz dręczące ją koszmary i wyrzuty sumienia. Gdy Balladyna zostaje królową, spotyka ją zasłużona ***kara***[15] ...

Halka

D. Bez wątpienia jedna z najsłynniejszych polskich oper, należąca do najczęściej wystawianych ***dzieł***[16] . Jej twórcę, Stanisława Moniuszkę, nazywamy często ojcem polskiej opery ***narodowej***[17].

Libretto opery opiera się na ***dramacie***[18] pochodzącej z Podhala Halki, która uwiedziona przez panicza Janusza zachodzi w ciążę. Halce wydaje się, że Janusz ją kocha, jednak ten planuje poślubić Zosię, pochodzącą, w przeciwieństwie do Halki, ze szlacheckiej rodziny. Obłudę i ***fałsz***[19] Janusza stara się pokazać Halce kochający się w niej Jontek. Dziewczyna daje wiarę jego słowom dopiero wtedy, gdy widzi młodą parę w kościele. Halka rozpacza nad losem swoim i swojego dziecka i z ***rozpaczy***[20] rzuca się w nurt rzeki.

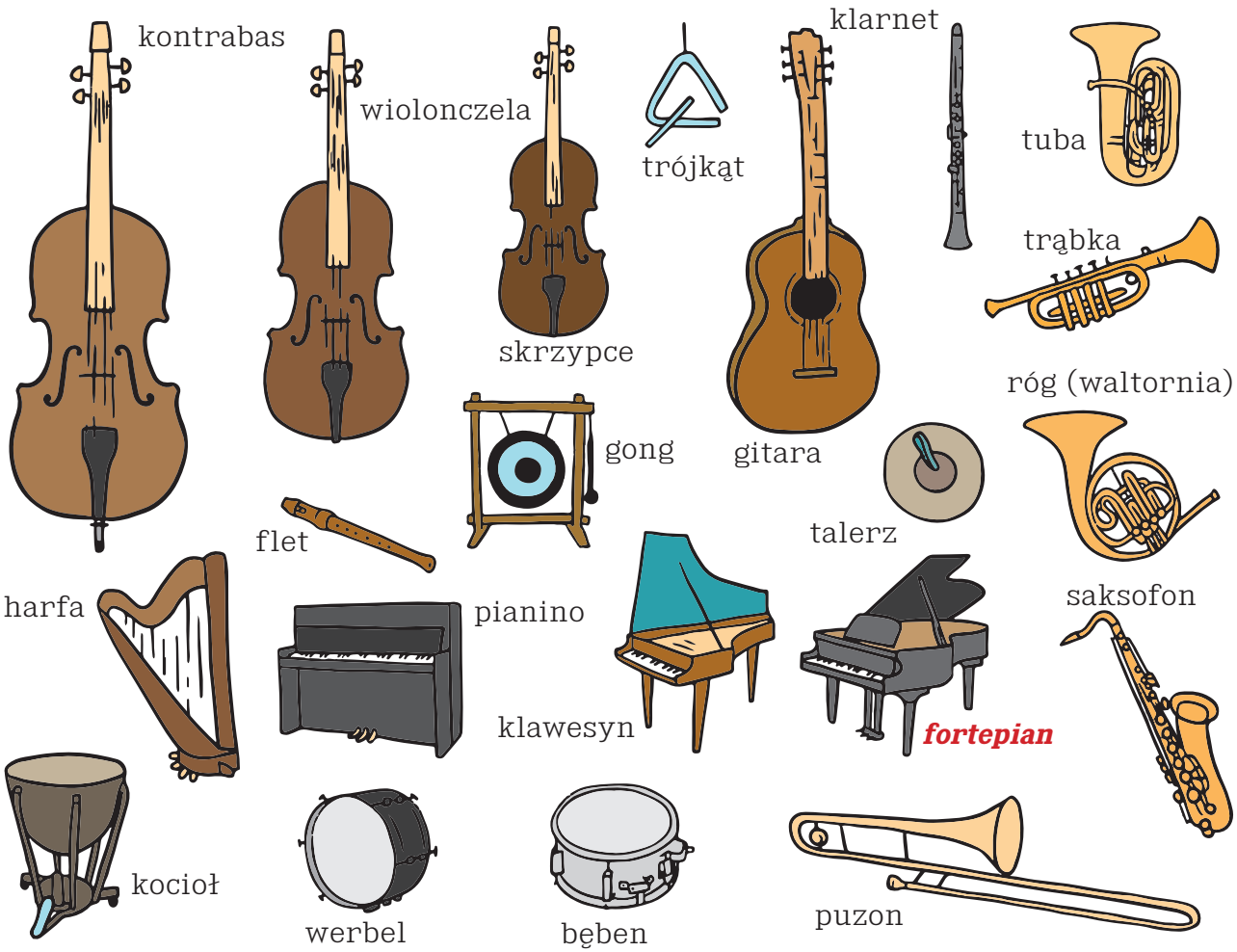
Harnasie

E. ***Balet***[21]-pantomima napisany przez Karola Szymanowskiego w latach 1923–1931. Opowiada historię dziewczyny, która podczas ***wypasania***[22] owiec na górskich halach, poznaje górala, jak się później okazuje - zbójnickiego harnasia. Zakochują się w sobie nawzajem. Jednak po powrocie do miasta dziewczyna zostaje ***siłą***[23] wydana za mąż za bogatego gazdę. Na weselu, w momencie najlepszej zabawy, wpadają zbójnicy, a jeden z nich ***porywa***[24] pannę młodą. Ostatnie sceny przedstawienia pokazują zakochanych, na hali, w głębi gór wśród ***gromady***[25] zbójników.

II. Wpisz wyrazy z ramki w odpowiednie miejsca w tabeli. Niektóre z wyrazów odpowiadają obydwu typom widowiska.

OPERA	BALET
alt, aria, uwertura, bas, operetka, tenor, sopran	choreografia, baletmistrz, primabalerina, pierwszy tancerz, taniec klasyczny
libretto, akt, premiera, twórca, a solo (solówka), solista/ solistka, wodewil, partytura, scenografia, scena, orkiestra	

III. Podpisz instrumenty wyrazami z ramki.

IV. Przeczytaj tekst o Operze Lwowskiej i uzupełnij go fragmentami z ramki.

W 2005 r. Opera Lwowska ***otrzymała status narodowej***[0] i teraz jej oficjalna nazwa brzmi: Lwowski Narodowy Akademicki Teatr Opery i Baletu im. Salomei Kruszelnickiej. W teatrze pracuje ponad 500 osób, w tym 50 solistów opery i 90 muzyków orkiestry. 60 osób zatrudniono w chórze, tyle samo w zespole baletowym. Na scenie ***dominuje klasyka światowa***[1] i ukraińska. Znaczną część oper wystawiono w językach oryginałów – włoskim, francuskim, polskim, rosyjskim.

A jakie były jej początki?
Monumentalny gmach teatralny był i nadal ***pozostaje wizytówką architektury lwowskiej***[2] przełomu XIX i XX wieku, najważniejszym akcentem architektonicznym zabudowy centralnej części miasta, usytuowanym na końcu dzisiejszego prospektu Swobody. Wówczas wzniesienie tego teatru we Lwowie było ***jednym z najważniejs tektonicznej***[3] w życiu kulturalnym i społecznym miasta

Budynek opery, zaprojektowany przez prof. Zygmunta Gorgolewskiego w stylu eklektycznym, jest nie tylko ***dziełem sztuki architektonicznej***[4], lecz także rzeźby i malarstwa. Widownia mogła pomieścić 1200 osób. Szczególnie reprezentacyjne były dwie loże: ***cesarska i marszałkowska***[5], z salonami i odrębnymi toaletami, przy czym do pierwszej prowadziło osobne wejście. Zastosowano też najnowocześniejsze rozwiązania technologiczne, jak system betonowych fundamentów, hydrauliczną maszynerię sceniczną, ***oświetlenie elektryczne***[6] i centralne ogrzewanie.

Główna kurtyna z mitologiczną kompozycją została wykonana przez malarza Henryka Siemiradzkiego i ***jest bliźniacza***[7] z kurtyną w Teatrze im. Słowackiego w Krakowie.

30 kwietnia 1898 r. położono kamień węgielny, a już dwa lata później, 4 października 1900 roku, dokonano uroczystego otwarcia gmachu i oddano go ***do użytku artystom i publiczności***[8]. Obecnych było wielu gości honorowych, m.in. Henryk Sienkiewicz, Ignacy Paderewski, Henryk Siemiradzki oraz prezydent miasta Godzimir Małachowski. Odegrano trzy hymny: ***polski, austriacki i czeski***[9]. Wieczorem odbyło się premierowe widowisko poetycko-choreograficzne „Baśń nocy świętojańskiej", ze słowami Jana Kasprowicza i muzyką Seweryna Bersona. Następnie odegrano komedię Aleksandra Fredry „Odludki i poeta". Głównym ***punktem programu inauguracji***[10] teatru była dwuaktowa opera „Janek" kompozytora Władysława Żeleńskiego, specjalnie na tę okazję zamówiona i skomponowana. Dyrekcję nowej instytucji objął Tadeusz Pawlikowski.

Po otwarciu teatru prasa lwowska pisała „wznieśliśmy twierdzę, która ma być po wieczne czasy nie tylko ***świadkiem wymownym***[11] naszej miłości i szacunku dla sztuki, ale także jednym z ognisk polskiej oświaty", a sam twórca gmachu podkreślał: „aby ten budynek poświęcony sztuce narodowej był rzeczywiście przybytkiem sztuki w najszlachetniejszym znaczeniu, aby w nim długie lata i wieki rozbrzmiewała ***pol-***

ska mowa i pieśń serdeczna[12] oraz uczucie narodowe, których w innych dzielnicach polskich publicznie wyznawać nie wolno."

V. Wybierz odpowiednią formę.

0. ***Dwaj uczniowie*** */ Dwóch uczniów wzięli udział w międzyszkolnym konkursie.*

1. Dwaj najwięksi soliści / ***Dwóch największych solistów*** opery spotkało się na koncercie.
2. W sobotę po południu Maksyma odwiedziło trzej koledzy / ***trzech kolegów***.
3. Na wycieczkę w góry z panem Pawłem wybrało się tylko czterej chłopców / ***czterech chłopców*** i trzy dziewczyny. Reszta klasy nie miała ochoty.
4. To duża rodzina, oprócz rodziców są ***dwie córki*** / dwóch córek, ***czterej synowie*** / czterech synów, ***trzy koty*** / trzech kotów i ***pięć chomików*** / pięciu chomików.
5. Sześciu piłkarzy nie przyszli / ***nie przyszło*** dzisiaj na trening.
6. Na placu zabaw bawiły się / ***bawiło się*** siedem dziewczynek.
7. Na łące pasły się / ***pasło się*** dziesięć krów, a pod lasem chodzili / ***chodziły*** cztery konie.
8. Dwunastu harcerzy wędrowali / ***wędrowało*** przez park krajobrazowy.
9. Dwudziestu trzech wolontariuszy pomagali / ***pomagało*** przy organizacji Dnia Dziecka w mieście.
10. W autobusie jechali / ***jechało*** czterdziestu siedmiu pasażerów.

VIII. Posłuchaj utworu Wojciecha Kilara *Orawa*. Jakie wywołuje w tobie skojarzenia? Jakie obrazy maluje w twojej wyobraźni? Przelej swoje myśli i wrażenia na papier - wykonaj rysunek albo napisz opowiadanie (200 słów).

Orawa Wojciecha Kilara
https://www.youtube.com/watch?v=0FkqouAG1nc

IV. Przeczytaj tekst o Operze Lwowskiej[1] i uzupełnij go fragmentami z ramki.

A. otrzymała status narodowej, B. jednym z najważniejszych wydarzeń, C. polski, austriacki i czeski, D. oświetlenie elektryczne, E. dominuje klasyka światowa, F. świadkiem wymownym, G. dziełem sztuki architektonicznej, H. do użytku artystom i publiczności, I. polska mowa i pieśń serdeczna, J. pozostaje wizytówką architektury lwowskiej, K. cesarska i marszałkowska, L. punktem programu inauguracji, M. jest bliźniacza

W 2005 r. Opera Lwowska ***otrzymała status narodowej***[0] i teraz jej oficjalna nazwa brzmi: Lwowski Narodowy Akademicki Teatr Opery i Baletu im. Salomei Kruszelnickiej. W teatrze pracuje ponad 500 osób, w tym 50 solistów opery i 90 muzyków orkiestry. 60 osób zatrudniono w chórze, tyle samo w zespole baletowym. Na scenie .....[1] i ukraińska. Znaczną część oper wystawiono w językach oryginałów – włoskim, francuskim, polskim, rosyjskim.

A jakie były jej początki?
Monumentalny gmach teatralny był i nadal .....[2] przełomu XIX i XX wieku, najważniejszym akcentem architektonicznym zabudowy centralnej części miasta, usytuowanym na końcu dzisiejszego prospektu Swobody. Wówczas wzniesienie tego teatru we Lwowie było .....[3] w życiu kulturalnym i społecznym miasta

Budynek opery, zaprojektowany przez prof. Zygmunta Gorgolewskiego w stylu eklektycznym, jest nie tylko .....[4], lecz także rzeźby i malarstwa. Widownia mogła pomieścić 1200 osób. Szczególnie reprezentacyjne były dwie loże: .....[5], z salonami i odrębnymi toaletami, przy czym do pierwszej prowadziło osobne wejście. Zastosowano też najnowocześniejsze rozwiązania technologiczne, jak system betonowych fundamentów, hydrauliczną maszynerię sceniczną, ...[6] i centralne ogrzewanie.
Główna kurtyna z mitologiczną kompozycją została wykonana przez malarza Henryka Siemiradzkiego i .....[7] z kurtyną w Teatrze im. Słowackiego w Krakowie.

30 kwietnia 1898 r. położono kamień węgielny, a już dwa lata później, 4 października 1900 roku, dokonano uroczystego otwarcia gmachu i oddano go .....[8]. Obecnych było wielu gości honorowych, m.in. Henryk Sienkiewicz, Ignacy Paderewski, Henryk Siemiradzki oraz prezydent miasta Godzimir Małachowski. Odegrano trzy hymny: .....[9]. Wieczorem odbyło się premierowe widowisko poetycko-choreograficzne „Baśń nocy świętojańskiej", ze słowami Jana Kasprowicza i muzyką Seweryna Bersona. Następnie odegrano komedię Aleksandra Fredry „Odludki i poeta". Głównym .....[10] teatru była dwuaktowa opera „Janek" kompozytora

1Na podst. https://kresy24.pl/opera-lwowska-historia-budowy-i-rekonstrukcji-gmachu-teatralnego-i/

Władysława Żeleńskiego, specjalnie na tę okazję zamówiona i skomponowana. Dyrekcję nowej instytucji objął Tadeusz Pawlikowski.

Po otwarciu teatru prasa lwowska pisała „wznieśliśmy twierdzę, która ma być po wieczne czasy nie tylko .....[11] naszej miłości i szacunku dla sztuki, ale także jednym z ognisk polskiej oświaty", a sam twórca gmachu podkreślał: „aby ten budynek poświęcony sztuce narodowej był rzeczywiście przybytkiem sztuki w najszlachetniejszym znaczeniu, aby w nim długie lata i wieki rozbrzmiewała .....[12] oraz uczucie narodowe, których w innych dzielnicach polskich publicznie wyznawać nie wolno."

V. Wybierz odpowiednią formę.

0. ***Dwaj uczniowie*** */ Dwóch uczniów wzięli udział w międzyszkolnym konkursie.*

1. Dwaj najwięksi soliści / Dwóch największych solistów opery spotkało się na koncercie.
2. W sobotę po południu Maksyma odwiedziło trzej koledzy / trzech kolegów.
3. Na wycieczkę w góry z panem Pawłem wybrało się tylko czterej chłopców / czterech chłopców i trzy dziewczyny. Reszta klasy nie miała ochoty.
4. To duża rodzina, oprócz rodziców są dwie córki / dwóch córek, czterej synowie / czterech synów, trzy koty / trzech kotów i pięć chomików / pięciu chomików.
5. Sześciu piłkarzy nie przyszli / nie przyszło dzisiaj na trening.
6. Na placu zabaw bawiły się / bawiło się siedem dziewczynek.
7. Na łące pasły się / pasło się dziesięć krów, a pod lasem chodzili / chodziły cztery konie.
8. Dwunastu harcerzy wędrowali / wędrowało przez park krajobrazowy.
9. Dwudziestu trzech wolontariuszy pomagali / pomagało przy organizacji Dnia Dziecka w mieście.
10. W autobusie jechali / jechało czterdziestu siedmiu pasażerów.

VI. O ile nie wszyscy regularnie oglądają opery i słuchają muzyki poważnej, o tyle wszyscy widzowie filmowi i telewizyjni poznają różne ścieżki dźwiękowe do filmów. Jednym z najwybitniejszych polskich kompozytorów muzyki filmowej jest Wojciech Kilar. Uporządkuj jego notatkę biograficzną.[1]

A	*Ślązak ze Lwowa, ale Ślązak - mówił o sobie Wojciech Kilar, jeden z największych polskich kompozytorów współczesnych. Swoje życie związał ze Śląskiem, szczególnie z Katowicami, ale urodził się 17 lipca 1932 roku we Lwowie.*
B	Po ukończeniu studiów z wyróżnieniem został asystentem B. Woytowicza w krakowskiej PWSM (1955). W tym samym roku został laureatem drugiej nagrody za *Małą uwerturę na orkiestrę symfoniczną* na Konkursie Utworów Symfonicznych w ramach V Festiwalu Młodzieży w Warszawie. *Mała uwertura* była pierwszym utworem Wojciecha Kilara wydanym przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne.
C	Kolejne lata szkolne spędził w Krakowie, mieszkając u państwa Riegerów, gdzie w pełni chłonął atmosferę miasta. Gry na fortepianie uczył się u Marii Bilińskiej-Riegerowej oraz pobierał prywatne lekcje harmonii u Artura Malawskiego.
D	W latach 1959-60, jako stypendysta rządu francuskiego, kształcił się w Paryżu u Nadii Boulanger. Wkrótce za swój utwór – *Oda Bela Bartók in memoriam* - otrzymał nagrodę im. Lili Boulanger w Bostonie.
E	Mówiąc o latach dzieciństwa kompozytor wspominał przepiękne, cudowne, polskie miasto i – dodawał – *nie są to bynajmniej moje czysto osobiste odczucia wynikające z tego, że jestem lwowiakiem. Znam osoby, które bywały w świecie, widziały Rzym, Paryż, Londyn, Nowy Jork, Ateny (...) i które, odwiedzając po raz pierwszy Lwów, mówią: Mój Boże, nie wiedzieliśmy, że pochodzisz z tak cudownego miasta. To najpiękniejsze, najwspanialsze polskie miasto.*
F	Opowiadał o tamtym czasie następująco: *W Krakowie ani za bardzo nie byłem w stanie grać na fortepianie, ani pisać, ani porządnie się uczyć. Miałem bodajże sześć niedostatecznych na pierwsze półrocze i dwa na koniec (z czym można było wówczas przejść do następnej klasy) (...) Zwiedzałem Wawel, muzea, spacerowałem po Plantach, zachwycałem się dziełami Stanisława Wyspiańskiego i Jana Matejki. Szalałem za teatrem. (...) Właściwie chłonąłem Kraków z jego atmosferą, poznawałem ulice, pozwalałem sobie na kawę u Maurizia. Chodziłem też oczywiście na koncerty.*
G	O tych ostatnich kompozycjach twórca powiedział: *Wydaje mi się, że utwory mające związek z religią komponowałem z bardzo osobistej potrzeby, związanej zresztą z okolicznościami. Sprawy religijne splatały się w jakiś sposób ze sprawami narodowymi, a także z pewnymi przemianami mojego warsztatu.*

[1] Na podstawie: http://wojciechkilar.pl/biografia

H	Po przymusowym wysiedleniu Polaków ze Lwowa w 1944 roku, przez krótki czas mieszkał w Rzeszowie, gdzie nawiązał kontakt z doskonałym muzykiem, pianistą i jednocześnie wspaniałym człowiekiem, profesorem Kazimierzem Mirskim. To on poradził młodemu pianiście, aby zajął się komponowaniem, i to on pierwszy zapoznał go z muzyką Ravela, Debussy'ego i Szymanowskiego.
I.	Najbardziej Wojciech Kilar jest jednak znany jako kompozytor muzyki filmowej. Napisał muzykę do ponad 160 filmów. Współpracował z wieloma reżyserami, m.in. z Andrzejem Wajdą, Kazimierzem Kutzem, Krzysztofem Zanussim, Krzysztofem Kieślowskim, Romanem Polańskim. Światową sławę przyniosła mu napisana w roku 1992 muzyka do filmu *Dracula* w reżyserii Francisa Forda Coppoli.
J	Wojciech Kilar zmarł 29 grudnia 2013 roku w Katowicach.
K	Także tutaj odniósł jako piętnastolatek pierwszy sukces kompozytorski, otrzymując za własne wykonanie *Dwóch miniatur* dziecięcych drugą nagrodę na Konkursie Młodych Talentów. Wspominając tamten okres, kompozytor powiedział: Dziękuję Bogu, że jest Rzeszów, cudowne polskie miasto.
L	Uważał, że nie ma współczesnego człowieka, który nie byłby wiele razy w kinie i który właśnie stale nie oglądałby filmów, jeśli nie w kinie, to przez lenistwo w telewizji lub na wideo. W każdym razie jest to najbardziej rozpowszechniony współcześnie rodzaj sztuki. Film budzi zainteresowanie dzięki swojej różnorodności gatunkowej. Kino jest wynalazkiem dwudziestowiecznym i częścią kultury XX wieku.
M	W 1948 roku wyjechał do Katowic. Tam ukończył średnią szkołę muzyczną w klasie Władysławy Markiewiczówny oraz Państwową Wyższą Szkołę Muzyczną Bolesława Woytowicza (fortepian i kompozycja). Naukę u Woytowicza określił jako edukację kompletną.
N	*Odbywaliśmy rozmowy na rozmaite tematy, w tym pierwsze w moim życiu, głębokie rozmowy na tematy filozoficzne. To było także moje pierwsze zetknięcie się z wielkim światem, wybitnym artystą, który całe lata spędził w Paryżu, a więc po prostu olśnienie.*
O	Twórczość Wojciecha Kilara można podzielić na okres neoklasyczny, awangardowy (najbardziej znane utwory *Riff 62*, *Générique*, *Diphtongos*, *Springfield Sonet*, *czy Upstairs-Downstairs*) oraz inspirowany folklorem podhalańskim (*Krzesany*, *Kościelec*, *Siwa mgła*, *Orawa*). Wśród jego dzieł są też utwory o charakterze religijnym, np. B*ogurodzica*, *Angelus*, czy *Victoria*.

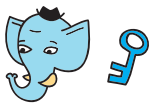
O.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
A															

IX. Uzupełnij zdania dobrymi formami liczebników podanych w nawiasach.

*0. W klasie było **siedmiu** (7) chłopców, brakowało jeszcze **jednego** (1).*

1. W makao może grać od ..... (2) do ..... (4) graczy.
2. Na boisku wciąż nie było ..... (3) spóźniających się zawodników.
3. W drużynie koszykarskiej gra ..... (5) zawodników, a w piłki siatkowej .. .. (6).
4. W biegu orientacyjnym wzięło udział ..... (27) uczniów. ..... (8) z nich otrzymało nagrody za dobre wyniki.
5. Jednym z kultowych polskich filmów jest serial ..... (4) pancerni i pies.
6. W gazecie ukazał się artykuł o ..... (15) ochotnikach, budujących plac zabaw dla dzieci w biednej wiosce w górach.
7. Chyba nie ma osoby, która nie zna baśni Ali-Baba i ..... (40) rozbójników.
8. W Małym Chórze Wielkich Serc śpiewa zwykle około ..... (50) młodych śpiewaków.
9. Hector Berlioz napisał Symfonię fantastyczną na orkiestrę dla ..... (90) muzyków.
10. Opera Lwowska zatrudnia ponad ..... (500) pracowników.

LEKCJA 11
Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy

I. Posłuchaj dialogu, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Obóz harcerski się nie odbędzie.*	✔	
1.	Na terenie, gdzie zwykle jest obóz, teraz jest woda.	✔	
2.	Wyjazd na biwak będzie trwał dwa tygodnie.		✔
3.	Maksym jest zadowolony, że nie pojedzie na obóz harcerski.		✔
4.	Na obozie harcerskim jest straż nocna.	✔	
5.	Festiwal muzyczny odbywa się poza miastem.	✔	
6.	Mama śpiewa piosenki swoich ulubionych wykonawców.	✔	
7.	Mama i Olga lubią zupełnie inne rodzaje muzyki i różnych wykonawców.		✔
8.	Rodzice czują i zachowują się jak młodzi ludzie.	✔	

II. Przeczytaj program festiwalu, a następnie dopasuj tytuły do akapitów.

1. Imponujące widowisko 2. Brzmienie z bliska i z daleka 3. Przyjazna społeczność festiwalowa 4. Uwolnij swoją fantazję! 5. Niezwykła przyroda 6. Nie tylko dla ucha

Inspirowane programem Festiwalu Zaxidfest: https://zaxidfest.com/pl

IV. Związki i współpraca między Polską a Ukrainą zachodzą w wielu sferach i na różnych polach. Jednym z nich jest twórczość artystyczna. Uzupełnij tekst wyrazami w poprawnej formie.

Zespół Dagadana (ДагаДана) jest polsko-ukraińskim ***kwartetem***[0] (kwartet), łączącym różne style muzyczne. Niepowtarzalny język zespołu bierze się z przeplatania ***jazzu***[1] (jazz), ***folku***[2] (folk) i ***elektroniki***[3] (elektronika). Pełne humoru koncerty pokazują, że jest to ten rodzaj muzyki, który uszczęśliwia zarówno ***słuchaczy***[4] (słuchacz, l.mn.), jak i ***twórców***[5] (twórca, l.mn.). Ciepły wokal, przetwarzanie głosu na żywo, akustyczne brzmienie ***perkusji***[6] (perkusja) i ***kontrabasu***[7] (kontrabas) oraz wykorzystanie ***dziecięcych instrumentów muzycznych***[8] (dziecięcy instrument muzyczny, l. mn.) to recepta Dagadany na oczarowanie słuchacza dźwiękami, których nigdy dosyć. Międzykulturowy projekt powinien przypaść do gustu ***każdemu słuchaczowi***[9] (każdy słuchacz) otwartemu na słowiańską duszę, szaloną z jednej, łagodną z drugiej strony.
Dagadana uwielbia podróżować ze swoją muzyką. Zagrała w wielu krajach ***Europy***[10]

(Europa) i ***Azji***[11] (Azja), ale też w ***Brazylii***[12] (Brazylia) i w ***Maroko***[13] (Maroko). Zespół grał już zarówno w klubach, ale i na ***pustyni***[14] (pustynia), w ***kopalni***[15] (kopalnia) węgla, na ***tratwie***[16] (tratwa) oraz w ***domu***[17] (dom) swoich fanów. Muzycy uwielbiają grać kameralne koncerty, ale nie stronią od ***największych festiwali***[18] (największy festiwal, l.mn.) takich jak Heineken Open'er, Przystanek Woodstock, Sound of the Xity (Pekin), Festiwal ludów pustyni (Maroko).

Tam, gdzie docierają, łamią granice pomiędzy ***narodami***[19] (naród, l.mn.), pomiędzy ***sceną***[20] (scena) a ***publiką***[21] (publika), udowadniając, że szczerość w muzyce wprowadza niesamowitą mistyczną przygodę między ***ludźmi***[22] (ludzie). Pozostają jednocześnie ***ambasadorami***[23] (ambasador, l.mn.) słowiańskiej kultury, zarówno jej polskiej, jak i ukraińskiej części.

V. Przeczytaj tekst o Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu, a następnie wstaw wyrazy z ramki w odpowiednie miejsca. Uwaga! Jeden wyraz jest niepotrzebny.

Od końca sierpnia 2016 r. można zwiedzać jedyne i niepowtarzalne Muzeum Polskiej Piosenki, które ma swoją ***siedzibę***[0] w Amfiteatrze Tysiąclecia w Opolu.

Ekspozycja przedstawia w zarysie ***historię***[1] polskiej piosenki od lat 20. ubiegłego wieku do czasów współczesnych. Rolę odtwarzacza multimedialnego pełnią tu dwie muzyczne ściany, na których umieszczone są ***monitory***[2] dotykowe wyświetlające teledyski, fragmenty koncertów, programów telewizyjnych, reportaży i ***wywiadów***[3] z artystami. Każdy zwiedzający otrzymuje ***zestaw***[4]: audioprzewodnik i komfortowe słuchawki, co pozwala mu zwiedzać wystawę indywidualnie i słuchać wybranych piosenek tak długo, ile chce.

W muzycznych ścianach umieszczone są także soczewki – przez które jak przez ***dziurkę***[5] od klucza – można podglądać tło historyczne danego okresu.

Hitem Muzeum okazały się budki do ***nagrywania***[6] piosenek, w których każdy może zarejestrować swój ulubiony utwór i wysłać go mailem na pamiątkę.

– Najistotniejsze dla nas jest pokazanie, że piosenki powstają dzięki ***współpracy***[7] kompozytora z autorem. Zauważam, że od pewnego czasu media mówią jedynie o wykonawcach, pomijając twórców piosenek, najprawdopodobniej z tego powodu, że ci drudzy są dla nich mniej atrakcyjni medialnie. W naszym muzeum chcemy podkreślić, że gdyby nie spotkali się kompozytor z autorem, nie byłoby wielu wspaniałych ***przebojów***[8] – mówi Jarosław Wasik, dyrektor Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu.

W Muzeum Polskiej Piosenki ***miłośnicy***[9] festiwali opolskich znajdą szczegółowe infor-

macje na temat każdej edycji, a w specjalnych, podwieszanych kulach fani muzyki rozrywkowej mogą spędzać wiele godzin, oglądając reportaże i fragmenty koncertów. Jest też miejsce poświęcone ***modzie***[10] estradowej z kolekcją prawdziwych kostiumów gwiazd, w które można się wirtualnie przebierać.

Muzeum zaprasza na spotkania z artystami, koncerty, a także lekcje muzealne i zajęcia edukacyjne dla najmłodszych.

Zapraszamy do Stolicy Polskiej Piosenki!

VI. Posłuchaj informacji o jednym z elementów wystawy w Muzeum Polskiej Piosenki, a następnie odpowiedz na pytania.

http://muzeumpiosenki.pl/audiodeskrypcja/

1. To mini-studio nagraniowe.
2. Budka ma powierzchnię około metra kwadratowego.
3. Słuchawki, tablet i mikrofon.
4. Kategorię piosenek, piosenkę i rodzaj efektów wokalnych.
5. Można ją wysłać na dowolny adres mailowy.
6. „Śpiewać każdy może"
7. Z piosenki napisanej przez Jonasza Kofty do muzyki Stanisława Syrewicza.
8. W 1977 roku na Festiwalu Piosenki w Opolu.

I. Posłuchaj dialogu, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Tata: Maks, mamy dla ciebie dwie wiadomości, dobrą i złą. Od której mam zacząć?
Maksym: Hm... Wolałbym dwie dobre... No, dobrze, od złej.
Tata: Dzisiaj dostałem informację, że twój obóz harcerski jest odwołany...
Maksym: O, nie, jak to?!
Tata: Niestety, w miejscowości, do której zawsze jeździcie, była powódź. Teren waszego obozu jest zalany, nie ma szans, żeby do tego czasu doprowadzić go do porządku. Drużynowy napisał, że postarają się zorganizować jakiś inny wyjazd, weekendowy biwak, grę terenową...
Maksym: To niesprawiedliwe! Biwak to nie to samo, a gra terenowa zajmuje zwykle jeden dzień. Miałem jechać na całe dwa tygodnie! A tak, znowu spędzę wakacje w domu!
Tata: Maks, nie histeryzuj, to przecież niczyja wina! Komendant hufca na pewno zorganizuje wam dobrą alternatywę dla obozu, przecież nie tylko ty jesteś zawiedziony. Poza tym pojedziesz do dziadków, zawsze bardzo cieszyłeś się z wakacji na wsi, prawda?
Maksym: Prawda, ale już tyle razy spędzałem tam lato, wiem, jak to będzie wyglądało... A tak się cieszyłem, że wreszcie pojadę na prawdziwy obóz, że będę spał w namiocie, a może i pod gwiazdami, że będziemy robili różne fajne rzeczy, grali w podchody, stali na straży w nocy... Eh, ja to mam pecha! Idę zadzwonić do Staszka, tylko on mnie zrozumie...
Tata: Zaraz, zaraz... A nie chcesz poznać tej dobrej wiadomości?
Maksym: Wątpię, czy coś dobrego może mnie jeszcze spotkać...
Tata: A co powiesz na kilka dni pod namiotem, w środku lasu nad jeziorami? Cały czas na świeżym powietrzu, swoboda, przestrzeń i do tego jeszcze świetna muzyka.
Maksym: Chcecie mnie wysłać na jakiś inny obóz?
Tata: Nie, pojedziemy we troje: mama, ty i ja. Niedaleko Lwowa od kilku lat jest organizowany festiwal muzyczny, jest kilka scen, wiele koncertów, różni wykonawcy z Ukrainy i z zagranicy, różnorodna muzyka.
Maksym: Naprawdę? Mama chce spać w namiocie tylko dlatego, żeby zobaczyć występ jakiegoś zespołu? Nie może sobie posłuchać płyty?
Tata: Nie po prostu jakiegoś, tylko takiego, który bardzo lubi, bo w ciekawy sposób łączy style muzyczne: jazz, folk, muzykę elektroniczną. Zresztą słuchanie muzyki w domu to nie to samo, co na żywo na koncercie, gdzie jest inna atmosfera, żywe reakcje, relacja wykonawcy z publicznością. Tym bardziej, że ten zespół, Dagadana, to jak my - taka mieszanka narodowościowo-kulturowa, bo tworzą go Polacy i Ukrainka, a czasem gra z nimi też Amerykanin. Na koncertach dużo lepiej można poczuć ten międzynarodowy charakter.
Maksym: Ah, to te śmieszne ludowe piosenki, które mama tak często podśpiewuje, prawda?
Tata: Ha, ha, ha, prawda! Jak nie śpiewa, to słucha na płycie.
Maksym: Ale czy tam się znajdzie coś dla mnie? Może wystąpi też jakiś mój ulubiony piosenkarz?

Tata: Bardzo możliwe, musisz sprawdzić w programie. My z mamą dowiedzieliśmy się, że jako goście specjalni wystąpią nasi idole z Polski. Będzie Kult, który ja zawsze bardzo lubiłem, i ulubiony zespół mamy - Hey. Może na takim koncercie i tobie spodoba się ta muzyka, kto wie? A może będziemy obydwaj fanami jednego zespołu, tak jak mama z Olgą, która właśnie od mamy zaraziła się miłością do piosenek Kasi Nosowskiej.
Maksym: No tak, obydwie potrafią jej słuchać non stop...
Tata: Dlatego, że muzyka wpada w ucho, teksty są świetne i w ogóle się nie starzeją. To dobry przykład na muzykę łączącą pokolenia.
Maksym: A babcia Marysia też słucha Nosowskiej?
Tata: Babcia ma trochę inny gust muzyczny. Wiesz dobrze, że najbardziej lubi muzykę poważną. Ale czasem zdarza jej się zainteresować czymś lżejszym. Na przykład wiedziałeś, że chętnie słucha płyty Kayah i Bregovića, którą dostała od Olgi?
Maksym: Ha, ha, ha! I jeszcze pewnie nuci „Prawy do lewego"!
Tata: Tak, tak, sam słyszałem! To jak, Maks, odpowiada ci moja propozycja?
Maksym: Eee, w sumie tak... Ale, tato... Czy ty i mama nie jesteście przypadkiem za starzy na taki festiwal?
Tata: Nie, Maksiu, twoi rodzice duchem są wiecznie młodzi!

VI. Posłuchaj informacji o jednym z elementów wystawy w Muzeum Polskiej Piosenki, a następnie odpowiedz na pytania.

Budki nagraniowe

Są to wąskie kabiny stanowiące mini-studio nagraniowe. Prowadzą do nich drzwi z szybką. Nad nimi lampa ze szkła z czerwonym napisem „Cisza". Pojedyncza kabina ma powierzchnię około metra kwadratowego. Całe wnętrze pokryte jest dźwiękoszczelnym miękkim, białym tworzywem. Na prawo od drzwi wiszą na haczyku słuchawki. Na prostopadłej ścianie na wysokości twarzy dorosłej osoby znajduje się 21-calowy tablet, nad nim mikrofon przytwierdzony do ściany. Grafika

panelu menu na tablecie nawiązuje do wyglądu miksera realizatora dźwięku. W budce nagraniowej można bowiem rzeczywiście nagrać śpiewaną przez siebie piosenkę. W lewym górnym rogu wyświetlają się kategorie piosenek: „Pop lat 50. i 60", „Pop lat 70.", „Pop lat 80.", „Pop od 1990 roku", „Big beat i rock", „Piosenka poetycka", „Kabaret Starszych Panów", „Piosenka filmowa", „Piosenka dziecięca", „Inne". Po wybraniu kategorii poniżej wyświetla się lista piosenek do wyboru. Po wybraniu piosenki należy jeszcze zdecydować się na jeden z trzech rodzajów efektów wokalnych. Przyciski wyświetlają się w górnej części, pośrodku. Nagrywanie rozpoczynamy, przyciskając duży czerwony przycisk znajdujący się pod spodem. W słuchawkach płynie podkład muzyczny, na ekranie wyświetla się tekst. Po zaśpiewaniu piosenki możemy odtworzyć nagranie. Jeśli jesteśmy zadowoleni, można wysłać je na dowolny adres mailowy. Panel z klawiaturą do wysłania maila znajduje się w prawym dolnym rogu tabletu. Do budek nagraniowych prowadzi boczny korytarzyk, nad nim płonie neon „Śpiewać każdy może". Białe ściany zdobią napisy, są to cytaty z tej słynnej piosenki. Tekst stworzył Jonasz Kofta, a muzykę Stanisław Syrewicz. Litery biegną w ukośnych rzędach. „Śpiewać każdy może, trochę lepiej lub trochę gorzej, ale nie o to chodzi, jak co komu wychodzi. Czasami człowiek udusi, inaczej się udusi, o! Lubię piosenki, różne inne dźwięki, szczególnie jak mnie co wzruszy, rzuca mnie się na uszy. Teraz będę już szczery, wybrałem drogę kariery, kariery na estradzie, na pewno sobie poradzę. Stoję przy mikrofonie, niech mnie który przegoni! Różne sceny, brygady, już nie dadzą mi rady, bo ja się wcale nie chwalę, ja po prostu, niestety, mam talent. Jak człowiek wierzy w siebie, to cała reszta to betka. Nie ma takiej rury na świecie, której nie można odetkać. Wejść na estradę i zostać, cała reszta to rzecz prosta. A ja wiem, co jest grane, dlatego tutaj zostanę, będę śpiewał piosenki, będą klaskać panienki, będą dawać mi kwiaty, będę teraz bogaty. Bo ja się wcale nie chwalę, ja niestety mam talent. Jak głos wydaję z siebie, wszyscy są w siódmym niebie. Stoję przy mikrofonie, niech mnie który przegoni! Różne sceny, brygady, już nie dadzą mi rady, nikt mnie tutaj nie kiwnie, bo odczuje to dziwnie. Ja nikogo nie straszę, ja talentem, niestety, go gaszę. Bardzo lubię piosenki i różne inne dźwięki, szczególnie jak mnie co wzruszy, rzuca mnie się na uszy. Ja znam ładne szlagiery, pójdę drogą kariery". W 1977 roku piosenkę tę wykonał na Opolskim Festiwalu Jerzy Stuhr.

LEKCJA 32
Szukając kwiatu paproci

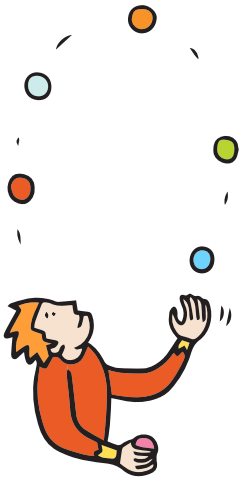
II. Przeczytaj opis wydarzeń z programu Wianków nad Wisłą. Porównaj go z mapą i powiedz, gdzie odbędą się wymienione atrakcje. Powiedz, w czym najchętniej wzięłabyś/wziąłbyś udział.

Dla nauczyciela: po wykonaniu zadania można obejrzeć, a następnie skomentować krótką relację z wydarzenia. Materiał dostępny pod linkiem: https://www.youtube.com/watch?time_continue=89&v=b05-ryzFluE

III. Połącz obrazek z prawidłowym podpisem.

1. pleść wianek

2. kuglarz

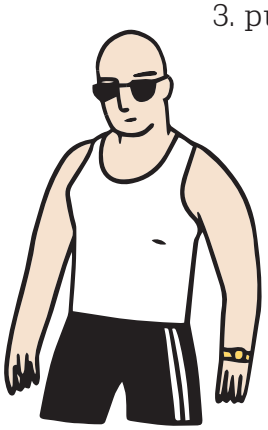
3. pucybut

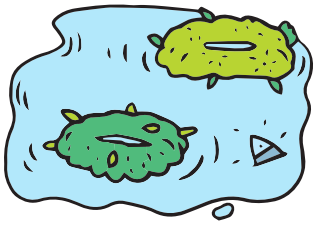
4. kwiat paproci

5. potańcówka na dechach

0. *cwaniak*

6. zwodować wianek

7. przekupka

IV. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Noc świętojańska to święto obchodzone z okazji przesilenia letniego.*		✔
1.	W ciągu roku występują cztery przesilenia.		✔
2.	W czasie przesilenia grudniowego Słońce góruje w zenicie na szerokości zwrotnika Koziorożca.	✔	
3.	Noc kupały zwana jest inaczej nocą świętojańską.		✔
4.	Obrzędy związane z przesileniem letnim są charakterystyczne tylko dla ludów słowiańskich i bałtyckich.		✔
5.	Midsommar obchodzone jest w Finlandii.		✔
6.	Staszek nie zauważa podobieństwa między nocą kupały a żadnym innym zwyczajem.		✔

V. Uzupełnij tekst odpowiednim wyrazem z ramki.

Informacje na temat obchodów nocy kupały, zwanej też sobótką lub kulpanocką, są dosyć skąpe. Zwyczaje związane z tym magicznym czasem ulegały zapomnieniu bądź ***zniekształceniu***[0] już w okresie XII-XV wieku, by w drugiej połowie XVI stulecia znów „odżyć", wraz z nadejściem epoki głoszącej powrót ***człowieka***[1] do natury, do tego, co dawne i pierwotne.

Wiadomo, że kupalnocka poświęcona jest przede wszystkim ***żywiołom***[2] wody i ognia, które mają oczyszczającą ***moc***[3]. To również święto miłości, płodności, słońca i ***księżyca***[4] . Na Litwie istnieje pieśń opowiadająca, jak pierwszej wiosny po stworzeniu świata Księżyc wziął ślub ze Słońcem. Kiedy jednak Słońce wstało po nocy ***poślubnej***[5] i wzniosło się ponad horyzont, Księżyc je opuścił i odszedł z Jutrzenką. Od tamtej pory oba ***ciała***[6] niebieskie są wrogami, którzy nieustannie ze sobą rywalizują – najbardziej podczas przesilenia letniego, kiedy noc jest ***najkrótsza***[7], a dzień najdłuższy.

Kupalnockę wszędzie, nie tylko wśród ***ludów***[8] słowiańskich, obchodzono podobnie. Na przykład Czechach, tak jak w Polsce, skakano przez ogniska, co miało ***oczyszczać***[9] oraz chronić przed wszelakim złem i nieszczęściem. Zasuszone ***wianki***[10] z bylicy zakładano na rogi ***bydłu***[11], by ustrzec je przed chorobami i urokami czarownic. Serbowie od dogasających o świcie ognisk zapalali ***pochodnie***[12] i obchodzili z nimi zagrody i domostwa, co chronić miało przed złymi duchami. W Skandynawii palono ogniska na rozstajnych drogach albo nad ***brzegami***[13] jezior, bo wierzono, że woda, w której koniecznie należało się zanurzyć, miała właściwości ***lecznicze***[14]. Święto to pod nazwą Līgo (23 czerwca) i Jāņi (24 czerwca) jest np. nieprzerwanie obchodzone i nadal bardzo popularne na Łotwie, gdzie ma charakter święta ***państwowego***[15]. Na Litwie miejscowe Rasos cieszy się nieco mniejszą popularnością.

W trakcie sobótkowych zabaw odbywały się różnego rodzaju ***wróżby***[16] i tańce. Dziewczęta puszczały w ***nurty***[17] rzek wianki z zapalonymi świecami. Jeśli wianek został wyłowiony przez ***kawalera***[18], oznaczało to jej szybkie zamążpójście. Jeśli płynął, dziewczyna wyjdzie za mąż, ale nieprędko. Jeśli zaś płonął, utonął lub ***zaplątał się***[19] w sitowiu, prawdopodobnie zostanie ona starą panną.

Obchody kupalnocki rozpoczynały się od rytualnego rozpalenia ***ognia***[20] z drewna jesionu i brzozy, po uprzednim wygaszeniu wszelkich palenisk w całej wsi. Szeregi ***stosów***[21], układanych zazwyczaj na wzgórzach, płonęły owej nocy niemalże w całej Europie.

Skakanie[22] przez ogniska i tańce wokół nich miały oczyszczać, chronić przed złymi mocami i chorobą, a palenie na stosach ofiar, składanych z drobnej zwierzyny i ***ptactwa***[23] oraz magicznych ziół, zapewniało urodzaj.

W Grecji, przez skokiem przez ogień, najpierw dziewczęta, a później chłopcy, wyrzekali się swoich grzechów. W noc ***przesilenia***[24] letniego ogniska płonęły również na ziemiach północnej Afryki, zamieszkiwanej przez ludy muzułmańskie.

W dzisiejszych czasach, w różnych miastach Polski, coraz częściej organizowane są obchody pod nazwą nocy świętojańskiej, najczęściej o charakterze ***masowych***[25] imprez kulturalnych, które luźno nawiązują do dawnych tradycji i zwyczajów nocy kupały.

VIII. Maksym odwiedza babcię Marię, która daje mu do przeczytania baśń Józefa Ignacego Kraszewskiego pt. *Kwiat paproci*. Dopasuj obrazki do odpowiedniego fragmentu historii.

Dla nauczyciela: Tekst baśni został skrócony, a słownictwo uwspółcześnione. Na karcie pracy obrazki są dopasowane do właściwych fragmentów tekstu. Zadanie można wykonać w dużej grupie. Każdy dostaje jeden lub dwa fragmenty i musi odnaleźć odpowiedni obrazek. Uczniowie powinni argumentować, dlaczego wybrali ten, a nie inny obrazek. Następnie baśń można streścić ustnie.

Niepociętą kartę pracy traktuje się także jako klucz do odpowiedzi.

X. Popraw błędy w zdaniach.

0. Czekam na tę książkę od ~~tygodniach~~.
Czekam na tę książkę od tygodni.

1. Agnieszka pisała książkę całymi dni.
   Agnieszka pisała książkę całymi dniami.
2. Jacuś uległ czarowi paproć
   Jacuś uległ czarowi paproci.
3. Nie ma dniach, kiedy bym o tobie nie myślała.
   Nie ma dnia, kiedy bym o tobie nie myślała.
4. Po kilku tygodniom nauki znowu marzymy o wakacjach.
   Po kilku tygodniach nauki znowu marzymy o wakacjach.
5. w dzień ojca, składam ci, tato, najlepsze życzenia.
   W dniu ojca, składam ci, tato, najlepsze życzenia.
6. W tutejszych lasach można odnaleźć kilka odmian paprocie.
   W tutejszych lasach można odnaleźć kilka odmian paproci.
7. Dzięki temu dniu praktyk, umiem dużo więcej niż wczoraj.
   Dzięki temu dniowi praktyk, umiem dużo więcej niż wczoraj.
8. Zgubiłam moją bransoletkę gdzieś w paprocie.
   Zgubiłam moją bransoletkę gdzieś w paprociach.

II. Przeczytaj opis wydarzeń z programu *Wianków nad Wisłą*. Porównaj go z mapą[1] i powiedz, gdzie odbędą się wymienione atrakcje. Powiedz, w czym najchętniej wzięłabyś/wziąłbyś udział.

[1] http://wawawianki.pl/mapa-imprezy/

IV. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Maksym rozmawia na przerwie ze Staszkiem o nocy świętojańskiej. Niespodziewanie do ich rozmowy dołącza się ich nauczyciel, pan Paweł.

Maks: Staszek! Olga wspomniała mi wczoraj o tym, jak zamierza spędzić w Warszawie noc świętojańską i podsunęła mi genialny pomysł!

Staszek: Maks, twoje pomysły są zawsze prawie tak genialne jak moje, ale czy możesz zacząć od tego, co to właściwie jest ta noc świętojańska?

Maks: Jasne! To święto z okazji przesilenia letniego obchodzone w nocy z 23 na 24 czerwca w wigilię świętego Jana Chrzciciela...

Pan Paweł: Chłopcy, przepraszam, że się wtrącam, ale usłyszałem, o czym rozmawiacie i Maks... Muszę sprostować niektóre informacje, jeśli pozwolisz.

Maks: Och, oczywiście!

Pan Paweł: Noc świętojańska, jak nazwa wskazuje, rzeczywiście jest związana ze świętym Janem Chrzcicielem. Jednak tylko przez przypadek związana jest z przesileniem letnim.

Staszek: Przepraszam, a o co w ogóle chodzi z tym przesileniem?

Maks: Dziadek mi to niedawno wytłumaczył. Przesilenie w astronomii oznacza moment maksymalnego wychylenia osi obrotu Ziemi w kierunku Słońca. W ciągu roku na Ziemi pojawiają się dwa przesilenia. Przesilenie czerwcowe jest w okolicach 20-21 czerwca, gdy Słońce góruje w zenicie na szerokości zwrotnika Raka, a biegun północny jest bliżej Słońca niż południowy. W tym czasie na półkuli północnej, czyli naszej, występuje przesilenie letnie, a na półkuli południowej przesilenie zimowe. Z kolei przesilenie grudniowe ma miejsce w okolicach 21-22 grudnia, gdy Słońce góruje w zenicie na szerokości zwrotnika Koziorożca. Wtedy u nas występuje przesilenie zimowe, a na przykład w Australii przesilenie letnie. Są jeszcze równonoc wiosenna w okolicach 20-21 marca i jesienna, która wypada mniej więcej 22-23 września. Te wyznaczają odpowiednio początek astronomicznej wiosny i jesieni. Dzieje się to wtedy, gdy oba bieguny są jednakowo ustawione do Słońca, a przez to obie półkule są równomiernie oświetlone.

Staszek: No jasne! Teraz pamiętam z geografii, na której mówiliśmy, że na półkuli północnej kalendarzowe pory roku pokrywają się z porami astronomicznymi, natomiast na półkuli południowej są przesunięte o pół roku w stosunku do pór astronomicznych. Tak więc, na półkuli południowej styczeń i luty są miesiącami kalendarzowego lata, zaś lipiec i sierpień są miesiącami kalendarzowej zimy. Ale, proszę pana, jaki to ma związek z jakimiś świętami?

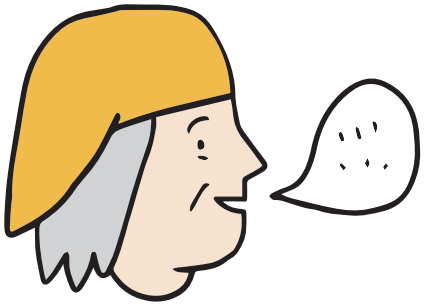
Pan Paweł: Olbrzymi! Zmiany pór roku i wszelkiego rodzaju zjawiska astronomiczne, jak zaćmienie Słońca, były przez naszych przodków uważane za coś magicznego. I tak noc kupały, zwana także sobótką, to słowiańskie, pogańskie święto związane z przesileniem czerwcowym, obchodzone w najkrótszą noc w roku. Dlatego nie jest tym samym, co noc świętojańska, która jest z 23 na 24 czerwca.

Maks: Może pan jeszcze coś powiedzieć o tej nocy kupały?

Pan Paweł: To święto ognia, wody, słońca i księżyca, urodzaju, płodności, radości i miłości. Jest obchodzone na terenach ludów słowiańskich, ale również w podobnym charakterze na obszarach zamieszkiwanych przez ludy bałtyckie, germańskie i celtyckie, a także przez część narodów wywodzących się z ludów ugrofińskich, np. Finów czy Estończyków.
Staszek: Naprawdę?!
Pan Paweł: Tak! W Finlandii jest jednym z najważniejszych świąt w kalendarzu. Podobnie jest w Szwecji, gdzie moment przesilenia letniego nazywa się Midsommar. Szwedzi traktują to święto bardzo poważnie. Większość z nich wyjeżdża na łono natury, a celebrowanie trwa wiele godzin, bo jest to również najdłuższy dzień w roku, a słońce nie zachodzi prawie w ogóle.
Maks: To znaczy, że moja siostra będzie świętowała sobótkę, a nie noc świętojańską?
Pan Paweł: Teraz, z powodu bliskości dat, bardzo często noc świętojańską łączy się ze zwyczajem nocy kupały. Bardzo ciekawe jest, że to święto pogańskie na zawsze przylgnęło do chrześcijańskiego razem z wieloma obrzędami.
Staszek: To tak, jak z andrzejkami!
Pan Paweł: Zgadza się! Chłopcy, widzimy się w klasie za 10 minut!
Staszek: Dobrze, proszę pana! Maks, to na jaki wpadłeś pomysł?
Maks: A no na taki, żeby u moich dziadków na wsi, też zrobić takie obchody jak w noc kupały! Tylko muszę jeszcze poczytać o tych obrzędach...

VIII. Maksym odwiedza babcię Marię, która daje mu do przeczytania baśń Józefa Ignacego Kraszewskiego pt. *Kwiat paproci*. Dopasuj obrazki do odpowiedniego fragmentu historii.

1. Od wieków wszystkim wiadomo, a szczególnie starym babusiom, które o tym dużo opowiadają wieczorem przy kominie, że nocą św. Jana, która najkrótszą jest w całym roku, kwitnie paproć, a kto jej kwiatuszek znajdzie, urwie i schowa, ten wielkie na ziemi szczęście mieć będzie.

Bieda zaś cała z tego, że noc ta jest tylko jedna w roku, niezmiernie krótka, a paproć w każdym lesie tylko jedna zakwita i to w takim zakątku, tak ukryta, że nadzwyczajnego trzeba szczęścia, aby na nią trafić.

Droga do kwiatu jest bardzo trudna i niebezpieczna, bo przeszkadzają różne strachy, które go bronią i nadzwyczajnej odwagi potrzeba, aby go zdobyć.

Dalej jeszcze powiadają, że na początku trudno rozpoznać kwiatek, bo się wydaje maleńki, brzydki, niepozorny, a dopiero urwany przemienia się w cudownej piękności i jasności kielich.
Ale to pewne, że nocą świętojańską on kwitnie, krótko, póki kury nie zapieją, a kto go zerwie, ten już będzie miał, co zechce.

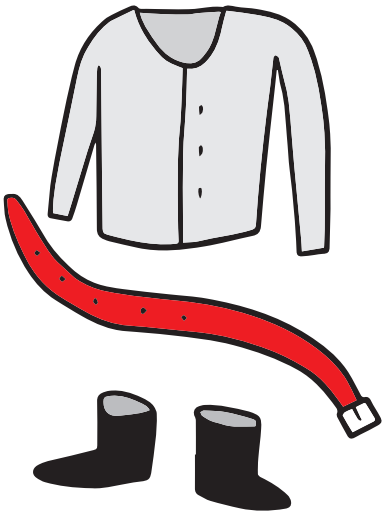

2. Pewnego czasu był sobie chłopak, któremu na imię było Jacuś, a we wsi przezywali go ciekawym, bo zawsze szperał, szukał, słuchał, a co było najtrudniej dostać, on najbardziej tego chciał... taką miał już naturę.

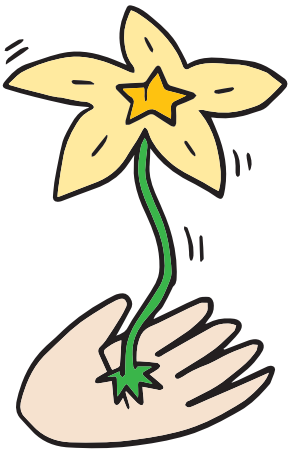
Trafiło się pewnego razu, że gdy wieczorem przy ogniu siedzieli, stara kobieta, bardzo rozumna, która po świecie bywała i znała wszystko, zaczęła powiadać o kwiecie paproci...Gdy skończyła, Jacuś powiedział sobie: — Niech się dzieje, co chce, a ja kwiat ten muszę dostać.

3. Tuż pod wioską, w której stała chata rodziców Jacusia, z ogrodem i polem — był niedaleko las, gdzie obchodzono sobótki, a ognie palono w noc świętojańską. Powiedział sobie Jacuś: — gdy drudzy będą przez ogień skakali i łydki sobie parzyli, pójdę w las, znajdę ten kwiat paproci. Nie uda mi się jednego roku, pójdę na drugi, na trzeci, i będę chodził póty, aż go odnajdę i zdobędę.

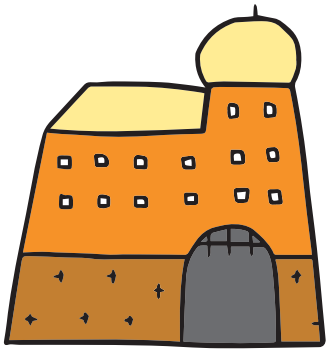

4. Jacusiowi dwa lata z rzędu nie udało się zerwać kwiatu. Nie poddawał się jednak. Za trzecim razem, wieczorem znowu koszulę włożył białą, pasek czerwony, buty nienoszone. Mimo że go matka nie puszczała, jak tylko zrobiło się ciemno, pobiegł do lasu. Po kilku godzinach już miał Jacuś z rozpaczy porzucić daremne szukanie, gdy — tuż pod nogami zobaczył kwiatek. Pięć listków miał złotych, a w środku oko świecące. Wyciągnął rękę i zerwał go. Zapiekło go jak ogniem, ale nie wypuścił... trzymał mocno.

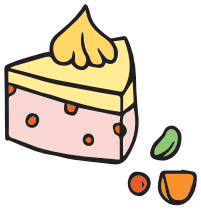

5. Kwiat zaczął rosnąć w jego dłoni, a taką jasność miał, że Jacuś musiał powieki przymknąć, bo go oślepiała. Wcisnął go zaraz pod kurtkę, pod lewą ręką na serce... Wtem głos się odezwał do niego:
— Wziąłeś mnie — szczęście to twoje, ale pamiętaj o tym, że kto mnie ma, ten wszystko może, co chce. Tylko z nikim i nigdy swoim szczęściem dzielić się nie wolno...

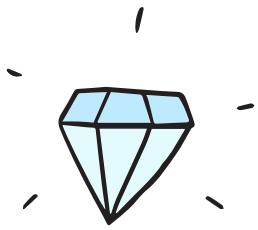
Jacusiowi tak się w głowie z wielkiej radości zaćmiło, że niewiele na ten głos zważał. — A co mi tam! — rzekł w duchu — Byle mi na świecie dobrze było...

6. Wracał do domu i nucił pod nosem.
Droga przed nim świeciła jak pas srebrny, drzewa ustępowały, krzaki odchylały, kwiaty które mijał, kłaniały mu się do ziemi. Szedł z podniesioną głową i tylko myślał nad tym, czego ma żądać. Zachciało mu się najpierw pałacu, wioski ogromnej, służby licznej i ledwie o tym pomyślał, gdy znalazł się u skraju lasu, ale w okolicy zupełnie mu nieznanej...

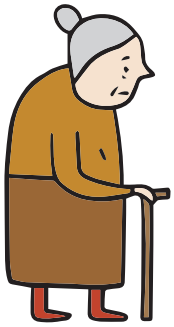
7. Wokoło otaczał go świat zupełnie mu obcy, inny, piękny, wspaniały, ale nie swój. Jakoś mu zaczynało być smutno. Na zawołanie jednak, gdy się ludzie zbiegać zaczęli i kłaniać mu nisko, spełniać wszystko, czego zażądał i przynosić mu takie słodycze, że po nich tylko się było oblizywać. Jacuś o wsi rodzinnej, o chacie i rodzicach zapomniał.

8. Nazajutrz zaprowadzono go do skarbca, gdzie stosami leżało złoto, srebro, diamenty (...) Pomyślał sobie Jacuś: — miły Boże, gdybym to ja mógł garść jedną albo drugą posłać ojcu i matusi, braciom i siostrom, żeby sobie pola dokupili — ale wiedział o tym, że jego szczęście takie było, iż mu się z nikim dzielić nim nie wolno, bo zaraz przepadłoby wszystko.

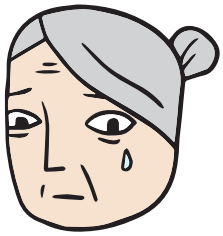

9. Upłynął tak rok i drugi. Wszystko miał, czego dusza zapragnęła, a szczęście z czasem wydało mu się tak głupie, że mu życie brzydło. Najbardziej go teraz gnębiła tęsknota do wioski swojej, do chaty i rodziców, żeby ich choć zobaczyć, choć dowiedzieć się, co się tam z nimi dzieje... Matkę kochał bardzo, a jak ją wspominał, serce mu się ściskało.

10. Pewnego dnia zebrało mu się na odwagę i kiedy wsiadł do powozu pomyślał, że chce się znaleźć we wsi przed chatą rodziców. Natychmiast konie ruszyły. Leciały jak wiatr i niebawem zatrzymały się przed znanym mu dobrze podwórkiem. Jacusiowi popłynęły z oczu łzy.

Z chaty wychyliła się stara przygarbiona niewiasta, w zasmolonej koszuli, z obawą spoglądając na powóz, który się przed chatą zatrzymał.

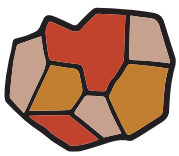

11. Jacusiowi serce biło ze wzruszenia.
— Matuś, — zawołał — to ja, wasz Jacek!
Na głos ten drgnęła staruszka, oczy zaczerwienione od dymu i płaczu skierowała ku niemu i stała oniemiała. Potrząsnęła potem głową.
— Jacuś! Wolne żarty, jaśnie panie! Tamtego już na świecie nie ma. Gdyby żył, to by przecież przez tyle lat do biednych rodziców się zgłosił. A gdyby, jak wy, we wszystko opływał, z głodu nie dałby im umrzeć.

12. Poza nią zbierało się rodzeństwo, pokazała się głowa ojca... Jacusiowi serce miękło, ale jak spojrzał na swój powóz, konie, ludzi i pomyślał o pałacu, znowu twardniało i czuł, że kwiat paproci leżał na nim, jak pancerz żelazny...

Odwrócił się od starej matki nie mówiąc słowa i nie patrząc, wolnym krokiem odszedł. Wsiadł do powozu i kazał jechać z powrotem do raju.

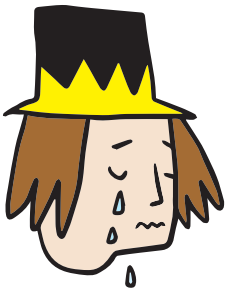
13. Przez cały rok, choć, jak zwykle we wszystko opływał, w duchu mu było gorzko, a w sercu jakby kamień dźwigał...

Nie mógł w końcu wytrzymać, po roku znowu pojechał do swojej wsi i chaty...

Spojrzał, wszystko było jak oststnio, ale stara matka nie wyszła. W progu pokazał się w koszuli najmłodszy brat jego, Maciek...

14. — A matuś gdzie? — zapytał przybyły.
— Chorzy leżą — rzekł malec wzdychając.
— A tatuś?
— Na mogiłach...
Serce mu się krajało. Już sięgał do kieszeni, aby złotem sypnąć na ławę, ale dłoń mu się ścisnęła, strach go paskudny ogarnął, że własne szczęście utraci.

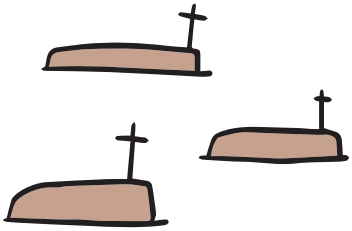

15. I wyrwał się z chaty do powozu, a z nim do pałacu. Po powrocie zamknął się i płakał. Pod żelaznym pancerzem na piersiach, tam, gdzie kwiat paproci, związane i skrępowane budziło się sumienie... i gryzło mu serce.

„Nie ma szczęścia dla człowieka, jeżeli się nim z drugimi podzielić nie może"! - mówił głos w głowie.

16. W końcu po jednej nocy bezsennej, wypełnił kieszenie złotem i kazał się wieźć do chaty. Miał to postanowienie, że choćby wszystko stracił, matkę i rodzeństwo musi poratować. — Niech się już dzieje, co chce! — mówił — niech ginę, dłużej z tym robakiem w piersi żyć nie mogę.

17. Jacuś pobiegł do drzwi — zajrzał przez okno, chata była pusta...
Wtem żebrak, stojący przy płocie zapytał:
— A czego tam szukacie, jaśnie panie... Chata, wszystko pomarło z biedy, z głodu i choroby...

18. Jakby skamieniały, stał Jacuś w progu. Stał i stał...
— Z mojej winy zginęli oni — rzekł w duchu — niechże i ja ginę!
Ledwie to powiedział, gdy ziemia się otworzyła i zniknął, a z nim nieszczęsny kwiat paproci, którego dziś już próżno szukać po świecie.

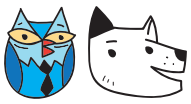
LEKCJA 33
Tylko wróć przed północą!

II. Podpisz obrazki przedstawiające powiedzenia związane z domem odpowiednim wyrażeniem z ramki. Jak je rozumiesz?

III. Uzupełnij zdania poprawnym powiedzeniem z ćwiczenia II.

0. ***Syndromem opuszczonego gniazda*** *nazywamy reakcję rodziców na opuszczenie przez dorosłe dzieci domu rodzinnego.*
1. Kochani, witamy w domu i zapraszamy do stołu — ***czym chata bogata, tym rada***.
2. Och, jak się cieszę, że wróciłam. W Hiszpanii było cudownie, niemniej jednak ***wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej***.
3. Mam już dosyć bycia ***kurą domową***, każdy z nas powinien dbać o dom, a nie tylko ja!
4. W mitologii greckiej bogini Hestia była opiekunką ***ogniska domowego***.
5. Olga bardzo tęskni za Lwowem. W końcu ***dom twój, gdzie serce twoje***.
6. Kiedy przychodzimy do dziadków, babcia często mówi ***gość w dom, Bóg w dom***.

IV. Przeczytaj tekst i uzupełnij luki wyrazem w poprawnej formie.

Przez ***konflikt pokoleń***[0] (konflikt pokoleń) rozumiemy spór między starszymi i młodszymi ***ludźmi***[1] (człowiek), na przykład między ***dziećmi***[2] (dziecko) a rodzicami. Związane jest to ze zmieniającą się ***rzeczywistość***[3] (rzeczywistość), stylami życia, skokiem technologicznym. Może wtedy dojść do ***sytuacji***[4] (sytuacja), w której jeden z przedstawicieli dwóch albo trzech pokoleń w rodzinie wyprzedza lub pozostaje w tyle za światem ***wartości***[5] (wartość) i drugiej strony. Nie rozumie go, nie odnajduje w nim miejsca dla siebie, jako ***ukształtowanej***[6] (ukształtowana) pod względem wyznawanych wartości jednostki. W konsekwencji między „młodymi" a „starszymi" pojawiają się napięcia prowadzące do sporów.

Trudno zaprzeczyć, że opinie dorosłych i młodzieży czy dzieci często są zupełnie inne. Młodzi ludzie mają ***wyobraźnię***[7] (wyobraźnia), są wrażliwi, spontaniczni, nie boją się nowych wyzwań i ryzyka. Natomiast pełnoletni to często osoby twardo stąpające po ziemi, dlatego na niektóre sprawy patrzą bardzo realistycznie.

Rodzice, którzy myślą o ***dobru***[8] (dobro) swoich pociech, próbują wskazać im właściwą drogę życiową i chronić je przed popełnianiem błędów. Jednakże dzieci, przeważnie chcą postępować wbrew ich woli.

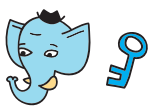
Warto zwrócić uwagę na fakt, że dorośli, często zestresowani i zapracowani, nie rozumieją problemów, ***potrzeb***[9] (potrzeba) i poglądów młodych ludzi. Czasami wynika to także z odmiennych gustów (np. muzyka, ubiór) i dystansu między osobami w różnym wieku. Nie można pominąć faktu, iż dorosłych niekiedy nie interesuje zdanie ***młodzieży***[10] (młodzież) czy dzieci, co często prowadzi to do kłótni.

Z drugiej strony, młodym ludziom brakuje cierpliwości i wyrozumiałości wobec osób starszych. Szybko się denerwują i łatwo wchodzą w konflikt na przykład z rodzicami czy dziadkami. Najlepszą metodą na ***złagodzenie***[11] (złagodzenie) konfliktu jest chęć ***dialogu***[12] (dialog) i wola do pójścia na ustępstwa.

V. Obejrzyj fragment serialu *Wojna domowa* i porozmawiaj z kolegami / koleżankami o tym, co wywołuje konflikty między rodzicami a dziećmi.

https://www.youtube.com/watch?v=PD4nHW7dhm4

VIII. Olga umówiła się wieczorem z Ostapem i Kasią, żeby opowiedzieć im o planach wakacyjnych. Posłuchaj dialogu i zaznacz informacje, które pojawiają się w rozmowie.

Informacje, które pojawiły się w dialogu: 0, 7, 9.

IX. Polonez jest reprezentacyjnym polskim tańcem narodowym. Jeden z jego najpiękniejszych opisów odnajdziesz w ostatniej księdze epopei narodowej Adama Mickiewicza pt. *Pan Tadeusz*. Przeczytaj tekst o polonezie i uzupełnij luki wyrazami z ramki.

Pierwowzorem poloneza był ***pieszy***[0] taniec z drugiej połowy XVI i początku XVII wieku ***pochodzenia***[1] ludowego tańczony najpierw wśród ludu z czasem przyjął się na dworach magnackich i zyskał miano tańca narodowego. Na dworach królów polskich polonez stanowił element ceremoniału dworskiego i był paradą szlachty przed monarchą. Był tańczony na rozpoczęcie ***balów***[2], a w dzisiejszych czasach rozpoczyna niektóre imprezy, dla podkreślenia ich uroczystego ***charakteru***[3].

Istnieje opinia, że nazwa polonez pojawiła się dopiero w latach trzydziestych XVIII wieku. Francuskie *à la polonaise* czy włoskie *alla polacca* oznaczają „w charakterze poloneza". W zależności od ***regionu***[4] Polski, w którym był tańczony, polonez znany był pod różnymi nazwami: „taniec polski", „chodzony", „pieszy", „łażony", „wolny", „powolny", „powolej", „okrągły", „starodawny", „staroświecki", „chmielowy", „gęsi", „wielki".

Tańczy się go spokojnie, ***płynnie***[5], ale nie bez pewnej dynamiki, przejawiającej się zarówno w postawie tańczących – godnej, „wysokiej", jak również przyśpieszonym wydłużeniu pierwszego ***kroku***[6], czy w zdecydowanych, choć opanowanych gestach rąk tancerza.

Pierwszym znanym kompozytorem polonezów był Michał Kleofas Ogiński, który wprowadził formę poloneza z częścią środkową o nazwie Trio. ***Twórcą***[7] najwybitniejszych stylizacji polonezowych w muzyce był Fryderyk Chopin.

W swej najdawniejszej postaci polonez zachował się w melodiach z początku XVII wieku, a znanych jako ***kolędy***[8]: „W żłobie leży", „Dzisiaj w Betlejem" czy też „Bóg się rodzi".

Na dzisiejszych studniówkach i balach maturalnych, gdzie polonez rozpoczyna te uroczystości, chętnie wykonywany przez młodzież i jest olśniewającą ***paradą***[9] odświętnie ubranych młodych ludzi przed całą społecznością szkolną.

VIII. Olga umówiła się wieczorem z Ostapem i Kasią, żeby opowiedzieć im o planach wakacyjnych. Posłuchaj dialogu i zaznacz informacje, które pojawiają się w rozmowie.

Olga: Ostapie, stęskniłeś się za mną?
Ostap: No, trochę tak. Szkoda, że nie studiujemy razem.
Olga: Byłoby świetnie, gdybyśmy byli chociaż w tym samym mieście.
Kasia: Hej, gołąbeczkii! Nareszcie spotykamy się w pełnym składzie. Jak dobrze was znowu widzieć.
Olga: Tak, to był bardzo długi, ale też intensywny rok.
Kasia: Ostap umierał z tęsknoty za tobą. Czasami, jak szliśmy na kawę, już nie mogłam go słuchać.
Olga: Ostapie! Naprawdę? Wiesz co, tak sobie myślałam, że może chciałbyś przyjechać na wymianę studencką do Warszawy?
Ostap: Ach, no właśnie... Już sprawdzałem regulamin i mógłbym przyjechać na semestr letni. Chętnie porozmawiam sobie z tym twoim kolegą, Juanem.
Kasia: Ha, ha, ha! Nie dość, że romantyczny, to jeszcze zazdrosny!
Olga: Zazdrośnica. Ty też mogłabyś przyjechać! Bardzo na to liczę, że jednak się zdecydujesz. Na Uniwersytecie Warszawskim jest bardzo dobry Wydział Socjologii.
Kasia: Pomyślę nad tym. Bardzo trudno jest dostać się na stypendium, bo konkurencja jest duża, a ja mam dopiero trzecią średnią na roku.
Ostap: Ja mam czwartą, ale pani w sekretariacie powiedziała, że jest na tyle wysoka, że mogę spać spokojnie.
Kasia: W przeciwieństwie do Juana. Ha, ha, ha!
Olga: Oj, Kasiu, proszę, daj już spokój. Robisz burzę w szklance wody. Poza tym muszę się podzielić z wami bardzo dobrą wiadomością.
Ostap: Zamieniam się w słuch.
Olga: Wracam w sierpniu do Warszawy.
Ostap: Jak to?! Po co?!
Olga: Będę pracować jako asystentka w czasie wakacyjnego kursu języka polskiego, który jest co roku organizowany na Uniwersytecie Warszawskim przez Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców „Polonicum".
Kasia: Na czym będzie polegała twoja praca?
Olga: Na pomaganiu kierownikowi kursu. W zakres obowiązków wchodzi wiele rzeczy, najważniejszą jest opieka nad osobami, które przyjeżdżają na kurs.
Ostap: To znaczy?
Olga: Będę musiała pomóc im kupić bilet na komunikację miejską, powiedzieć, jak mogą się dostać na zajęcia, ale też doradzić, w jaki sposób mogą spędzić czas wolny.
Ostap: Kiedy przyjechałem do ciebie do Warszawy, byliśmy w wielu galeriach sztuki, parkach i muzeach, a i tak nie zobaczyłem połowy tego, co chciałem. Fajnie, że ci ludzie bedą mieli aż miesiąc, żeby pozwiedzać miasto.
Olga: Racja. No a poza tym będę odpowiedzialna za przekazywanie informacji organizacyjnych, prowadzenie grupy na Facebooku i za rozwiązywanie wszelkich problemów.

Kasia: To będzie bardzo intensywne lato! A co na to twoi rodzice? Ostap się za tobą bardzo stęsknił, a co dopiero oni. Nie będą źli, że tak szybko wrócisz do Polski?
Olga: Bałam się trochę reakcji mamy, ale porozmawiałyśmy. Wytłumaczyłam jej, jakie to będzie cenne doświadczenie i koniec końców bardzo się ucieszyła, że będę miała taką, a nie inną, pracę wakacyjną. Poza tym będę mogła nauczyć się tańczyć poloneza, który jest wykonywany zawsze na zakończenie kursu.
Ostap: Super, to od razu mogę ci obiecać, że przyjadę pod koniec sierpnia. Z przyjemnością zwiedzę miejsca, których nie widziałem, i zatańczę razem z tobą!

LEKCJA 34
Powtarzamy!

Rozwiązanie rebusu: krótki test i długie wakacje.

TEST
Nowy uczeń w klasie

I. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	*Maksymowi przyśnił się koszmar.*		✔
1.	Staszek od samego początku bardzo chce posłuchać o śnie przyjaciela.		✔
2.	Maksym nie pamięta składu swojej załogi.	✔	
3.	W śnie Maksym stracił oko.		✔
4.	Załoga Maksa musiała zmierzyć się z trudnymi warunkami atmosferycznymi.	✔	
5.	Nassau zostało okrzyknięte stolicą piratów tylko ze względu na bliskość hiszpańskich szlaków żeglugowych.		✔

II. Przeczytaj tekst poniżej i dopasuj usunięte z niego fragmenty.

NAJWIĘKSZA ARMADA PIRACKA NA BAŁTYKU[1]

Ich historia rozpoczyna się 24 lutego 1389 roku. Tego dnia, w wyniku wojny domowej, szwedzka opozycja mająca wsparcie połączonych wojsk duńsko-norweskich, pokonała siły szwedzkiego króla Albrechta III, który trafił do duńskiej niewoli i znalazł się w lochach królowej Małgorzaty I, władczyni Danii i Norwegii.

W Sztokholmie, podobnie jak niebawem w całej Szwecji, pojawił się głód. Zanim jeszcze Albrecht został uwięziony, ***H***[0], złożoną głównie z biedoty i przestępców, która miała dostarczać do obleganego przez Duńczyków Sztokholmu żywność. Początkowo nazywano ich braćmi wiktualnymi, lecz z czasem przyjęła się inna nazwa - Bracia Witalijscy. Siły, którymi dysponowali, rozrastały się w szybkim tempie i niebawem - obok zaopatrzenia potrzebujących - zaczęli ***G***[1], które żeglowały po Bałtyku.

Po zawarciu pokoju Bracia nie zaprzestali swych działań. Przestali ***A***[2], a skupili się na działalności piracki ej. Napadali nie tylko na żeglujące statki, ale i na mieszczące się w pasie nabrzeżnym miasta. Królowa Małgorzata, nie mogąc poradzić sobie

z coraz większą skalą działalności piratów, ***D***[3], który jednak dbając o swoją Royal Navy takiej pomocy odmówił. Bracia Witalijscy poczynali sobie coraz odważniej — na Gotlandii zdobyli miasto Visby, które od tej pory stało się ich główną, ale nie jedyną

[1]https://historia.trojmiasto.pl/Najwieksza-armada-piracka-na-Baltyku-n93477.html

bazą. W niektórych źródłach możemy odnaleźć informację, że ***B***[4], które leżą na terenie dzisiejszej Polski.

Warto sobie zadać pytanie, dlaczego nawet tak potężna organizacja jak Hanza, nie mogła rozprawić się z piratami? Hanza, choć niezwykle bogata i wpływowa, reprezentowała interesy najbogatszych warstw społeczeństwa. Tymczasem Bracia Witalijscy ***I***[5], gdyż często zachowywali się jak legendarny Robin Hood. Część zdobytych kosztowności przekazywali najuboższym, a ci w zamian rewanżowali się informacjami ***E***[6] flot poszczególnych państw.

Bracia Witalijscy odnosili największe sukcesy, gdy przewodził im Klaus Störtebeker. O jego miejscu urodzenia krążą legendy. Podobno ***C***[7], by część zdobyczy oddawać biedakom. To właśnie pod jego dowództwem Bracia byli postrachem na Bałtyku i żadne państwo nie było w stanie dorównać sile ich floty.

Ale los pirata jest zmienny. Pierwszy cios nadszedł od strony Krzyżaków - rycerze pod dowództwem Wielkiego Mistrza Konrada von Jungingena dokonali desantu na Visby, zdobywając je i ***F***[8] Braci Witalijskich. Po zaangażowaniu się w walkę sił Hanzy, w ostatniej bitwie pod Helgolandem w 1401 roku, nie pozostawiono żadnych wątpliwości — wszyscy najważniejsi przywódcy Braci zginęli lub zostali skazani na śmierć.

III. Ułóż kolejne zdania tekstu we właściwej kolejności.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
J	E.	B.	H.	G.	D.	I.	F.	C.	A.

VI. Napisz tekst na jeden z trzech tematów.

„Dwaj piraci piegowaci" – słowa Wanda Chotomska, muzyka Zbigniew Rymarz, audycja „Pora na Telesfora"
http://www.tekstowo.pl/piosenka,pora_na_telesfora,dwaj_piraci_piegowaci.html

WALKA Z INTERNETOWYM PIRACTWEM
Na nic zdają się antypirackie ***kampanie***[0] producentów fonograficznych i filmowych. Co drugi polski internauta wciąż ***pobiera*** z sieci pliki muzyczne i filmy bez opłaty, a 70 proc. nie widzi w tym nic złego.

Badanie, przeprowadzone w ubiegłym tygodniu na grupie ponad tysiąca internautów, potwierdza, że ściąganie z internetu muzyki i filmów bez opłaty to coś więcej niż chwilowa ***e-moda*** 71 proc. ankietowanych nie dostrzega w tym cech przestępstwa. Przeciwnie, kulturowe znaczenie ***e-piractwa*** ułatwiającego dostęp do dóbr kultury,

podkreśliło w badaniu aż 91 proc. ankietowanych. 87 proc. uważa, że osoby złapane na takiej ***czynności*** nie powinny być karane.

Jednocześnie co piąty badany internauta wyraził zainteresowanie powstaniem nowych form ***legalnej*** dystrybucji muzyki i filmów w sieci, deklarując, że po ich wprowadzeniu zrezygnowałby z sieciowego piractwa. Kolejnych 25 proc. gotowych byłoby wówczas znacznie ***ograniczyć*** nielegalne pobieranie plików. Internauci nie są więc przeciwni ochronie praw ***autorskich*** w cyberprzestrzeni. Chcą jedynie nowego, tańszego dostępu do rozrywki online.

Najpopularniejszym łupem e-piratów w sieci pozostaje muzyka (54 proc. pobranych za darmo plików), dalej filmy (34 proc.), programy ***użytkowe*** (30 proc.) i gry (19 proc.). Do zakupu filmu lub muzyki online przyznało się zaledwie 14 proc. badanych, natomiast do zakupu muzyki i filmów na płytach przyznał się co trzeci badany. Dla przedstawicieli branży fonograficznej i filmowej są to jednoznaczne ***dowody*** na szkodliwość e-piractwa, ale w całym polskim społeczeństwie sprzedaż muzyki i filmów na płytach utrzymuje się od lat mniej więcej na ***zbliżonym*** poziomie

V. Co podróże mogą zmienić w naszym życiu? Zbuduj zdania z podanych wyrazów.

0. Otwierasz się na świat. (świat, otwierać się, na, ty)

1. Poszerzasz swoje horyzonty. (swój, horyzonty, poszerzać, ty)
2. Przestajesz myśleć stereotypowo. (myśleć, przestawać, ty, stereotypowo)
3. Bardziej doceniasz małe rzeczy. (mała, doceniać, ty, rzeczy, bardziej)
4. Wolisz kolekcjonować wspomnienia, a nie przedmioty. (wspomnienia, kolekcjonować, ty, a, przedmioty, nie, woleć)
5. Zmieniasz zawartość szafy. (szafa, zmieniać, zawartość)
6. Umiesz zmienić plan w zależności od sytuacji. (zmienić, umieć, w, ty, zależność, plan, od, sytuacja)
7. Uczysz się naprawę przydatnych umiejętności. (umiejętności, naprawdę, przydatny, uczyć się, ty)
8. Jesteś bardziej otwarty na ludzi. (być, ty, na, ludzie, otwarty)
9. Lepiej poznajesz siebie. (poznawać, siebie, lepiej, ty)
10. Wydajesz pieniądze, a jednocześnie stajesz się bogatszy. (ty, pieniądze, wydawać, a, bogatszy, stawać się, jednocześnie)

I. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Maks: Staszku, Staszku!
Staszek: O! Hej! Co się stało!
Maks: Miałem niesamowity sen!
Staszek: No nie... Zupełnie jak Mariola.
Maks: Oj, stary... Pozwól, że ci opowiem, bo to najfajniejszy sen, jaki mi się kiedykolwiek przyśnił, a ty w nim byłeś! I Wanda!
Staszek: Niezłe połączenie - twoja papuga i ja.
Maks: Byliśmy piratami!
Staszek: O, jednak zaczyna się robić ciekawie, więc opowiadaj! Byłem kapitanem okrętu?
Maks: Stachu, mój sen, moje reguły. Ja byłem kapitanem, ty starszym oficerem.
Staszek: Był jeszcze ktoś z załogi?
Maks: Tak. Oleżko był majtkiem, a Sławko bosmanem.
Staszek: To wszyscy?
Maks: Nie pamiętam reszty, ale wiem, że było jeszcze kilku majtków. A ja, jak na prawdziwego kapitana statku pirackiego przystało, miałem na ramieniu papugę.
Staszek: A opaskę na oko?
Maks: Nie, ale miałem kapelusz i szablę!
Staszek: I tak pływaliśmy bez celu?
Maks: Żartujesz?! Oczywiście, że nie! Szukaliśmy skarbu i walczyliśmy z innymi piratami. Musieliśmy też przeżyć sztorm.
Staszek: A czy to był jakiś magiczny skarb?
Maks: Nie, ale i tak byliśmy zdeterminowani, żeby go odnaleźć. Pamiętam, że wyprawa morska trwała już od kilkunastu miesięcy.
Staszek: Hmm... Ciekawe, jak pachniało na pokładzie? He, he.
Maks: Nie mam pojęcia, ale to może dobrze, bo zamiast pięknego snu, byłby koszmar. W każdym razie, najfajniejszą częścią była ta, kiedy zawinęliśmy do Port Royal na Jamajce.
Staszek: Dlaczego tam?
Maks: Bo tam była główna siedziba piratów grasujących na karaibskich wodach w XVII wieku.
Staszek: To interesujące, że skierowaliśmy się właśnie tam, a nie do Nassau na wyspie New Providence na Bahamach, które było rodzinnym portem korsarzy.
Maks: Naprawdę?! Nie wiedziałem o tym!
Staszek: Tak. Oglądałem o tym niedawno film dokumentalny. Piraci z Karaibów traktowali Nassau jak swoją stolicę na przełomie XVII i XVIII wieku. Upodobali sobie tę wyspę i port z racji dogodnej dla kotwiczenia zatoki i bliskości szlaków żeglugowych hiszpańskich statków wiozących z Ameryki Środkowej do Europy drogocenne kruszce. Maks, może szukaliśmy złota z zatopionego hiszpańskiego galeonu?!
Maks: Tak! Już sobie przypomniałem! Polowaliśmy na drogocenny ładunek ze statku Santa Margarita, który zatonął w czasie sztormu. Wydaje mi się, że trafiliśmy na

dobry trop, bo w tawernie w Port Royal, kupiłem od jednookiego bosmana mapę. Ale niestety, w momencie, kiedy wydawało się, że jesteśmy już bardzo blisko, a Wanda siedząc na moim ramieniu zaczęła krzyczeć „Złoto, złoto!", obudziłem się.
Staszek: Ha, ha, ha! Cóż za wyczucie czasu! Może przyśni ci się druga część tego snu!

TEST

Imię:	Wynik:
Nazwisko:	...../50 p.

I. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

...../5p. (5x1p.)

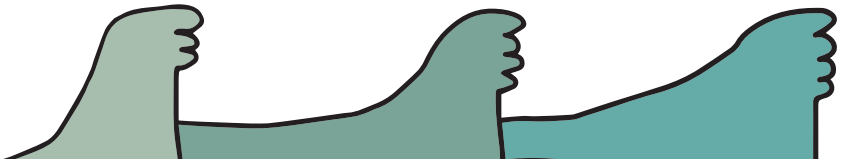
		P	F
0.	*Maksymowi przyśnił się koszmar.*		✔
1.	Staszek od samego początku bardzo chce posłuchać o śnie przyjaciela.		
2.	Maksym nie pamięta składu swojej załogi.		
3.	W śnie Maksym stracił oko.		
4.	Załoga Maksa musiała zmierzyć się z trudnymi warunkami atmosferycznymi.		
5.	Nassau zostało okrzyknięte stolicą piratów tylko ze względu na bliskość hiszpańskich szlaków żeglugowych.		

II. Przeczytaj tekst poniżej i dopasuj usunięte z niego fragmenty.

...../8p. (8x1p.)

NAJWIĘKSZA ARMADA PIRACKA NA BAŁTYKU[1]

Ich historia rozpoczyna się 24 lutego 1389 roku. Tego dnia, w wyniku wojny domowej, szwedzka opozycja mająca wsparcie połączonych wojsk duńsko-norweskich, pokonała siły szwedzkiego króla Albrechta III, który trafił do duńskiej niewoli i znalazł się w lochach królowej Małgorzaty I, władczyni Danii i Norwegii.

W Sztokholmie, podobnie jak niebawem w całej Szwecji, pojawił się głód. Zanim jeszcze Albrecht został uwięziony, ***H***[0], złożoną głównie z biedoty i przestępców, która miała dostarczać do obleganego przez Duńczyków Sztokholmu żywność. Początkowo nazywano ich braćmi wiktualnymi, lecz z czasem przyjęła się inna nazwa - Bracia Witalijscy. Siły, którymi dysponowali, rozrastały się w szybkim tempie i niebawem - obok zaopatrzenia potrzebujących - zaczęli .....[1], które żeglowały po Bałtyku.

[1]https://historia.trojmiasto.pl/Najwieksza-armada-piracka-na-Baltyku-n93477.html

Po zawarciu pokoju Bracia nie zaprzestali swych działań. Przestali .....[2], a skupili się na działalności pirackiej. Napadali nie tylko na żeglujące statki, ale i na mieszczące się w pasie nabrzeżnym miasta. Królowa Małgorzata, nie mogąc poradzić sobie z coraz większą skalą działalności piratów, ...[3], który jednak dbając o swoją Royal Navy takiej pomocy odmówił. Bracia Witalijscy poczynali sobie coraz odważniej — na Gotlandii zdobyli miasto Visby, które od tej pory stało się ich główną, ale nie jedyną bazą. W niektórych źródłach możemy odnaleźć informację, że .....[4], które leżą na terenie dzisiejszej Polski.

Warto sobie zadać pytanie, dlaczego nawet tak potężna organizacja jak Hanza, nie mogła rozprawić się z piratami? Hanza, choć niezwykle bogata i wpływowa, reprezentowała interesy najbogatszych warstw społeczeństwa. Tymczasem Bracia Witalijscy .....[5], gdyż często zachowywali się jak legendarny Robin Hood. Część zdobytych kosztowności przekazywali najuboższym, a ci w zamian rewanżowali się informacjami .....[6] flot poszczególnych państw.

Bracia Witalijscy odnosili największe sukcesy, gdy przewodził im Klaus Störtebeker. O jego miejscu urodzenia krążą legendy. Podobno .....[7], by część zdobyczy oddawać biedakom. To właśnie pod jego dowództwem Bracia byli postrachem na Bałtyku i żadne państwo nie było w stanie dorównać sile ich floty.

Ale los pirata jest zmienny. Pierwszy cios nadszedł od strony Krzyżaków - rycerze pod dowództwem Wielkiego Mistrza Konrada von Jungingena dokonali desantu na Visby, zdobywając je i .....[8] Braci Witalijskich. Po zaangażowaniu się w walkę sił Hanzy, w ostatniej bitwie pod Helgolandem w 1401 roku, nie pozostawiono żadnych wątpliwości — wszyscy najważniejsi przywódcy Braci zginęli lub zostali skazani na śmierć.

A. zajmować się dostarczaniem jedzenia
B. jeden z ich portów mieścił się w Rowach
C. od młodzieńczych lat napadał na możnych
D. poprosiła o pomoc króla Anglii Ryszarda II
E. o położeniu i ruchach
F. przyczyniając się do powolnego upadku
G. napadać na inne statki
H. wynajął niezwykłą flotę
I. cieszyli się dużą popularnością wśród rybaków i biedniejszych mieszkańców wybrzeży

III. Ułóż kolejne zdania tekstu we właściwej kolejności.

...../9p. (9 x 1p.)

WIELU ARTYSTÓW INSPIROWAŁO SIĘ OPOWIEŚCIAMI O FASCYNUJĄCYM ŻYCIU PIRATÓW.

A. Teraz można już tylko zawołać: „Ahoj, kamraci!" i wypłynąć na szerokie wody prawdziwie pirackich przygód.

B. Opowieści i legendy o piratach zwykle toczą się na morzu. Motywem powtarzającym się jest poszukiwanie skarbu przy pomocy tajemniczej mapy, pojawia się karaibska dżungla, flaga piracka (czaszka i skrzyżowane piszczele).

C. Do pełnej stylizacji stroju korsarza potrzebna będzie chustka lub kapelusz na głowę, dużo kolorowych paciorków na szyję i ręce, opaska na oko i imitacja miecza.

D. Bohaterem drugiej opowieści jest młodzieniec, który przypadkowo wchodzi w posiadanie mapy wiodącej do skarbu, kompletuje załogę i wraz z nią udaje się na pełne przygód poszukiwania.

E. Epoce tej nadano romantyczny charakter, stała się tłem wielu powieści oraz wielkich hollywoodzkich produkcji.

F. Współczesne dzieci nadal chętnie bawią się w piratów i do nich upodabniają – wypożyczalnie strojów pełne są tego typu przebrań.

G. Pierwsza z nich opowiada o chłopcu zamieszkującym baśniową krainę – Nibylandię, którego śmiertelnymi wrogami są piraci z Kapitanem Hakiem na czele.

H. Do najbardziej znanych utworów poruszających tematykę piracką zaliczyć można powieści „Piotruś Pan i Wendy" J. M. Barry'ego, „Wyspa skarbów" R. Stevensona i ich liczne filmowe ekranizacje oraz serię filmów „Piraci z Karaibów".

I. „Piraci z Karaibów" to z kolei naszpikowana efektami specjalnymi disneyowska superprodukcja z plejadą gwiazd, obsypana nagrodami dynamiczna historia pełna pirackich zatargów.

J. Piractwo szerzyło się od czasów rozwoju komunikacji drogą morską w XVI - XVII w.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
J									

IV. Kogo można nazwać piratem? Uzupełnij tekst[2] wyrazami z ramki.

...../10p. (10 x 1p.)

legalnej, ograniczyć, zbliżonym, e-piractwa, e-moda, pobiera, czynności, dowody, użytkowe, autorskich, ***kampanie***

WALKA Z INTERNETOWYM PIRACTWEM

Na nic zdają się antypirackie ***kampanie***[0] producentów fonograficznych i filmowych. Co drugi polski internauta wciąż .....[1] z sieci pliki muzyczne i filmy bez opłaty, a 70 proc. nie widzi w tym nic złego.

Badanie, przeprowadzone w ubiegłym tygodniu na grupie ponad tysiąca internautów, potwierdza, że ściąganie z internetu muzyki i filmów bez opłaty to coś więcej niż chwilowa .....[2] 71 proc. ankietowanych nie dostrzega w tym cech przestępstwa. Przeciwnie, kulturowe znaczenie .....[3], ułatwiającego dostęp do dóbr kultury, podkreśliło w badaniu aż 91 proc. ankietowanych. 87 proc. uważa, że osoby złapane na takiej .....[4] nie powinny być karane.

Jednocześnie co piąty badany internauta wyraził zainteresowanie powstaniem nowych form .....[5] dystrybucji muzyki i filmów w sieci, deklarując, że po ich wprowadzeniu zrezygnowałby z sieciowego piractwa. Kolejnych 25 proc. gotowych byłoby wówczas znacznie .....[6] nielegalne pobieranie plików. Internauci nie są więc przeciwni ochronie praw .....[7] w cyberprzestrzeni. Chcą jedynie nowego, tańszego dostępu do rozrywki online.

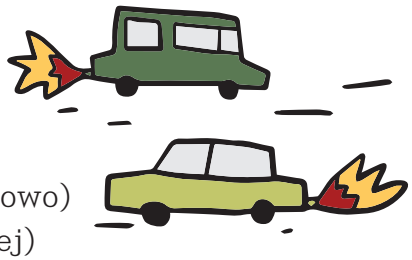
Najpopularniejszym łupem e-piratów w sieci pozostaje muzyka (54 proc. pobranych za darmo plików), dalej filmy (34 proc.), programy .....[8] (30 proc.) i gry (19 proc.). Do zakupu filmu lub muzyki online przyznało się zaledwie 14 proc. badanych, natomiast do zakupu muzyki i filmów na płytach przyznał się co trzeci badany. Dla przedstawicieli branży fonograficznej i filmowej są to jednoznaczne .....[9] na szkodliwość e-piractwa, ale w całym polskim społeczeństwie sprzedaż muzyki i filmów na płytach utrzymuje się od lat mniej więcej na .....[10] poziomie.

---

[2]na podst. http://www.newsweek.pl/polska/piractwo-nie-jest-zle---sadza-polacy,46903,1,1.html

V. Co podróże mogą zmienić w naszym życiu? Zbuduj zdania z podanych wyrazów.

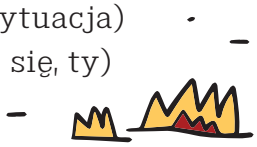
...../10p. (10x1p.)

10 RZECZY, KTÓRE PODRÓŻOWANIE ZMIENIA W ŻYCIU

0. Otwierasz się na świat. (świat, otwierać się, na, ty)

1. ..... (swój, horyzonty, poszerzać, ty)
2. ..... (myśleć, przestawać, ty, stereotypowo)
3. ..... (mała, doceniać, ty, rzeczy, bardziej)
4. ..... (wspomnienia, kolekcjonować, ty, a, przedmioty, nie, woleć)
5. ..... (szafa, zmieniać, zawartość)
6. ..... (zmienić, umieć, w, ty, zależność, plan, od, sytuacja)
7. ..... (umiejętności, naprawdę, przydatny, uczyć się, ty)
8. ..... (być, ty, na, ludzie, otwarty)
9. ..... (poznawać, siebie, lepiej, ty)
10. ..... (ty, pieniądze, wydawać, a, bogatszy, stawać się, jednocześnie)

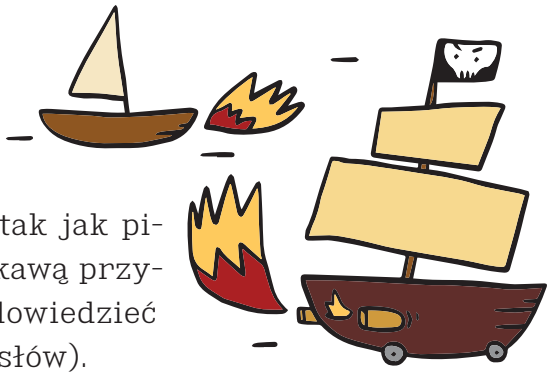

VI. Napisz tekst na jeden z trzech tematów.

...../8p.

1. Piractwo drogowe to bardzo poważny problem naszych czasów. Ściganie się na drogach publicznych, brawurowa jazda, niezatrzymywanie na czerwonym świetle, prowadzenie samochodu pod wpływem alkoholu, niezapinanie pasów, wożenie dzieci bez fotelików i brak kultury jazdy to tylko niektóre przewinienia współczesnych piratów drogowych. Jak myślisz, jaka jest przyczyna takich zachowań kierowców? Czy można temu zjawisku w jakiś sposób zapobiegać? Napisz esej (200 słów). [Praca pisemna dla starszych uczniów]
2. Piraci w piosence „Dwaj piraci piegowaci" autorstwa Wandy Chotomskiej śpiewali tak:
   Nam nie trzeba oceanów bardzo dużych
   I zielonych roztańczonych słonych fal. (...)
   Bo po drodze tyle przygód na nas czeka,
   Ile piegów ma na nosie każdy z nas.
   Czy uważasz że podążanie za marzeniami, tak jak piraci poszukujący skarbów, też może być ciekawą przygodą? Co może nas spotkać? Czego możemy dowiedzieć się o sobie i innych? Napisz rozprawkę (170 słów).

3. „Życie korsarza to nie bułka z masłem..." Wyobraź sobie, że jesteś kapitanem statku pirackiego: przeżywasz niezwykłe przygody w dalekich krainach, ale też dowodzisz statkiem i jego załogą. Napisz mail do przyjaciela, w którym opowiadasz mu o swoich przeżyciach i ciężkiej pracy szefa oraz o swoich najbliższych planach. (150 słów).